

COĞRAFYA

Cevap Anahtarı

Doğu Anadolu Bölgesi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
E	C	B	C	D	A	B	E	D	B	A	A	C	A	C	E	E

İç Anadolu Bölgesi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	E	D	E	C	D	C	D	B	A	D	B	B	D	C

Tarama Testi - 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
A	B	C	D	A	D	D	E	E	C	E	E	E	D	D	E

Karma Test

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A	A	A	D	D	C	B	D	D	E	D	A	E	A
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	D	A	A	D	D	A	B	B	A	B	E	A	B	D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
D	A	B	B	E	E	B	D	A	A	D	E	D	D	A
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
E	E	C	C	D	A	B	A	B	A	E	E	A	A	D

Genel Tarama Testi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
C	D	A	D	B	E	B	C	E	C	B	A	E	B	E	C	B	B	A	C	B	A	C

Denemeler

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
D	E	A	B	D	B	D	B	E	A	C	A	C	E	D	A	E	A
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
D	C	D	C	C	A	A	E	B	E	C	A	E	C	D	B	B	B
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
E	B	D	E	C	C	B	B	A	C	D	B	E	C	A	A	C	B
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
C	A	B	C	A	E	D	E	B	C	D	E	C	D	B	D	B	D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
C	C	E	E	A	A	B	B	D	A	A	A	B	E	E	A	E	B
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
C	E	B	C	D	C	C	E	C	D	C	A	E	B	E	E	B	B
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
D	C	E	C	D	C	B	C	A	A	E	D	E	C	C	B	A	D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	B	B	B	D	E	E	C	D	A	D	B	C	B	E	B	C	E
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
E	A	B	B	D	B	B	C	A	E	C	D	E	A	C	C	A	C
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
B	E	A	A	B	A	E	D	C	B	D	B	B	C	B	C	E	C

Türkiye'nin Coğrafi Konumu

Test-1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	E	A	B	D	A	B	D	D	A	A
Test-2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	A	D	A	D	E	D	E	B	D	C	E

Türkiye'de Dağlar, Ovalar ve Platolar

Test-3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	C	A	E	E	A	B	D	E	E	C	A	E	A	E

Türkiye'de Akarsuların Genel Özellikleri ve Akarsuların Oluşturduğu Yersellikleri

Test-4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	E	A	B	E	D	C	E	C	B	B	D	C	B	C	D

Türkiye'de Yer Altı Kaynakları - Barajlar - Göller ve Denizler

Test-5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	E	E	D	C	C	E	A	C	E	E	A	D	B	A	C

Türkiye'de Diğer Yersellikleri (Rüzgâr - Buzul - Karstik - Kıyı Tipleri)

Test-6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	C	D	B	D	B	B	E	D	C	B	B	A	B	C	B	C	A	B

Türkiye'de Toprak Oluşumu ve Toprak Tipleri

Test-7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	A	D	D	A	B	C	E	B	E	D	E	E	C	A

Tarama Testi - 1

Test-8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	A	A	A	B	C	C	D	B	E	D	A	E	A	D	D

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü

Test-9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	E	A	B	D	E	B	C	E	D	C	A	D	A	E	B
Test-10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	A	D	C	B	B	B	C	E	D	D	C	D	B	C	A
Test-11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
	A	B	A	C	A	A	B	B	A	B	C	D	A		

Türkiye'de Doğal Afetler (Erozyon - Heyelan - Çığ - Sel vb.)

Test-12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	B	B	D	D	E	C	D	D	D	B	A	E	C	A	C

Türkiye'nin Nüfus Özellikleri

Test-13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
	E	D	C	D	C	C	A	C	E	B	E	C	B	E			
Test-14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	D	C	C	B	B	C	D	D	B	C	B	E	D	B	E	D	D

Türkiye'de Tarım

Test-15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	B	A	E	D	C	B	A	B	A	D	D	E	C	E	C	E	A
Test-16	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	D	A	A	E	B	B	D	E	B	C	C	A					

Türkiye'de Tarım - Hayvancılık - Ormanlık

Test-17	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	C	B	E	B	A	C	D	C	D	E	E	E	E	D	C	D

Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları

Test-18	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	B	A	C	C	D	E	D	A	C	B	E	A	D	E	B	B	A

Türkiye'de Sanayi ve Ticaret

Test-19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	C	D	E	C	E	A	C	D	B	A	C	B	C	A	A	E

Türkiye'de Turizm ve Ulaşım

Test-20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	E	B	B	E	D	E	C	D	B	B	D	A	C	E	B	A	E

Tarama Testi - 2

Test-21	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	A	E	B	E	D	B	E	C	D	A	E	C	B	D

Karadeniz Bölgesi

Test-22	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	D	C	C	C	E	A	B	C	D	A	C	C	D	E	A	D	B	A	C

Marmara Bölgesi

Test-23	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	D	D	B	B	C	C	A	E	D	B	C	B	A	B	C	E	C

Ege Bölgesi

Test-24	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	B	D	A	E	C	B	C	D	C	E	C	B	D	D	E	E	B	C	C	C

Akdeniz Bölgesi

Test-25	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	B	D	B	C	E	D	E	C	D	A	B	E	A	A	B	C

Tarama Testi - 3

Test-26	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	A	E	A	C	E	D	B	C	D	C	C	B	C	B	C

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Test-27	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	B	C	A	D	C	A	C	E	A	B	D	D	C	D	B	E

14. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de bazı sektörlerin ihracat değerleri milyon dolar olarak verilmiştir.

Sektör Yıllar	2009	2010	2011	2012	2013
Tarım ve hayvancılık	4.347	4.934	5.166	5.188	5.653
Metal cevheri	689	1.280	1.213	1.338	1.729
Ana metal sanayisi	15.103	14.426	17.062	29.109	17.516
Basım ve yayım	147	141	163	157	154

Yalnızca tablodaki bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Tarım ve hayvancılık ürünleri ihracatı ana metal sanayisi ihracatından daha düşük olmuştur.
B) Yıllar arasında en büyük ihracat artış oranı metal cevheri sektöründe olmuştur.

- C) Türkiye'nin basım ve yayım sektöründe sürekli artış gözlemlenmiştir.
D) Sektörler içinde en büyük ihracat değerleri ana metal sanayisine aittir.
E) Sektörler içinde en düşük miktar daima basım ve yayım sektörüne aittir.

15. Türkiye'deki hayvancılık faaliyetleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Arıcılık faaliyetlerinin en yoğun olarak yapıldığı alan Trakya'dır.
B) Karadeniz kıyı kuşağında küçükbaş hayvancılık yaygın bir ekonomik faaliyettir.
C) Erzurum-Kars Platosu'nda geleneksel olarak yapılan mera hayvancılığı yaygındır.
D) Kümes hayvancılığı تنها nüfuslu sahalarda gelişme gösterir.
E) Balıkçılığın en fazla geliştiği bölge Akdeniz'dir.

17. Türkiye'de sanayi faaliyetleri bakımından ön planda olan kentler aynı zamanda nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerdir.

Buna göre aşağıdaki kentlerin hangisinde nüfus yoğunluğu fazla olmasına karşın sanayi faaliyetleri diğerleri kadar gelişmemiştir?

- A) İzmit B) Gaziantep C) İzmir
D) Sakarya E) Yalova

18. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'nin ekonomik yapısıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tarımda çalışanların sayısı sanayiye çalışanların sayısından fazladır.
B) Ham madde ithalatı düşüktür.
C) İhracat içinde sanayi ürünlerinin payı diğerlerinden daha fazladır.
D) Ekonominin temelini birinci faaliyetler oluşturmaktadır.
E) Sanayileşme hızı oldukça yüksektir.

15. Seyitömer, Afşin - Elbistan ve Çatalağzı santrallerinin kuruluş yerleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinin ortak olduğu görür?

- A) Demir-çelik sanayisine yakın kuruluşlardır.
B) Ham madde kaynağı olan kömür alanlarına yakındır.
C) Önemli limanlara yakın kuruluşlardır.
D) Kullandıkları ham maddeyi ithalat yoluyla karşılarlar.
E) Yenilenebilir enerji kaynakları kullanılmaktadır.

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye farklı özellikteki basınçların etkisinde kalır. Bu durum daha çok Türkiye'nin matematik konumunun sonucudur.
İzlanda Dinamik Alçak Basıncı: Kuzeybatıdan etkiler ve etkili olduğu zaman kışlar biraz daha ılık ve bol yağışlı geçer.
Sibirya Termik Yüksek Basıncı: Kuzeydoğudan etkiler ve etkili olduğu zaman kışlar çok soğuk ve kar yağışlı geçer.
Azor (Asor) Dinamik Yüksek Basıncı: Avrupa ve Karadeniz üzerinden ükenti etkiler ve yaz mevsiminin serin, Karadeniz'de ise yağışlı geçmesine neden olur.
Basra Termik Alçak Basıncı: Güneydoğudan etkiler ve yazın sıcak ve kurak etkisi neden olur. Özellikle yaz mevsiminde etkili olması ve coğrafi konum olarak Muson Asya'sına yakın olması, muson sisteminin bir parçası olmasını sağlamıştır.

Cevap B

2. Çok sayıda akarsuyun bulunduğu Türkiye'de, akarsu vadilerinin büyük bölümünün "V" şeklinde (Çanık vadisi) bir profile sahip olduğu görülür. Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel etmen Türkiye akarsularının denge profiline ulaşamamasıdır. Çünkü ülkemiz genç oluşumlu olup ortalaması yükseltilmesi oldukça fazladır. dış kuvvetler yeterince aşındırma gerçekleştirmemiştir.
Dolayısıyla ile akarsular genelde çanık vadi oluşturmuştur. Şayet denge profiline kavuşmuş olsaydı akarsular derine değil yarınlara doğru aşındırma gerçekleştirdi ve geniş tabanlı vadiler oluşurdu.

Cevap E

3. Öğrenci değişim programına katılıp eğitim alacağı ülkeyi tanımak için kısa bir süreliğine, Türkiye'ye gelen bir öğrenci, Türkiye'de kaldığı dönemde gece süresinin gittikçe kısalmasıyla birlikte gündüz süresine göre daha uzun olduğunu fark etmiştir. Açıklamasına bağlı olarak ulaşabilecek kanı şudur. Öyle bir tarihte öğrenci gelmiş olmalı ki geceler kısılsın; kısalmaya rağmen günün uzunluğundan daha uzun olacak. Bu tarih muhtemelen 21 Aralık tarihinden sonra, 21 Mart tarihinden önce olmalı ki hem geceler kısalsın hem de kışalmaya rağmen gündüzlerden uzun olsun. Seçenekler incelendiğinde 21 Aralık - 21 Mart tarihleri aralığında sadece 10 Ocak - 1 Şubat tarihleri bulunmaktadır.

Cevap A

4.

Türkiye'de iklim çeşitliliğine bağlı olarak toprak çeşitliliği de oldukça fazladır.
Akarsu ağzlarında özellikle delta ovalarında alüvyal topraklar yaygındır. Bu bağlamda haritada işaretlenmiş I numaralı sahada (Çukurova Deltası) alüvyal topraklar yaygındır. II numaralı saha Doğu Karadeniz kıyılarında nemli iklim topraklarından olan kahverengi oman toprakları yaygındır. III numaralı saha ise Erzurum - Kars Bölümü'nde yer alıp yaz yağışları ve dağ yayırlarına bağlı olarak pemyozum toprakları yaygındır.

Cevap A

5. Türkiye kış mevsiminde kuzey sektörü soğuk ve nemli hava kütlelerinin, yaz mevsiminde ise güney sektörü sıcak ve kuru hava kütlelerinin etkisi altındadır. Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel neden Türkiye'nin muhtak konumudur. Türkiye Kuzey yarımkürede, yengeç dönencesinin kuzeyinde yer alan bir orta kuşak ülkesidir. Dolayısıyla kuzeyden etkili olan hava kütleleri hava sıcaklıklarını düşürürken, güneyden etkili olan hava kütleleri sıcaklık değerlerini artırır.

Cevap B

6. Platolar, Türkiye arazisi içinde geniş yer kaplamaktadır. Platolarda genellikle ekonomik faaliyetler tarım ve hayvancılıktır. Verilen platoların fiziki yapıları dikkate alındığında Haymana Platosu, Bozkaz Platosu, Şanlıurfa Platosu ve Uzunyayla Platosu'nda genellikle ekonomik faaliyetler tarım ve hayvancılıktır. Ancak Kocaeli Platosu Marmara Bölgesi'nde yer alır ve sanayi faaliyetlerinin ön plana çıktığı bir platodur.

Cevap A

1. Türkiye'yi yaz mevsiminde etkileyen
- Izlanda Alpak Basing Merkezi
 - Basra Alpak Basing Merkezi
 - Azor Yüksek Basing Merkezi
 - Sibirya Yüksek Basing Merkezi
- basing merkezlerinden hangileri muson sisteminin bir parçasıdır?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

4. Türkiye'de iklim çeşitliliğine bağlı olarak toprak çeşitliliği de oldukça fazladır.

Buna göre haritada numaralarla gösterilen alanlarda yaygın olarak görülen toprak tipleri aşağıdaki-
nin hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Alüvyal	Kahverengi oman	Çemozyum
B) Terra-Rossa	Lalerit	Step
C) Lalerit	Podzol	Alüvyal
D) Alüvyal	Çemozyum	Kahverengi oman
E) Podzol	Step	Terra-Rossa

2. Çok sayıda akarsuyun bulunduğu Türkiye'de, akarsu vadilerinin büyük bölümünün "V" şeklinde (Çentik vadi) bir profile sahip olduğu görülmüştür.
- Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Rejiminin genelde düzensiz olması
B) İlkbahardaki kar erimelerinin fazla olması
C) Boylarının uzun olması
D) Zemindeki kayacın yapısının aşınabilir olması
E) Akarsuların denge profiline ulaşamaması

PEGEMAKADEMİ

5. Türkiye kıy mevsiminde kuzey sektörü soğuk ve nemli hava kitlelerinin, yaz mevsiminde ise güney sektörü sıcak ve hava kitlelerinin etkisi altındadır.
- Bu durum Türkiye'nin;
- Yarımada olmasının,
 - Genç olmasının,
 - Yerçeklinin kısa mesafede değişiklik göstermesinin,
 - Mutlak konumundan
- gibi özelliklerden hangilerinin sonucudur?
- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

3. Öğrenci değişim programına katılıp eğitim alacağı ülkeyi tanılamak için kısa bir süreliğine, Türkiye'ye gelen bir öğrenci, Türkiye'de kaldığı dönemde gece süresinin gittikçe kısalırken birlikte gündüz süresine göre daha uzun olduğunu fark etmiştir.
- Buna göre öğrencinin hangi tarihler arasında Türkiye'de olduğu söylenebilir?
- A) 10 Ocak - 1 Şubat
B) 25 Mart - 5 Nisan
C) 8 Temmuz - 12 Ağustos
D) 23 Ekim - 28 Kasım
E) 28 Kasım - 21 Aralık

7. Aşağıdaki ova ve oluşum kökeni eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Tefenni - Karstik
B) Bafra - Delta
C) Karacabey - Tektonik
D) Merzifon - Tektonik
E) Ergene - Delta

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin 1927-2019 döneminde ait nüfus özelliklerinden biri değildir?

- A) Kırsal nüfus oranı 1950'den sonra hızlı bir şekilde azalmıştır.
B) Ortalama yaşam süresi uzamaktadır.
C) Artımlık nüfus yoğunluğu sürekli artmaktadır.
D) Nüfus artış hızında hiçbir zaman azalma gözlenmemiştir.
E) 2007 itibarıyla adrese dayalı nüfus kayıt sistemine geçilmiştir.

9. Köy alrı yerleşmeleri; insanların çeşitli nedenlerle köyden ayrılarak daha küçük birimlere halinde bir yerde birtakım ev şeklinde yaptıkları yerleşmelerdir. Bazılarının geçici, bazılarının kalıcıdır. Bu yerleşmelerdeki temel ekonomik faaliyet türü; hayvancılık, bazen de tarım olmaktadır.
- Aşağıdakilerden hangisi bu tür geçici yerleşmelerden biri değildir?
- A) Yayla B) Dam C) Mahalle
D) Ağıl E) Korn

PEGEMAKADEMİ

10. Rize, Çanakkale ve Antalya illerinin coğrafi özellikleri göz önüne alındığında
- madencilik önemli bir ekonomik faaliyet olması
 - nüfusun kıy kesiminde yoğun iç kesimlerde seyrek olması
 - yıllık nüfus farkının çok fazla olması
 - sanayi ve turizm etkinliklerinin gelişmiş olması
- özelliklerden hangisinin ortak olduğu söylenebilir?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

11. Aşağıdaki yörelerin hangisinde arazi yapısı engelleyici olmamasına rağmen yoğun bir tarımsal faaliyet sürdürülmektedir?

- A) Menteşe Yöresi
B) Gediz Yöresi
C) Konya Yöresi
D) Rize Yöresi
E) Çukurova Yöresi

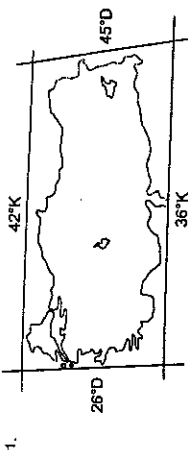
Yukarıdaki haritada bazı yerler taranmıştır. Şehirlerin fonksiyon sınıflandırmasındaki ölçütler dikkate alındığında bu sahalar hangi fonksiyon içinde yer alır?

- A) Turizm
B) Maden
C) Sanayi
D) Askerî
E) Tarım

13. Türkiye'de son yıllarda demir yolu ulaşımı önem kazanmış ve yeni projeler ile işlevselliğinin artırılması sağlanmaya çalışılmaktadır. Birçok yöreye hızlı tren projeleri ya yapılmakta ya da düşünülmektedir.
- Buna göre Türkiye'nin fiziki özellikleri göz önüne alındığında, Karadeniz ve Akdeniz kıyı kesimlerinin de hızlı tren hatlarının yapımında karşılaşılabilecek en önemli sorun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal dengeyi bozulması
B) Yerçekiliğin hatın yapım maliyetini artırması
C) Kıyıda yaşayan nüfusun yeterli olmaması
D) Elde edilecek gelirin yeterli olmaması
E) Ticarî faaliyetlerin yeterli olmaması

ÇÖZÜMLER

Haritada verilen Türkiye'nin matematik konumu dikkate alınrsa Türkiye'nin Kuzey Yarımküre'de orta kuşakta yer aldığı anlaşırlar.

- Dağların güney yamaçlarının daha sıcak olması (A)
 - Orman üst sınırının Akdeniz Bölgesi'nde Karadeniz Bölgesi'nden daha yüksek olması (B)
 - Kuzeyden esen rüzgârların hava sıcaklığını düşürmesi (C)
 - Batı rüzgârlarının etkili olması (D)
- Bilgilerine ulaşılan E seçeneğindeki aynı anda farklı mevsim özelliklerinin görülmesi yer şekillerinin çeşitliliği göstermesine bağlıdır.

Cevap E

Yağışın az, kuraklığın fazla ve biki örtüsünün zayıf olduğu yerlerde rüzgârın şekillendirici etkisi fazladır. Haritada I numara ile gösterilen yerde bu özellikler görülür.

Cevap A

3. Mutfak nemin havanın taşıyabileceği maksimum nem oranına bağlı nem denir.
- Karadeniz kıyılarıdır.

Cevap B

4. Akdeniz Bölgesi'ne güney sektörlü, Karadeniz Bölgesi'ne de kuzey sektörlü rüzgârlar bol yağış bırakırken İç Anadolu Bölgesi'ne her iki sektörden de esen rüzgârlar yağış bırakmaz.

Sonunun açıklaması dikkate alındığında, İç Anadolu Bölgesi'nin etrafının yüksek dağlarla çevrili olmasının deniz etkisinin görülmesine neden olduğu ve yağış miktarını azaltacağı sonucu çıkarılabilir.

Cevap B

5. İki bölgede farklı tarım ürünleri yetiştirilirse bunun temel nedeni iklim özelliklerinin farklı olmasıdır. Adana'da nemli ve ılıman, Kahramanmaraş'ta ise denize uzak kaldığı için daha karasal iklim görülür.

Cevap D

6. Rize'de turuncuğil yetiştirilir. Fakat turuncuğil yetiştiriliği Rize'nin ekonomisinde çok önemli yer tutmaz.

Cevap B

7. Verilen bilgiler dikkate alındığında bu coğrafi bölümün iklim özelliklerinin karasal olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla A ve E seçeneğindeki bölümler elenir. "Karn yende en uzun süre kaldığı yerdir." "Toprağı işleme süresi kısadır." bilgileri bu yörenin hem yüksek enlemlerde yer aldığı hem de yüksekliğin değerin fazla olduğunu kanıtlar. Türkiye'de sebzeçiliği en elverişsiz olan ve seracılık faaliyetinin en yüksek olduğu bölüm Erzurum-Kars Bölümü'dür.

Cevap B

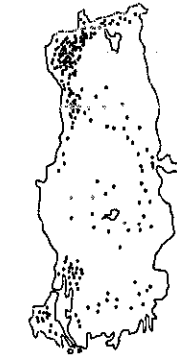
Tarım Ürünleri	Üretim (ton)
Buğday	21.500.000
Şeker pancarı	15.191.247
Arpa	9.500.000
Mısır	4.200.000
Potates	4.090.000
Ayçiçeği	975.000
Pamuk (saf)	863.700
Tütün	135.247

Soruda verilen tarım ürünleri ve üretim miktarları incelendiğinde,

- Buğday üretiminin mısır üretiminin beş katından daha fazla olduğuna (A)
- Şeker pancarı ve arpa üretimi toplamının buğday üretiminden fazla olduğuna (B)
- Üretim miktarları birbirine en yakın iki ürünün mısır ve potates olduğuna (D)
- Buğdaydan sonra en fazla üretilen tahılın arpa olduğuna (E)

Bilgilere ulaşılabildiği C seçeneğinde verilen "Birim alandan en az verim alındığı ürünün bütün olduğu" bilgisine ulaşamayız. Bir tarım ürününde verimliliği anlayabilmek için o tarım ürününün ekim alanlarının verim içerisinde yer alması gereklidir. Tabloda sadece üretim miktarları verilmiştir.

Cevap C

Ekonomik etkinliklerden büyükbaş hayvancılık, Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgeğinde yaygın bir şekilde yapılmaktadır. Verilen öncüller incelendiğinde

- çayır ve meraların fazla olması, (II)
 - yağış miktarının fazla olması, (III)
 - yükseltilerin fazla olması, (IV)
 - diğer ekonomik etkinliklerin gelişmemesi (V)
- bu durumun nedenleri arasında yer alanken bu durumun fazla olması, (I) etkili değildir.

Cevap A

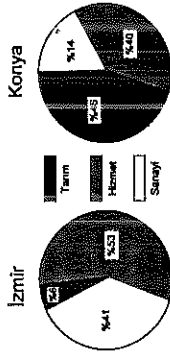
10. Türkiye'de Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz en fazla göç veren yerlerdir. Buralardaki göçün nedenleri arasında nüfus yoğunluğunun fazla olmasının etkisi yoktur.

Cevap E

11. Tarım alanlarının, toprakların verimliliği, ulaşım olanakları ve sanayi faaliyetleri nüfusun sık olmasını etkileyen nedenlerdir. Biki örtüsü nüfusun sıklığını çok fazla etkilememiştir.

Cevap C

12.

Grafiklerde İzmir ve Konya'da belirli bir yılda çalışan nüfusun sektörel dağılımının oranları verilmiştir. Bu bilgilerden sadece İzmir'de hizmette çalışanların oranının Konya'da tarımda çalışanların oranından fazla olduğu söylenebilir.

Cevap D

13. Akdeniz Bölgesi'nde; Mersin'de petrol rafinerisi, Adana ve Kahramanmaraş'ta tekstil, İskenderun'da demir-çelik, Adana'da çimento fabrikası vardır. Bölgede bakır işleme tesisi yoktur.

Cevap E

14. Tarım alanlarının geniş olduğu, delta ovalarının bulunduğu, yazların sıcak ve kurak geçtiği, tarım - sanayi turizminin geliştiği olduğu yer Ege Bölgesi'dir.

Cevap A

15. Doğal gazın elektrik enerjisi üretiminde kullanımının artması, Türkiye'yi dış ülkelere bağımlı hale getirerek dış ticaret açığımızın artmasına neden olmaktadır.

Cevap C

16. A) Ani Hareketleri - Kars
B) Sümela Manastırı - Trabzon
D) Selimiye Camii - Edirne
E) Çatalhöyük - Konya

eşleştirmeleri doğrudur. Ancak Balıklı Göl Şanlıurfa'da yer alır.

Cevap C

17. Türkiye'de dağlar doğu-batı yönünde uzandığı için kara ve demir yolları da bu yönde gelişmiştir. Diğer faktörlerin ulaşım etkisi yoktur.

Cevap A

18. İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir ve Adana'da sanayinin gelişmesinde ulaşım, pazarlama, sermaye ve iş gücü etkili olmaktadır. İzmir'de hizmette çalışanların oranının Konya'da tarımda çalışanların oranından fazla olduğu söylenebilir.

Cevap C

8. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de belirli bir yılda bazı tarım ürünlerinin üretim miktarları verilmiştir.

Tarım Ürünleri	Üretim (ton)
Buğday	21.500.000
Şeker pancarı	15.181.247
Arpa	9.500.000
Mısır	4.200.000
Patates	4.090.000
Ayçiçeği	975.000
Pamuk (saf)	863.700
Tütün	135.247

Tabloda verilen bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Buğday üretiminin mısır üretiminin beş katından daha fazla olduğuna
B) Şeker pancarı ve arpa üretimi toplamının buğday üretiminden fazla olduğuna
C) Birim alandan en az verimin alındığı ürünün tütün olduğuna
D) Üretim miktarları birbirine en yakın iki ürünün mısır ve patates olduğuna
E) Buğdaydan sonra en fazla üretilen tahılın arpa olduğuna

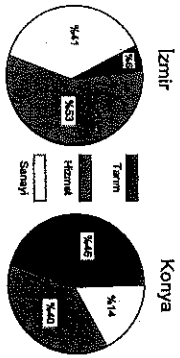
10. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin en fazla göç veren yerlerinin özelliklerinden değildir?

- A) İklim şartlarının elverişsiz olması
B) Yerselliklerinin engelleyici olması
C) Sanayinin gelişmemiş olması
D) İş olanaklarının az olması
E) Nüfus yoğunluğunun fazla olması

11. Türkiye'de bazı yerlerde nüfusun sık olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Su kaynakları
B) Toprakların verimliliği
C) Bitki örtüsü
D) Ulaşım olanakları
E) Sanayi faaliyetleri

12.

Yukarıdaki grafiklerde İzmir ve Konya'da belirli bir yılda çalışan nüfusunun sektörel dağılımı verilmiştir. Grafiklerdeki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi soylenbilir?

- A) İzmir'de sanayide çalışan kişi sayısı daha fazladır.
B) Konya'da tarımdan elde edilen gelir daha fazladır.
C) Konya'da çalışan toplam nüfus daha fazladır.
D) İzmir'de hizmette çalışanların oranı Konya'da tarımda çalışanların oranından fazladır.
E) İki kentte çalışan nüfusun en fazla olduğu sektör aynıdır.

13. Aşağıda verilen sanayi tesislerinden hangisi Akdeniz Bölgesi'nde yoktur?

- A) Petro rafinasi
B) Tekstil
C) Demir-çelik işletmesi
D) Çimento
E) Bakır işletmesi

16. Aşağıdaki turistik mekan ve bulunduğu il eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Ani Hareketi - Kars
B) Sümela Manastırı - Trabzon
C) Balıklı Göl - Mardin
D) Selimiye Camii - Edirne
E) Çatalhöyük - Konya

14.

- Tarım alanları genişler.
- Delta ovaları vardır.
- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer.
- Hem tarım ve sanayi hemde turizm önemli geçim kaynaklarındandır.

Yukarıda özellikleri verilen coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ege B) Marmara C) İç Anadolu D) Karadeniz E) Akdeniz

17. Türkiye'de ulaşım kuzey-güney doğrultusundan çok, doğu-batı doğrultusunda gelişmiştir. Bu durum üzerinde;

- I. dağların uzanış yönü,
II. bölgelem genişliği,
III. toprakların niteliği
faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

18.

- I. Ulaşım şartları
II. Pazarlama koşulları
III. Enerji üretim merkezine yakınlık
IV. Yeterli sermaye
V. Yeterli iş gücü

Yukarıda, bir yere sanayi tesislerinin kurulması için gerekli bazı koşullar verilmiştir.

Buna göre İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir ve Adana gibi şehirlerde sanayinin gelişmesinde yukarıdaki koşullardan hangisi en az etkili olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13.

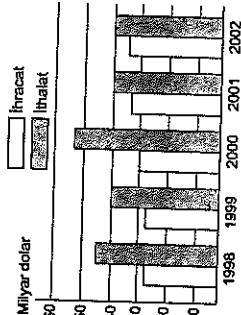

Türkiye'de sert karasal iklimin görüldüğü alanlarda yaz mevsiminin yağışlı geçmesinden dolayı doğal birikinti örtüsü yaygındır. Bu alanlarda ekonomik faaliyet olarak büyükbaş hayvancılık yaygındır. Haritada taranarak gösterilen alanlardan III numaralı yöre, Türkiye'de yaz yağışlarının en fazla görüldüğü alan olma özelliği taşıyor ve soru kökünde ifade edilen şartla uymaktadır.

Cevap C

15.

Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1998-2002 yılları arasında ihracat (dış alım) giderleri ile ihracat (dış satım) gelirleri gösterilmiştir.

Grafik incelendiğinde A, B, C, D şıklarında verilen bilgilere ulaşılar. İthalat (dış alım)ımızda yer alan malların niteliği yani sanayi ürünün oranı bu grafikten anlaşılmaz.

Cevap E

16.

Artvin'de Çoruh Nehri'nde rafting, İstanbul'da tarihi eserlere bağlı kültür turizmi, Afyonkarahisar'da kaplıcalar, Konya'da Mevlana Müzesi'nde inanç turizmi yapılmaktadır. Çoruh'ta kayak turizmi yoktur.

Cevap B

17.

Marmara ve İç Anadolu Bölgelerinde hem sanayinin ve nüfusun yoğun olması hem de yerçekiminin uygun olması kara ve demir yolu ağının sık olmasına neden olmuştur.

Cevap C

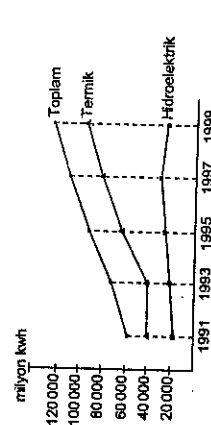
18.

Batı Karadeniz Bölümü'nde ormanların fazla olması, ormana dayalı sanayinin gelişmesine neden olmuştur.

Cevap E

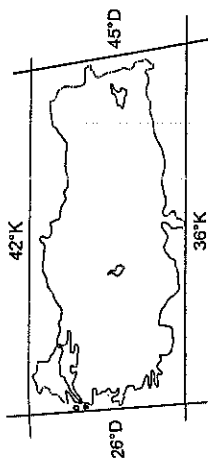
14.

Grafik Türkiye'de ki toplam elektrik üretimini ve toplam üretimde termik-hidroelektrik üretimin payını göstermektedir. Grafikten hidroelektrik üretiminin azalmasının nedenine ulaşılmaz.

Cevap B

1. Aşağıda Türkiye'nin mutlak konumu gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında gösterilemez?

- Dağların güney yamaçlarının daha sıcak olması
- Orman üst sınırının Akdeniz Bölgesi'nde Karadeniz Bölgesi'nden daha yüksekte olması
- Kuzeyden esen rüzgârların hava sıcaklığını düşürmesi
- Batı rüzgârlarının etkili olması
- Aynı anda farklı mevsim özelliklerinin görülmesi

2.

Biriki örtüsünün zayıf olduğu kurak alanlarda rüzgârların şekillendirici etkisi fazla olduğuna göre, haritada verilen yerlerin hangisinde rüzgârların şekillendirici etkisinin daha fazla olması beklenir?

- I
- II
- III
- IV
- V

3.

Mutlak nemin havanın taşıyabileceği maksimum nem oranına bağlı nem denir.

Aşağıdaki yerlerden hangisinde bağlı nem oranı yıl boyu yüksektir?

- Güneydoğu Anadolu
- Doğu Karadeniz
- Tuz Gölü çevresi
- Antalya kıyısı
- Ergene Havzası

7.

- Sebzeciliğe en elverişsiz yerdir.
- Karın yerde en uzun süre kaldığı yerdir.
- Seracılık maliyeti yüksektir.
- Toprağı işleme süresi kısadır.

Tarım ile ilgili yukarıda verilen özellikler aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisine aittir?

- Antalya
- Erzurum - Kars
- Yukarı Fırat
- Ergene
- Batı Karadeniz

6. Aşağıdaki illerin hangisinde yetiştirilen turuncgiller, o yerin ekonomisinde önemli gelir elde edecek düzeyde değildir?

- Mersin
- Rize
- İzmir
- Antalya
- Hatay

5. Akdeniz Bölgesi'nde Adana ve Kahramanmaraş çevrelerinde yetiştirilen tarım ürünleri arasında farklılıklar vardır.

Bu durumun nedeni, Kahramanmaraş'ın aşağıdaki özelliklerinin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- Ulaşım olanaklarının sınırlı olması
- Akarsu havzalarının daha dar olması
- Makineci tarımın daha az yapılması
- Deniz etkisinden uzak olması
- Tarım alanlarının dar olması

GÖZÜMLER

Haritada verilen merkezlerin coğrafi konumu dikkate alınır. B seçeneğindeki ifade doğrudur. Çünkü 21 Haziran'da Türkiye'nin güneyden-kuzeyine doğru güllüklüce gündüz süresi uzar. C seçeneğindeki ifade doğrudur. Çünkü Türkiye yaz saati uygulamasında 450 Doğu İğdir'in yerel saatini ulusal saat olarak kulllanır. Farkın en az olduğu merkez Erzurum'dur. D seçeneğindeki ifade doğrudur. Çünkü aynı enlem üzerinde yer alan bütün merkezler güneş ışınlamı yıl boyunca aynı açıyla alır. A seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü Dünya'nın şekline bağlı olarak ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe iki meridyen arası mesafe daralır, dolayısıyla İstanbul ve Denizli'nin Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklıklarının aynı olması mümkün değildir.

Cevap A

2. Yüksesik sıcaklık ve su, kayaların kimyasal yoldan çözünmesine neden olur. Günlük sıcaklık farkının fazla olduğu yerlerde ise mekanik çözülme oldukça fazladır. Yağış miktarının en fazla olduğu bölüm şikar içerisinde (B) seçeneğindeki Bat Karadeniz'dir ve kimyasal çözünme fazladır.

Cevap B

3. Türkiye'nin güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe güneş ışınlamının yeryüzüne düşme açısı daralır. Yer çekiminin artması enlemin sonucudur fakat güneş ışınlamının yeryüzüne düşme açısının sonucu değildir. Sıcaklığın azalması (A), buharlaşmanın azalması (C), gölge boylarının uzaması (D), yerleşme üst sınırının deniz seviyesine yaklaşıması (E) bilgilerin ise güneş ışınlamının geliş açısına bağlı olarak değişir.

Cevap B

Haritada taralı alanlarda Akdeniz iklimi etkisi görülmektedir. Dolayısıyla I, II ve IV öncülleri bilgileri Akdeniz ikliminin özelliklerini yansıtan III numaralı öncüldeki "Yıl boyunca orografik yağışlar görülür" ifadesi yanlış bir bildi.

Cevap B

5. Güney Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarında ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında Akdeniz kıvrımı görülür. Akdeniz kıvrımının tanıtıcı ürünü zeytindir. Bu nedenle Güney Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'nun batısında zeytin yetiştirilir.

Cevap D

6. Bir tarım ürünü farklı iklim bölgelerinde yetiştirilebiliyorsa o bitkinin belirli bir iklim isteği yoktur. Sorunun açıklama bölümü dikkate alınıp verilen şikardaki tarım ürünleri incelendiğinde, Fındık → Karadeniz ve Marmara kıyılarında, Çay → sadece Karadeniz kıyılarında, Muz → sadece Akdeniz kıyılarında, Turunçgiller → Akdeniz ikliminin görüldüğü kıyılarda, Elma → soğukta dayanıklı bir ürün olduğu için Türkiye'nin her yerinde yetiştirilir.

Cevap E

Yukarıda Karadeniz Bölgesi'nde bazı özelliklerinin Türkiye içindeki oranları verilmiştir.

Grafikteki verilere göre doğru seçeneğiniz (E) seçeneğidir. Tas kömürü Zonguldak ve Ereğli havzasında %100 üretilmektedir. Balıkcılık Karadeniz'de %70,6 oranında gelişen bir faaliyettir. Ormanların en fazla olduğu bölgedir (%27).

Cevap E

8. Grafik incelendiğinde
- En fazla üretim 2016 olmuştur. (A),
 - Üretimde düzenli bir artış söz konusu değildir. (B),
 - Etkin alanının üretimine eşit olduğu yıl 2015'tir. (D),
 - Etkin alanının en fazla olduğu yıl 2017'dir. (E),
 - Seçeneklerindeki bilgilere ulaşılabileceği görüldükten: C seçeneğindeki bilgiye ulaşamayız. Çünkü birim alandan alınan verimin en fazla olduğu yıl 2017 değil 2018'dir.

Cevap C

Türkiye haritasında kümes hayvancılığının dağılımı verilmis ve kümes hayvancılığının daha çok büyük şehirlere yakın yerlerde yoğunlaşmasının nedeni sorulmuştur. Türkiye'de kümes hayvancılığı, temelde tüketimin fazla olduğu büyük şehirlerin etrafında yoğunlaşmıştır. Pazarlama olanaklarının daha çok olması etkili olacaktır.

Cevap D

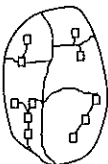
10. Bir ülkenin gelişmişliği nüfusun sayısıyla değil, nüfusun niteliği ile anlaşılır.

Nüfus artış hızının azalması ve sanayiye çalışanların oranının artması gelişmiş ülkelere ait özellikler. İşsizliğin artması ise gelişmemiş ülkelerin özelliğidir.

Cevap A

11. Türkiye'de nüfus dağılımında iklim, yerleşiklik, endüstri kuruluşları ve su kaynakları etkili olmuştur. Küçükbaş hayvancılık nüfus dağılımı üzerinde daha az etkilidir.

Cevap D

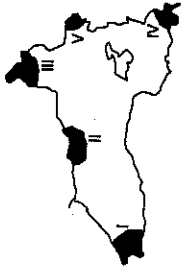
Türkiye'de yerleşme dokusunu etkileyen faktörler temelde su kaynakları ve yeryüzü şekillerinin durumudur. Bir yörede su kaynakları fazla yeryüzü şekilleri engebeli ve yülksesik ise dağınık yerleşme, su kaynakları kısıtlı ve yeryüzü şekilleri sade ise toplu yerleşmeler görülür. Buna göre şekli, dağınık yerleşmeyi temsil eder. Yöre için "Yörede yol yapımı maliyeti daha fazladır.", "Yörede altyapı hizmetleri sorunu vardır.", "Yörede yeryüzü şekilleri engebelidir.", "Yöredeki yerleşme tipi Karadeniz'de yaygındır." gibi yorumlar yapılabilir. B seçeneğinde verilen: "Yörede su kaynakları yetersizdir." bilgisi yanlıştır. Çünkü su kaynaklarının yetersiz olduğu alanlarda dağınık yerleşme görülmeye aksine toplu yerleşmeler yaygındır.

Cevap B

11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de nüfusun coğrafi dağılışı üzerinde daha az etkilidir?

- A) Yer altı ve yer üstü su kaynaklarının zenginliği
B) Endüstri kuruluşlarının yoğunluğu
C) Yüzey şekillerinin çeşitliliği
D) Küçükbaş hayvancılığın yaygınlığı
E) İklim koşullarının elverişliliği

13.

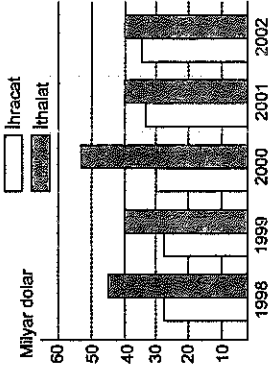

Yukarıda Doğu Anadolu Bölgesi haritası üzerinde bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre, yaz mevsiminin yağış geçmesinden dolayı doğal bitki örtüsü çayır olan ve buna bağlı olarak da büyükbaş hayvancılık yapılabilecek alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1998-2002 yılları arasında ithalat (dış alım) giderleri ile ihracat (dış satım) gelirleri gösterilmiştir.

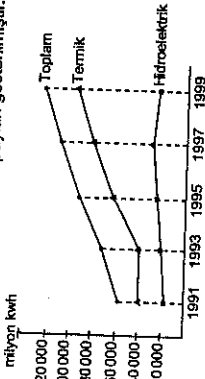

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bütün yıllarda dış ticaret açığı vardır.
B) En fazla ithalat gideri 2000 yılındadır.
C) İhracatın ithalatı karşılama oranı en fazla 2001 yılındadır.
D) İhracatımız 20-40 milyar dolar arasında kalmıştır.
E) İthalatımızın çoğunu sanayi ürünleri oluşturmaktadır.

PEŞEMAKADEMİ

14. Aşağıdaki grafikte 1991-1999 yılları arasında Türkiye'nin toplam elektrik enerjisi üretiminde termik ve hidroelektrik enerji üretimlerinin payları gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplam elektrik üretimi sürekli artmıştır.
B) 1999 yılında yağış azlığı nedeniyle hidroelektrik üretimi azalmıştır.
C) Termik elektrik üretimi her zaman hidroelektrik üretiminden fazla olmuştur.
D) 1995 yılında termik ve hidroelektrik üretimi bir önceki yıla göre artmıştır.
E) Toplam elektrik üretiminin en fazla olduğu yılda termik elektrik üretimi de en fazla olmuştur.

PEŞEMAKADEMİ

12.

Yukarıda, Türkiye'de bir yöreye ait yerleşme dokusu gösterilmiştir.

Türkiye'deki yerleşme özellikleri düşünüldüğünde yöre için aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Yörede yol yapım maliyeti fazladır.
B) Yörede su kaynakları yetersizdir.
C) Yörede altyapı hizmetleri sorunu vardır.
D) Yörede yeryüzü şekli engebelidir.
E) Yöredeki yerleşme tipi Karadeniz'de yaygındır.

13.

13. Aşağıdaki kentlerin hangisinde, karşısında belirtilen turizm türü yapılmamaktadır?

Kent	Turizm türü
A) Artvin	Rafting
B) Çorum	Kayak turizmi
C) İstanbul	Kültür turizmi
D) Afyonkarahisar	Kaplıca turizmi
E) Konya	İnanç turizmi

Yukarıdaki haritada gösterilen yerlerin hangisinde ham madde fazlalığı, ormana dayalı sanayinin gelişmesine neden olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli olan noktalarda ilgili verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?
- A) İstanbul ve Denizi'nin başlangıç meridyenine olan uzaklıkları aynıdır.
- B) En uzun gündüzü 21 Haziran'da Sinop'da yaşanır.
- C) Yaz saati uygulamasında yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en az Erzurum'dadır.
- D) Grup ve tan vakitinin en kısa sürdüğü merkez Haleb'dir.
- E) Çanakkale - Ankara - Erzurum'a güney işınlarının yıl içerisindeki geliş açısı yaklaşık olarak aynıdır.

4. Yukarıdaki haritada bazı alanlar taranmıştır.
- I. Kış ikliminin en fazla olduğu yerlerdir.
- II. Yağış rejimi düzensizdir.
- III. Yıl boyunca orografik yağışlar görülür.
- IV. Hakim iklimi örtüsü maki'dir.
- Yukarıda verilen taraflı alanlar için aşağıdakilerden hangileri yanlıştır?
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
- D) I ve III E) I, II ve IV

PEGEMAKADEMİ

2. Yüksek sıcaklık ve su, kayaların kimyasal yoldan çözünmesine neden olur. Günlük sıcaklık farkının fazla olduğu yerlerde ise mekanik çözüme oldukça fazla. Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdaki bölümlerin hangisinde kimyasal çözüme diğerlerinden daha fazladır?
- A) Yukarı Kızılırmak
- B) Batı Karadeniz
- C) İç Batı Anadolu
- D) Orta Fırat
- E) Yukarı Murtal Van

PEGEMAKADEMİ

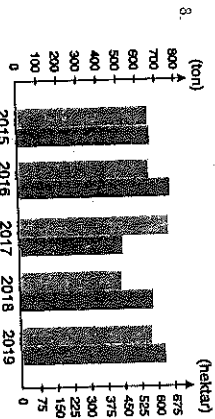
3. Türkiye'nin güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe güneş ışınlarının yeryüzüne düşme açısı daralır. Aşağıdakilerden hangisi verilen açıklamanın sonucunda ortaya çıkmaz?
- A) Sıcaklığın azalması
- B) Yerküresinin artması
- C) Buharlaşmanın azalması
- D) Göğe boylarının uzaması
- E) Yerleşme üst sınırının deniz seviyesine yaklaşması

6. Bir tarım ürünü farklı iklim bölgelerinde yetiştirilirse o bitkinin belirli bir iklim istediği yoktur. Bu bilgiye göre, aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi Türkiye'nin genelinde daha kolay yetişir?
- A) Fındık B) Çay C) Muz
- D) Turunçgiller E) Elma

5. Güney Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarında ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında Akdeniz iklimi görülür.
- Buna göre aşağıda verilen ürünlerden hangisi belirtilen alanların tamamında yetiştirilebilir?
- A) Turunçgil B) Muz C) Haşhaş
- D) Zeytin E) Antep fıstığı

7. Yukarıda Karadeniz Bölgesi'nde bazı özelliklerin Türkiye içindeki oranları verilmiştir. Aşağıdakilerden hangisinde özellikler doğru olarak sıralanmıştır?
- A) Çay - Fındık - Turunçgil
- B) Deniz ürünleri - Mısır - Kenevir
- C) Oman - Krom - Bakır
- D) Çay - Deniz ürünleri - Seramik
- E) Taş kömürü - Deniz ürünleri - Oman

PEGEMAKADEMİ

8. Yukarıdaki grafikte 2015-2019 yılları arasındaki merceklerin ekim alanları ve üretim miktarları gösterilmiştir. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu grafikten çıkarılacak bir sonuç değildir?
- A) En fazla üretim 2016'da olmuştur.
- B) Üretimde düzenli bir artış söz konusu değildir.
- C) Birim alandan en fazla verimin olduğu yıl 2017'dir.
- D) Ekim alanının üretime eşit olduğu yıl 2015'tir.
- E) Ekim alanının en fazla olduğu yıl 2017'dir.

9. Yukarıdaki haritada kütmes hayvancılığının Türkiye'deki dağılımı verilmiştir.
- Kütmes hayvancılığının daha çok büyük şehirlere yakın yerlerde yoğunlaşmasında;
- I. sanayinin gelişmiş olması,
- II. biki örtüsünün uygun olması,
- III. iklimin elverişli olması,
- IV. pazarlama olanaklarının daha çok olması,
- V. kütmes yapımına elverişli arazilerin çok olması
- gibi bilgilerden hangisi etkili olmuştur?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Bir ülkenin gelişmişliği nüfusun sayısıyla değil, nüfusun niteliği ile anlaşılır.
- Türkiye nüfusunun;
- I. nüfus artış hızının azalması,
- II. nüfus yoğunluğunun artması,
- III. sanayide çalışanların oranının artması,
- IV. işsizliğin artması
- niteliklerinden hangileri Türkiye'nin gelişmekte olduğuna kanıt oluşturmaz?
- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

ÇÖZÜMLER

1.
 - gölgesel hız, (I)
 - yıl içerisindeki gölge boyu, (II)
 - yer çekimi, (IV)özelliklerinin oluşum nedenini anlatır.
- tarım ürünlerinin olgunlaşma süreleri, (III)
- sıcaklık ortalamaları (V)
- özelliklerinin ortaya çıkması ise aynı zamanda göreceli konuma (yükseklik, karasallık-denizellik) bağlıdır.

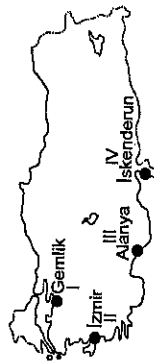
Cevap D

2. Kıyılarımızda delta ovalarının oluşmasında gel-git'in etkisinin az olması ile akarsularımızın bol miktarda alüvyon taşımaları birlikte etkili olmuştur.

Cevap C

3. Nem oranının az olduğu karasal yerlerde günlük ve yıllık sıcaklık farkları fazladır. Verilen iller içerisinde karasal iklimle sahip olan Muş'tur.

Cevap E

Sanayi tesislerine yakın kıyılarda kirlilik daha fazladır. Izmir, Gemlik ve Iskenderun da kirlilik fazla, Alanya'da azdır.

Cevap C

5. Bir yörede bir yıl içerisinde birden fazla ürün almayı sağlayan etken o, yörede yaz sıcaklığının fazla ve sulama olanaklarının fazla olması ile ilgilidir.

• yaz mevsiminin uzun sürmesi, (II)

• sulama olanaklarının fazla olması, (IV)

öncüllerdeki etmenler bir yörede yıl içerisinde birden fazla ürün alınmasını sağlamaktadır.

Cevap D

Türkiye'deki şeker pancarı ekim alanlarının haritası dik-kale alındığında; karasallığa uyum sağladığını, üretim alanının geniş olduğunu, kıyı kesimlerinde üretiminin fazla yapılmadığını, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin doğusu haricinde tüm iç bölgelerimizde ürettiğini yorumlayabildiğimiz "Şeker pancarı üretimi tüketimi karşılar." ifadesini haritadan çıkarmayız.

Cevap C

Pirinç yetiştirme ortamının bataklık özelliği göstermesi gerekmektedir ve Türkiye'nin hiçbir yöresi pirinçin doğal şartlarda yetiştirilmesini sağlayacak miktarda yağış almaz. Dolayısıyla Türkiye'de pirinç ekim alanları akarsu havzalarının dağılımına paralellik gösterir.

Cevap B

8. Bir tarım ürününün üretim alanları dar fakat üretim miktarı fazla ise bu ürünün verimi fazladır. Üretimde verimin en fazla olacağı tarım işletme metodu intansif (modern) tarım metodudur. Dolayısıyla Türkiye'de sebze üretimi intansif tarım metodu ile gerçekleştirilmektedir.

Cevap C

9. Türkiye'de modern hayvancılık yaygın olmadığı için et-süt verimi gelişmiş ülkelere göre düşüktür ve biki öntüsünün dağılışı ile hayvancılık faaliyetleri paralellik gösterir.

Cevap A

10. Köy altı yerleşim birimleri, geçici yerleşim merkezleridir. Bunlar ekonomik faaliyetleri, yerleşmeyi zorunlu kılmadığı faaliyetler olan göçebe tarım ve göçebe hayvancılığın olduğu bölgelerde görülür. Köy yerleşmeleri sürekli yerleşmeler olduğundan, yerleşmelerin sürekli bakımdan köy altı yerleşmelerinden ayrılır.

Cevap A

11. Otkimizde kırsal nüfus oranının azalmasında kırdan kente doğru bir şekilde göç yaşanmış etkilidir. Doğum oranının düşmesinin bu durum üzerinde etkisi en azdır.

Cevap E

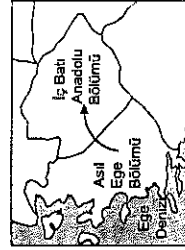
12. İstanbul, Ankara, Bursa, Iskenderun'da sanayi ve ticaretin gelişmiş olması yıl içinde nüfusun fazla değişmesine neden olur.

Analya, Muğla ve İzmir'de turizmin gelişmiş olması yaz ile kış arasında nüfusun çok değişmesine neden olur.

Cevap D

13. Soru incelendiğinde Karadeniz Bölgesi ile ilgili I. öncülde "Büyük oram oldukça fazladır." bilgisi Karadeniz Bölgesi için geçerli bir bilgidir. Çünkü Türkiye'de nem oranının en fazla olduğu bölge, Karadeniz Bölgesi'dir. II. öncülde "Orografik yağışlar görülür." bilgisi Karadeniz Bölgesi için geçerli bir bilgidir. Çünkü Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde dört mevsim yağış görülür. Bu durumun sonucunda ise orografik yağışlar görülür. III. öncülde "Kıyıda yaz kuraklığı isteyen ürünler yetiştirmez." bilgisi Karadeniz Bölgesi için geçerli bir bilgidir. Çünkü Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde dört mevsim yağış görülür. Bu durumun sonucunda ise orografik yağışlar görülür. IV. öncülde "Heyelan olayı görülür." bilgisi Karadeniz Bölgesi için geçerli bir bilgidir. Çünkü Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde dört mevsim yağış görülür. Bu durumun sonucunda ise orografik yağışlar görülür. V. öncülde "Fiziksel çözülme siddetlidir." bilgisi Karadeniz Bölgesi için geçerli bir bilgi değildir. Çünkü fiziksel çözülmenin görülmesi için günlük sıcaklık farkının fazla olması gerekir. Karadeniz'de ise nem oranının fazla olması bu durumu engeller.

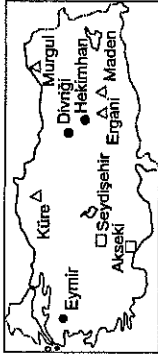
Cevap E

Asil Ege Bölümü'nden İç Batı Anadolu Bölümü'ne doğru ilerledikçe gerek doğal özelliklerin farklılaşması gerekse beşerî özelliklerin farklılaşması sonucu nüfus yoğunluğunda, orman miktarında, ekonomik gelir yüksek olan ürünlerin yetiştirilmesinde ve endüstriyel gelişiminde azalmalar gözlenir. Türkiye'nin batısında doğuya doğru gittikçe yükseldiği anlaşılmaktadır. Bu durumun sonucunda ise Asil Ege Bölümü'nden İç Batı Anadolu Bölümü'ne doğru gittikçe yükseldiği değerlerinde azalma gözlenmektedir.

Cevap C

15.

Deniz: Eymir (Balkesir), Sivas (Divriği), Malatya (Hekimhan)

Boksit: Antalya (Akseki), Konya (Seydişehir)

Bakır: Kastamonu (Küre), Artvin (Murgul)

Cevap C

16. Ege kıyılarında; Çeşme, Bodrum, Marmaris ve Kuşadası'nda büyük yat limanları bulunur. Ege Bölgesi'nde tarih eserleri ve karstik oluşuma bağlı turizm faaliyetleri de gelişmiştir.

Cevap B

Haritada gösterilen I. (İstanbul) ve II. (İzmir) limanlarının iç kesimlerde ulaşım olanakları iyi olduğu için diğer limanlardan daha gelişmiştir.

Cevap A

18. Sonunda referans noktası, Ordu - Giresun çevresi olup bu iller tarım fonksiyonu illeri ve en fazla fındık tarımı bu merkezde yapılır. Buralar, tarımsal faaliyetin sonucunda mevsimlik göç alır. Şıklar incelendiğinde ise Antalya ve Muğla turizm fonksiyonu illeri olup mevsimlik göçün görülme sebebi turizmdir. Eskişehir sanayi ve kültür fonksiyonu bir şehirdir ve bu özelliği taşıyan iller mevsimlik göç almaz. Zonguldak, maden fonksiyonu bir şehirdir ve bu özelliği taşıyan iller mevsimlik göç almaz. Adana ise Çukurova'da yer alan önemli pamuk üretimi alanlarından olup mevsimlik göç alma sebebi tarımdır.

Cevap D

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında pirinç ekim alanlarının dağılımı verilmiştir.

Haritada göre, pirinçe ilgilili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Yüksek yerlerde yetiştirir.
B) Akarsu boylarında yetiştiriciliği yapılır.
C) En çok Akdeniz Bölgesi'nde yetiştirir.
D) Devlet kontrolü altında üretirir.
E) Nem istegi azdır.

10. Türkiye'deki köy yerleşmelerini, dıvan, oba, kom, en önemli fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerleşmelerin sürekliliği
B) Yapılan hayvancılık türü
C) Eğitim düzeyi
D) Nüfus artış hızı
E) Genç nüfus oranı

11. Türkiye'de kırsal nüfus oranı 1970 yılında %61 iken 2019 yılında %72'ye düşmüştür. Bu azalma üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Kırsal kesimden kente göçün olması
B) Tarımların miras yolu ile parçalanması
C) Endüstri kuruluşlarının kentlere yakın yerlerde kurulması
D) Makineleşimin yaygınlaşması
E) Doğum oranının düşmesi

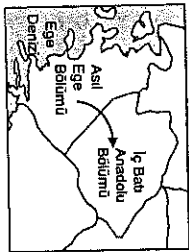
PEGEMAKADEMİ

9. 1. Hayvancılıktan elde edilen verim gelişmiş ülkelere göre azdır.
II. Bittik örtüsü ile hayvancılığın dağılışı genel olarak paraleldir.
III. Besi-Anır hayvancılığı Erzurum-Kars çevresinde yaygındır.
IV. Diş satında (firacatta) ilk sıradadır.
Türkiye'de yapılan hayvancılık faaliyetleri ile ilgili yukarıdakilerden hangileri söylemliler?
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. İstanbul, Ankara, Bursa, Iskenderun gibi şehirlerde nüfus yıl içinde fazla değişmeyen Antalya, Muğla, İzmir gibi şehirlerde nüfus yıl içinde çok fazla değişir. Yukarıda anlatılan durum üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?
- A) Yerselkileri
B) Yağış özellikleri
C) Tarm alanlarının genişliği
D) Ekonomik faaliyetlerin niteliği
E) Ulaşım imkânları

13. Karadeniz Bölgesi için:

- I. Bulutluluk oranı oldukça fazladır.
II. Orografi yağışlar görülür.
III. Kıyıda yaz kuraklığı isteyen türlerin yetişmez.
IV. Heyelan olayı görülür.
V. Fiziksel gözetime şiddetlidir.
gibi özelliklerden hangisi söylenemez?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

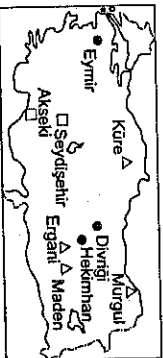

Haritada ok yönünde hareket eden bir gözlemci:

- I. nüfus yoğunluğunda,
II. orman miktarında,
III. yükselte,
IV. ekonomik gelir yüksek olan ürünlerin yetiştirilmesinde,
V. endüstri gelişiminde
gibi özelliklerden hangisinde azalma olduğunu söyleyemez?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEMAKADEMİ

- 15.

Yukarıdaki haritada verilen Δ ve $\bullet$ işaretleri sırasıyla hangi madenlerin dağılımını göstermektedir?

- A) Demir Krom Boksit
B) Demir Boksit Bakır
C) Bakır Boksit Krom
D) Bakır Krom Demir
E) Boksit Demir Bakır

16. Ege Bölgesi'ndeki turizm faaliyetleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deniz turizmi gelişmiştir.
B) Yal limanları azdır.
C) Tarihî eserlere bağlı turizm vardır.
D) Turizm gelirleri kıyı kesiminde daha fazladır.
E) Pamukçile de karstik oluşumlar turizmi geliştirmiştir.

- 17.

Yukarıdaki haritada gösterilen limanlarımızdan hangileri iç kesimlerle ulaşım olanaktan iyi olduğu için daha fazla gelişmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

18. Türkiye'de sanayinin dengersiz dağılımı beraberinde iş olanaklarının dağılımındaki dengesizliğe sebep olmuştur. Bu duruma bağlı olarak çeşitli sebeplerle mevsimlik işçi göçleri yaşanır.

- Aşağıda verilen illerden hangisinde Ordu - Giresun çevresine yapılan mevsimlik göçün benzeri diğerlerine göre daha fazla yaşanır?
- A) Muğla B) Eskişehir C) Zonguldak
D) Adana E) Antalya

Türkiye'de turuncu ile boyanmış yerlerin ortak özellikleri incelendiğinde I, II ve IV. öncüllerdeki özelliklerin turuncu ile boyanmış bölgelerde bulunmadığı fakat III. öncüdeki (Kırsal nüfusun fazla olması) şartı kesinlikle olması gerektiği görülmüştür.

Cevap C

10. Grafikte verilen bilgiler incelendiğinde A, B, C ve E seçeneklerindeki ifadelerle ulaşılabilmektedir D seçeneğindeki bilgiye ulaşılmaz. Çünkü ifade edilen yıldan sonra tarımsal nüfus yoğunluğunun azalması tanımla uğraşan nüfusun azalması ve tarım alanının artması ile ilgilidir.

Cevap D

11. Ülkemizde ulaşımın kolay sağlandığı, sanayinin geliştiği, sulak alanların bol olduğu denizel iklim şartlarına sahip alanlarda nüfus fazlasıyla dağılır, engellenir, karasal iklim bölgelerinde ise nüfus azdır. Buna göre soruda verilen yerler incelendiğinde Menteşe ve Biga yörelerinin yerleşim şekillerinin dağılır, engellenir olmasından dolayı buralarda nüfusunun diğer yörelere göre daha azdır.

Cevap C

12. Türkiye'de iç göçlerin yaşanması özellikle büyük şehirlerde bir takım sorunlara neden olmaktadır. Seçenekler incelendiğinde
- plansız kentleşme görülmüştür (B),
 - büyük kentlerde atıyapı ve çevre sorunlarının artması (C),
 - yatakların ülke geneline dağılırında düzensizlik görülmüştür (D),
 - kentlerde sosyal sorunların yaşanması (E)
- göç sonucu ortaya çıkan sorunlar arasında yer alırken A seçeneğinde sözü edilen, göç sonucu ortaya çıkan bir durum değildir.

Cevap A

13. Verilen bilgiler ile bu bölümün Erzurum-Kars Bölümü olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü dünyanın en verimli toprakları olan çernozyum toprakları bu bölüme bulunmaktadır.

Cevap E

1. Türkiye'de aynı enlem üzerindeki tüm merkezlerin;
- I. fiziksel hızları aynıdır.
 - II. yıl içerisindeki güneş boyları aynıdır.
 - III. tarım ürünlerinin olgunlaşma süreleri aynıdır.
 - IV. yerçekimleri aynıdır.
 - V. sıcaklık ortalamaları aynıdır.

gibi bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve V E) I, III ve IV

2. Türkiye kıyılarında deltalar oluşmasında,

- I. yükseltilerin fazla olması,
- II. gel-git etkisinin az olması,
- III. akarsuların bol alüvyon taşıması,
- IV. orta kuşakta yer alması

faktörlerinden hangileri birlikte etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Nemin fazla olduğu yerlerde günlük ve yıllık sıcaklık farkı daha az olur.

Buna göre aşağıda verilen şehirlerin hangisinde günlük ve yıllık sıcaklık farkı daha fazladır?

- A) Sinop B) Bursa C) Manisa
D) Zonguldak E) Muş

Yukarıdaki haritada işaretli yerlerin hangisinde kıyı kirliliği diğerlerinden daha azdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) III ve IV

Yukarıdaki harita Türkiye'deki şeker pancarı ekim alanlarını göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki haritadan çıkaracağımız bir sonuç değildir?

- A) Karasallığa uyum sağlamış bir tarım ürünüdür.
B) Üretim alanı genişler.
C) Şeker pancarı üretimi tüketimi karşılar.
D) Kıyı kesimlerinde üretimi azdır.
E) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin doğusu haricinde tüm iç bölgelerimizde üretilir.

ÇÖZÜMLER

X noktası I. noktanın kuzeyinde olduğu için 21 Haziran'da gündüz süresi daha uzun ve gölge boyu da daha kısadır. Y noktası I. noktanın güneyinde olduğu için gölge boyu daha fazladır. Z noktası I. noktanın daha doğusunda olduğu için yerel saat daha ileridir. Z noktasında tarım alanlarının dar ve parçalı olması yerleşimlerin engellenmesi ve bağın olduğu için bu durum mülakat değil göreceli konumun sonucudur.

Cevap C

Fay hatları kırık yapıyı gösterdiği için fay hatları ile I. derceden depremin alanları ve tektonik ovalar paralellik gösterir.

Cevap C

Kuzeye doğru sıcaklıklar enleme bağlı olarak azalmıştır. Bu durum matematik konumun sonucudur.

- Aynı enlem üzerindeki noktaların sıcaklıkları aynıdır.
- (A) Karadeniz kıyıları Akdeniz kıyılarından sıcaktır. (B) Doğu Karadeniz kıyıları İç Anadolu'dan sıcaktır. (C) En sıcak yerler Ege kıyılarıdır. (D) İç Anadolu'dan sıcaklıklar azalmıştır.

Cevap E

Yağış miktarı iklim örtüsünün dağılımında en çok etkili olan faktördür. Dolayısıyla nemlilik faktörü de etkilidir. Yükseklik, sıcaklık ve yağış dağılımı etkilediğinden iklim örtüsünün dağılımı da etkiler. Ancak jeolojik yapı iklim örtüsünün dağılımını belirlemez.

Cevap E

□ GAP'ın önce
■ GAP'ın sonra

GAP, tarımsal olarak bölgede ekim alanı ve üretimi en fazla artışı gösteren ürün pamuktur.

Cevap A

Çay üretiminin tamamını Doğu Karadeniz kıyıları, Fındık başta Karadeniz ve Marmara'da, zeytin Ege, Akdeniz ve Marmara'da, Muz ise başta Akdeniz son yıllarda Ege'de de yetiştirilir.

Cevap A

O işaret Karadeniz kıyılarındaki olduğu için fındığı, ☆ işaret Güney Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarındaki olduğu için zeytin, □ işaret Ege ve Akdeniz kıyılarındaki olduğu için pamuk olduğunu göstermektedir.

Cevap B

Türkiye'de balıkçılık faaliyetinin en fazla yapıldığı bölge Karadeniz Bölgesi olup büyük bölümü Doğu Karadeniz kıyılarındandır. Ancak faaliyet ise Türkiye'de oldukça yaygın bir faaliyet olup özellikle yükseltilerin fazla olduğu yerlerde sürdürülmektedir. Arıcılık en fazla yapıldığı yer ise Ordu'dur.

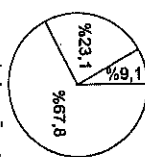
Cevap B

Çay Türkiye'de Doğu Karadeniz Bölümü kıyı kesiminin toprak ve iklim koşullarına uygun bir bitkidir. Yetiştirilmesinin nedeni ise Türkiye'de çay tarımının daha fazla yaygınlaşması olmaktadır. Herhangi bir yörede çay tarımının yapılabilmesi için gerekli koşullar şunlardır:

- Yıllık 1500 mm'den fazla yağış (A),
- düşük ışık yoğunluğu (C),
- bağli nem oranının yüksekliği (E)

tarımsal üretim şartları, çay tarımı için yeterli olan D seçeneğinde verilen (Yüksek yaz sıcaklığı) koşulları çay tarımı için gerekli bir özellik değildir.

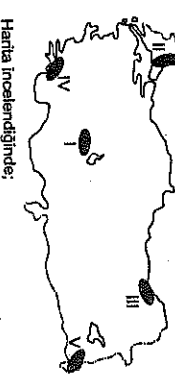
Cevap D

2019 yılı nüfus sayımı verilerine göre nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı:

- 0 - 14 = %9,1
- 15 - 64 = %23,1
- 65+ = %67,8 olarak gerçekleşmiştir.

Cevap A

Harita incelendiğinde:

- I. Numaralı alanın Tuz Gölü Çevresi,
- II. Numaralı alanın Yıldız Dağları Çevresi,
- III. Numaralı alanın Doğu Karadeniz Bölümü,
- IV. Numaralı alanın Menteşe Yöresi,
- V. Numaralı alanın Hakkâri Yöresi

Cevap A

Ülkemizde kırsal kesimden kentlere göç yaşanmaktadır. Ülkemizde nüfusun fazlalığı, nüfus artış hızının fazla olması, tarım alanlarının mimsa yoluyla bölünmesi, mera hayvancılığının yaygın olması, tarım alanlarında erozyonun etkili olması, tarımda makineleşmenin fazla olması etkili olmaktadır. Besli hayvancılığı modern hayvancılık olduğu için hayvancılıktan elde edilen gelir artırdı dolayısıyla göçleri artırmaz, azaltır.

Cevap A

Karadeniz Bölgesi'nde değer kıyaya paralel uzandığı için limanların art bölgesi geniş değildir. Bu nedenle limanlar gelişmemiştir.

Cevap B

	2002	2010
Doğal gaz (milyon kwh)	52.496	63.536
Hidroelektrik (milyon kwh)	33.684	35.329
Linyit (milyon kwh)	28.056	23.590
Taş kömürü (milyon kwh)	4.093	8.663
Füzelit (milyon kwh)	9.505	8.153
Diğer (molarin, rüzgâr, jeotermal)	1.565	1.310

Tablo incelendiğinde A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgilere ulaşılmamıştır. E seçeneğinde verilen "Enerji üretiminde doğal gazın fazla olması doğal gaz üretimimizin artmasından kaynaklanır." ifadesi doğru değildir çünkü tabloda Türkiye'de doğal gaz üretiminin arttığına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap E

Türkiye'de son yıllarda sanayi ürünlerinin üretiminin artması, ürünlerin dış pazarda rekabet gücünün artması ve pazarlarına olanakların gelişmesi iç ve dış ticaret hacminin artmasına neden olmuştur.

Cevap E

Türkiye'de kaplıcaların dağılışı, fay hatlarına paralellik göstermektedir. Dolayısıyla bir bölgede kırık yapı fazla ise o bölgede kaplıca olgusunu fazla olacak ve kaplıca türünün gelişmesinde temel neden olacaktır.

Cevap A

Sonunda verilen bilgiler incelendiğinde: "I. Türkiye'de kara yolu ulaşımı dağılımı uzanışına paralel uzanır." bilgisi doğru değildir. Çünkü ulaşım sektörünü en fazla etkileyen faktör yerleşimdir. Türkiye'de ise dağılımı doğu-batı doğrultusunda uzandığı için ulaşım olanakları da dağılımı uzanışına paralellik göstermiştir. "II. Doğu Karadeniz'de deniz yolu ulaşımı bulunmaz." bilgisi doğrudur ve Karadeniz'de deniz yolu ağına bulunduğu merkezler kıyıda sadece Samsun ve Zonguldak-Firazi ile sınırlı kalmıştır. "III. Van Gölü'nde tarımsal üretim yapılmamaktadır." bilgisi doğrudur. "IV. Türkiye'de genel olarak doğu-batı yönü ulaşım gelişmiştir" bilgisi doğru bir bilgidir. V. öncülde verilen İç Anadolu'yu Mersin ve Adana'ya bağlayan en önemli geçit Belen'dir." bilgisi yanlıştır. Çünkü Mersin'i İç Anadolu'ya bağlayan geçit Serravalle'dir. Adana'yı İç Anadolu'ya bağlayan geçit ise Gülek'tir.

Cevap E

Kıyı Ege'de uzun, zayıf, inç ve tiftin tarımı çok yaygındır. Bu nedenle ekonomide katkısı da fazladır. Kıyı Ege'de buğday tarımı çok az yapıldığı için ekonomide katkısı da azdır.

Cevap B

9. Çay Türkiye'de Doğu Karadeniz Bölümü kıyı kesiminin toprak ve iklim koşullarına uygun bir bitkidir. Yetiştirme koşulları nedeniyle il Türkiye'de çay tarımının daha fazla yaygınlaşma olanağı yoktur.

Buna göre çayın yetiştirme koşulları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak belirtilmiştir?

- A) Yıkanmış kireçsiz toprak
B) 1500 mm üzerinde yağış
C) Düşük ışık yoğunluğu
D) Yüksek yaz sıcaklığı
E) Bağıl nem oranının yüksekliği

Yukarıdaki haritada bazı tarım ürünlerinin yetiştirme alanları gösterilmiştir.

Fındık, zeytin ve pamukun yetiştirme alanları haritada hangi sembollerle gösterilmiştir?

- A) Fındık ☆ Zeytin ○ Pamuk □
B) Fındık ○ Zeytin ☆ Pamuk □
C) Fındık ☆ Zeytin □ Pamuk ○
D) Fındık ○ Zeytin □ Pamuk ☆
E) Fındık ☆ Zeytin ○ Pamuk ☆

8.

- Balıkçılık
• Arıcılık

Yukarıda Türkiye'deki bazı hayvancılık faaliyetleri verilmiştir.

Verilen hayvancılık faaliyetlerinden hangisi ön planda olduğu il ile doğru eşleştirilmiştir?

- Balıkçılık
A) Çanakkale
B) Trabzon
C) Ordu
D) Muğla
E) Samsun
- Arıcılık
A) Rize
B) Ordu
C) Erzurum
D) Hakkâri
E) Antalya

11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taranarak gösterilen alanlardan hangisinde nüfus yoğunluğunun az olması farklı bir nedene dayanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Ülkemizde kırsal kesimden kentlere doğru yoğun bir göç yaşanmaktadır.

Bu göçlerin yaşanmasında;

- I. köylerde besi hayvancılığının yaygınlaşması,
II. nüfus artış hızının fazla olması,
III. tarım alanlarının miras yoluyla bölünmesi,
IV. tarım alanlarında erozyonun etkili olması,
V. tarımda makineleşmenin fazla olması

gibi özelliklerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) III ve V E) IV ve V

13. Karadeniz Bölgesi'nin ekonomik özellikleri ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğu ve Orta Karadeniz'de tarım önemli bir paya sahiptir.
B) Limanlarının art bölgesi genişler.
C) Demir-çelik fabrikası vardır.
D) Taş kömürünün çıkarıldığı tek bölgedir.
E) Balıkçılıkta Türkiye'de birincidir.

14. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 2002 ve 2010 yıllarında üretilen elektriğin enerji kaynaklarına göre dağılışı gösterilmiştir.

	2002	2010
Doğal gaz (milyon kwh)	52.496	63.536
Hidroelektrik (milyon kwh)	33.684	35.329
Linyit (milyon kwh)	28.056	23.590
Taş kömürü (milyon kwh)	4.093	8.663
Füveloil (milyon kwh)	9.505	8.153
Diğer (motorin, rüzgâr, jeotermal) (milyon kwh)	1.565	1.310

Yalnızca tablodaki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) En fazla elektrik doğal gazdan üretilir.
B) Enerji üretiminde linyit, füveloil ve diğer enerji kaynakları üretimi 2010 yılında azalmıştır.
C) En fazla artış oranı taş kömürü ile üretilen enerjide olmuştur.
D) Enerji üretiminde en az değişim diğer enerji kaynaklarında olmuştur.
E) Enerji üretiminde doğal gazın fazla olması doğal gaz üretimimizin artmasından kaynaklanır.

15. Türkiye'nin son yıllarda iç ve dış ticaret hacminin artmasında;

- I. sanayi ürünlerinin üretiminin artması,
II. ürünlerin dış pazarda rekabet gücünün artması,
III. pazarlama olanaklarının gelişmesi
faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III.

16. Ege Bölgesi'nde kaplıca turizminin gelişmesinde temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kırıldığı yapının fazla olması
B) Ulaşımın kolay olması
C) Konaklama hizmetlerinin yeterli olması
D) Tanıtımın iyi yapılması
E) Ekonomik gelişimin yüksek olması

17. Türkiye'de ulaşım sektörü ile ilgili,

- I. Türkiye'de kara yolu ulaşımı dağılımı uzanışına paralel uzanır.
II. Doğu Karadeniz'de denir yolu ulaşımı bulunmaz.
III. Van Gölü'nde feribot ulaşımı yapılmaktadır.
IV. Türkiye'de genel olarak doğu-batı yönlü ulaşım gelişmiştir.
V. İç Anadolu'yu Mersin ve Adana'ya bağlayan en önemli geçit Belen'dir.

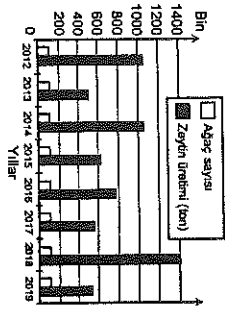
gibi verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin Kıyı Ege Bölümü'nün ekonomisine katkısı daha azdır?

- A) Üzüm B) Buğday C) Zeytin
D) İncir E) Tütün

9.

Grafik, Türkiye'de 2012-2019 yılları arasında zeytin ağacı sayısı ve zeytin üretimini göstermektedir. Grafikteki bilgilerden yararlanarak zeytin üretiminde tek yıllarda düzenli bir artışın söz konusu olduğu sonucuna ulaşamaz.

Cevap E

10.

Haritada üretim alanları gösterilen tarım ürünü ile ilgili, "En uygun yetiştirme alanı Akdeniz iklim alanıdır." "Yetiştirme alanları sulama olanaklarına paralellik gösterir" bilgilerini söyleyebiliriz ancak "Yaz sıcaklıklarından olumsuz etkilenir" ve "Üretimi sadece alüvyon tabanlı ovalarda gerçekleşir" ifadeleri yanlıştır.

Cevap B

11.

Hayvancılıkta iklim koşullarına bağlı olarak üretim yapıldığında yıllık yağış miktarına bağlı olarak üretimde dalgalanmalar gözlemlenir. Verilen merkezlerden Yozgat'taki hayvancılık faaliyetlerinde, et ve süt üretiminde yılda en büyük dalgalanmalar olması beklenir.

Cevap C

12.

Besi ve ahır hayvancılığının Marmara Bölgesi'nde özellikle büyük şehirlerin etrafında gelişme göstermesinin temel nedeni büyük pazarlara yakın olmasıdır.

Cevap D

13.

- Birinci jeolojik döneme ait bir enerji kaynağıdır.
- Organik tortu özelliği sahiptir.
- Kalitesi çok yüksek olup ağır sanayide enerji kaynağı olarak kullanılır.

Özellikle verimli enerji kaynağı taş kömürüdür.

Cevap D

14. İzmir ve çevresinin içinde bulunduğu Kıy Ege Bölümü sarnay yönünden diğer bölümlerden daha gelişmiştir.

Cevap E

15. Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinde kıyı arkasındaki dağlar ulaşımı engelleyici için, ulaşımı sağlamak için geçitler yapılmıştır. Ege Bölgesi'nde dağların kıyıya dik uzanması ulaşımı kolaylaştırmıştır.

Cevap C

16. Türkiye'de ulaşımın en büyük sorunlarından biri var olan ulaşım ağının doğal afetlerden korunmasıdır. Verilen alanlardan Batı Karadeniz Bölümünde (Zonguldak) heyelan olaylarının sık yaşanması var olan ulaşım ağını koruma maliyetinin en fazla olmasına neden olmuştur.

Cevap D

17.

Türkiye haritasında, Türkiye'nin ilk gelişmiş kara yolu (otoyol) güzergahı gösterilmiştir. Türkiye'nin fiziki özellikleri düşünüldüğünde II numaralı alanda Toros Dağları'nı geçmek zorunda kalan otayda viyadük ve tünel yapımı en fazladır.

Cevap B

18.

Ülkemizde iç ticaret oldukça gelişmiştir. Bazı bölgelerde tarım ürünleriyle sanayi ürünleri direkt el değiştirmektedir. Verilen illerin fonksiyonları dikkate alındığında İstanbul'da tarımsal üretim ile sanayi ürünlerinin yer değiştirdiği söyleyebiliriz.

Cevap D

1.

Yukarıdaki haritada dört nokta gösterilmiştir.

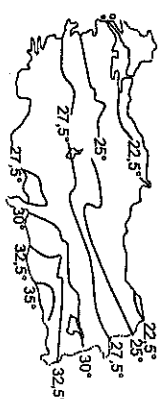
Haritada gösterilen I, II, III ve IV noktaları karşılaştırıldığında, aşağıdaki özelliklerden hangisinin mutlak konuma bağlı olduğu söylenemez?

- A) X noktasında 21 Haziran'da gündüz süresinin daha uzun olması
- B) Y noktasında görsel hızın daha fazla olması
- C) Z noktasında tarım alanlarının dar ve parçalı olması
- D) X noktasında gölge boyunun daha uzun olması
- E) Z noktasında yerel saatın daha ileri olması

Cevap D

3.

Aşağıda Türkiye Temmuz ayı indirimmiş sıcaklık ortalamalarının dağılışı gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

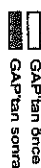
- A) Aynı enlem üzerindeki noktaların sıcaklıkları aynıdır.
- B) Karadeniz kıyıları Akdeniz kıyılarından sıcaktır.
- C) Doğu Karadeniz kıyıları İç Anadolu'dan sıcaktır.
- D) En sıcak yerler Ege kıyılarıdır.
- E) Sıcaklıklar genel olarak kuzeye doğru azalır.

4.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de doğal bitki örtüsünün dağılışında etkili değildir?

- A) Sıcaklık
- B) Yağış tutan
- C) Yükseklik
- D) Nemlilik
- E) Jeolojik yapı

5.

Yukarıdaki grafikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde beş tarım ürününün GAP'tan önce ve GAP'tan sonraki üretim oranları verilmiştir.

Buna göre, 3 numara ile gösterilen ürün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pamuk
- B) Buğday
- C) Arpa
- D) Antep fıstığı
- E) Yeşil mercimek

Testin Çözümüne İhtiyaç İçin QR Kodu Okutunuz

12. Besi ve ahır hayvancılığının Marmara Bölgesi'nde özellikle büyük şehirlerin etrafında gelişme göstermesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devletin üreticiye kredi edilmekte olması
B) Hayvancılığın teşvik edilmesi
C) Meraların geniş yer kaplaması
D) Büyük pazarlara yakın olması
E) Yem sağlamanın kolay olması

13.

- Birinci Jeolojik döneme ait bir enerji kaynağıdır.
- Organik tortul özelliğine sahiptir.
- Kalorisi çok yüksek olup ağır sanayide enerji kaynağı olarak kullanılır.

Yukarıda özellikleri verilen enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Linyit
B) Doğal gaz
C) Uranyum-Toryum
D) Taş kömürü
E) Petrol

14. Aşağıda verilen bölgelerden hangisinin ekonomisinde sanayinin payı diğerlerinden fazladır?

A) Orta Karadeniz B) Dicle C) Konya
D) Ergene E) Kıyı Ege

15. Akdeniz ve Karadeniz Bölgesi'nde ulaşım geçitleri sağlanırken Ege Bölgesi'nde geçitlere pek fazla rastlanmaz.

Bu durum bölgelerin hangi özelliğinin sonucudur?

A) Yağış özelliklerinin farklı olmasının
B) Sıcaklık özelliklerinin farklı olmasının
C) Dağların kıyıya uzanış yönünün farklı olmasının
D) Arazi yapısının farklı olmasının
E) Gelişmişlik düzeyinin farklı olmasının

16. Türkiye'de ulaşımın en büyük sorunlarından biri var olan ulaşım ağına doğal afetlerden korunmasıdır.

Buna göre aşağıda verilen alanların hangisinde var olan ulaşım ağına heyelandan koruma maliyetinin en fazla olması beklenir?

A) Malatya B) Konya C) Aydın
D) Zonguldak E) Samsun

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında, Türkiye'nin ilk gelişmiş kara yolu (otoyol) güzergâhı gösterilmiştir.

Türkiye'nin fiziki özellikleri düşünüldüğünde kaç numaralı alanda viyadük ve tünel yapımı en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Ülkemizde iç ticaret oldukça gelişmiştir. Bazı bölgelerde tarım ürünleriyle sanayi ürünleri direkt el değiştirilmemektedir.

Aşağıdaki illerden hangisi bu genellemeye uyar?

A) Adana B) Rize C) Konya
D) İstanbul E) Sivas

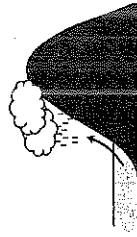
ÇÖZÜMLER

1. Bir ülkenin komşularına, işlek yollara, kıtalara, yerşekillerine, siyasi, ekonomik ve askeri güç merkezlerine göre konumuna göre sınıflandırılır. Türkiye'nin verilen özelliklerinden, yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması göreceli konumu ile ilgili olmayıp mutlak konumunun sonucudur.

Cevap C

2. Türkiye'de rüzgâr aşındırması ve biriktirmesi ile oluşan şekiller en fazla yağış azlığı ve bilki örtüsünün fakir olmasına bağlı olarak İç Anadolu Bölgesi'nde görülür. B, C, D, E seçeneklerindeki özelliklere bağlıdır. Nüfus ve ekim (yıllar arasında farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi) rüzgâr aşınım ve birikim şekillerinin görülmesinin nedeni değildir. Yağış azlığı ve sulama yeterliliğine bağlı olarak uygulanır. Yani sonuç olarak düşünülebilir.

Cevap A

Yukarıdaki çizimde gösterilen yağış şekli orografik yağış olup ülkemizde dağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda görülür. Seçeneklerde verilen illerden en çok Trabzon yöresinde görülür.

Cevap B

4. Bir bölgede doğum oranı değişmesine karşın nüfus artış hızının fazla olması göç ile mümkün olur ve göçü tetikleyen tüm faktörler etkilidir. İş olanaklarının fazla olması, sanayi ve ticaretin gelişmesi, sağlık koşullarının iyileşmesi ve eğitim olanaklarının gelişmesi gibi etmenler neden olur ancak modern tarımda insan gücüne duyulan ihtiyaç az olacağı için nüfus artış hızı artmaz, aksine göçlerle azalır.

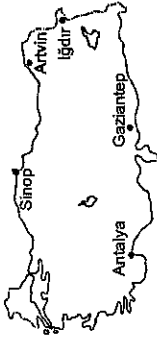
Cevap C

Türkiye'de genel olarak platoların az nüfuslandığı gözlenmektedir. Buna göre haritada taranarak gösterilen platolardan I numara ile gösterilen Çatalca - Kocaeli Platosu yukarıdaki genellemeye ters düşer.

Cevap A

6.

Uzun bir süre işlek yollar üzerinde bulunan ya da bu yolların kesiştiği noktalarda yer alan şehirler, ticaret fonksiyonuna bağlı olarak gelişme gösterir. Buna göre haritada verilen merkezlerden Gaziantep'in bir ticaret şehri olması beklenir.

Cevap E

7.

PEĞEMAKADEMİ

Mısırın her mevsimde bol yağış istediği bilindiğine göre ürününün en fazla yapıldığı bölgenin Karadeniz değil de İç Anadolu Bölgesi olması; İç Anadolu'da sulama ve iklim olanaklarına bağlı olarak yetiştirilmesiyle açıklanır.

Cevap D

8.

Tarımda iklim koşullarına bağlı üretim yapıldığına yıllık yağış miktarına bağlı olarak üretimde dalgalanmalar gözlenir. Türkiye haritasında taranarak gösterilen tarım alanlarından V numaralı alanda üretimde dalgalanma daha belirgin olur.

Cevap E

1. Bir ülkenin konularına, işlek yolları, kıtalara, yerleşimlerine, siyasi, ekonomik ve askerî güç merkezlerine göre konumuna göre belirlenir.
Buna göre, Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi öncelikli konumu ile ilgili değildir?
A) Eski kıtaların ortasında bulunması
B) Bir yarımada şeklinde olması
C) Yılı içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
D) Farklı kültür ve uygarlıkların etkisinde olması
E) Aynı anda değişik yerlerde farklı mevsim özelliklerinin görülmesi

2. Türkiye'de rüzgâr aşındırması ve birikmesi ile oluşan şekiller en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde görülür.
Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'ndeki bu durumun nedeni değildir?
A) Nöbetleşe ekim yapılması
B) İklimin yarı kurak olması
C) Yersikliklerin düzlük olması
D) Bitki örtüsünün fakir olması
E) Nadas alanlarının fazla olması

PEGEMAKADEMİ

4. Aşağıdakilerden hangisi bir bölgede doğum oranı değişmesine karşın nüfus artış hızının fazla olmasına neden olmaz?
A) İş olanaklarının fazla olması
B) Sanayi ve ticaretin gelişmesi
C) Modern tarımın yaygınlaşması
D) Sağlık koşullarının iyileşmesi
E) Eğitim olanaklarının gelişmesi

5. Türkiye'de genelde platoların az nüfuslandığı gözlenmektedir.
Buna göre,
A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

6. Uzun bir süre işlek yollar üzerinde bulunan ya da bu yolların kesiştiği noktalarda yer alan şehirler, ticaret fonksiyonuna bağlı olarak gelişme gösterir.
A) Sinop
B) Iğdır
C) Antalya
D) Artvin
E) Gaziantep

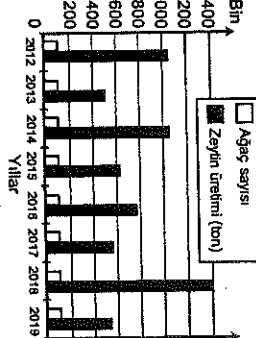
7. Mısırın her mevsimde bol yağış aldığı bilindiğine göre üretiminin en fazla yapıldığı bölgenin Karadeniz değil de İç Anadolu Bölgesi olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?
A) Karadeniz'de eğim ve engebeli fazla olması
B) İç Anadolu'da toprakların verimsiz olması
C) Karadeniz'de her mevsimin yağışlı olması
D) İç Anadolu'da sulu alanların fazla olması
E) Karadeniz'de yitilmiş toprakların olması

8. Tarımda iklim koşullarına bağlı üretim yapıldığına göre gösterilen tarım alanlarının hangisinde üretimde dalgalanmanın daha belirgin olması beklenir?
A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

PEGEMAKADEMİ

9. Aşağıdaki grafik, Türkiye'de bir yılda 2012-2019 yılları arasında zeytin ağacı sayısı ve zeytin üretimini göstermektedir.
Grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?
A) Verilen zeytin ağacı sayısı değişmiştir.
B) Üretim bütün yıllarda 400 bin tonun üzerindedir.
C) Alınan ürün miktarı iki yılda bir artma göstermiştir.
D) Verimin en az olduğu yıl 2013'tür.
E) Zeytin üretiminde tek yılda düzenli bir artış söz konusudur.

10. Haritada üretim alanları gösterilen tarım ürünü ile ilgili:
I. Yaz sıcaklıklarından olumsuz etkilenir.
II. Üretilir sadece alüvyon tabanlı ovalarda gerçekleştirebilir.
III. En uygun yetiştirme alanı Akdeniz iklim alanlarıdır.
IV. Yetiştirme alanları sulu alanlara olanaklarına paralel olarak gelişir.
İfadelerinden hangileri yanlıştır?
A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

11. Aşağıdaki merkezlerin hangisindeki hayvancılık faaliyetlerinde, et ve süt üretiminde yıldan yıla büyük dalgalanmalar olması beklenir?
A) Giresun
B) Rize
C) Yozgat
D) Zonguldak
E) Kırıkkale

ÇÖZÜMLER

1. Verilen şehirler içerisinde Ekvator'a en yakın Antalya, en uzak Sinop'tur.

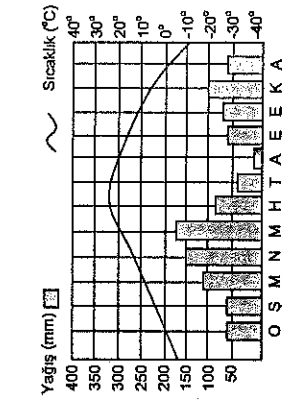
- Ankara'da gölge boyunun Sinop'tan kısa olması (A)
- İstanbul'da gölge boyunun Antalya'dan az olması (B)
- Antalya'da deniz suyunun tuzluluk oranının Sinop'tan fazla olması (C)
- Sinop'ta 21 Haziran'da gündüz süresinin Antalya'dan uzun olması (D)

özellikleri Ekvator'a göre konum (multak korum) ile ilgilidir. İstanbul'da transit taşımacılığın gelişmesi boğazlara ve Avrupa ile Asya arasında bağlantı konumunda olmasına bağlıdır. (göreceli konum)

Cevap E

2. Uzun süreli yağışlar ve kar erimeleri esnasında suya dayanan hale gelen toprağın eğim yönünde yer değiştirmesine toprak kaymasına heyelan denir. Bitki örtüsünün gür olması heyelanın neden olamaz.

Cevap B

3. Grafik incelendiğinde sıcaklık ile yağışın doğru orantılı olmadığı görülür. Sıcaklık temmuzda kadar artarken yağışlar mayıstan sonra azalmıştır.

Cevap D

4. Türkiye'de deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklık izoterm-leri dikkate alındığında en yüksek sıcaklık alanı yadağlık aynı paralellerde yer alan Akdeniz Bölgesi'nde değil de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülür. Bu durumun ortaya çıkmasında sorunun II. ve IV. öncüllerinde verilen "enlem" ve "yükseklik" faktörleri etkili olmamıştır.

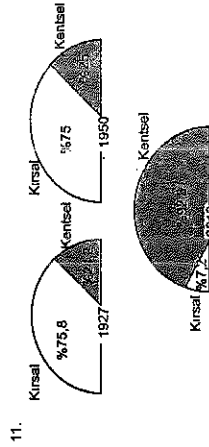
Cevap E

9. Marmara Bölgesi'ndeki Ege Ene Bölümü'nde ayıçağı ve pıncı tarımı yoğun biçimde yapılmaktadır. Türkiye üretiminde ilk sırada yer alır.

Cevap A

10. Büyükşehirlerde plansız kentleşmeyle beraber, gecekon-dular oluşmuş, sanayi tesisleri şehir içinde kalmış, doğal çevre kirlenmiş ve eğitim-sağlık hizmetleri yetersiz kal-mıştır. Nüfus yoğunluğunun artması plansız kentleşmenin değil göçlerin sonucudur.

Cevap C

11. Grafik 1927, 1950 ve 2015 yıllarında toplam nüfus içindeki kırsal ve kentsel nüfus oranını göstermektedir. Grafikten Türkiye'nin toplam nüfusu ile ilgili bilgi edinilemezken, kırsal nüfusun azaldığı ve 2015 yılında nüfusun büyük bir çoğunluğunun kentlerde yaşadığı bilgisi edinilebilir.

Cevap D

12. Tarımsal nüfus yoğunluğu; tarımla uğraşan kişi sayısının tarım arazilerine bölünmesiyle bulunur. Bu nedenle tarım arazilerinin küçük (yetersiz) olduğu olduğu olduğu yerler- de tarımsal nüfus yoğunluğu daha fazla çıkar.

Cevap B

13. Doğu Anadolu'da yüksek dağların geniş alan kaplaması I, II, III, IV, öncüllerinde verilen olguların ortaya çıkmasında etkilidir. V. öncüde verilen "ekleblir arazilerde tarımsal nüfus yoğunluğunu azaltmada" değil tam tersine artırma- da etkili olmaktadır.

Cevap E

14. Akdeniz Bölgesi'nde, güneşli gün sayısını fazla ve tarımlı eserlerin çeşitli olması turizmin gelişmiş olmasına neden olmuştur.

Cevap C

15. Ulaşım olanaklarının geliştiği ve yolların kesime nokta- larında yer alan illerde ticaret gelişmiş olur ve bu illere ticaret fonksiyonlu iller denir. Bu duruma göre Mersin, Ga- ziantep, İzmir, Samsun illerinde ticaret fonksiyonlu illerdir. Çanakkale ilimiz ise Biga Yarımadası'nda yer alıp ulaşım olanaklarının yeterli derecede gelişmediği bir ildir.

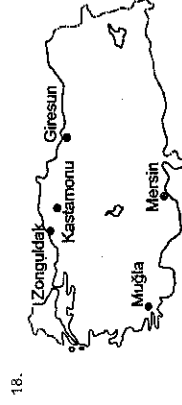
Cevap A

16. Kaplıca turizmi; fay hatları ve sıcak su kaynaklarıyla ilgili olduğu için iklim değli jeolojik yapıya bağlıdır.

Cevap A

17. Ulaşımı etkileyen faktörler düşünüldüğünde A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler ulaşım maliyetlerini artır- ken, bir yörede sis oluşumunun fazla olması yol yapım maliyetini etkilemez.

Cevap C

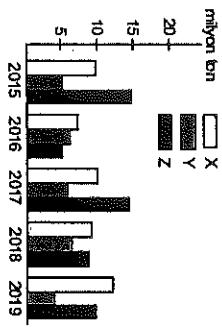

18. Haritada verilen merkezlerin ortak özellikleri göz önüne alındığında bu merkezlerde orman oranlarının fazla oldu- ğu ve bu duruma bağlı olarak da kâğıt sanayisinin gelişme gösterdiği savunulabilir.

Giresun'da — Aksu
Kastamonu'da — Taşköprü
Zonguldak'ta — Çaycuma
Muğla'da — Dalaman
Mersin'de — Taşucu

Cevap B

5. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de üç tarım ürününün 2015-2019 yılları arasındaki üretim miktarları gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Z'nin üretimi her zaman iki üründen fazla olmuştur.
B) 2018 yılında üç ürünün üretimi bir önceki yıla göre azalmıştır.
C) Z'nin üretiminin en düşük olduğu yılda X'in üretimi de en düşüktür.
D) Z'nin üretiminde dalgalanmalar çok az olmuştur.
E) Ağaç sayısı en fazla olan X'tir.

6.

Yukarıdaki haritada gösterilen yerlerin hangisinde seracılık faaliyetleri daha fazla gelişmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEMAKADEMİ

8. Türkiye'de siğir, koyun, keçi gibi hayvan türlerinin dağılımında,

- I. yalız seçildi,
II. yağış çeşitli,
III. doğal bitti örtüsü
etkenlerinden hangileri rol oynamaz?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

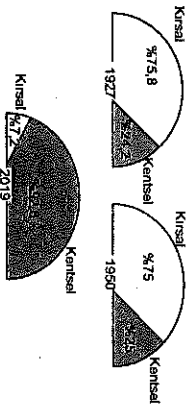
9. Aşağıdaki bölümlerin hangisi Ayıcık ve Pırncı tarımında Türkiye'de ilk sırada yer alır?

- A) Ergene
B) Çatalca-Kocaeli
C) Hakkâri
D) Doğu Karadeniz
E) Yukarı Kızılirmak

10. Aşağıdakilerden hangisi İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa gibi şehirlerde plansız kentleşmenin sonuçlarından değildir?

- A) Eğitim, sağlık hizmetlerinin yetersiz kalması
B) Gecekonduların bulunması
C) Nüfus yoğunluğunun artması
D) Doğal çevrenin kirlenmesi
E) Sanayi tesislerinin şehir içinde kalması

11.

Yukarıdaki grafiklerde Türkiye'de bazı yıllarda kırsal ve kentsel nüfus oranları verilmiştir.

Yalnızca grafiklerdeki bilgilere bakılarak;

- I. Kırsal nüfus oranı verilen yıllarda sürekli azalmıştır.
II. 2019 yılında nüfusun büyük bir çoğunluğu kentlerdeydi.
III. Toplam nüfus miktarı sürekli artmıştır.
bilgilerinden hangileri kesinlikle söylenebilir?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

12. Karadeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi'nde tarımla uğraşan kişi sayısı birbirine yakın olmasına rağmen, Karadeniz Bölgesi'nde tarımsal nüfus yoğunluğunun daha fazla olmasına aşağıdakilerden hangisi etkilidir?

- A) Yağış rejiminin düzenli olması
B) Yerçekilerinin engebeli olması
C) Sıcaklığın daha yüksek olması
D) Ekonomik değeri yüksek ürünlerin yetiştirilmesi
E) Yüz ölçümünün küçük olması

13. Doğu Anadolu'da yüksek dağlar geniş alan kaplar. Doğu Anadolu'da dağlık alanların genişliği;

- I. mera hayvancılığını arttırmada,
II. yol yapımı maliyetini arttırmada,
III. traktör kullanımını azaltmada,
IV. soğuk kaynak suları arttırmada,
V. ekilebilir arazilerde tarımsal nüfus yoğunluğunu azaltmada

gibi özelliklerin hangisinin oluşumunda etkili değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEMAKADEMİ

14.

- I. Güneşli gün sayısının fazla olması
II. Bıktı örtüsünün gür olması
III. Yerçekilerinin engebeli olması
IV. Tarlı toprakların fazla olması
Akdeniz Bölgesi'nde turizmin gelişmiş olmasının yukarıda verilenlerden hangileri daha etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

15.

15. Aşağıdakilerden hangisi çevresine göre gelişmiş ticaret merkezlerinden biri değildir?

- A) Çanakkale B) Gaziantep C) İzmir
D) Samsun E) Mersin

16.

- I. Deniz turizmi
II. Kış turizmi
III. Yayla turizmi
IV. Kaplıca turizmi
Yukarıdaki turizm etkinliklerinden hangisi iklim özelliklerinden daha az etkilenir?
A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

17. Kara yolu yapımı masrafları bu ulaşımın maliyetini arttırmaktadır.

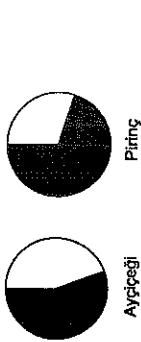
- Ulaşıma etkileyen faktörler düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi yol yapımı masraflarını artıran faktörlerden biri değildir?
A) Kıyıda paralel uzanan dağlar
B) Derin vadiler
C) Sis oluşması
D) Yüksek ve eğimli araziler
E) Heyelan tehlikeleri

Yukarıdaki kentlerin tümünde bulunan endüstri kuruluşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fındık işleme
B) Kağıt
C) Deri-çelik
D) Tekstil
E) Mobilya

12.

Bir bölgede üretilen tarım ürünleri ve bunların Türkiye üretimindeki paylarına bakıldığında ayçiçeği ve pirinç ürünlerinde birinci sırada olduğu anlaşıyor. Bu bölge Marmara Bölgesi'dir.

Cevap C

16.

Türkiye haritasında benzer iklim tipinin görüldüğü iki alan taranarak gösterilmiştir. Bu iki yörenin tarım ürünlerinin olgunlaşma süreleri enlem faktörüne bağlı olarak birbirinden farklıdır.

Cevap D

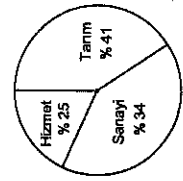
13. Yeryüzü şekillerinin engebeli ve yüksek olduğu alanlarda tarım alanları dar ve bu durum tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasına neden olur. Bölümlerin doğal özellikleri dikkate alındığında tarımsal nüfus yoğunluğunun Hakkâri'de en fazla olması beklenir.

Cevap A

14. Türkiye'de kırsal kesimden kentlere göçler hızla devam etmektedir. Verilen merkezlerden Rize, Erzincan, Kars ve Çorum illerinde göç olayı hızlı bir şekilde devam etmektedir. Gaziantep'te sanayileşme ve ticaretin gelişmiş olması göç olaylarını azaltmaktadır.

Cevap E

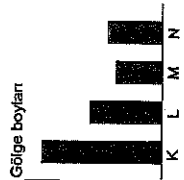
15.

Grafikte bir bölgede çalışan nüfusun sektörlerle dağılımı gösterilmiştir. Bu bilgilerden "Bölge ekonomisine katkısı en fazla olan sektör tarımdır." bilgisine ulaşamaz.

Cevap C

18.

Grafikte Türkiye'de bulunan dört farklı kentte düz bir zemine dikilmiş birer metrelik çubukların 21 Haziran günü, tam öğle vaktinde ölçülen gölge uzunlukları gösterilmiştir. Enlem etkisine bağlı olarak bu merkezler kuzeyden güneye doğru sıralanırsa K, L, N, M sıralaması oluşur.

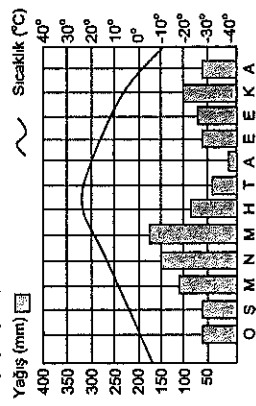
Cevap B

3.

- Ankara 40° Kuzey enlemindedir.
- Sinop 42° Kuzey enlemindedir.
- Antalya 37° Kuzey enlemindedir.
- İstanbul 41° Kuzey enlemindedir.

Yukarıdaki bazı şehirlerimizin enlemleri verilmiştir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilen şehirlerin mutlak konumu ile ilgili değildir?

- A) Ankara'da gölge boyunun Sinop'tan kısa olması
- B) İstanbul'da çizgisel hızın Antalya'dan az olması
- C) Antalya'da deniz suyunun tuzluluk oranının Sinop'tan fazla olması
- D) Sinop'ta 21 Haziran'da gündüz süresinin Antalya'dan uzun olması
- E) İstanbul'da transit taşımacılığın Sinop'tan gelişmiş olması

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplam yağış miktarı 600 mm'den fazladır.
- B) En kurak mevsim yazdır.
- C) Kış yağışları kar şeklindedir.
- D) Sıcaklık ve yağış doğru orantılıdır.
- E) Sonbahar yağışları ilkbahar yağışlarından azdır.

Türkiye'de deniz seviyesine indirgenmiş izoterm eğrileri dikkate alındığında en yüksek sıcaklıkların yaklaştıkça aynı paralellerde yer alan Akdeniz Bölgesi'nde de görülür. Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. rüzgârlar,
- II. enlem,
- III. karasallık,
- IV. yükselti

gibi faktörlerden hangileri etkili olmamıştır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve IV
- E) II ve IV

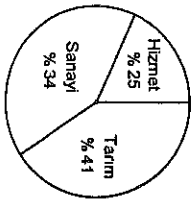
4.

Ülkemizde heyelanın en fazla görüldüğü yer Doğu Karadeniz'dir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenleri arasında değildir?

- A) Kıllı toprakların geniş yer kaplaması
- B) Orman örtüsünün geniş yer kaplaması
- C) Tabakaların eğim doğrultusunda uzanması
- D) En fazla yağışın bu bölüme düşmesi
- E) Eğimin fazla olması

15. Aşağıdaki grafikte bir bölgede çalışan nüfusun sektör-
lere dağılımı gösterilmiştir.

Bu bilgilerden aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Hizmet sektöründe çalışanların oranı en azdır.
B) Sanayi sektöründe çalışanlar çalışan nüfusun yak-
laşık 1/3'üdür.
C) Bütçe ekonomisine katkısı en fazla olan sektör ta-
rımıdır.
D) Hizmet ve sanayi sektörlerinde çalışanların toplu-
luğunu tarım sektöründe çalışanların oranından fazla-
dır.
E) Tarım sektöründe çalışanların oranı en fazladır.

PEDEMAKADEMI

17. Türkiye coğrafi konumuna bağlı olarak Akdeniz İklimi-
nin yayılış alanına girer. Buna karşın ülkemizde birb-
rinden farklı iklim tipleri görülür.

Bu farklılıkların oluşmasında;

- I. dağların uzanış doğrultusu,
II. bölgelerin yükselti değerlerinin farklı olması,
III. bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi,
IV. bölgelerin genişliğinin değişmesi

ifadelerinden en çok hangilerinin etkili olduğu sa-
vunulabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

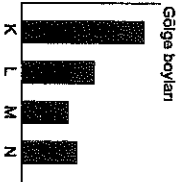
16. Aşağıdaki Türkiye haritasında benzer iklim tipinin gö-
rüldüğü iki alan taranarak gösterilmiştir.

Bu iki yerinin hangi yönü birbirinden farklıdır?

- A) Bitki örtüsü
B) Yağış rejimleri
C) En az yağış dönemi
D) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süreleri
E) Kırsal alanda yaygın olan konut tipi

18. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de bulunan dört farklı kent-
te otuz bir zemine ölçülmüş birer metrelik çubukların 21
Haziran günü, tam öğle vaktinde ölçülen gölge uzun-
lukları gösterilmiştir.

Bu merkezler aşağıdakilerden hangisinde
kuzeyden güneye doğru sıralanmıştır?

- A) K, N, L, M B) K, L, N, M C) M, N, L, K
D) L, K, N, M E) N, M, K, L

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de sanayi bakımından gelişmiş merkezlerden
Adana, İzmir, Denizli ve Aydın illerinde sanayinin gelişme-
si tarımsal hammaddeye bağımlı olduğu fazladır. Zor-
luklar içinde sanayinin gelişmesi madencilğe bağlıdır.

Cevap D

2. Türkiye'de tarıftı ve doğal güzelliklerin fazla olması, iklimin
uygun olması, otlak ve koraklara tesislerinin bulunması
turizmin gelişmesi için önemlidir.

Cevap C

3. Fay hatlarının geçtiği alanlarda özellikle şiddetli depremler
fazla olduğu ve kaplıcaların daha fazla yer kapladığı,
söylenir. Erozyon daha çok iklim ve bitki örtüsü ile ala-
kalıdır.

Cevap D

4. İstanbul-İzmit-Adapazarı'nda hızlı kentleşmeye beraber
planlız kentleşme, çevre kirliliği ve atıyapı sorunları art-
mıştır. Hani maddede talebin artması ise olumsuz bir so-
nuç değildir.

Cevap C

5. Türkiye'de elektrik enerjisini üretiminde ventilleri arasın-
da en çok kullanılan kaynak kalorisinin ve veriminin yük-
sek olmasına bağlı olarak doğal gazdır.

Cevap C

6. Maden çitirlerinden Krom-Linyit Ege Bölgesi'nde çıkarılan
önemli yer altı zenginliklerinin başında gelir. Çünkü Türk-
ye'de en kaliteli linyit ve krom yatakları Ege Bölgesi'nde
bulunmaktadır.

Cevap A

7. Türkiye'de dut ağacının yaygın olarak bulunduğu bir yöre-
de ippek böcekliği faaliyetinin gelişmesi beklenir. Çünkü
tutlar dut yapraklarıyla beslenir.

Cevap A

8. -Yüksek ve engebeli arazide yaşayabilir.
-Ormanlara ve maki alanlarına zarar verir.
-Yetiştiriciliği devlet kontrolündedir.
-Özelliklerine sahip olan hayvancılık faaliyetini kıl keçisi ye-
tiştirir.

Cevap E

9. Don olayının sıkça görüldüğü, yaz aylarının serin ve ya-
ğışlı geçtiği yerlerde iyi yetişen bir tarım ürünü Erzu-
run-Kars çevresinde yetiştirilmektedir. Türkiye'de kışların
en sert, yazların en serin olduğu yerdir.

Cevap E

10. -Yüksek toprak özellikleri,
-Dört mevsim yağış,
-Büyük oranın fazla olduğu iklim türü isteyen
tarım ürünü çaydır.

Cevap B

Haritada ekim alanı gösterilen tarım ürününün yetiştirilme
koşulları ilgili "Sadece sıcaklık değerlerinin az olduğu
yüksek alanlarda yetişir." ifadesi yanlıştır.

Cevap E

PEDEMAKADEMI

1. Aşağıda Türkiye'de sanayi bakımından gelişmiş bazı merkezler verilmiştir.

I. Adana
II. İzmir
III. Denizli
IV. Zonguldak
V. Aydın

Buna göre sanayinin gelişmesinde tarımsal ham maddeye bağlılık hangi ilimizde daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de turizmin gelişmesinin nedenlerinden değildir?

A) İklim şartlarının uygun olması
B) Otel ve konaklama tesislerinin bulunması
C) Kota sahanlığının dar olması
D) Tarihî eserlerin fazla olması
E) Doğal güzelliklerin bulunması

3. Fay hatlarına bağlı olarak;

I. şiddetli depremler,
II. kaplıcalar,
III. erozyon

olaylarından hangilerinin oluştuğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi İstanbul-İzmit ve Adapazarı çevresinde sanayinin gelişmesiyle görülen olumsuz sonuçlardan bir değildir?

A) Plansız kentleşmenin artması
B) Hava kirliliğinin artması
C) Ham madde talebinin artması
D) Atıyapı sorunlarının artması
E) Kıyı kirlenmesinin artması

5. Türkiye'de elektrik enerjisi üretiminde ventiller arasında en çok kullanılan kaynak aşağıdakilerden hangisidir?

A) Petrol
B) Linyit
C) Doğal gaz
D) Nükleer enerji
E) Taş kömürü

6. Aşağıdaki maden çiftlerinden hangisi Ege Bölgesi'nde çıkarılan önemli yer altı zenginliklerinin başında gelir?

A) Krom-Linyit
B) Civa-Demir
C) Bor-Kükürt
D) Kurşun-Manganez
E) Altın-Doğal gaz

7. Türkiye'de dut ağacının yaygın olarak bulunduğu bir yörede aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin gelişmesi beklenir?

A) İpek böcekçiliği
B) Arıcılık
C) Koyun yetiştiriciliği
D) Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği
E) Tiftik keçisi yetiştiriciliği

8. Yüksek ve engebeli arazide yaşayabilir.
Ormanlara ve maki alanlara zarar verir.
Yetiştiriciliği devlet kontrolündedir.

Yukarıda özelliklere sahip olan hayvancılık faaliyetleri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Arıcılık
B) İpek böcekçiliği
C) Manda yetiştiriciliği
D) Koyun yetiştiriciliği
E) Kıl keçisi yetiştiriciliği

9. Don olayının sıkça görüldüğü, yaz aylarının serin ve yağışlı geçtiği yerlerde iyi yetişebilen bir tarım ürünü aşağıdaki bölgelerin hangisinde yetiştirilmelidir?

A) Mersin çevresi
B) Gaziantep çevresi
C) Eskişehir çevresi
D) Edirne çevresi
E) Erzurum-Kars çevresi

10. İyi yetiştirilmesi için;

- yıkanmış toprak özellikleri,
- dört mevsim yağış,
- bulutluluk oranının fazla olduğu iklim türü isteyen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pırlıç B) Çay C) Muz
D) Anason E) İncir

11.

Haritada ekim alanı gösterilen tarım ürününün yetiştirilme koşulluyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Yağışların düzenli olduğu alanlarda yetiştirilmesi güçtür.
B) Üretimi iç kesimlerde yoğunluk kazanmıştır.
C) Doğal yetiştirme alanı geniştir.
D) Yüksek sıcaklık değerlerinden ve kuraklıktan etkilenmez.
E) Sadece sıcaklık değerlerinin az olduğu yüksek alanlarda yetiştirilir.

12. Bir bölgede üretilen tarım ürünleri ve bunların Türkiye üretimindeki yaklaşık payları şöyledir:

Üretim oranlarının gösterildiği bölge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ege B) Güneydoğu C) Marmara
D) Akdeniz E) Karadeniz

13. Yeryüzü şekillerinin engebeli ve yüksek olduğu alanlarda tarım alanları dardır ve bu durum tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasına neden olur.

Buna göre aşağıdaki bölgelerin hangisinde tarımsal nüfus yoğunluğunun en fazla olması beklenir?

A) Hakkâri
B) Konya
C) İzmir
D) Samsun
E) Gaziantep

14. Türkiye'de kırsal kesimden kentlere göçler hızla devam etmektedir.

I. Rize,
II. Erzurum,
III. Kars,
IV. Çorum,
V. Gaziantep

Buna göre verilen merkezlerin hangisi diğerlerine oranla daha az göç vermektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

QONJILER

1. Mersin, Ordu'dan günerye yer aldığı için Mersin'e gümüş işi olan daha büyük ayağa düşer. Rize, Erzurum'un İstanbul'da Ankara'nın kuzeyinde ve güneş işi olan daha küçük ayağa düşüyor. Buna rağmen Rize, Erzurum'dan, İstanbul'da Ankara'dan sıcaktır. Dolayısıyla bu ileri enlem sıcaklık ilişkisine ters düşer.

Cavap D

2. Nübetese akım yapıldığında toprak, bütürlüğünden yoksun bırakılmadığı için erozyonu engeller.
- Arazinin eğimini olmasın (A)
 - Tazelenin eğim yönünde sürülmesi (B)
 - Bütürlüğünün ciliz olmasın (C)
 - Toprakın geçirimsiz ve gevşek olmasın (D)
- bilgileri erozyona neden olur.

Cevap E

1 numaralı doğrultu Ege kıyılarını göstermektedir. Ege kıyılarındaki dağlar kıyı çizgisine dik uzandığı için, denizel iklim özellikle kıyılardan 100 km kadar içeri sokulabilir.

Cevap A

4. Türkiye gerek mutlak gerekse göreceli konumu itibarıyla iklim değişikliği fazla olan ve dört mevsimli beşiligin yaşayacağı bir ülkedir. Bu ilişki, tarım ürününü çeşitlendiren, il, hayvancılık faaliyetlerini, IV, orman dağılımını, V, turizm faaliyetlerini vb. doğrudan etkiler. İl numaralı öncüde verilen mevsim değişikliği vakanızma ve yaşanan jeolojik süreçler ile ilişkilidir.

Cover B

5. Yetiştirme alanı en geniş ürün elma olduğundan iklim seçiliği en azdır. Turnunğallı, Akdeniz kıyı şerhinde ve Rize’de yetiştir. Çay ise sadece Doğu Karadeniz kıyılarında yetiştir.

Cevap D

- Bugday, yetişme döneminde nem, olgunlaşma döneminde kuraklık isteyen bir üründür. Zeytin, kış sıcaklıklarına duyarlı bir üründür. Bugday ekili, zeytin dikili bir üründür. Kış döneminde bugday tarımı yoktur. Baharda ekilir, yazın hasat edilir. Zeytin tarımı için kış sıcaklığının 0 °C'nin üstünde olması gerekir.

7. Mera hayvancılığında et ve süt verimini daha düşüktür. Erzurum-Kars Bölümü'nde mera hayvancılığının yaygın olması, yani bes-işahır (modern) hayvancılığın yaygın olmaması ve hayvan soyları hayvancılıkta verimliliği düşürmüştür.

Cevap D

1. harfızda gösterilen Ürün Karadeniz kıyılarında, 2. harfızda gösterilen Ürün Akdeniz ve Ege kıyılarında yetiştirilmektedir. Bu iki yer arasında em önemli fark nam ve yağışdır: 1. ürün her mevsim nemlilik isteyen, 2. ürün yaz sıcaklığı ve kuraklığı isteyen ürünlerdir.

Cevap B

9. Tarımda makineleşme sonucu oluşan işsizlik, kırsal kesimde eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği, mirasla tarhaların zamanla küçülmesi Türkiye'de kırdan kente göçün nedenleridir.

Cevap E

10. 1980 il yıllara kadar kırsal nüfus kentsel nüfustan daha fazlayken 1985 ve sonrasında kentsel nüfus kırsal nüfustan daha fazladır. Günümüzde bu oran yaklaşık %92,8 kent, %7,2 kır şeklindedir.

Covap A

11. Hızlı nüfus artışı çoğunluğu olumsuz olmak üzere birçok sonuç doğurur. Bunlardan önce gelen işsizlik oranını artırmaktadır.

Cover C

12. Tablodan sadece kişisel nüfus oranının en fazla olduğu ile en az olduğu illerin yüz ölçümüne ilişkin nüfus yapısına, nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu ile, illerin toplam nüfusuna bilgilerine ulaşamaz.

Cevap A

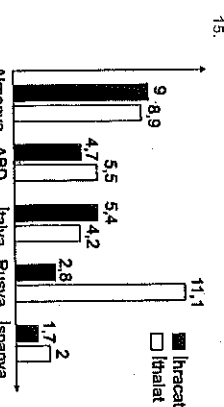

13. Marmara Bölgesi'nde sanayi geliştiği için enerji tüketimi ve nüfus yoğunluğu fazladır. Jeolojik yapı sanayi ile ilgili iç kuvvetlerle ilgilidir.

Coverage C

14. Akdeniz Bölgesi'nde, turizm ve seracılığın gelişmesi, yılda birden fazla ürün alınması ile muz yetiştirilmesi için özel ilkeleri ile ilgilidir. Lapa, dolun ve polyo gibi karstik şekillerin fazla olması bölgedeki arazinin kalkır (karstik) olması ile ilgilidir.

Cervap E

Grafik incelendiğinde hem ithalatta hemde ihracatta farklı ülkelerin birinci olduğu görülmektedir. Ihracatta Almanya, ithalatta ise Rusya.

Cover

- 16.
-
- Hatırlada İşaretti alanlarda turizm faaliyetinin gelişmesinde
- dogal guzelliklerin bulunması (B),
 - tarihi eserlerin çödüğü (C),
 - güneşli gün sayısının fazla olması (D),
 - plaj turizmine elverişli alanlar bulunması (E)
- gibi olanaklar katkı sağlarken A seçeneğindeki verilen (Kuş sürçaklarının fazla olması) bilgi turizmin gelişmesini de-
ğerli kadar çok etkilemez.

Cover A

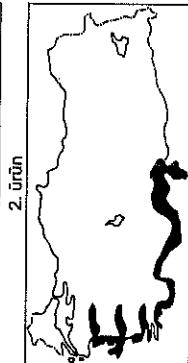
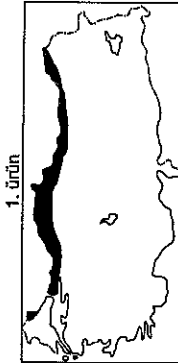
17. Hangıda verilen imanlar incelendiğinde,
 - Hıristiyanlar en geniş ve demiri yolu bağışantısı olan teke iman izmir İmanınıdır. (A)
 - İznir dısnadık İmanların iç Kesimlerle ulasımı geçir- kerie sağlanmaktadır. (B)
 - Trabzon İmanını, İran ile olan transt ticaretimizin gel- şimini sağlanmıştır. (C)
 - Aralıya İmanını diğer İmanlara göre turizm için daha- önemlidir. (D)
- bilgilere İmanlarımızın özelliklerini yansıtırken E seçe- meğünde verilen bilgi doğru bir bilgi değildir. (Türkiye'nin önemli tıharet İmanını İstanbul İmanındır.)

Cavap B

18. Termik santraller İnşiy, taş kömürü, fueloil ve doğal gaz gibi enerji kaynakından yakanarak elektrik enerjilerine dönüştürür. Burada ise sadece doğal gaz ile çalışan termik santraller sonlu olarak Türkiye'de doğal gazla çalışan termik santraller Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır. Bursa (Orasekiz), Kırdaireli (Hamitabaz) ve Istanbul (Ambarlı) termik santralleri doğal gaz kullanılmaktadır.

Cover

8.

Yukarıdaki haritalarda iki farklı tarım ürününün yetiştirme alanları gösterilmiştir.

Yetiştirme alanları dikkate alındığında 1. ürünü 2. üründen ayıran en önemli özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- Toprak Yapısı
- Yağış rejimi
- Kış sıcaklıkları
- Dağların doğrultusu
- Jeolojik Yapı

9.

- Tarımda makine kullanımının artması
- Kırsal kesimde eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersiz olması
- Miras yoluyla tarım alanlarının küçülmesi

Yukarıdakilerden hangilerinin, Türkiye'de kırsal kesimden kentlere yapılan göçün nedenlerinden olduğu söylenebilir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- II ve III
- I, II ve III

10.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin nüfus yapısının özelliklerinden biridir?

- Kırsal nüfusun kentsel nüfustan fazla olması
- Genç ve dinamik yapı göstermesi
- Sanayi sektöründe çalışan nüfusun artmakta olması
- Yaşlı nüfus oranının az olması
- Doğum oranının yüksek olması

11.

- Artan nüfus yoğunluğunun fazla olması
- Erkek nüfusunun fazla olması
- İşsizlik oranının fazla olması

Yukarıdakilerden hangileri, Türkiye'de hızlı nüfus artışının sonuçları arasındadır?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- I ve III

12.

Türkiye'deki bazı illerin toplam nüfusları içindeki kırsal ve kentsel nüfus oranlarının verildiği bir tablodaki bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- Kentsel nüfus oranının en fazla olduğu ile
- İllerin yüz ölçümüne
- İllerin nüfus yapısına
- Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu ile
- İllerin toplam nüfusuna

13.

- Nüfus yoğunluğunu
- Enerji tüketimini
- Jeolojik yapıyı

Marmara Bölgesi'nde sanayinin gelişmiş olması yukarıdakilerden hangilerini etkilemiştir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- II ve III

14.

Akdeniz Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin oluşumunda, bölgede yaşanan iklim özellikleri etkili olmamıştır?

- Yılda birden fazla ürün alınabilmesinde
- Seraclığın gelişmesinde
- Turizmin gelişmesinde
- Muz ve turuncu tarımı yapılabilmesinde
- Lapya, dolin ve polye gibi şekillerin fazla oluşmasında

15.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'nin 2019 yılında bazı ülkelerle yaptığı ithalat ve ihracat rakamları verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Bütün ülkelerden yapılan ithalat, ihracattan fazladır.
- Rusya'dan yapılan ithalatın büyük bölümü doğal gazdır.
- İspanya ve Rusya'ya yapılan ihracat toplamı, ABD'ye yapılan ihracattan fazladır.
- İthalatta ve ihracatta birinci olan ülke farklıdır.
- İthalatın en fazla olduğu ülke ihracatta en azdır.

16.

Yukarıdaki haritada turizm etkinliklerinin yoğun olduğu bazı kıyı kesimlerimiz gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi haritada gösterilen kıyılarımızda turizm etkinliklerinin fazla oluşmasında daha az etkilidir?

- Kış sıcaklığının fazla olması
- Doğal güzelliklerin bulunması
- Tarihi eserlerin çokluğu
- Güneşli gün sayısının fazla olması
- Plaj turizmine elverişli alanlar bulunması

17.

Yukarıdaki haritada verilen limanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Hinterlandı en geniş ve demir yolu bağlantısı olan tek liman İzmir Limanı'dır.
- İzmir dışındaki limanların iç kesimlerle ulaşımı genellikle sağlanmaktadır.
- Trabzon limanı, İran ile olan transit ticaretimizin gelişimini sağlamıştır.
- D) Antalya limanı diğer limanlara göre turizm için daha önemlidir.
- E) Türkiye'nin en önemli ithalat limanı İzmir limanıdır.

PEGE MAKADEMI

18.

Termik santraller ınyıt, taş kömürü, fuel-oil ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarını yakarak elektrik enerjisine dönüştürür. Türkiye elektrik ihtiyacının büyük bir kısmını doğal gazla çalışan termik santrallerden sağlamaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde doğal gazla çalışan santrallerimiz bir arada verilmiştir?

- Ovaakça, Hamitabat, Ambarlı
- Tunçbilek, Yatağan, Soma
- Ambarlı, Seyhan, Çatalağzı
- Gökova, Hopa, Ataş
- Çayırhan, Afşin-Elbistan, Hamitabat

18.

Bölgeler	Gerçek alan (km ²)	İz düşüm alan (km ²)
I	164	62
II	210	200
III	360	235
IV	450	360
V	510	380

Tabloda Türkiye'deki beş yörenin gerçek ve iz düşüm alanları verilmiştir. Bir bölgede yüzey şekilleri sade ise gerçek alan ile iz düşüm alan arasındaki fark azdır. Tarımda makineleşme fazladır. Verilen alanlardan gerçek alan ile iz düşüm alan arasındaki farkı az olan II numaralı bölgede makineleşme tarıma uygunluk daha fazladır.

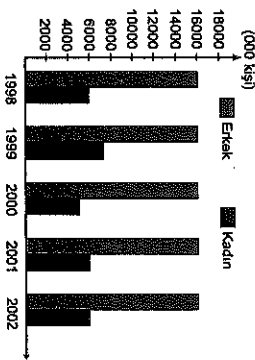
Cevap B

21.

Yazların serin ve yağışlı geçtiği yerlerde görülen dağ çayırının büyübaş hayvancılığın gelişmesi için uygun yerlerdir. Verilen bölgelerden, Kenya Bölümü ve Kıyı Ege Bölümü'nde yazlar kurak geçer ve doğal ortamlarda büyübaş hayvancılık yapmasına uygun değildir.

Cevap B

22.

Grafikte, Türkiye'de 1998 - 2002 yılları arasında istihdam edilen kadın ve erkek sayıları verilmiştir. Grafikteki verilerden kadınlarda istihdamın en fazla olduğu yıl 1999'dur. Kadının ve erkek sayısında, istihdam farkının en fazla olduğu yıl 2000'dir. Bilgilerle uyarılır. Ancak yıllar itibarıyla istihdam edilen kadın oranının sürekli arttığını söyleyemeyiz. Çünkü grafikte gelişmelerin bilgisi bulunmaz.

Cevap A

20.

Türkiye'de bazı tarım ürünlerinin yetiştirme alanı iklimle ya da devlet kontrolüyle sınırlandırılmıştır. Verilen ürünlerin özellikleri dikkate alındığında çay iklim seçiciliğinin fazla olmasına bağlı olarak yetiştirme alanı oldukça dardır. Kenevir, her türlü iklim olanağında yetiştirilir. Ancak uyuturucu yapımında kullanıldığı için üretim alanları devlet kontrolindedir. Dolayısıyla üretim alanı dardır.

Cevap C

23.

İstanbul yaklaşık 16 milyon nüfusa ile kişi başına en çok göç alan ve en çok göç veren ildir. 2019 verilerine göre 498.676 kişi göç almışken, 378.305 kişi göç vermiştir.

Cevap C

1.

Ekvator'dan uzaklaştıkça güneş ışınlarının düşme açısı azaldığı için sıcaklık da azalır.

Buna göre, Türkiye'de;

I. Mersin'in Ordu'dan sıcak olması,

II. Rize'nin Erzurum'dan sıcak olması,

III. İstanbul'un Ankara'dan sıcak olması

durumlarından hangileri yukarıda anlatılan duruma örnek oluşturmaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) II ve III

E) I, II ve III

2.

Aşağıdakilerden hangisi toprak erozyonuna neden olan etkenler arasında değildir?

A) Arazi'nin eğimli olması

B) Tarlaların eğim yönünde sürülmesi

C) Biki örtüsünün cılız olması

D) Toprağın geçirimsiz ve gevşek olması

E) Nebelise ekim yapılması

3.

Yukarıdaki haritada verilen doğrultuların hangisinde kuyudan 100 km. içeri gidildiğinde, iklim değişikliği daha az yaşanır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

4.

Türkiye'de iklim gelişliği fazladır:

I. Tarım ürünü çeşidi

II. Maden çeşidi

III. Hayvancılık faaliyetleri

IV. Orman dağılışı

V. Turizm faaliyetleri

Yukarıda verilenlerden hangisi iklim gelişliğinden etkilenmez?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

5.

I. Elma

II. Çay

III. Turunçgiller

Yukarıdaki ürünlerin iklim seçiciliği, az olandan fazla olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) II, III, I

B) III, I, II

C) II, I, III

D) I, III, II

E) I, II, III

6.

Zeytin tarımı yapılan her yerde, buğday tarımı yapılabilir. Ancak buğday tarımının yapılabilmesi her yerde zeytin tarımı yapılamaz.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedenidir?

A) Zeytinin yetiştirme döneminde nem istemesi

B) Zeytinin soğuğa dayanıklı olmaması

C) Zeytinin alüvyal topraklarda yetiştirilmesi

D) Zeytinin tarımın makinele tarım yöntemiyle yapılması

E) Zeytinin daha geç olgunlaşması

7.

Erzurum-Kars Bölümü'nde hayvancılıkla uğraşan kişi sayısı, Marmara Bölgesi'nde hayvancılıkla uğraşan kişi sayısından fazla olmasına rağmen Erzurum-Kars Bölümü'nde hayvancılıktan elde edilen gelirin daha az olmasında;

I. mera hayvancılığının yapılması,

II. hayvan soylarının etkisi,

III. hayvan sayısının az olması

faktörlerden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) II ve III

ÇÖZÜMLER

- Siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan doğal bir köprü konumunda olması
 - Üç tarafının denizlerle çevrili olması
 - Ortalama yükseltili fazla olan bölgelerde kış sıcaklıklarının düşük olması
 - Depremlerin sık görüldüğü bir ülke olması

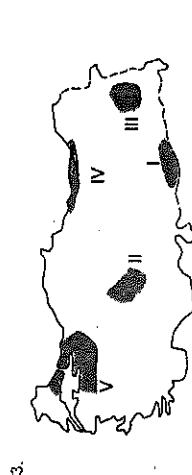
Türkiye'nin göreceli konumunun sonuçları arasında yer alır. Ancak enleme bağlı olarak güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının yeryüzüne düşme açısı daralır. Dolayısıyla güney kıyıları kuzey kıyılarından daha sıcak olmuştur. Bu da mülhak konumla ilgilidir.

Cevap C

- Ortalama yükseltili fazladır.
 - Aktif fay hatları yaygındır.
 - Kaplıca ve ılıcalar bakımından zengindir.

Ülkemiz ile ilgili doğru bilgilerdir. Ancak Türkiye'deki akarsuların aşındırma gücü engebe ve yükseltiliye bağlı olarak az değişir. Türkiye'de I. jeolojik dönem ait arazi başta Zonguldak çevresi olmak üzere on bir farklı alanda bulunur.

Cevap D

İklim çeşitliliği tarım ürününü çeşitlendirmeye etki etmektedir. Türkiye'de iklim çeşitliliğinin en fazla olduğu bölge Marmara Bölgesi'dir. Dolayısıyla tarım ürünü çeşitliliğinin en fazla olduğunu bölge Marmara Bölgesi'dir.

Cevap A

- Türkiye'de sıcaklık dağılışı çeşitli etkenlere göre farklılık gösterir. İklimin en önemli etkenlerinden olan sıcaklığı, denize uzaklık, yer şekilleri, rüzgarlar ve baki etkilemektedir. Ancak boylamlar dünya üzerinde sadece zaman farkının yerel saat oluşumunu oluşturan kavramdır.

Cevap D

- Yerel tarımı ve sebze yetiştiriciliğinin yapıldığı yerler Akdeniz ikliminin etkili olduğu bir il olmalı, özellikle Bursa'da yerel tarımı ve sebze yetiştiriciliği oldukça gelişmiş olup tarımsal faaliyetlerin yanı sıra otomobil ve tekstil sanayisinde çok ön planda olan bir şehirdir.

Cevap B

- Verilen tarım ürünlerinden haşhaş, tütün, üzüm ve buğday soğukça dayanıklı ürünler olup, karasal iklimde rahatlıkla yetişir. Ancak zeytin Akdeniz ikliminin karakteristik tarım ürünü olup Türkiye'de kırsal ilik geçişli kıy kesimlerinde yetişir.

Cevap E

- Türkiyede yerleşiklerin engebeli olduğu yörelerde tarımda makileşme oldukça güçtür. Verilen yörelerden, Menteşe Yöresi oldukça engebeli ve yüksek bir arazi yapısına sahiptir. Dolayısıyla bu yörede tarımda makileşme gerçekleşmez.

Cevap B

- Su, tarımsal üretimin her aşamasında gerekli olan temel etmendir. Tarımın büyük oranda yağışlara bağlı olarak yapıldığı yerlerde, yaz kuraklığı önemli bir sorundur. Verilen bölgelerin iklim özellikleri dikkate alındığında her mevsimi yağışlı olan ve Türkiye'nin en fazla yağış alan bölgesi Karadeniz Bölgesi'dir. Dolayısıyla da tarımda sulamaya en az ihtiyaç duyan bölgedir.

Cevap C

- Grafikte verilen bilgiler dikkate alındığında;

 - Yıllar itibarıyla yumurta sayısındaki artış,
 - Kümes hayvanı sayısındaki değişim,
 - Yumurta veriminin en fazla olduğu yıl yorumlarına ulaşılabilir.

Cevap E

- Yerleşiklerinin engebeli olduğu alanlarda tarım ve sanayi yeterince gelişemediği için nüfus yoğunluğu da az olur. Verilen şehirlerin yüzey şekilleri özellikler dikkate alındığında Rize, Hakkâri, Kastamonu ve Muğla engebeli ve yüksek olduğu için tarım arazileri dar ve parçalı, sanayi faaliyetleri gelişmemiştir. Ancak Konya'da yerleşikler sade olduğu için tarım alanları çok geniş ve sanayi diğer illere göre daha fazla gelişmiştir. Ancak yüz ölçümünün büyük olması nüfus yoğunluğunun az olmasına neden olmuştur.

Cevap C

- Türkiye'de son yıllarda kişi başına düşen milli gelir artmaktadır ve bu durumun gerçekleşmesinde;

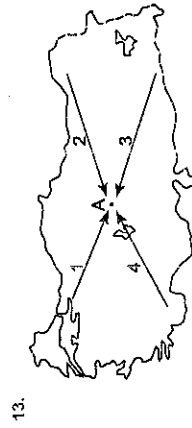
 - sanayinin gelişmesi,
 - ticaretin gelişmesi,
 - ulaşımın gelişmesi,
 - tarım ve hayvancılığın gelişmesi

etkili olmuştur. Ancak nüfus içerisinde genç nüfusun artması doğurganlık oranının artışı, yorulumunu yapmıştır. Bu da kişi başına düşen milli gelirin azalmasına neden olur.

Cevap B

- Bir şehrin gelişmesinde ön plana çıkan ekonomik faaliyete o şehrin gelişim fonksiyonu denir. Verilen illerden İzmir, tarım – sanayi – turizm – ticaret fonksiyonlarını bir arada bulunduran bir ildir.

Cevap A

Haritada ok yönlerinden A noktasına doğru hareket edildiğinde;

- 1 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde yerel saat daha ilerler.
 - 4 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde gölge boyu uzar.
 - 2 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde tan süresi kısalır.
 - 3 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde iki meridyen arası mesafe kısalır.
- bilgileri doğrudur. Ancak 3. ve 4 numaralı yönlerden A merkezine gelindiğinde 21 Aralık'ta gündüz süreleri daha kısa olur.

Cevap E

14.

Göçme depremi karstik arazilerde oluşan mağaraların tavan kısmının çökmesiyle oluşan ekli alanı dar deprenimlerdir.

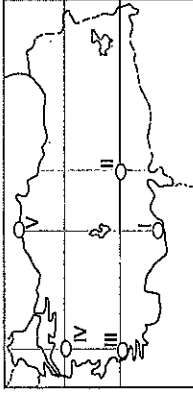
Türkiye'de karstik yapının en fazla olduğu bölge Akdeniz Bölgesi'dir. Haritada verilen yerlerden II numaralı arazi Teke Yöresi olup jeolojik yapıları karşılık ve gökme deprenimleri en fazla burada görülür.

Cevap B

- Türkiye'de yaz kuraklığının yaşandığı bir yıldır. Barajlardaki su seviyesi azalır. Tarımsal verim azalır. Orman yangınları artar.

Cevap E

16.

Haritada işaretli yörelerde don olayının görüldüğü gün sayıları aşağıda verilmiştir.

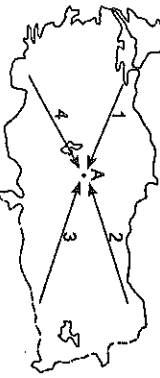
Haritada verilen merkezlerin coğrafi konumları düşünüldüğünde I ile III, II ile V, II ile IV, IV ile V numaralı noktalar arasında donma olayının görüldüğü gün sayısı enlemle ilişkilidir. Ancak II ve III numaralı alanlar aynı enlem üzerinde bulunduğu için don olayının görüldüğü gün sayısının farklı olması yükseltili, karasallık, denizellik ile ilgilidir.

Cevap C

- Akdeniz Bölgesi'nin iklimi, zeytin tarımına elverişli olmasına rağmen bu bölgede üretilen zeytin miktarının fazla olmadığı görülmektedir. Bu durum ortaya çıkmasında, toprak yapısının elverişli olmaması, kış yağışlarının yeterli olmaması, akarsu rejimlerinin düzensiz olması, faktörleri etkili değildir. Ancak Akdeniz Bölgesi'nde ekonomik değeri daha yüksek olan ürünlere öncelik verilmesi zeytin tarımının tercih edilmemesine neden olmuştur.

Cevap B

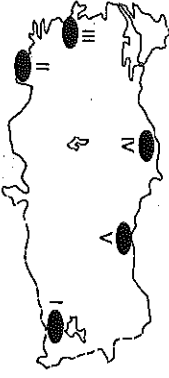
13. Aşağıdaki haritada işaretli dört farklı ok yönünde hareket edilerek A merkezine ulaşmıştır.

Buna göre hareket yönleri incelendiğinde, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) 1 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde yerel saat daha iler olur.
B) 4 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde gölge boyu uzar.
C) 2 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde tan süresi kısaldır.
D) 3 numaralı yönden A merkezine gelindiğinde iki meridyen arası mesafe kısaldır.
E) 3 ve 4 numaralı yönlerden A merkezine gelindiğinde 21 Aralık tarihinde gündüz süreleri daha uzun olur.

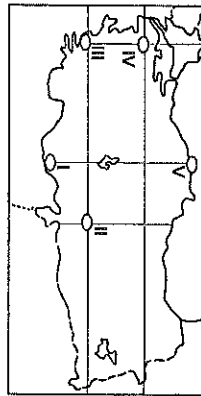
14. Göçme depremi, karsık arazilerde oluşan mağaraların tavan kısımlarının çökmesiyle oluşan etki alanı dar depremlerdir.

Türkiye'nin arazi yapısı göz önüne alındığında aşağıda verilen yerlerin hangisinde göçme depremlerine rastlanma olasılığı en fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
15. I. Barajlardaki su seviyesi azalır.
II. Tarmasal verim azalır.
III. Orman yangınları artar.
Türkiye'de şiddetli yaz kuraklığının yaşandığı bir yılda yukarıdakilerden hangileri söylenebilir?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

16. Haritada işaretli yörelerde don olayının görüldüğü gün sayıları aşağıda verilmiştir.

- I. 1 gün
II. 127 gün
III. 6 gün
IV. 34 gün
V. 97 gün
Yukarıdakilerden hangileri don olayının görüldüğü gün sayısının farklı olmasıyla sıcaklık - enlem ilişkisine ters düşer?
A) I ve III B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

17. Akdeniz Bölgesi'nin iklimi, zeytin tarımına elverişli olmasına rağmen bu bölgede üretilen zeytin miktarının fazla olmadığı görülmektedir.

- Bu durumun ortaya çıkmasında;
I. toprak yapısının elverişli olmaması,
II. ekonomik değeri daha yüksek olan ürünlere öncelik verilmesi,
III. kış yağışlarının yetersiz olması,
IV. akarsu rejimlerinin düzensiz olması
faktörlerden hangileri etkili olmuştur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve IV E) III ve IV

Bölgeler	Gerçek alan (km ²)	İz düşüm alan (km ²)
I	164	62
II	210	200
III	360	235
IV	450	360
V	510	380

- Yukarıda Türkiye'deki beş yörelin gerçek ve iz düşüm alanları verilmiştir.
Hangi alanda makinele tarıma uygunluk daha fazladır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

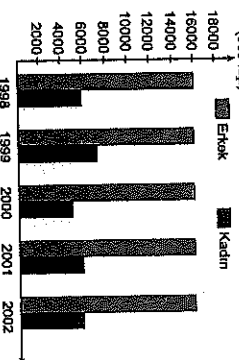
19. Türkiye'de şeker pancarı üretiminde yıllara göre dalgalanmaların az olması;

- I. ülrenin devlet kontrolünde bulunması,
II. ülrenin az yapılması,
III. ürünün iç piyasada tüketilmesi,
IV. ürünün her yıl yetiştirilmesi,
V. ürünün ekonomik değerin düşük olması
verilen bilgilerden hangisiyle açıklanabilir?
A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Türkiye'de bazı tarım ürünlerinin yetiştirme alanı iklimle ya da devlet kontrolüyle sınırlanmıştır.

- Aşağıda verilen ürünlerden hangilerin sırasıyla bu duruma örnekler?
A) Mercimek - Anap fıstığı
B) Haşhaş - Arpa
C) Çay - Kenevir
D) İncir - Üzüm
E) Tütün - Çavdar

22. (000 kişi)

Yukarıdaki grafikte, Türkiye'de 1998 - 2002 yılları arasında istihdam edilen kadın ve erkek sayıları verilmiştir.

- Buna göre;
I. Yıllar itibarıyla istihdam edilen kadın oranı sürekli artmıştır.
II. Kadınlarda istihdamın en fazla olduğu yıl 1999'dur.
III. Kadın ve erkek sayısında, istihdam farkının en fazla olduğu yıl 2000'dir.
bilgilerinden hangisine ulaşamaz?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

21. Yazların serin ve yağışlı geçtiği yerlerde görülen dağ çayları büyükbaş hayvancılığın gelişmesi için uygun yerlerdir.

- Buna göre;
I. Konya
II. Erzurum - Kars
III. Kırı Egge
IV. Doğu Karadeniz
yukarıdaki bölgelerden hangileri büyükbaş hayvancılığa uygun değildir?
A) Yalnız III B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III E) II, III ve IV

23. Aşağıda verilen illerden hangisi Türkiye'de yapılan son nüfus sayımına göre kişi başına en çok göç veren ildir?

- A) Şanlıurfa B) Kayseri C) İstanbul D) Hakkâri E) Adana

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumu ile ilgili değildir?
- A) Siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan doğal bir köprü konumunda olması
B) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
C) Güney kıyılarının kuzey kıyılarından daha sıcak olması
D) Ortalama yükseltileri fazla olan bölgelerde, kış sıcaklıklarının düşük olması
E) Depremlerin sık görüldüğü bir ülke olması

2. I. Ortalama yükseltileri fazladır.
II. Aktif fay hatları yaygındır.
III. Akarsularının aşındırma gücü azdır.
IV. I. jeolojik döneme ait arazi bulunmamaktadır.
V. Kaplıca ve ılıcalar bakımından zengindir.
- Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye ile ilgili doğru bir bilgi değildir?
- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

3. İklim çeşitliliği tarım ürününü çeşidini de etkilemektedir. Bölgelerimizin coğrafi özellikleri göz önüne alınırsa haritada taralı alanların hangisinde tarım ürünü çeşidi daha fazladır?
- A) V B) III C) IV D) II E) I

4. Türkiye'de sıcaklık dağılışı çeşitli etkenlere göre farklılık gösterir. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de sıcaklık dağılışını etkilemez?
- A) Denize uzaklık
B) Yerçekimleri
C) Rüzgârlar
D) Boylam
E) Bakı

5. Marmara Bölgesi'nde zeytin tarımı ve sebze yetiştiriciliğinin yapıldığı, otomotiv ve tekstil sanayinin geliştiği şehir aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Edirne
B) Bursa
C) Çanakkale
D) İstanbul
E) Balıkesir

6. Ülkemizde aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirme alanını kişi ilikliği sınırlanmıştır?
- A) Haşhaş B) Tütün C) Buğday
D) Üzüm E) Zeytin

7. Türkiye'de yerçekiminin engabelli olduğu yörelerde tarımda makineleşme oldukça güçtür. Buna göre aşağıdaki yörelerin yeryüzü şekilleri özellikleri göz önüne alındığında hangisinde tarımda makineleşme daha güçtür?
- A) Aydın Yöresi
B) Menteşe Yöresi
C) Ergene Havzası
D) Konya Çevresi
E) Çukurova Yöresi

8. Su, tarımsal üretimin her aşamasında gerekli olan temel etmendir. Tarımın büyük oranda yağışlara bağlı olarak yapılan yerlerde, yaz kuraklığı önemli bir sorundur. Aşağıdaki bölgelerimizin hangisinde tarımda sulama ihtiyacı en azdır?
- A) Akdeniz Bölgesi
B) Ege Bölgesi
C) Karadeniz Bölgesi
D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
E) İç Anadolu Bölgesi

11. Türkiye'de son yıllarda kişi başına düşen milli gelirin artmasında aşağıdakilerden hangisinin daha az etkili olduğu söylenebilir?
- A) Sanayinin gelişmesi
B) Toplam nüfus içinde genç nüfus oranının artması
C) Ticaretin gelişmesi
D) Ulaşımın gelişmesi
E) Tarım ve hayvancılığın gelişmesi

12. Aşağıda verilen şehirlerin hangisinin ekonomisinin de hem tarım hem sanayi hem de turizm gelirleri önemli yer tutar?
- A) İzmir B) İstanbul C) Ankara
D) Adana E) Samsun

SÖZÜMLER

1. Arazideki engebeliler arttıkça aynı kalitedeki demir ve karayolları yapımı maliyeti artar. Türkiye'nin dağılık ve engebeli olduğu, yükselişinin fazla olması demir ve kara yolları maliyetini artırmaktadır. Buna göre yükselişlerinin özelliği düşünüldüğünde Aytara - Zonguldak arası maliyetin fazla olması beklenir.

Cevap E

2. Bir yerdeki ham madde kaynakları ile o yerde gelişen sanayi kolunu arasında çok yakın bir ilişki vardır. Aşağıda bazı kentler ve bu kentlerde kurulu sanayi tesisleri verilmiştir. Sanayi kuruluşları ile ham madde kaynağı arasındaki paralellik düşünüldüğünde;

Konya'da şeker pancarının yetiştirilmesine bağlı olarak şeker fabrikası, Samsun'da bütün yetiştirme bağları olarak sigara fabrikası, Giresun'da orman sanayisine bağlı olarak çay fabrikası bulunmaktadır.

Erzincan'da pamuk yetiştirilmesine rağmen pamuklu dokuma fabrikası bulunması sanayi tesisleri ile ham madde paralelligine uymamaktadır.

Cevap E

PEĞEMAKADEMİ

5. Bozdoğan yaygın olduğu yerlerde küçükbaş hayvancılığın yayında dokunulduğunda bir geçim kaynağı olduğu olduğu görüldü. Bozdoğan yaygın olduğu alanlarda küçükbaş hayvancılık ile birlikte dokunulmuş geçim kaynağını oluşturulmaktadır.

Yünlü dokuma şeklinde gerçekleştirilen bu faaliyet hal - iklim dokunulmuşluğunda gerçekleştirilmiştir. İstanbul, Bursa, Gaziantep, Denizli, Kula, Ladik, Bünar da yünlü dokuma fabrikaları bulunur. Trabzon'da büyükbaş hayvancılık faaliyetleri nedeniyle yünlü dokumamın gelişmesi beklenmez.

Cevap D

6. Fındık, şeker pancarı, tütün, pirinç, zeytin ürünlerinin hepsi Marmara Bölgesi'nde yetişir. Marmara Bölgesi'nde Çatalca - Kocaeli ve Yıldız Dağları Bölümü'nde Karadeniz iklimi, Güney Marmara Bölümü kıyılarında Akdeniz iklimi, Ege Bölümü'nde karasal iklim görülmektedir.

Fındık - Karadeniz iklimi,

Şeker pancarı - tütün daha çok karasal iklim,

Zeytin Akdeniz ikliminin tarımsal birliği olup pirinç de sulama imkanının olduğu alanlarda yetişen bitkidir.

Bu ürünlerin hepsinin Marmara Bölgesi'nde yetiştirilmesinin nedeni farklı iklim tiplerinin görülmesidir.

Cevap A

7. Marmara Bölgesi'nde ekili dikili alanların oranı fazladır. Marmara Bölgesi yükselişinin az olması ve düzlüklerin geniş yer kaplaması nedeniyle tarım alanları fazladır. Ekili dikili alan oranının fazla olmasının nedeni yükselişlerinin sade ve yozlaşımının küçük olmasıdır.

Cevap B

8. Iskenderun ve Karabük - Ereğli'deki Demir-Çelik Fabrikaları ile bu şehirler gelişme göstermiştir. Karabük ve Ereğli Demir - Çelik Fabrikalarının kuruluşlarının beklentilerinde yörede çıkarılan taş kömürü ekili iken Iskenderun Demir - Çelik Fabrikası için kullanılan kömür Güney Anadolu Cumhuriyeti'nden gelmektedir. Liman şehri özelliği nedeniyle ulaşım ucuza, aynı zamanda da kolaydır.

Cevap A

9. İç Anadolu Bölgesi'nde tarım alanları geniştir. İç Anadolu Bölgesi'nde tarım alanlarının geniş yer tutmasına karşın tarımda sulama sorununun varlığı üretimi ve verimi düşürmektedir. Tarımda ekstansif yöntemler yaygındır. İklimle ilgili olarak tarım ürünleri üretiminde büyük dalgalanmalar yaşanır. Modern tarım metodlarının uygulanması verimi düşürmüştür.

Cevap B

10. Ege Bölgesi'nde kıyılardan 150-200 km içinde zeytin ve turunçgiller yetişir. Ege Bölgesi'nde zeytin ve turunçgill üretimi kıyılardan 150-200 km içinde gerçekleştirilmektedir. Bu durumun nedeni dağların kıyı çizgisine dik uzanmasıdır.

Cevap A

11. Ege Bölgesi yüz ölçümünün küçük, toplam nüfusunun fazla olması artırmak nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üstünde olmasına neden olmuştur.

Verimli tarım alanları, ulaşım, sanayi ve sulama imkanlarının gelişmesi olması bu durumun nedenlerinden biridir. Müktek konum ile nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üstünde olmasının nedeni değildir.

Cevap E

PEĞEMAKADEMİ

12. Doğu Anadolu Bölgesi'nde;

- Okuma yazma oranı düşüktür.
- Yerleşme alt sınıf en yüksektir.
- Nüfus miktarı en azdır.
- Göç hareketleri fazladır.
- Doğu Anadolu Bölgesi, toplam nüfusun en az olduğu bölgeler.

Ancak yüz ölçümü büyük nüfus miktarı az olduğundan artırmak nüfus yoğunluğu fazla değil azdır.

Cevap E

13. Rize'de turunçgill üretimi yapılmaktadır. Bu durumun nedeni özel konumdur. Rize'de turunçgill üretimi özel konum ile açıklanırken aynı şekilde Iğdır Ovası'nda yetişen pamuk tarımının nedeni de göreceli konumdur. Rüzgâr ve yüzey şekillerine bağlı olarak ve çevresinde gelişen iklim özelliklerinden farklı olarak ortaya çıkan küçük bir alandaki yöresel iklim koşulları yani mikroklima buna imkân tanımaktadır.

Cevap A

14. Türkiye'de orman varlığının en az olduğu bölge Güneydoğu Anadolu'dur. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin orman varlığının az olmasının nedeni kuraktır. Şiddetli buharlaşma nedeniyle kuraklığın en fazla hissedildiği bölgedir.

Cevap A

15. Batman petrol rafinerisinin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmasının nedeni ham maddenin bu alanda yer almasıdır.

Cevap D

16. Türkiye'de kurak ve yarı kurak bir iklimin yaygın olması ve temel besin maddeleri olması açısından en geniş ekim alanları tahıl tarımı için ayrılmıştır.

Cevap C

17. Taş kömürü, linyit ve petrolün yakılmasıyla elde edilen enerjiyi termik enerji demir. Verilen termik santraller ve özelliği şöyle eşleştirilir:

- A) Yatağan (Muğla) → Linyit ile çalışan termik santral
- B) Tunçbilek (Kütahya) → Linyit ile çalışan termik santral
- C) Çelekk (Amasya) → Linyit ile çalışan termik santral
- D) Almus (Samsun) → Hidroelektrik Santrali
- E) Aşın (Kahramanmaraş) → Linyit ile çalışan termik santral

Cevap D

1. Arazideki engebeler arttıkça aynı kalitedeki demir ve karayolları maliyeti artar.
Bu bilgiye göre aşağıda verilen yerleşim birimleri arasında yapılacak yeni yolların hangisinde kilometre maliyetinin en fazla olması gerekir?

A) Ankara - Eskişehir
B) Eskişehir - Konya
C) İzmir - Denizli
D) Konya - Aksaray
E) Ankara - Zonguldak

2. Bir yerdeki ham madde kaynakları ile o yerde gelişen sanayi kolları arasında çok yakın bir ilişki vardır. Aşağıda bazı kentler ve bu kentlerde kurulu sanayi tesisleri verilmiştir.
Bunlardan hangisi yukarıdaki genelleme ile çelişki gösterir?

A) Konya-Şeker
B) Samsun-Sigara
C) Giresun-Kağıt
D) Rize-Çay
E) Erzincan-Parmuklu dokuma

3. Orta Karadeniz Bölümü'nde yağış miktarı Doğu ve Batı Karadeniz Bölümlerinden azdır.
Bunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bitki örtüsünün azlığı
B) Girişimin çıkıntının az olması
C) Yükselinin az olması
D) Akarsu ağının zayıf olması
E) Alanının büyük olması

4. Divriği, Hekimhan, Hasançelebi, Elbistan-Afşin, Soma, Küre gibi merkezlerde nüfusun artması öncelikle aşağıdakilerden hangisiyle ilişkili olabilir?

A) Turizm
B) Ulaşım
C) Yer altı kaynakları
D) İklim
E) Tarım

5. Bozurların yaygın olduğu yerlerde küçükbaş hayvan- cılığın yanında dokumacılığın da bir geçim kaynağı oluştuğu görülmüştür.
Bu bilgiye göre aşağıdaki merkezlerin hangisinde halı ve kilim dokumacılığının gelişmesi beklenemez?

A) Sivas
B) Kayseri
C) Uşak
D) Trabzon
E) Hakkâri

6. Fındık
• Şeker pancarı
• Tütün
• Pirinç
• Zeytin
Yukarıdaki ürünlerin hepsi Marmara Bölgesi'nde yetişir.
Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklana- bılır?

A) Farklı iklim tiplerinin görülmesi
B) Yeryüzü şekillerinin sade olması
C) Ulaşımın gelişmiş olması
D) Gıda sanayinin gelişmiş olması
E) İntansif tarım yöntemlerinin uygulanması

7. Marmara Bölgesi'nde ekili dikili alanların oranı fazladır.
Bu durum aşağıdakilerin hangisi ile ilgilidir?

A) Makinele tarımın yapılması
B) Yerçekilerinin sade olması
C) Geçiş iklimlerinin görülmesi
D) Tüketici nüfusun fazla olması
E) Akarsu ağının sık olması

8. Aşağıda eşleştirilmiş kent çiftliklerinin hangisinde gelişme nedeni sanayidir?

A) Iskenderun - Karabük
B) Marmaris - Kuşadası
C) Göreme - Eregli
D) Trabzon - Rize
E) Samsun - Sinop

9. İç Anadolu Bölgesi'nde tarım alanları genişler. Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde yeterli miktarda ürün alınmayışının nedenidir?

A) Toprakların kili olması
B) Modern tarım yapılmaması
C) Nüfusun büyük kısmının hizmet sektöründe çalış- ması
D) Nadase ayrılan toprakların çok olması
E) Hayvancılığın gelişmesi

10. Ege Bölgesi'nde kıydan 150-200 km içinde zeytin ve turunçgiller yetişir.
Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Dağların kıyıya dik uzanması
B) Verimli tarım arazisinin bulunması
C) Yaz kuraklığının yaşanması
D) Yağış rejiminin düzensiz olması
E) Cephe yağışlarının görülmesi

11. Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi'nde nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üstünde olmasının nedenlerinden değildir?

A) Sanayinin gelişmiş olması
B) Yeryüzü şekillerinin uzanış doğrultusu
C) Verimli tarım alanları
D) Elverişli iklimin varlığı
E) Mutlak konum

12. I. Okuma yazma oranı düşüktür.
II. Yerleşme alt sınırı en yüksektir.
III. Nüfus miktarı en azdır.
IV. Göç hareketleri fazladır.
V. Aritmetik nüfus yoğunluğu fazladır.
Yukarıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nin nüfus özelliklerinden değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Rize'de turunçgöl üretimi yapılmaktadır. Bu durumun nedeni özel konumdur.
Aşağıdaki yörelerden hangisinde verilen ürünün yetiştirme nedeni göreceli konumdur?

A) Iğdır Ovası - Pamuk
B) Küçük Menderes Ovası - İncir
C) Çukurova - Pamuk
D) Gemlik Körfezi - Zeytin
E) Kastamonu - Kenevir

14. Türkiye'de orman varlığının en az olduğu bölge Gü- neydoğu Anadolu'dur.
Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklana- bılır?

A) Şiddetli buharlaşma
B) Enlem
C) Yerçekileri
D) Tarım arazilerinin fazlalığı
E) Bölge alanının küçük olması

15. Batman petrol rafinerisinin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ulaşımın gelişmiş olması
B) Sermayenin varlığı
C) Enerjinin varlığı
D) Ham maddenin bulunması
E) İş gücünün bulunması

16. Türkiye'de aşağıda verilen tarım ürünü grupla- rından hangisi tarım alanı açısından ilk sırada yer alır?

A) Sebze
B) Meyveler
C) Tahıllar
D) Sanayi bitkileri
E) Baklagiller

17. Taş kömürü, linyit ve petrolün yakılmasıyla elde edilen enerjiye termik enerji denir.
Aşağıdaki santrallerden hangisi termik değildir?

A) Yatağan (Muğla)
B) Tuncbilek (Kütahya)
C) Çetlek (Amasya)
D) Almus (Samsun)
E) Afşin (Kahramanmaraş)

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye orta kuşakta yer alır.

Bunun sonucunda bazı ürünlerin ekvizi alınır.

Cepheler yağışlar görülür.

Buzul etkisiyle oluşan fiyort ve slyer tipi kıyı şekillerine rastlanmaz.

Yılı içinde dört mevsim belirgin yaşanır.

Akdeniz iklim kuşağında yer alır.

Cevap D

Özellik	Yıllık Ortalama Sıcaklık (°C)	Yıllık Sıcaklık Farkı (°C)	Çizgisel Hız (km/sa)
Antalya Bölümü	En fazla		En fazla
Erzurum - Kars Bölümü	En az	En fazla	
Doğu Karadeniz Bölümü		En az	En az

Tabloda bazı coğrafi bölgeler, üç ayrı özellikte karşılaştırılmıştır.

En fazla yıllık sıcaklık farkına Erzurum - Kars Bölümünde rastlanmaktadır (yüksek ve karasallık = göreceli konum).

En az yıllık sıcaklık farkının Doğu Karadeniz Bölümünde görüldüğü (nem etkisi = göreceli konum).

Çizgisel hızın en fazla Antalya Bölümünde en az ise Doğu Karadeniz olması enlemin ile ilgilidir. (mülakat konumu)

Cevap A

4. İzmir, Antalya ve Muğla'da görülen günlük sıcaklık farkları en az, Ankara, Ayton ve Konya'da görülen günlük sıcaklık farkları fazladır. İzmir, Antalya ve Muğla'da denizlik etkisiyle günlük sıcaklık farkları daha az, Ankara, Ayton ve Konya'da karasallık nedeniyle günlük sıcaklık farkları fazladır. Bu merkezlerde sıcaklık farkının nedenini belirleyen temel etken nemlilik değerlerinden farklıdır.

Cevap B

5. Toprak, iklim özelliklerine de bağlı olarak üzerinde yetişen tarım ürünlerini belirler. Yetişen tarım ürünlerinden çay, mısır, fındık gibi bitkiler nem istediği olan tarım ürünleridir. Mercek ile kuraklığa dayanıklı nem istediği olmayan bir tarım ürünüdür.

Cevap E

Türkiye'nin Üretimi	Türkiye'nin Tüketimi
Et (ton)	500.000
Süt (ton)	10.500.000
Yumurta (adet)	10.000.000.000
	22.000.000.000

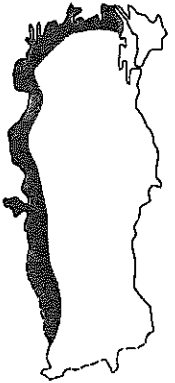
Tabloda ülkemizin belli bir yılda et, süt ve yumurta üretimleri ile tüketimleri verilmektedir.

Tablodaki verilerden faydalanarak;

- Et tüketimi üretimin beş katıdır.
- Süt tüketiminin ancak yarısı tüketilmektedir.
- Et ve süt ihtiyacı karşılanamamaktadır.
- Süt ve yumurta ihtiyacının yaklaşık %50'si karışılabilir.

bilgiye ulaşılabilir. Ancak modern hayvancılık faaliyetlerinin geliştiği tablodaki bilgilerden elde edemeyiz. Çünkü modern hayvancılıkta verimlilik ön plana çıkar. Verimliliğin anlaşılması için de hayvan sayısını bilerek gerekir.

Cevap E

Haritada tarımsal alanlarda yetişen tarım ürünü pamuktur. Yetiştirme döneminde bol su, olgunlaşma döneminde ise tam kuraklık ister. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Ege Bölgesi'nde, Akdeniz Bölgesi'nde pamuk tarımı yapılır.

Cevap B

8. %99'u Akdeniz Bölgesi'nde üretilen tarım ürünü muzdur. İklim seçiciliği olan muz yüksek sıcaklık ve kısa ilikliği ister. Akdeniz bölgesi kıyılarında yoğun olarak Alanya - Anamur arasında yetişir. Son yıllarda azda olsa Ege'de de muz tarımı yapılmaktadır.

Cevap D

9. Kuzeydoğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Anadolu Bölgesi'nde büyükbaş hayvancılık yapılır. Yağış rejimi Kuzeydoğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini sağlarken, İç Anadolu Bölgesi'nde bozkırların varlığı büyükbaş hayvancılık faaliyetlerine ortam oluşturmuştur.

Bu farklılığın nedeni yağış rejimidir. Çünkü en fazla yağış yaz mevsiminde alan Kuzeydoğu Anadolu'da Alpin çaylarının varlığı büyükbaş hayvancılığın gelişmesini sağlamıştır. Hayvancılık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde yağış rejimi belirleyici etkindir.

Cevap A

10. Yersikliklerin sade, su kaynaklarının kısıtlı olduğu yerlerde toprak yersiklikler görülür. Düz arazilerin geniş yer kaplaması İç Anadolu Bölgesi'nde toprak yersikliklerinin yaygın olmasına olanak sağlamıştır.

Cevap A

11. Yurdumuzda hızlı bir kentsel gelişme süreci yaşanmaktadır. Bir yandan mevcut kentlerimizin büyüyen bir yandan da yeni kentler ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de hızlı kentsel gelişme sonucu ortaya çıkan olumsuzluklar arasında; konut yetersizliğinin artması, kent içi ulaşım aksamlarının yetersizliği, kentsel dönüşümün artması, belediye ve sosyal hizmetlerin yetersizliği yer almaktadır. İş gücü potansiyelinin artması ise olumlu bir etkidir.

Cevap D

12. Tarımsal nüfus yoğunluğu bir yerde tarıma uğrayan nüfusun o yerdeki tarım alanlarına bölünmesidir. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. Yersikliklerin sade olmasına bağlı olarak tarım alanlarının fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Buna göre V numaralı alanda Güneydoğu Anadolu'da Dicle Bölümünde tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.

Cevap E

13. Türkiye'de orman yangınlarının fazla olması, orman alanlarının azalmasını nedenlerinden biridir. Orman yangınlarını önlemek için alınacak önlemler:

- Orman alanlarında piknik yapılmasını önlemek
- Orman denetimine kuleleri yapmak
- Orman alanlarında emniyet koridorları açarak yangınlara hızlı müdahale edecek yangın söndürme ekipleri kurmak

Cevap D

14. Türkiye'nin büyük bir bölümü I. derece deprem bölgesinde yer alır. Bolu, Adapazarı ve Van Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer almaktadır. Deprem görülme ihtimali yüksektir. Sanayi ve Antalya'da ise şiddetli deprem görülme ihtimali daha azdır.

Cevap D

15. Eğimin fazla olduğu ve bitki örtüsünün çalız olduğu yerlerde toprak kolaylıkla süpürüldüğünde toprak tabakası ince olur. Hakkâri ve çevresinin tizli özelliği düşünüldüğünde, arazi şartları dikkate alındığında toprak fazla olması ve bitki örtüsünün zayıflığı nedeniyle toprak kolaylıkla süpürüldüğünden toprak tabakası incedir.

Cevap A

1. Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
II. Cephe yağışlarının etkili olması
III. En uzun gecenin 21 Aralık'ta yaşanması
IV. Batı rüzgarlarının etkili olduğu olması

Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangileri Türkiye'nin orta kuşakta yer aldığını kanıtlar?

- A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

3. Erzurum-Kars Bölümü'nde, 1967 yılı haritelerinde karasal iklim hüküm sürmektedir. Kışlar çok soğuk ve kar yağışlı olup kar uzun süre yerde kalır. Sıcaklık değerleri 40 dereceye kadar düşer. Yıllık ortalama yağış miktarı 600 mm civarındadır. 1967 yılında sıcaklık değerleri daha yüksek olmasına rağmen yağış miktarı 300 mm'dir.

Buna göre, 1967 yılındaki iklimin bölüme diğer yörelerine göre daha sıcak ve daha az yağışlı olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bölgenin en doğusunda yer alması
B) Yükselinin daha az olması
C) Deniz etkilerine kapalı olması
D) Basınç merkezlerinin etkili olması
E) Buharlaşmanın çok fazla olması

4. İzmir, Antalya ve Muğla'da görülen günlük sıcaklık farkları az, Ankara, Afyon ve Konya'da görülen günlük sıcaklık farkları fazladır.

Bu merkezlerdeki günlük sıcaklık farkının aynı olmasında temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlak konumlarının farklı olması
B) Nemlilik değerlerinin farklı olması
C) Yükseklik değerlerinin farklı olması
D) Bakı örtülerinin farklı olması
E) Basınç değerlerinin farklı olması

5. Toprak; iklim özelliklerine de bağlı olarak üzerinde yetişen tarım ürünlerini belirler.

Buna göre, ülkemizde nemli iklim bölgelerinde yer alan topraklar üzerinde aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin yetişmesi beklenmez?

- A) Çay B) Mısır C) Fındık
D) Kivi E) Merdinek

6. Aşağıdaki tabloda ülkemizin belli bir yıldaki et, süt ve yumurta üretimleri ile tüketimleri verilmiştir.

Türkiye'nin Üretimi	Türkiye'nin Tüketimi
Et (ton)	500.000
Süt (ton)	10.500.000
Yumurta (adet)	10.000.000.000
Yumurta (adet)	22.000.000.000

Buna göre, tabloda verilenlerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılmaz?

- A) Et tüketimi üretimin beş katıdır.
B) Süt tüketiminin ancak yarısı üretilmektedir.
C) Et ve süt ihtiyacı karşılanamamaktadır.
D) Süt ve yumurta ihtiyacının yaklaşık %50'si karşılanmaktadır.
E) Modern (intensif) hayvancılık yapılmaktadır.

2. Aşağıdaki tabloda bazı coğrafi bölgeler, üç ayrı özellik ile karşılaştırılmıştır.

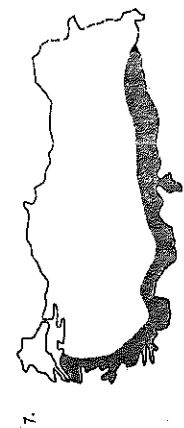
Özellik	Yıllık Ortalama Sıcaklık (°C)	Yıllık Sıcaklık Farkı (°C)	Çizgisel Hız (km/sa)
Bölüm			
Antalya Bölümü	En fazla		En fazla
Erzurum - Kars Bölümü	En az	En fazla	
Doğu Karadeniz Bölümü		En az	En az

Buna göre, tablodan yararlanarak aşağıda belirtilen;

- I. en fazla yıllık sıcaklık farkına Erzurum - Kars Bölümü'nde rastlanılması,
II. en az yıllık sıcaklık farkının Doğu Karadeniz Bölümü'nde görüldüğü,
III. çizgisel hızın en fazla Antalya Bölümü'nde olması,
IV. en az çizgisel hızın Doğu Karadeniz Bölümü'nde olması

durumlarından hangilerinin oluşumunu nedeni göreceli konumdur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki haritada gösterilen taralı alanlarda yetiştirilen ürün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muz B) Pamuk C) Zeytin
D) Arap fıstığı E) Turuncgil

8. I. Pirinç
II. Turunçgil
III. Pamuk
IV. Muz
V. Üzüm

Yukarıdaki ürünlerden hangisinin %99'u Akdeniz Bölgesi'nde üretilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Kuzeydoğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılık yapılırken, İç Anadolu Bölgesi'nde küçükbaş hayvancılık yapılır.

Bu farklılığın nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış rejimi
B) Yağış türü
C) Bölgelerin alanları
D) Mutlak konumları
E) Nüfus özellikleri

9. İç Anadolu Bölgesi'nde toprak kır yerleşmesinin yaygınlaşmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Düz arazilerin geniş yer kaplaması
B) Akarsu kaynaklarının zengin olması
C) Endüstri kuruluşlarına yakın oluşu
D) Yer altı sularının yaygın oluşu
E) Ulaşımın gelişmiş olması

10. İç Anadolu Bölgesi'nde toprak kır yerleşmesinin yaygınlaşmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Düz arazilerin geniş yer kaplaması
B) Akarsu kaynaklarının zengin olması
C) Endüstri kuruluşlarına yakın oluşu
D) Yer altı sularının yaygın oluşu
E) Ulaşımın gelişmiş olması

11. Yurdumuzda hızlı bir kentleşme süreci yaşanmaktadır. Bir yandan mevcut kentleşme hızı, diğer yandan da yeni kentler ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, hızlı kentleşme sonucu ortaya çıkan olumsuzluklardan değildir?

- A) Konut yetersizliğinin artması
B) Kent içi ulaşımında aksamlar görülməsi
C) Çevre kirliliğinin artması
D) İş gücü polansiyelinin artması
E) Belediye ve sosyal hizmetlerin yetersizliği

12. Tarımsal nüfus yoğunluğu bir alandaki tarımla uğraşan nüfusun ekili - dikili alanlara bölünmesiyle elde edilen yoğunluk kavramıdır.

Buna göre kaç numaralı merkezde tarımsal nüfus yoğunluğu en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'de orman yangınlarının fazla olması, orman alanlarının azalması nedenlerinden biridir.

Aşağıdakilerden hangisi orman yangınlarının önlenmek için alınacak tedbirlerden biri değildir?

- A) Orman alanlarından denetimsiz piknik yapılmasını önlemek
B) Orman denetim kuleleri kurmak
C) Orman alanlarında emniyet koridorları açmak
D) Orman alanlarının tarım alanına dönüştürülmesini engellemek
E) Yangınlara hızlı müdahale edecek yangın söndürme ekipleri kurmak

14. Türkiye'nin büyük bir bölümü I. derece deprem bölgesinde yer alır.

- Buna göre;
I. Bolu,
II. Adapazarı,
III. Şanlıurfa,
IV. Van,
V. Antalya

gibi merkezlerden hangilerinde şiddetli deprem görülmeye ihtimali daha azdır?

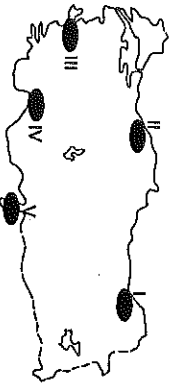
- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

15. Eğrinin fazla olduğu ve bitki örtüsünün cılız olduğu yerlerde toprak kolaylıkla süpürüldüğünde toprak tabakası incir.

Buna göre aşağıda verilen yerlerin arazi şartları dikkate alındığında hangisinde toprak tabakasının daha ince olduğu söylenebilir?

- A) Hakkâri çevresi
B) Konya çevresi
C) Edirne çevresi
D) Şanlıurfa çevresi
E) Eskişehir çevresi

ÇÖZÜMLER

Türkiye kıyıların genişinde yer alan dağlar genellikle doğu-batı yönünde uzanır. Bu durum geniş alanlarda kıyı ile iç kesim arasında ulaşımı zorlaştırır.

III numaralı alanda Ege Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine dik uzanır. Erişim kıyı tipi görülür. Kıyı ile iç kesim arasında ulaşım kolaydır. Buna göre, dağların uzanış yönü kıyı ile iç kesim arasındaki ulaşımı olumlu yönde etkilemiştir.

Cevap C

2. Kuzeyden güneye doğru artan ya da azalan özelliklerin enlem etkisi ile açıklanacağı düşünülmüşür.

Antalya Bölümü'nden Doğu Karadeniz Bölümü'ne doğru enleme bağlı olarak orman üst sınırı azalır. Deniz tutuşu en erken Akdeniz Bölgesi'nde, en geç Karadeniz Bölgesi'nde başlar. Kalıcı kar sınırı Antalya Bölümü'nden Doğu Karadeniz'e doğru azalır. Ancak yıllık yağış miktarı iklim özelliği ile ilgilidir.

Cevap D

3. Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında dağlar kıyıya paralel uzanır. Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında dağların kıyı çizgisine paralel uzanmasına bağlı olarak iki bölge arasında benzerlikler ortaya çıkmıştır.

Her iki bölgede de boyuna kıyı tipi görülür. Boyuna kıyı tipi; dağların kıyı çizgisine paralel uzandığı alanlarda görülür. Denizel iklimin etkisi bu kıyıların olduğu alanlarda iç kesimlere ulaşmaz. Falez oluşumu kolaydır. Delta oluşumu zordur. Kıta sahanlığı darır. Kıyıda ginit, ginit, koy, körfez, doğal liman sayısı azdır.

Cevap A

4. Goller Yarası, Batı ve Orta Toroslarda karstik şekillerin yaygın olarak görülmesinin nedeni eniyebilen kayaların varlığıdır. Kalker, jips (kireç taşı), kaya tuzu ve dolomit gibi suda kolayca eniyebilen kayaların olduğu yerlerde erime sonucunda karstik şekiller oluşur.

Cevap A

10. Akarsular yatak eğimlerinin azaldığı alanlarda taşıyamadığı malzemeyi biriktirir. Türkiye akarsularının genel özelliği eğim ve engebe nedeniyle akış hızları fazla olmasıdır. Aynı zamanda taşıma ve aşındırma güçleri de fazla olan akarsulardır.

Buna göre bölgeler ve yüzey şekilleri düşünüldüğünde Doğu Karadeniz, Erzurum - Karis, Antalya Bölümü ve Batı Karadeniz'de yer alan akarsuların biriktirme yapması beklenmezken Ege Bölümü'nde yer alan akarsuların biriktirme yapması beklenir. Çünkü yüzey şekilleri deha sadedir.

Cevap A

11. Türkiye'de sanayi kuruluşları bazı yerlerde yoğunluk kazanmıştır.

Haritada işaretlenen alanlardan II numaralı ile gösterilen yöre Çatalca - Kocaeli Bölümü olup sanayi yöresi olarak adlandırılır. Bu yörenin sanayi olanaklarının gelişmesinin nedenleri arasında ulaşım olanaklarının gelişmesi, pazarlama imkânlarının uygun olması, iş gücü potansiyeli ve tüketici nüfusun fazla olması yer almaktadır.

Cevap B

12. Türkiye'de son yıllarda Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmak üzere nadas alanlarında azalmalar görülmektedir. Nadas üretiminin kırsal bölge olduğu kurak alanlarda uygulanan tarım metodudur. Üretimde dalgalanmalar söz konusudur.

Türkiye'de son yıllarda başta Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere nadas alanlarının azalması gösterimin nedeni sulanabilir alanların artmasıdır.

Cevap B

13. Türkiye'nin dış satımında önemli bir paya sahip olmayan madden Mardin Mazıdağı'nda çıkarılan fosfatdır.

Cevap E

14. Haritada madden çıkarılmakta olan alanlardan üç saha gösterilmiştir.

I numaralı alanda Linyit, II numaralı alanda Bakır, III numaralı alanda ise Petrol çıkarılmaktadır.

Linyit: Aşın - Elbistan, Tavşanlı, Tunablik, Seyitömer, Yatağan, Soma, Çan, Beypaşa (I numaralı alan Soma), Bakır: Murgul (Artvin), Küre (Kastamonu), Ergenli (Diyarbakır), Maden (Elazığ) (II numaralı alan Küre), Petrol: Gaziantep, Ramzan (Batman), Kuran (Sirt), Kah-ta (Adıyaman) çıkarılmaktadır. (III numaralı alan Batman)

Cevap A

15. Boksit Alüminyumun hama maddesidir. Uzak, otomobiller ve ev eşyası yapımında kullanılır.

Çıkarıldığı yerler: Seydişehir (Konya), Aksel (Antalya) İşlendiği yerler: Seydişehir (Konya) Alüminyum tesisleri

Cevap B

16. Ambart ve Ovaakça Termik Santralleri doğal gazla çalışır. Gökyova ve Çayırhan Termik Santralleri linyit ile çalışır. Çatalca Termik Santrali ise Zonguldak'ta bulunup bu alan-da çıkarılan taş kömürü tozlarıyla çalışır.

Cevap D

17. Türkiye'deki volkanik dağlar.

Doğu Anadolu'da Ağrı, Tendürek, Süphan, Nemrut, Melendiz.

Güneydoğu Anadolu'da Karacadağ, Ege'de Kula volkanları bulunmaktadır. Buna göre volkanik dağ oluşumuna en sık İç Anadolu ve Doğu Anadolu'da rastlanır.

Cevap A

1. Türkiye kıyıların gerisinde yer alan dağlar genellikle doğu-batı yönünde uzanır. Bu durum geniş alanlarda kıyı ile iç kesim arasında ulaşımı zorlaştırır.

Buna göre yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde dağların uzanış yönü kıyı ile iç kesim arasındaki ulaşımı olumsuz yönde etkilemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerden hangisinin Antalya Bölümü ile Doğu Karadeniz Bölümü arasında farklılık göstermesi mutlak konum ile açıklanamaz?

- A) Orman üst sınırı
B) Gündüz süresi uzunluğu
C) Yaz turizmi süresi
D) Yıllık yağış miktarı
E) Kallio kar sınırı

3. Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında dağlar kıyıya paralel uzanır.

Bu durum bölgeler arasında aşağıdakilerden hangisinin benzer olmasını sağlamıştır?

- A) Kıyı tipi
B) Yağış rejimi
C) Bitki örtüsü
D) Toprak yapısı
E) Ekonomik etkinlikler

4. Göller Yöresi, Batı ve Orta Toroslar'da karstik şekillerin yaygın olarak görülmesi aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturmaz?

- A) Eriyebilen kayaların varlığına
B) Bitki örtüsünün cılız olmasına
C) Akarsu aşındırmasının güçlü olmasına
D) Yükselinin fazla olmasına
E) Rüzgâr aşındırmasının etkili olmasına

5. Ege Bölgesinde dağlar kıyı çizgisine dik uzanır. Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Kuzey - güney yönlü ulaşımın zor olması
B) Kıyıda koy, körfez sayısının fazla olması
C) Denizel etkinin iç kesimlere kadar sokulması
D) Zeytin tarımının yaygın olması
E) Kıta sahanlığının geniş olması

6. Aşağıda verilen alanlardan hangisi Türkiye'nin tarih turizmi potansiyeline katkı sağlamaz?

- A) Ani Harabeleri B) Efes C) Gordion
D) Saklıkent E) Göbeklitepe

7. Marmara Bölgesi'nde çeşitli yer altı zenginlikleri bulunmaktadır.

Güney Marmara'da çıkarılan en önemli yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor B) Taş kömürü C) Linyit
D) Demir E) Bakır

8. Sınır ticareti gelişmiştir.
Pamuk ipliği ve dokuma endüstrisi gelişmiştir.

Yukarıda bazı özellikleri verilmiş olan il aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Adana
B) Gaziantep
C) Aydın
D) Edirne
E) Van

Yukarıdaki noktaların hangisinin bulunduğu bölgede turizm gelirlerinin payı en fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Akarsular yatak eğimlerinin azaldığı alanlarda taşıyamadığı malzemeyi biriktirir.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisinde akarsuların daha fazla biriktirme yapması beklenir?

- A) Ergene
B) Batı Karadeniz
C) Erzurum-Kars
D) Doğu Karadeniz
E) Antalya

11. Türkiye'de sanayi kuruluşları bazı yerlerde yoğunluk kazanmıştır.

Yukarıdaki haritada gösterilen taralı alanlardan hangisi sanayi yöresi olarak adlandırılabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Türkiye'de son yıllarda başta Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmak üzere nadir olarak azalmalar görülmektedir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangidir?

- A) Tarıma dayalı sanayinin gelişmesi
B) Sulanabilir alanların artması
C) Gübre kullanımının artması
D) Ekonomik değeri yüksek ürünlerin yetiştirilmesi
E) Toprak bakımının daha iyi yapılması

13. Aşağıdaki madenlerden hangisi Türkiye'nin dış satımında önemli bir paya sahip değildir?

- A) Bor B) Bakır C) Demir
D) Krom E) Fosfat

14. Aşağıdaki haritada maden çıkarılmakta olan alanlardan üç saha gösterilmiştir.

Dağılışı gösterilen yer altı zenginlikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

	Linyit	Bakır	Petrol
A)	I	II	III
B)	III	II	I
C)	II	III	I
D)	I	III	II
E)	II	I	III

15. Aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisi işlenmiş ham maddenin çıkarıldığı yere kurulmuştur?

- A) Ereğli - Demir-çelik Fabrikası
B) Seydişehir - Alüminyum Tesisleri
C) İzmit - Petrokimya Tesisleri
D) Samsun - Bakır İşletmesi
E) Kırıkkale - Petrol Rafinerisi

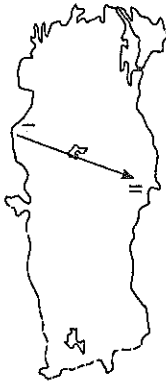
16. Aşağıdaki termik santralleri eşleştirdiğinde hangisi dışarda kalır?

- A) Ambarlı B) Ovaakça C) Gökova
D) Çatalağzı E) Çayırhan

17. Türkiye'nin hangi bölgelerinde volkanik dağ oluşumuna en sık rastlanır?

- A) İç Anadolu - Doğu Anadolu
B) İç Anadolu - Ege
C) Doğu Anadolu - Marmara
D) Marmara - Ege
E) Güneydoğu Anadolu - İç Anadolu

ÇÖZÜMLER

Türkiye'de güneyden kuzuya doğru enlemin etkisine bağlı olarak bazı durumlar değişikliğe uğrar.
Türkiye'de güneyden kuzuya artan ya da azalan özelliklerin enlemin etkisiyle açıklanmasına bağlı olarak Güneyden - kuzuya (Ekvator'dan - kutuplara) doğru çizgisel hız azalır.

Gecce - gündüz süre farkı artar.
Güneş ışınlarının düşme açısı azalır.
Denizlerin tuzluluk oranı azalır.

Yıllık ortalama sıcaklık güneyden - kuzuya azalır.

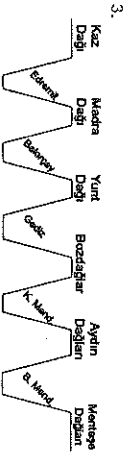
Buna göre güneyden - kuzuya (Ekvator'dan - kutuplara) gece - gündüz süre farkı artar.

Cevap B

2. Türkiye'de batıdan doğuya doğru yükseltiler artar. Türkiye'de batıdan - doğuya doğru yükseltilerin artmasına bağlı olarak batıdan - doğuya doğru gidildikçe:

Sıcaklık azalır. Karlı ve donlu gün sayısı artar. Tarım ürünleri olgunlaşma süresi uzar. Ulaşım zorlaşır. Sıcaklık farkları artar. Fakat yıllık sıcaklık ortalaması azalır.

Cevap A

Tortul tabakaların sert olduğu kısımlarda yan basingün etkisiyle kırılma sonucu oluşur. Batı Anadolu'da bulunan Kaz Dağı, Menteşe Dağı, Yunt Dağı, Boz Dağı, Aydın Dağı ve Menteşe Dağları kırılma sonucu oluşan sıradaglardır. Kırılma sonucunda yükseltiler kalan kısımlara horst, alçak ta kalan yerlere graben denir.

Cevap A

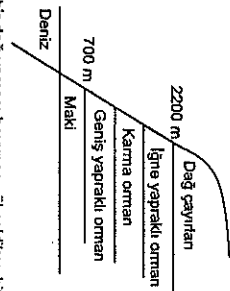
Türkiye'de volkanik dağlar genel olarak iki yerde kümelenmiştir. Bunlar Van Gölü'nün kuzeyi ve Tuz Gölü'nün güneydoğusudur.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan volkanik dağlar: Ağrı, Tendürek, Süphan, Nemrut, Hasan Dağı ise İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan volkanik bir dağdır.

Cevap A

5. Türkiye bulunduğu konum itibarıyla, Subtropikal iklim kuşağının Akdeniz iklim bölgesinde bulunur. Ancak göreceli konum koşulları geniş iklim çeşitliliği yapar. Türkiye'nin Subtropikal iklim kuşağının, Akdeniz iklim bölgesinin özellikle sonuna olarak tarım ürünü, doğal bitki örtüsü çeşitliliği gösterir. Yerselliklerinin kısa mesafelerde değişmesi ise özel konumun sonucudur. Ayrıca iklim çeşitliliğinin de nedenini oluşturur.

Cevap D

Şekilde bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe bitki örtüsünün değişimi görülmektedir. Şekilde yer alan dağ yamacının yükseldikçe maki geniş yapraklı orman, karmam orman, iğne yapraklı orman ve dağ çayırına seklinde kısımlar oluştuğu görülmektedir. Bu kısım Akdeniz iklimine ait olup Antalya iline ait bitki örtüsü değişimidir.

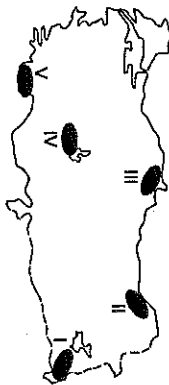
Cevap D

7. Türkiye'de illerin nüfuslarını ve yüz ölçümlerini gösteren bir tablo incelendiğinde eldeki verilere dayanarak illerin nüfus yoğunluklarına ve Türkiye'nin toplam nüfusuna ulaşılar.

Cevap C

8. Yerselliklerinin özelliğine bağlı olarak bölgede sanayi, madencilik ve hizmet sektörünün gelişmesi nedeniyle tamamlanan oranının Bursa, Zonguldak, Ankara ve Tekirdağ'a göre daha fazla olduğu il Rize'dir.

Cevap B

Türkiye'de engebeli ve yüksek yörelerde nüfuslanma azdır. IV numaralı alan Tuz Gölü ve çevresini oluşturmaktadır. Bu yörede yazık şekilleri sade olmasına karşın nüfusunun az olmasının nedeni yağış azlığıdır.

V numaralı alan Teke Yöresi'dir. III numaralı alan Sinop çevresidir. II numaralı alan Trabzon - Rize çevresidir. I numaralı alan ise Hakkâri yöresi olup bu sahalar engebe ve yükseltilerin fazla olmasına bağlı olarak seyrek nüfusludur.

Cevap D

Akarsuların taşıdığı toprakları alan alüvyal otlukça verimlidir. Özellikle kıyılarda delta ovalarının oluşumunda etkili olan bu topraklar üzerinde yoğun bir şekilde tarım yapılır.

Haritada işaretlenmiş alanlardan I numaralı alan Bafra Ovası, II numaralı alan Adana Ovası (Taban seviyesi ovası) olup alüvyal ota özelliği gösterir, III numaralı alan Gediz Ovası, V numaralı alan ise Çukurova'dır (Türkiye'nin en büyük delta ovasıdır.)

Buna göre IV numaralı ile gösterilen alan Tarsus platosudur. Bu bölge karstik arazi özelliği gösterir.

Cevap D

11. Güneydoğu Anadolu Projesi yapımına 1974 yılında başlanan bir sosyo-ekonomik kalkınma projesidir. Güneydoğu Anadolu Projesi'nin alanlarını sınırlayan projelerdir. Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Kilis, Mardin, Siirt, Şırnak olmak üzere 9 il kapsar.

Cevap E

12. Türkiye'de omanların bölgelere göre dağılışına bakıldığında orman yönünden en zengin bölgeni Karadeniz Bölgesi olduğu görülmektedir. Türkiye'de dağların denize bakan yamaçlarıyla iç kesimlere bakan yamaçlarındaki orman örtüsü dağılışı nemlilik nedeniyle farklılık gösterir. Türkiye'de ormanların bölgelere göre dağılışında Karadeniz'in ilk sırada yer almasında nemlilik, kıyı genişliği, yersellikleri, hava kütleleri, yıllık yağış miktarı etkilidir. Toprak özellikleri ise orman dağılışında etkili olan bir unsur değildir.

Cevap D

13. Türkiye'de kırsal hayvancılığın yaygın olduğu yörelerin yersellikleri sade, bitki örtüsü çalılız ve buralarda, karasall iklim koşulları etkilidir.

Yaz yağışlarının fazla olduğu yörelerde Alpin çayırının varlığına bağlı olarak büyükbaş hayvancılık, yerselliklerinin engebeli olduğu yörelerde ise keçi yetiştiriltiliği yapılmaktadır.

Buna göre kırsal hayvancılığın yaygın olduğu alanlar için bitki örtüsünün oliz yerselliklerinin engebeli olduğu söylenememek yaz yağışlarının fazla olduğu kırsal hayvancılığın yaygın olduğu alanlar için söylenemez.

Cevap A

14. Ahır hayvancılığı, tüketici nüfusun fazla olduğu alanlarda yaygın olarak yapılan ekonomik bir uğraştır. Türkiye'de ahır besli hayvancılığının geliştiği bölüm tüketici nüfusun fazla olduğu ve ulaşım koşullarının gelişmişliğine bağlı olarak Çatalca - Kocaeli Bölümü'dür.

Cevap E

I numaralı alan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Yazık şekilleri sade, bu ulaşım kolay, yol yapım maliyeti azdır. II ve V numaralı alan Orta Tömsler, III ve IV numaralı alanlar ise Kuzey Anadolu Dağları'dır. Bu alanlar engebe ve yükseltiler nedeniyle yol yapım maliyetinin fazla olduğu alanlardır.

Cevap A

1. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru enlemin etkisine bağlı olarak bazı durumlar değişikliğe uğrar.

Buna göre yukarıdaki haritada I'den II'ye doğru hareket eden bir gözlemci aşağıdakilerden hangisinin azaldığını gözlemleyemez?

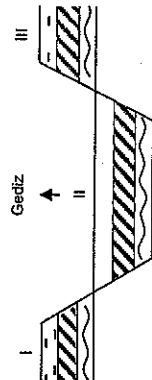
- A) Çizgisel hız
B) Gece gündüz süre farkı
C) Güneş ışınlarının düşme açısı
D) Yıllık ortalama sıcaklık
E) Denizlerin tuzluluk oranı

2. Türkiye'de batıdan doğuya doğru yükselti artar.

Buna göre;
I. yıllık ortalama sıcaklık,
II. tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi,
III. karda örtülü gün sayısı
şeklinde numaralandırılmış ifadelerden hangilerinde artma gözlenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3.

Yukarıdaki şekilde oluşumu gösterilen dağlar aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Yunt Dağı
B) Aydın Dağı
C) Bozdağlar
D) Bozdağlar
E) Yunt Dağı

4. Türkiye'de volkanik dağlar genel olarak iki yerde kümelmiştir. Bunlar Van Gölü'nün kuzeyi ve Tuz Gölü'nün güneydoğusu olur.

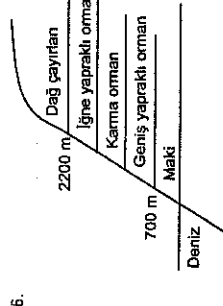
Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen alanda aşağıdaki volkanik dağlarımızdan hangisi yer almamaktadır?

- A) Hasan dağı
B) Nemrut
C) Süphan
D) Ağrı
E) Tendürek

5. Türkiye bulunduğu konum itibarıyla, Subtropikal iklim kuşağının Akdeniz iklim bölgesinde bulunur. Ancak göreceli konum koşulları gereği iklim çeşitliği yaşanır.

Buna göre;
I. tarım ürünü çeşitliliği,
II. doğal bitki örtüsü çeşitliliği,
III. yerçekiliğinin kısa mesafelerde değişmesi
gibi ifadelerden hangileri yukarıdaki duruma kanıt oluşturur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Yukarıdaki şekilde bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe bitki örtüsünün değişimi görülmektedir. Buna göre, şeklideki gibi bir değişim aşağıdaki illerimizden hangisine ait olabilir?

- A) Gaziantep B) Ankara
C) Rize
D) Antalya E) Isparta

7. Türkiye'deki illerin nüfuslarını ve yüz ölçümlerini gösteren bir tablodan yararlanılarak;

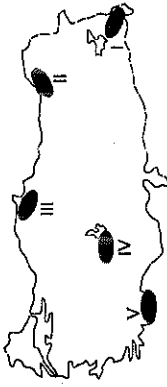
I. en fazla göç veren iller,
II. illerin nüfus yoğunlukları,
III. Türkiye'nin toplam nüfusu,
IV. illerdeki tarımsal nüfus yoğunluğu
bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki illerin hangisinde çalışan nüfus içinde tarımda çalışanların oranı diğerlerinden daha fazladır?

- A) Bursa B) Rize C) Zonguldak
D) Ankara E) Tekirdağ

9. Türkiye'de engebeli ve yüksek yörelerde nüfuslanma azdır.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli yörelerin hangisinde nüfuslanmanın az olması açıklama ile çelişir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Akarsuların taşıyıp bıraktığı topraklar olan alüvyonlar oldukça verimlidir. Özellikle kıyılarda delta ovalarının oluşumunda etkili olan bu topraklar üzerinde yoğun bir şekilde tarım yapılır.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisi üzerinde yapılan tarım faaliyeti alüvyal topraklarda değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Güneydoğu Anadolu Projesi yapımına 1974 yılında başlanan bir sosyo-ekonomik kalkınma projesidir. Aşağıda verilen illerden hangisi bu proje kapsamında yer almaz?

- A) Şanlıurfa B) Adıyaman C) Diyarbakır
D) Gaziantep E) Hakkâri

12. Türkiye'de ormanların bölgelere göre dağılımına bakıldığında orman yönünden en zengin bölgenin Karadeniz Bölgesi olduğu görülmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu dağılımın oluşmasında en az etkili olmuştur?

- A) Nemlilik
B) Kıyı gerisindeki yerçekimleri
C) Hava küteleri
D) Toprak özellikleri
E) Yıllık yağış miktarı

13. Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu alanlar için;

I. Yaz yağışları fazladır.
II. Bitki örtüsü cılızdır.
III. Yerçekimleri engebelidir.
gibi özelliklerden hangileri kesinlikle söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. Ahır hayvancılığı, tüketici nüfusun fazla olduğu alanlarda yaygın olarak yapılan ekonomik bir uğraştır.

Buna göre, aşağıdaki coğrafi bölgelerden hangisinde, ahır hayvancılığının daha çok gelişmesi beklenir?

- A) Erzurum - Kars Bölümü
B) Doğu Karadeniz Bölümü
C) Hakkâri Bölümü
D) Yukarı Kızılırmak Bölümü
E) Çatalca - Kocaeli Bölümü

Yukarıdaki Türkiye haritasında gösterilen doğrultulardan hangisinde demir yolu yapım maliyeti daha düşüktür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de orman yangınlarının en az görüldüğü bölge Karadeniz Bölgesi'dir. Karadeniz Bölgesi iklim özelliklerinden dolayı orman yangını azdır. Buna göre nem miktarının fazla olması orman yangınlarını azaltmıştır.

Cevap A

2. Karadeniz Bölgesi'nde ağır sanayinin en fazla geliştiği bölüm Batı Karadeniz Bölümü'dür. Batı Karadeniz Bölümü, taş kömürü üretiminin %100'ünü karşılar. Sanayinin en fazla geliştiği bölümdür. Orman ürünleri endüstrisinin en fazla geliştiği bölümdür. Kömürün hayvancılığı gelişmiştir (Bolu ve çevresi). Doğa güzelliklerine bağlı turizm merkezlerine sahiptir. (Amasra, Yedigöller, Abant, Akçakoca) Ancak bölgenin en gelişmiş şehri Batı Karadeniz'de bulunmayan Orta Karadeniz'de yer alan Samsun'dur.

Cevap B

3. Orta Karadeniz Bölümü'nde nüfus Doğu ve Batı Karadeniz Bölümlerine göre iç kesimlere daha düzenli dağılmıştır. Orta Karadeniz Bölümü ortalamaya yakınsa ve engebenin en az olduğu bölümdür. Tarım arazisi en geniş olan bölümdür. Yağış rejimi düzenlidir. Sulamaya dayanan gelişimin azdır. Bu nedenle Orta Karadeniz Bölümü'nde nüfus, Doğu ve Batı Karadeniz Bölümlerine göre daha düzenli dağılımının nedeni yerleşiklerinin sade olmasıdır.

Cevap C

4. Marmara Bölgesi'nde yerleşiklerin sade yükselti ortalaması azdır. Fiziki haritada yeşil rengin en fazla kullanıldığı bölgedir. Ulaşım olanakları bu özelliklere paralel olarak gelişmiş göstermiştir. Boğazlara ve gelişmiş limanlara sahip olması, gelişmiş hava limanlarının ve Avrupa standartlarında kara yollarının bulunması bölgede ulaşım gelişmesine katkı sağlamıştır.

Cevap D

5. Marmara Bölgesi'nde Boğazlar Türkiye'de balıkçılığa en elverişli yerlerdendir. Marmara Bölgesi balıkçılık bakımından Karadeniz Bölgesi'nden sonra ikinci sırada yer alır. Boğazlar balıkçılık için uygun olduğundan bu alanlarda balık geçidi fazladır. (Balık geçidi bakımından birinci sırada yer alır.) Bu durum Marmara Bölgesi'nde balıkçılığın elverişli olmasını sağlamıştır.

Cevap A

6. Marmara Bölgesi'nin doğal güzellikleriyle ilgili olarak "Kıyılarında akıntılar oldukça etkilidir. Manyas, Uludağ, Izmit, Sapanca, Göller" Marmara'da bulunan Tektonik kökenli göllerdir. İklim geçişliliğinin en fazla olduğu bölgemizdir. Akarsuların akış hızları azdır, bilgileri şöyledir: Kırmızı yapının en fazla olduğu bölge Marmara Bölgesi'dir Ege Bölgesi'dir.

Cevap D

7. Ege Bölgesi'nin nüfus özelliklerinden bazıları: Nüfus Kıyı Ege Bölümü'nde daha fazladır. Nedeni verimli tarım alanlarının varlığı, sulama imkânlarının ve sanayinin gelişmiş olmasıdır. Turizme bağlı mevsimlik göç alır. (Aydın, Kuşadası, Bodrum, Çeşme)

Aritmetik nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üzerinde- dir. Nedeni yüz ölçümünün küçük, toplam nüfusun fazla olmasıdır.

Ulaşım, sanayi, tarım, turizm faaliyetlerinin gelişmiş olması Bölgesi'nin tarımsal nüfus yoğunluğu fazla- dır. Nedeni yerleşiklerinin sade, tarım alanlarının geniş olmasıdır.

Cevap D

8. Turunçgiller soğuk, dayanıksız olduğu için Türkiye'de yetişme alanı kıyı kesim ile sınırlıdır. Buna karşın Ege Bölgesi'nde turunçgilleri tarımı kıyılardan 100 km içinde yer- leşmektedir. Ege Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine dik uzandığından denizel iklimin etki alanı kıyılardan 100 km içinde turunçgilleri yetişmesine olanak sağlamıştır. Deniz- den nemli havalarda 200 km kadar içine sokulabilmektedir. Bu durumda soğuk dayanıksız turunçgilleri tarımın kıyılardan içine kadar yapılmasında etkili olmuştur.

Cevap E

9. Ege Bölgesi'nde yer alan, Gediz, Kuyucu, Menderes ve Ba- kıray Ovaları; delta ovalarıdır. Fiziki haritada yeşil renkte gösterilir. Akarsuların geçirdiği yerlerden sağlandırdığı mazel- melen taşıyarak kıyı denizinin az olduğu alanlarda birik- mesiyle oluşmuş ovalardır. Doğu - batı yönünde ulaşımı kolaylaştıran bu ovalarda nüfuslamları fazladır. Ekonomik açıdan değerli yüksek olan ürünler bu ovalarda yetişir. Ovalarda arıcılık faaliyetleri gelişmiştir.

Cevap E

10. Türkiye'de balıkçılığın en fazla yapıldığı bölüm Doğu Kara- deniz Bölümü'dür. Bölgede tarım alanlarının az olması ne- deniyle kıyı kesimlerde balıkçılık faaliyetleri gelişmiştir. Ba- lıkçılığın önemli bir ekonomik etkinlik olmasının temel nedeni yerleşiklerinin engelsiz ve tarım alanlarının dar olmasıdır.

Cevap C

11. Türkiye'nin büyük bölümünde buğday temel besin maddesi iken Doğu Karadeniz'de yerli Mısır'a bırakılmıştır. Mısır Karadeniz kıyı kuşağında yetişme alanı bulur. Bölgenin ırmaqları, halkın temel besin ihtiyacını karşılamak ama- cıyla yetiştirilir. Buğday ise yetişme döneminde nem, olgunlaşma döne- mde kuraklık istediği alan bir bitti olması nedeniyle Doğu Karadeniz kıyılarında yetiştirilmez.

Bu nedenle buğday yerini mısır'a bırakmış ve halkın temel besin maddesi olmuştur.

Cevap E

12. Uzunçöl (Trabzon), Sümbel Manastırı (Trabzon), Safran- bolu tarhi evleri, Tokat kaplıcaları Karadeniz Bölgesi'nin turizm merkezlerinden olup Sankamış Kayak Merkezi Karşıta yer almaktadır.

Cevap E

13. Krom - Fahiye, Dalaman, Adana; Boksit (Alüminyum) - Akseki, Seydişehir; Kükürt - Keçiören; Demir - Kahramanmaraş'ta çıkarılan, Akdeniz Bölgesi'n- de yer alan yer altı kaynaklarıdır. Bor ise Susurluk, Bigadiç, Mustafa Kemal Paşa'da Mar- mara Bölgesi'nde çıkarılır.

Cevap E

14. Sera tarımının gelişmiş olması Zeytin, turunçgilleri yetiştirilmesini- bütün bir yıl boyunca tarımsal üretimin yapılması- Yıkarda Akdeniz Bölgesi'nin bazı özellikleri vermiştir. Akdeniz ikliminin özelliğine bağlı olarak (Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.) seracılık faaliyetleri geliş- miştir. Akdeniz ikliminin tarımsal birikisi olan zeytin ve turun- çgilleri yetiştirilir. Bütün bir yıl boyunca tarım faaliyetleri gerçe- kleşir. Bu özelliklerin ortaya çıkmasını nedeni kırsal iklimin yaşanmasıdır.

Cevap D

15. Fındık, Karadeniz ikliminin tarımsal birikisi- dir. İklim seçiciliği olan bu fındık doğa yetiştirme alanı Karadeniz kıyı kuşa-ğıdır. Her mevsim yağışlı ve kırsal iklimin yaşanması- Karadeniz Bölgesi kıyılarında yetişir.

Cevap D

16. Doğal gaz Marmara Bölgesi için en önemli yer altı kay- nağıdır. Doğal gaz üretiminin büyük kısmı bölgeden elde edilir. Son yıllarda yeni bulunan doğal gaz yatakları Tekir- dag'da bulunmaktadır. Yaklaşık 300 milyar metreküp rezerv Türkiye'nin 5 yıllık ihtiyacını karşılamaya yetecek miktardır.

Cevap E

1. Türkiye'de orman yangınlarının en az görüldüğü bölge Karadeniz Bölgesi'dir.
Karadeniz Bölgesi'nde orman yangınlarının az olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
A) Nemlilik değerlerinin fazla olması
B) Yıllık sıcaklık farkının az olması
C) Orman örtüsünün gür olması
D) Çeşitli ağaç türlerinin bulunması
E) Yükseltinin fazla olması
2. Karadeniz Bölgesi'nde ağır sanayinin en fazla geliştiği bölüm Batı Karadeniz Bölümü'dür.
Buna göre aşağıdakilerden hangisi Batı Karadeniz Bölümü'nün özellikleri içerisinde yer almaz?
A) Zengin taş kömürü yataklarına sahiptir.
B) Bölge'nin en büyük şehri buradadır.
C) Kağıt ve mobilya endüstrisi gelişmiştir.
D) Küneş hayvancılığı gelişmiştir.
E) Doğa güzelliklerine bağlı turizm merkezlerine sahiptir.
3. Orta Karadeniz Bölümü'nde nüfus Doğu ve Batı Karadeniz Bölümleri'ne göre iç kesimlere daha düzenli dağılmıştır.
Buna göre Orta Karadeniz'de nüfusun daha düzenli dağılmasını sağlayan etmen aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tarımsal faaliyetlerin gelişmiş olması
B) Yağış miktarının az olması
C) Yerçekillerinin sade olması
D) Kıyıda delta ovalarının bulunması
E) Balıkçılığın gelişmiş olması
4. Marmara Bölgesi'nin ulaşım özellikleri incelendiğinde aşağıdakilerden hangisinin bölgenin ulaşım özelliklerine katkısı en azdır?
A) Yeryüzü şekillerinin sade olması
B) Boğazlara ve gelişmiş limanlara sahip olması
C) Gelişmiş hava limanlarının bulunması
D) Motorlu araç fabrikalarının bölgede bulunması
E) Avrupa standartlarında kara yollarının bulunması
5. Marmara Bölgesi'nde Boğazlar Türkiye'de balıkçılığa en elverişli yerlerdendir.
Boğazların balıkçılıkta önemli olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?
A) Balıkların göç yolları olması
B) Oksijen miktarının az olması
C) Kirlilik oranının az olması
D) Tüketimin fazla olması
E) İklim çeşitliliğinin fazla olması
6. Marmara Bölgesi'nin doğal özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
A) Kıyılarda akıntılar oldukça etkilidir.
B) Güneyinde tektonik kökenli göller vardır.
C) İklim çeşitliliği fazladır.
D) Kırıklı yapının en fazla olduğu bölgedir.
E) Akarsularının akış hızları azdır.
7. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi Ege Bölgesi'nin nüfus özellikleri arasında yer almaz?
A) Nüfus Kıyı Ege Bölümü'nde daha fazladır.
B) Turizme bağlı mevsimlik göç alır.
C) Artımsal nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üzerindedir.
D) Tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.
E) Göç alan bir bölgedir.
8. Tunçgöller soğuğa dayanıksız olduğu için Türkiye'de yetiştirme alanı kıyı kesim ile sınırlıdır. Buna karşın Ege Bölgesi'nde tunçgöl tarımı kıyından 100 km içeride yapılabilmektedir.
Bu durumu sağlayan etmen aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sulama olanaklarının gelişmiş olması
B) Yazların sıcak ve kurak geçmesi
C) Alüvyon tabanlı ovaların bulunması
D) Kırıklı yapının yaygın olması
E) Dağların kıyıya dik uzanması

9. Aşağıda Ege Bölgesi'nde yer alan bazı ovalar verilmiştir:
• Gediz
• Kütahya Menderesi
• Bakırçay
Bu ovalar için aşağıda verilen özelliklerden hangisi söylenemez?
A) Doğu batı yönünde ulaşımı kolaylaştırmıştır.
B) Nüfuslanma oldukça fazladır.
C) Dağların arasında çöküntü alanlarının alüvyonla dolmasıyla oluşmuştur.
D) Ekonomik değeri yüksek ürünler yetiştirilir.
E) Ovalarda arıcılık faaliyeti gelişmiştir.
10. Türkiye'de balıkçılığın en fazla yapıldığı bölüm Doğu Karadeniz Bölümü'dür.
Doğu Karadeniz Bölümü'nde balıkçılığın önemli bir ekonomik faaliyeti olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
A) İklimin elverişli olması
B) Balıkçılığın daha fazla gelir getirmesi
C) Yerçekillerinin engebeli ve tarım alanlarının dar olması
D) Halkın balıkçılığı tercih etmesi
E) Bölge'nin kıyı uzunluğunun fazla olması
11. Türkiye'nin büyük bölümünde buğday temel besin maddesi iken Doğu Karadeniz'de yerini mısır'a bırakmıştır.
Aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedenidir?
A) Halkın mısır fazla tüketmesi
B) Ekonomik değeri fazla olan ürünlerin tercih edilmesi
C) Buğdayın besin değerinin düşük olması
D) Tarım arazilerinin engebeli olması
E) Yaz mevsiminin yağışlı olması
12. I. Uzunöl
II. Sümele Manastırı
III. Safranbolu tarihi evleri
IV. Tokat kaplıcaları
V. Sarıkamış Kayak Merkezi
Yukarıda verilen turizm merkezlerinden hangisi Karadeniz Bölgesi'nin turizm merkezlerinden değildir?
A) I B) II C) III D) IV E) V

13. I. Krom
II. Boksit
III. Kükürt
IV. Demir
V. Bor
Yukarıda verilen madenlerden hangisi Akdeniz Bölgesi'nden çıkarılmaz?
A) I B) II C) III D) IV E) V
14. • Sera tarımının gelişmiş olması
• Zeytin, turunçgil yetiştirilebilmesi
• Bütün bir yıl boyunca tarımsal üretimin yapılması
Yukarıda Akdeniz Bölgesi'nin bazı özellikleri verilmiştir. Bu özelliklerin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkilidir?
A) Yağış miktarının fazla olması
B) Verimli ovaların bulunması
C) Tarımda devlet desteğinin sağlanması
D) Kış ılıklığının yaşanması
E) Pazarlama olanaklarının gelişmiş olması
15. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi hem Akdeniz hem de Karadeniz Bölgeleri'nde yetiştirilen ürünler arasında yer almaz?
A) Mısır B) Soya C) Zeytin
D) Fındık E) Turunçgil
16. Son yıllarda Türkiye'de yapılan doğal gaz arama çalışmaları sonuçlanmış olup ülke ekonomisine katkı sağlayacak dercede doğal gaz yatakları bulunmuştur.
Buna göre aşağıdaki merkezlerden hangisinde yeni doğal gaz yatakları bulunmuştur?
A) Muş
B) Kayseri
C) Adana
D) Düzce
E) Tekirdağ

1. Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nin mutlak konumuyla açıklanamaz?

A) Yaz sıcaklık ortalamaları Karadeniz Bölgesi'nden yüksektir.
B) Gece - gündüz arası süre değişimi güneyden kuzuya doğru artar.
C) Yükseltinin arttığı yerlerde yağış miktarı artış gözlemlenir.
D) Yerel saatı Doğu Anadolu'dan daha genidir.
E) Çizgisel hız Marmara Bölgesi'nden fazladır.

2. İç Anadolu Bölgesi'nde yerçekilerinin genellikle sade bir özellik göstermesi aşağıdakilerden hangisini etkilememiştir?

A) Tarım alanlarının geniş olması
B) Makineli tarımın yaygın olması
C) Yol yapımı maliyetinin düşük olması
D) Toplu yerleşmelerin görülmesi
E) Bozkır alanlarının geniş yer tutması

3. İç Anadolu Bölgesi'nde buğday ekim alanları fazla değişmemesine rağmen buğday üretim miktarı yıldan yıla değişime uğlar.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?
A) Kullanılan tohumun özelliği ile
B) Gübre kullanımının arttığı dönemle
C) Bölge içindeki tüketim miktarının değişmesiyle
D) Yağışın yıllara göre değişimiyle
E) Dış satımda payının değişmesiyle

4. İç Anadolu Bölgesi'nin Türkiye ekonomisine katkısı aşağıda verilenlerden hangisinde daha azdır?

A) Turizm etkinlikleri
B) Sanayi faaliyetleri
C) Küçükbaş hayvancılık
D) Tahıl tarımı
E) Ormanlık

5. Sanayi tesisleri kurulurken dikkate alınan hususlardan biri ham maddeye yakın olmasıdır.

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki sanayi kollarından hangisinde böyle bir durum söz konusu değildir?

A) Konya'da makarna fabrikaları
B) Ankara'da şeker fabrikaları
C) Kırıkkale'de petrol rafinerisi
D) Eskişehir'de lüle taşı işleme atölyeleri
E) Nevşehir'de şarap fabrikaları

6. İç Anadolu Bölgesi aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde ilk sırada yer almaz?

A) Buğday B) Şeker pancarı C) Patates
D) Tütün E) Yeşil Mercimek

7. İç Anadolu Bölgesi, 2019 yılı nüfus sayımlarına göre 12,7 milyon nüfusu ile Marmara Bölgesi'nden sonra ikinci sırada yer alır. Ancak nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasından altındadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

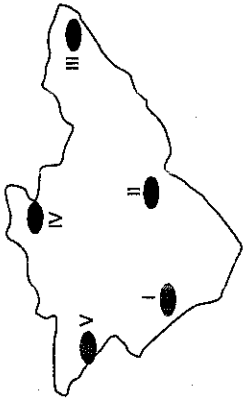
A) Yerçekimleri
B) İklim
C) Yüz ölçümü
D) Arazinin yapısı
E) Sanayileşme

8. Ülkemizde kapalı havzalar İç Anadolu Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır. Özellikle bölgenin güney kesimleri Tuz Gölü ve çevresi kapalı havzaların en geniş yer tuttuğu sahalardır.

Bu yörelerde kapalı havzaların geniş yer tutmasına;

I. yerçekimleri,
II. iklimi,
III. yağış rejimi
gibi özelliklerden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Haritada işaretli yerlerden hangisinde hem iç hem de dış kuvvetlerin etkisiyle oluşmuş peribacalarına rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. İç Anadolu Bölgesi'nde nüfusunun düz ovalık alanlara göre dağ eteklerinde daha fazladır.

Bu durum;
I. yağış miktarı,
II. ulaşım olanakları,
III. konutların yapımında kullanılan malzeme gibi özelliklerden hangileriyle ilişkilendirilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Ülkemizde Akdeniz ve Ege Bölgeleri'nde sulanabilen arazilerde pamuk, tütün gibi tarım ürünleri yetiştirilir. İç Anadolu Bölgesi'nde sulanabilen tarım alanlarında şeker pancarı üretimi yaygınlaşır.

Bu durumun görülmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

A) Tütün ve pamuk gibi ürünlerin daha iliman bir iklim özelliği istemesi
B) Şeker pancarının soğuk iklim özelliklerine dayanıklı olması
C) İç Anadolu'da kışın don olaylarının daha fazla görülmesi
D) Şeker pancarının tütün, pamuk gibi ürünlere göre daha çok gelir getirmesi
E) Devletin İç Anadolu'da şeker pancarı üretimini teşvik etmesi

12. Önemli kavşak noktalarına sahip yerler ulaşım açısından elverişli olmaları nedeniyle zamanla sanayi ve ticaret merkezleri konumuna gelmiştir.

Böyle bir durum aşağıda verilen bölümlerden hangisi için örnek oluşturur?

A) Konya Bölümü
B) Yükarı Sakarya Bölümü
C) Yukarı Karakum Bölümü
D) Erzurum Kars Bölümü
E) Yukarı Fırat Bölümü

13. Bir coğrafyacı ülkemizde turizm konusunu işlerken İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan peribacaları ve çevresinin halkın beğenisiyle izlediği Asmalı Konak dizisiyle birlikte turizm potansiyelinin arttığını söylemiştir. Hatta dizinin yayınlandığı dönemde bu yöreye çok sayıda yerli turistin geldiğine vurgu yapmıştır.

Bu durum turizmle aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişkiye örnek gösterilebilir?

A) Sermaye B) Reklam C) Ulaşım
D) Oteller E) Doğal güzellikler

14. Nemliğin ve yağışın az olduğu kurak ve yarı kurak yörelerde erozyon şiddeti fazladır.

Buna göre haritada işaretli yerlerin hangisinde erozyon daha şiddetlidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. İç Anadolu Bölgesi'nin aşağıda verilen bölgelerden hangisiyle sınırı yoktur?

A) Ege Bölgesi
B) Karadeniz Bölgesi
C) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
D) Marmara Bölgesi
E) Doğu Anadolu Bölgesi

SÖZLÜK

1. Türkiye'nin %21'lik alanıyla yüz ölçümü bakımından en büyük coğrafi bölgesidir. Kuzey - güney doğrultusunda geniş yer kaplaması enilene bağlı etkilerin diğer bölgelerden daha fazla olmasına yol açmıştır. Bölgede yitimsel ve engebeliğin fazla olması akarsuların hidroelektrik enerji potansiyelini artırmıştır. Nüfus dağılışı düzensiz ve seyrek. Ortalama yitimsel fazladır. Yağış rejimi yerselliklerine bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

"En az yağış alan bölgedir." bilgisi doğru değildir.

Cevap E

2. A) Işıkpaşa Sarayı (Ağrı - Doğubayazıt)
B) Akdamar Adası (Van)
D) Anı Karabelen (Kars)
E) Mumzur Vadisi (Tunceli)
Simele Manastırı Trabzon'da yer almaktadır.

Cevap C

3. Doğu Anadolu Bölgesi yüz ölçümü en geniş bölge olması nedeniyle ekili - dikili alanların oranının en az olduğu bölgedir. Doğu Anadolu Bölgesi ortalama 1800 m yüksekliğe sahiptir. Türkiye'de yitimsel ve engebeliğin en fazla olduğu bölgedir.

PEGEMAKADEMİ

Yitimsel ve engebeliğin fazla olması nedeniyle ekili - dikili alan oranının en az olduğu bölgedir.

Cevap B

4. Buğday, arpa gibi tarım ürünlerinin hasadı İç Anadolu Bölgesi'nde Temmuz, Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise ağustos ayında yapılmaktadır. İç Anadolu Bölgesi ortalama yitimsel Doğu Anadolu Bölgesi'nden daha düşüktür. Dikili tarımla İç Anadolu Bölgesi'nde ısıma daha erken başlar. Tarım ürünleri daha erken olgunlaşır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yitimsel sıcaklık koşullarını olumsuz etkileyerek tarım ürünlerinin olgunlaşma süresini uzatır.

Cevap C

5. Doğu Anadolu Bölgesi akarsu bakımından zengindir. Yatak eğimlerinin fazla olması nedeniyle hidroelektrik enerji potansiyeli yüksektir. Kar emelini ilkbahar ve yaz döneminde su miktarını artırır. Kaynağın Türkiye'den alıp yurt dışında denize dökülen akarsularına sahiptir. (Araz - Kura, Hazar, Dengeç, Fırat, Basra Körfezi) Araz ve Kura kapalı havza özelliğine sahiptir.

Cevap D

6. Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki akarsuların akımını kar etmesi nedeniyle ilkbahar ve yaz mevsiminde atış gösteren kar mevsiminde belirlenim olarak düşüşünün nedeni ise kar yağışlarıdır.

Cevap A

7. Yaz yağışının görüldüğü.

Çayır ve meralar geniş yer tutar.

Büyükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılır. Verilen özelikler Erzurum - Kars Bölümü'ne aittir. En fazla yağış yaz mevsiminde düşer. Otak ve çayırın geniş yer tutar.

Erzurum - Kars platolarında büyükbaş hayvancılık yapılır. Nedeni ise yaz yağışlarıyla yeseven gücünün olmamasıdır.

Cevap B

8. Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan bazı madenler ve çıkarıldıkları yerler eşleştirilmiştir. Türkiye'de maden paşit ve rezervinin en fazla olduğu bölgedir. Bölge içinde ise Yukarı Fırat Bölümü'dür.

Kursun - Keban (Elazığ)
Krom - Güleman (Elazığ)
Bakır - Maden (Elazığ)
Demir - Hekimhan (Malatya)

Çinko ise Keban'da (Elazığ) çıkarılmaktadır.

Cevap E

9. Doğu Anadolu Bölgesi'nde halkın temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Türkiye'de hayvancılığın en fazla yapıldığı bölgedir. Bölge genelinde küçükbaş hayvancılık, Erzurum - Kars Bölümü'nde ise büyükbaş hayvancılık yapılır. Doğu Anadolu diğer bölgelere kıyaslandığında hayvancılıkta ilk sırada yer alır.

Cevap D

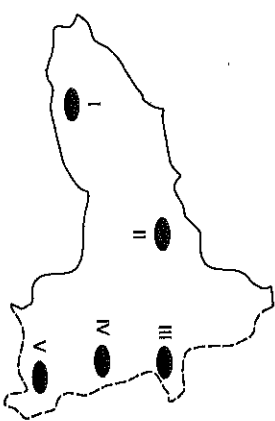
10. Doğu Anadolu Bölgesi'nde sanayi fazla gelişmemiştir. Bir yere sanayinin gelişmesi için birçok faktör vardır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde sanayinin gelişmesinde fiziki ve beşerî koşullar elverişli değildir. Özellikle beşerî koşullardan sermayenin yetersizliği ve ulaşım olanaklarının gelişmemesi bölgede sanayinin gelişmesini engellemiştir. Doğu Anadolu Bölgesi Türkiye'de en fazla hidroelektrik potansiyeline sahip olan bölgedir. Dolayısıyla enerji elde etmek kolaydır.

Cevap B

11. Doğu Anadolu Bölgesi'nin diğer bölgelere kıyaslandığında birinci sırada yer aldığı tek tarım ürünü kayısıdır. En fazla hidroelektrik enerji potansiyeline sahiptir. Yitimsel ve eğimin fazla olmasının yanında yağdan kar mülken ve karın yerde kalma süresinin fazla olması kış turizmi potansiyelini artırmıştır. Meraların geniş yer tutması, tarım alanlarının dar olması, endüstri ve ulaşım gelişmemiş olması hayvancılığın ana ekonomik faaliyet olmasında etkindir. Termik santral bakımından ise ilk sırada yer almaz.

Cevap A

12.

Haritada işaretlenmiş I numaralı alan zengin yer altı kaynaklarına ve verimli tarım alanlarına sahip olan Yukarı Fırat Bölümü'dür.

Yukarı Fırat Bölümü, yerselikleri sade, tarım alanları geniş, nüfus ve ulaşımın diğer bölgelere göre daha fazla geliştiği maden rezervinin ve çeşitliliğinin en fazla olduğu, sanayinin en fazla geliştiği bölümdür.

Cevap A

13. Doğu Anadolu Bölgesi'nde aritmetik nüfus yoğunluğu çok düşüktür. Tımsal nüfus yoğunluğu yüksektir.

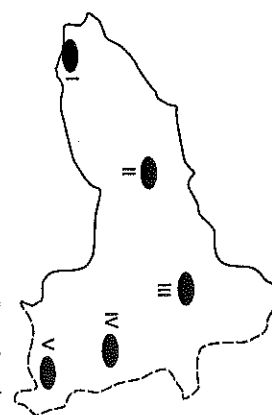
Aritmetik nüfus yoğunluğu bir yerin toplam nüfusunun, o alanın yüz ölçümüne bölünmesiyle elde edilir. Bir yerde aritmetik yoğunluğun fazla olması için ya nüfusun fazla ya da yüz ölçümünün küçük olması, aritmetik nüfus yoğunluğunun az olması için de tersi bir durum gereklidir. Tımsal nüfus yoğunluğu bir yerde tarımla uğraşan nüfusun, o yerdeki tarım alanlarına bölünmesiyle elde edilir. Buna göre Doğu Anadolu Bölgesi'nde aritmetik nüfus yoğunluğunun çok düşüktür. Tımsal nüfus yoğunluğunun yüksek olmasının nedeni tarım alanlarının azlığıdır.

Cevap C

14. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yerselikleri engebeli ve ortalama yitimsel fazladır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yersel hidroelektrik enerji potansiyelinin yüksek olması ve kış turizmi potansiyelinin varlığına neden olmaktadır. Ulaşım, tarım ve sanayi alanında olumsuz etki yaratmıştır.

Cevap A

15.

III numaralı alan Erzurum - Kars Bölümü olup burada en verimli topraklar çernozyomlar (kara toprak) geniş yer tutar.

Cevap C

16. Volkanik araziler genel olarak nüfusun yoğun olduğu bölgelerdir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde Yukarı Murat - Van Bölümü'nde volkanik arazilerin geniş yer tutmasına rağmen bu alanlarda nüfus yoğunluğunun az olmasında yerli nüfusun yetersizliği, yerli nüfusun yetersizliği ve iklim şartlarının elverişli olmaması etkili olmuştur.

Cevap E

17. Eşit boyutlu kâğıt üzerine tüm bölgelerin aynı ayrı tizli haritaları çizilmiştir. Doğu Anadolu Bölgesi haritası diğer bölgelerin haritaları ile kıyaslandığında, bölgeli en küçük olanıdır. Nedeni yüz ölçümünün büyük olmasıdır. Yağışın fazla olması, Nedeni diğer bölgelere kıyasla daha fazla yağış almamasıdır. Daha çok kahverengi ve tonları tizli haritada kullanılır. Düzlem üzerinde en geniş alan kaplayan bölge haritası olduğu bilgisi doğru değildir.

Cevap E

1. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi ile ilgili yanlış bir bilgidir?
- A) Yüz ölçümü en geniş bölgedir.
B) Hidroelektrik enerji potansiyeli fazladır.
C) Nüfus miktarı en az olan bölgedir.
D) Ortalama yükselti en fazladır.
E) En az yağış alan bölgedir.

2. Aşağıdaki turistik yerlerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaz?
- A) İshak Paşa Sarayı
B) Akdamar Adası
C) Sümla Manastırı
D) Ani Harabeleri
E) Munzur Vadisi

3. Doğu Anadolu Bölgesi yüz ölçümü en geniş bölge olmasına rağmen ekili - dikili alanların oranının en az olduğu bölgedir. Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
- A) İklim şartlarının elverişsiz olması
B) Engebenin fazla olması
C) Tarımda modern yöntemlerin kullanılmaması
D) Tarımda sulama sorunu
E) Sanayinin yeterince gelişmemesi

PEĞEMAKADEMİ

4. Buğday, arpa gibi tarım ürünlerinin hasadı İç Anadolu Bölgesi'nde Temmuz, Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise ağustos ayında yapılmaktadır. Bu durum aşağıdakilerden hangisinin farklı olmasıyla ilgilidir?
- A) Enlem
B) Yağış miktarı
C) Sıcaklık
D) Yağış rejimi
E) Sulama olanakları

5. Doğu Anadolu Bölgesi akarsularıyla ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?
- A) Akış hızları fazladır.
B) Vadi tabanları dar ve derindir.
C) Bazı akarsularının aşağı havzaları yurt dışındadır.
D) Kapalı havza tipi akarsu yoktur.
E) Rejimleri düzensizdir.

6. Doğu Anadolu'daki akarsuların akımlarının kış mevsiminde belirgin olarak düşmesinde aşağıdakilerden hangisi etkilidir?
- A) Kar yağışları
B) Havzanın yapısı
C) Vadilerin dar ve derin oluşu
D) Yağış rejimi
E) Barajların etkisi

7. • Yaz yağışları görülür.
• Çayır ve meralar geniş yer tutar.
• Büyükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılır.
- Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki yerlerden hangisine aittir?
- A) Hakkâri çevresi
B) Erzurum - Kars Platosu
C) Taşeli Platosu
D) Yukarı Fırat Bölümü
E) Van Gölü çevresi

PEĞEMAKADEMİ

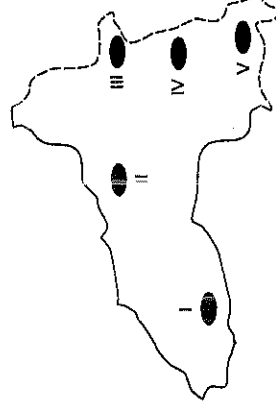
8. Aşağıda Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan bazı madenler ve çıkarıldıkları yerler eşleştirilmiştir. Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?
- A) Kurşun - Keban
B) Krom - Güleman
C) Bakır - Maden
D) Demir - Hekimhan
E) Çinko - Afşin

9. Doğu Anadolu Bölgesi diğer bölgelerle kıyaslandığında aşağıdaki özelliklerden hangisi bakımından son sırada yer almaz?
- A) Nüfus yoğunluğu
B) Sanayileşme
C) Tarım alanlarının yüz ölçümü oranı
D) Hayvan sayısı
E) Nüfus miktarı

10. Doğu Anadolu Bölgesi'nde sanayi fazla gelişmemiştir. Bu durum bölgeyle ilgili olarak;
- I. sermayenin yetersizliği,
II. enerji temininin zorluğu,
III. ulaşım olanaklarının gelişmemesi
gibi özelliklerden hangileriyle ilişkilendirilemez?
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

11. Doğu Anadolu Bölgesi diğer bölgelerle kıyaslandığında aşağıda verilen özelliklerden hangisinde ilk sırada yer almaz?
- A) Temik santral sayısında
B) Kayısı üretiminde
C) Hidroelektrik enerji potansiyelinde
D) Kış turizmi potansiyelinde
E) Hayvan sayısında

12.

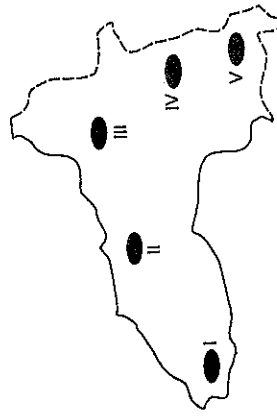

- Yukarıdaki haritada işaretli yerlerden hangisi hem zengin yer alı kaynaklarına sahip hem de verimli tarım alanlarının bulunduğu yeri göstermektedir?
- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

13. Doğu Anadolu Bölgesi'nde aritmetik nüfus yoğunluğu çok düşükken tarımsal nüfus yoğunluğu yüksektir. Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?
- A) Tarımla uğraşan nüfusun azlığı
B) Tarımda makine kullanımının fazlalığı
C) Tarım alanlarının azlığı
D) Tarımsal verimin düşüklüğü
E) Tarımsal ürün çeşidinin azlığı

14. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yerşeklini engelbeli ve ortalama yükselti fazladır. Bu durum;
- I. ulaşım,
II. tarım,
III. hidroelektrik enerji,
IV. kış turizmi,
V. sanayi
gibi özelliklerden hangilerinin olumsuz yönde etkiler?
- A) I, II ve V
B) I, III ve V
C) II, III ve IV
D) II, IV ve V
E) III, IV ve V

15.

- Haritada işaretli yerlerin hangisinde çernozyomlar (kara toprak) geniş yer tutar?
- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

16. Volkanik araziler genel olarak nüfus yoğun olduğu bölgelerdir. Ancak Doğu Anadolu Bölgesi'nde volkanik araziler geniş yer tutmasına rağmen bu yörelerde nüfus yoğunluğu azdır. Bu durumun görüldüğünde;
- I. toprakların verimsizliği,
II. iklim şartlarının elverişsizliği,
III. eğim ve engebenin fazlalığı
gibi özelliklerden hangileri etkilidir?
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

17. Eşit boyutlu kâğıtlara tüm bölgeleri aynı fiziki haritaları çizilmiştir. Bu haritalardan Doğu Anadolu Bölgesi haritası diğer bölge haritalarıyla kıyaslandığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- A) Ölçeği en küçük olmalıdır.
B) Ayrıntısı en az olmalıdır.
C) Yeşil rengin kullanılmadığı bölgelerden biridir.
D) En fazla küçültme bu bölgede yapılmıştır.
E) Düzlem üzerinde en geniş alan kaplayan bölge haritasıdır.

ÇÖZÜMLER

1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ortalama 500 - 1000 m yükseklikte geniş bir plato görünümünde yüz ölçümüne bakıldığında Türkiye'nin en küçük bölgesidir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin mutlak konum itibarıyla kırsal mevsiminde İç Anadolu Bölgesi'nden daha ılık olduğu söylenebilir, çünkü daha alçak enlemlerde bulunduğu için yıl boyunca güneş ışınlarını daha büyük açı ile alır.

Cevap B

2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi genel olarak yersenklikleri bakımından sadedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yersenklikler sadece olduğu için:

Geçek alan ile iz düşüm alan arasındaki fark azdır. Fiziki haritada san ve yeşil renkte gösterilir. Tahil tarımı ile küçükbaş hayvancılık yaygındır. Su kaynakları kısıtlı yersenklikleri sade olması toplu yerleşimlere neden olmuştur.

Yersenkliklerin sade olması nedeniyle ulaşım kolay, yol yapımı maliyet daha azdır. Yazların sıcak ve kurak olması yersenklikler ile ilgili iklimiyle açıklanır.

Cevap C

PEGEMAKADEMİ

3. Pamuk, GAP ile birlikte sulanabilen alanların artmasına bağlı olarak üretiminde birinci sırada yer almaktadır. Buğday, yeşil mercimek ve şeker pancarı üretiminde İç Anadolu Bölgesi birinci sırada yer alırken mısır üretiminde Akdeniz Bölgesi birinci sırada yer almaktadır.

Cevap A

4. Taş meskenlerle dünyanın nadir yerleşim alanlarından biridir. Birçok dine ve kültüre ait yapılar bir aradadır. Dara Harabeleri önemli antik kalıntılardır. Yukarıda özellikleri verilen merkez Dicle Bölümü'nde yer alan Mardin'dir.

Cevap D

5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ilkenizde en az yağış alan bölge olmamasına rağmen kuraklığın en çok hissedildiği bölgedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yağış miktarı İç Anadolu Bölgesi'nden fazla olmasına karşın şiddetli buharlaşmanın etkisiyle kuraklık İç Anadolu Bölgesi'nden daha fazla hissedilmektedir. Enlem, karasallık ve sahyeli rüzgarların etkisi ile yaz sıcaklığı en fazla bu bölgede yaşanır. Güneydoğu Anadolu'da en az yağış almamasına karşın kuraklığın fazla hissedilmesi bu özellikler ile açıklanabilir. Ayrıca Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ortalama yükseltileri az olup bu bölgede yükseltilerin fazla olmasının kuraklığın fazla hissedilmesini bu duruma ligisi yoktur.

Cevap C

6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi nüfus yoğunluğu bakımından Marmara Bölgesi'nden sonra ikinci sırada yer alır. (Yüz ölçümü küçük nüfus fazladır.) Nüfus yoğunluğu bakımından Türkiye'de yer alan diğer bölgelere karşılaştırıldığında son sırada yer almaz. Yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en küçük bölgesidir. Kuraklık ve buharlaşma nedeniyle orman örtüsü en az olan bölgedir.

Şeker fabrikası bulunmamaktadır. Doğal göl sayısı bakımından faktördür. Daha çok baraj gölleri bulunmaktadır. Atatürk Fırat Üzerine Kurulmuş; Kırıkçı, Dicle, İhsu, Deve geçidi ise Dicle üzerine kurulmuş baraj gölleri.

Cevap A

7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin iklim ve yersenkliklerinin özellikleri düşünüldüğünde bölgede en fazla Erozyon görülmektedir. Yaz sıcaklığı ve buharlaşmanın sebep olduğu kuraklık ve karasal iklim özelliğine bağlı olarak yaşanan yağış düzeyliliği nadas alanlarının fazla olduğu, bozku biriktirilmesi nedeniyle erozyona sebep olmaktadır.

Cevap C

8. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin fiziki özellikleri arasında:
- Ova ve platolar geniş yer kaplar.
 - Yersenklikler sadedir.
 - Akarsular derin vadiler oluşturur.
 - Yağış rejimi düzensizdir.
- biğerleri verilmiştir. Ancak ortalama yükseltilerin en az olduğu bölge Dicle Bölümü'dür. Ortalama yükseltilerin en az olduğu bölge Marmara Bölgesi'dir.

Cevap E

9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde nüfus daha çok bölgedeki dağılım alanlarında toplanmıştır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde nüfusun daha çok dağılım alanlarında toplanmaması nedeni yağış miktarı ile ilgilidir.

Cevap A

10. GAP ile birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde enerji üretimi, sanayi faaliyetleri, tarım ürünü geçidi, nüfus miktarında tarımsal üretim ve veriminde, pamuk, pınc gibi ürünlerin ekim alanlarında artış yaşanırken nadas alanlarında azalma yaşanacaktır.

Cevap B

11. Batman - Petrolkime Sanayi
- Gaziantep - Pamuklu Dokuma Sanayi
 - Mardin - Güne Sanayi

Yukarıda bazı merkezler ve bu merkezlerde gelişme gösteren sanayi kolları verilmiştir. Petrol bölgenin en önemli yer altı kaynağıdır. Batman, Sirt, Adıyaman'da çıkarılmaktadır.

Batman - Petrolkime Sanayi

Pamuk GAP'la sulanabilen alanların artmasına bağlı olarak bölge pamuk üretiminde birinci sırada yer alır. Fosfat Mardin - Mazıdağ'da çıkarılır. Fosfat rezervi bakımından ilk sırada yer alır. Buna göre sanayi merkezleri ve bu merkezlerdeki sanayi kollarını etkileyen faktör ham madde ile ilgilidir.

Cevap D

PEGEMAKADEMİ

14. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Fırat ve Dicle gibi önemli nehirler bulunmasına rağmen geçmişi döneminde tarımda sulamada bu nehirlerden fazla yararlanılmamıştır. Bu durumun temel nedeni Fırat ve Dicle'nin derin vadileri için de akmahtır.

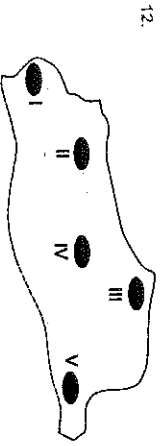
Cevap D

15. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde güneşlenme süresi uzun olmasına rağmen seracılık gelişmemiştir. Seracılık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için kış ilikliğine ihtiyaç vardır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde güneşlenme süresinin uzunluğuna rağmen kış sıcaklıklarının düşük olması nedeniyle seracılık gelişmemiştir.

Cevap B

16. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Türkiye ekonomisine katkısı petrol ve fosfat bakımından birinci sıradadır. GAP ile birlikte pamuk tarımında birinci sırada yer alır. Küçükbüş hayvancılık gelişmiştir. (bozkırların varlığı, yersenkliklerin sade olması) Yersenklikler sade, plato görünümünde olan bölgede kış tarımına gelişme göstermemiştir.

Cevap E

Cevap D

1. Aşağıda verilen özelliklerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin mutfak konumuyla ilgilidir?
- A) Yaz aylarında Akdeniz Bölgesi'nden daha sıcak olması
B) Kış mevsiminde İç Anadolu Bölgesi'nden daha ılık olması
C) Yerçekilerinin sade olması
D) Petrol, fosfat gibi yer altı kaynaklarının çıkarılması
E) Mezopotamya topraklarına sahip olması
5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ülkemizde en az yağış alan bölge olmamasına rağmen kuraklığın en çok hissedildiği bölgedir. Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanmaz?
- A) Çöl üzerinden gelen hava kütleleri
B) Buharlaşma şiddetinin fazlalığı
C) Ortalama yükseltilerin fazlalığı
D) Sıcaklık ortalamasının yüksekliği
E) Samiyeli rüzgârının etkisi

2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi genel olarak yerçekileri bakımından sadedir. Aşağıdakilerden hangisi bu özelliğin bir sonucu değildir?
- A) Tarım alanlarının geniş olması
B) Ulaşımın kolay olması
C) Yazların sıcak ve kurak olması
D) Toplu yerleşmelerin görülmesi
E) Yol yapımı maliyetinin ucuz olması

6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi diğer bölgelerle karşılaştırıldığında aşağıdaki özelliklerden hangisi bakımından son sırada yer almaz?
- A) Nüfus yoğunluğu
B) Yüz ölçümü
C) Orman alanları
D) Doğal göl sayısı
E) Şeker fabrikası sayısı
7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin iklim ve yerçekileri özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin görülme ihtimali en fazladır?
- A) Heyelan B) Deprem C) Erozyon
D) Sel ve taşkın E) Çığ

3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde ülkemizde birinci sıradadır?
- A) Pamuk B) Yeşil mercimek C) Buğday
D) Mısır E) Şeker pancarı

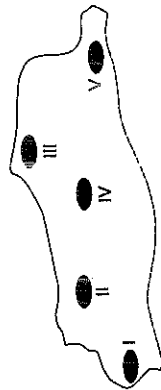
4. Taş meskenleriyle dünyanın nadir yerleşim alanlarından. Birçok dine ve kültüre ait yapılar bir aradadır. Dara Harabeleri önemli antik kalıntılardır. Yukarıda özellikleri verilen merkez aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Kahramanmaraş
B) Şanlıurfa
C) Gaziantep
D) Mardin
E) Diyarbakır

8. Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin fiziki özellikleriyle ilgili doğru bir bilgi değildir?
- A) Ova ve platolar geniş yer kaplar.
B) Akarsular derin vadiler oluşturur.
C) Yazlar sıcak ve kuraktır.
D) Yağış rejimi düzensizdir.
E) Ortalama yükseltilerin en az olduğu bölgedir.

9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde nüfus daha çok, bölgedeki değişik alanların etkilerinde toplanmıştır. Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?
- A) Yağış miktarı
B) Ulaşım olanakları
C) Tarım alanları
D) Maden rezervi
E) Turizm potansiyeli

10. GAP'la birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde aşağıdakilerden hangisinde artış beklenmez?
- A) Enerji üretimi
B) Nadas alanları
C) Sanayi faaliyetleri
D) Tarım ürünü çeşidi
E) Nüfus miktarı

11. Batman – Petrolkime Sanayi Gaziantep – Pamuklu Dokuma Sanayi Mardin – Gübre Sanayi Yukarıda bazı merkezler ve bu merkezlerde gelişme gösteren sanayi kolları verilmiştir. Bu durum sanayileşmeyi etkileyen faktörlerden hangisiyle daha çok ilgilidir?
- A) Enerji
B) Ulaşım
C) Sermaye
D) Ham madde
E) İş gücü

Yukarıdaki haritada işaretli yerlerin hangisinde volkan konisine rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. İç Anadolu ile Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasındaki farklılıklardan hangisi bakımından benzer değildir?
- A) İklimi ortasının bozuk olması
B) Yağış rejiminin düzensiz olması
C) Zeytin tarımının yapılabilmesi
D) Yerçekilerinin sade olması
E) Tarımda sulamaya ihtiyaç duyulması
14. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Fırat ve Dicle gibi önemli nehirler bulunmasına rağmen geçmiş dönemlerde tarımda sulamada fazla yararlanılmamıştır. Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Debilerin düşük olması
B) Rejimlerinin düzensiz olması
C) Tarımda sulama ihtiyacının olmaması
D) Derin vadiler içinde akmaları
E) Sulamanın aşırı kırı olması

15. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde güneşlenme süresi uzun olmasına rağmen seracılık gelişmemiştir. Bu durum aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?
- A) Tarım alanlarının verimsizliği
B) Kış sıcaklıklarının düşük olması
C) Tarımda makine kullanımının azlığı
D) Halkın seracılık faaliyetini bilmemesi
E) Tarımda sulama ihtiyacının olması

16. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Türkiye ekonomisine katkısı aşağıdakilerden hangisinde daha azdır?
- A) Petrol üretimi
B) Pamuk üretimi
C) Fosfat üretimi
D) Kükür baş hayvancılık
E) Kış turizmi

ÇÖZÜMLER

1. Batı ve Doğu Karadeniz Bölümlerinde tarım alanları dar ve dağ elektrinde toprakların durumdur. Tarım alanlarının bu bölümlerde dar ve parçalı olmasına neden olan faktör bu sahaların çok fazla engebeli ve yüksek olmasıdır. Tarım alanlarının dar ve parçalı olması yetiştirilen ürünlerde, toprak özelliklerinde, oman örtüsünde ve heyelan olaylarının görüldüğünde etkili değildir. Ancak tarım alanları dar ve parçalı olursa tarımsal faaliyetlere bağlı olarak yerleşme dolusu da dağılır olur.

Cevap A

2. Karadeniz iklimini en belirgin özellikleri her mevsim yağışlı olması, bulutlu gün sayısının fazla olması, yıllık ve günlük sıcaklık farkının az olması ve Türkiye'nin en fazla yağış alan bölgesi olmasıdır. Verilen tarım ürünlerinden mısır, tütün, pıhtı, çay, turunçgil, ayçiçeği, zeytin Karadeniz Bölgesinde yetişme alanı bulunan buğday ve pamuk yaz kuraklığı isteyen ürünler olduğu için Karadeniz ikliminde yetişme alanı bulamaz.

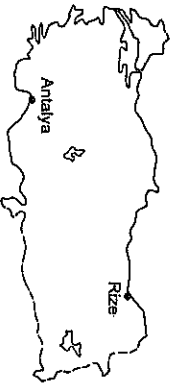
Cevap E

3. Verilen özelliklerden sıcaklık ortalamaları her iki bölüm için ortak değildir. Çünkü Doğu Karadeniz'in sıcaklık ortalamaları Batı Karadeniz'den daha yüksektir. Batı Karadeniz sanayi üretiminde sonucu olarak da nüfus miktarı kentsel oranında, Doğu Karadeniz'den daha gelişmiştir. Ancak Karadeniz Bölgesi'nin tarımında yağış rejimi düzenli olduğu için bu özellik her iki bölüm için geçerlidir.

Cevap A

4. Karadeniz Bölgesinde fiziki yapıya bağlı olarak demir yolu ağı gelişmiştir. Verilen illerden yüzey şekillerinin sade olduğu ve sanayinin geliştiği olduğu Samsun, Zonguldak, Karabük ve Amasya da demir yolu ağı bulunur. Ancak Sinop'ta demir yolu ağı bulunmamaktadır.

Cevap C

Türkiye'de yaz mevsimi yaşanırken Antalya'daki gündüz süresi Rize'ye göre daha kısadır. Ancak Rize'deki güneşlenme süresi Antalya'dan daha kısadır. Rize ve Antalya'da güneşlenme süresinin farkı olmasında iki etken bulunur. Bunlar bulutluluk oranı ve enlilendir. Rize'de her mevsim yağışlı olduğu bulutluluk fazla, güneşlenme süresi azdır.

Cevap E

5. Akarsular, dağın dik keserek boğaz (yarma) vadisi şeklini oluşturur. Türkiye'de dağlar genelde doğu - batı istiklamında uzandığı için kuzey - güney istiklamında hareket eden akarsular boğaz vadisi oluşturabilir. Kızılirmak, Yeşilirmak, Seyhan ve Fırat boğaz vadisi oluşturabilir. Ancak Gediz Nehri doğu - batı istiklamında akışa sahip olduğu için boğaz vadisi oluşturamaz.

Cevap D

7. Akdeniz Bölgesinde yer alan bir akarsuyun suları ilkbaharda artarken yaz mevsiminde su seviyesi en düşük düzeye düşmektedir. Akdeniz Bölgesi'ndeki akarsuların rejimleri düzenlidir. Bir bölgede en fazla yağışın düştüğü dönemde akarsular da en fazla suyu taşıyorsa kar erimelerinden beslenirler ve seviyeleri yüksektir. Çünkü kış mevsiminde yüksek kesimlere kar biriktirildiği için yağışlar ilkbaharda havanın ısınmasıyla erir ve akarsulara kaynak oluşturur.

Cevap B

8. Akdeniz Bölgesi'nin başlıca ekonomik faaliyetleri bulunan yola göre ile eşleştirilmiştir. Verilen merkez ve sanayi kölu eşleştirmeleri şu şekilde gerçekleştirilmiştir:

- A) Adana - Tekstil (Doğru)
- B) Dalaman - Keçi (Doğru)
- C) Seydişehir - Kırta cam (Yanlış) Çünkü Seydişehir'de Alüminyum sanayisi bulunur. Cam ise Mersin'de bulunur.
- D) Iskenderun - Demir çelik (Doğru)
- E) Oymapınar - Elektrik enerjisi (Doğru)

Cevap C

9. Kırsal alanlarda görülen konutların yapımında kullanılan malzemeler ve konutların genel görünüşü farklılık gösterir. Türkiye'de bu durumun ortaya çıkmasındaki temel etmen bölgede iklim ve bitti örtüsünün farklılık göstermesidir. Karadeniz'de oman miktarda fazla olduğu için ahşap malzemeler kullanılır. Akdeniz'de taş, ta, Anadolu ve Güneydoğuda kerpiç malzemelerin kullanılması bu duruma en güzel kanıttır.

Cevap D

10. Bir limanın gelişmesinde birçok etken bulunur. Bu etkenlerin en önemlileri limanın hinterlandının geniş olması ve limanın bulunduğu bölgede üretimin yüksek olmasıdır. İzmir Limanı Türkiye'nin en önemli limanlarından ve bu durumun ortaya çıkmasında ulaşımın kolay olması ile Kıyı Ege'de sanayinin geliştiği olup ihracat eden tarım ürünlerinin üretimi etkili.

Cevap C

11. Türkiye'de bazı tarım ürünlerinin üretim alanı çok dardır. Bu durumun ortaya çıkmasında iki etmen vardır. Ya iklim olanakları elverişli olmadığı için üretim alanı dar olabilir veya da üretimi devlet tarafından sınırlandırılır. Haşhaş gibi. Haşhaş özellikle uyuşturucu yapımında kullanıldığı için devletin sadece izin verdiği yerlerde üretilir.

Cevap C

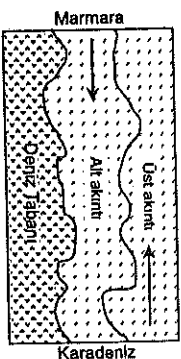
12. Ege Denizi kıyıları kıta sahanlığının geniş olduğu yerlerdendir. Buna göre Ege Denizi kıyıları için:

- Doğal plajlar geniş alan kaplar.
 - Kıyı turizmine elverişlidir.
 - Falez oluşumu azdır.
 - Kıyılarda, delta ovalarının oluşumu kolaydır.
- Özelliklerini söyleyebiliriz. Ancak delta oluşumuna kıta sahanlığının dar olduğu yerlerde daha fazla etki eder.

Cevap B

14. Bir akarsuyun yatak eğimi fazla olursa boyları kısa, hızlılar fazla olur ve derine doğru aşındırma yapar. Bir akarsuyun yatak eğimi az ise salınırda (menderesler) pizer, boyları uzundur. Aşındırma yanlara doğru gerçekleşir. Ege Bölgesi'ndeki akarsular özellikle denge profiline yakın oldukları için menderesler geçerek akar.

Cevap B

Sekilde İsbahut Boğazı'nda Marmara ve Karadeniz arasındaki akıntıları göstermektedir. Denizler arasında sürekli bir akıntı oluşur. Tuzluluk ve seviye farkına bağlı olarak Akdeniz'den Karadeniz'e doğru sürekli bir alt akıntı, yine aynı nedene bağlı olarak Karadeniz'den Akdeniz'e doğru bir üst akıntı oluşur.

Cevap C

1. Batı ve Doğu Karadeniz bölgelerinde tarım alanları dar ve dağ eteklerinde toplanmış durumdadır. Bu durum özellikle aşağıdakilerden hangisi üzerinde doğrudan etkilidir?

- A) Yerleşimin dağınık olmasında
B) Yetiştirilen tarım ürünlerinde
C) Toprak özelliklerinde
D) Orman örtüsünün geniş olmasında
E) Toprak kaynaklarının çok olmasında

2. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilmesi iklim özellikleri nedeniyle güçleşir?

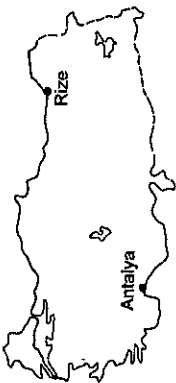
- A) Mısır - Tütün
B) Pirinç - Turuncgiller
C) Çay - Zeytin
D) Ayçiçeği - Pınar
E) Buğday - Pamuk

3. Aşağıdakilerden hangisi Batı ve Doğu Karadeniz Bölgelerinin ortak özelliğidir?

- A) Yağış rejimi
B) Sıcaklık ortalamaları
C) Sanayi malları üretimi
D) Nüfus sayısı
E) Kentsizlik oranı

4. Aşağıda Karadeniz Bölgesi'nde yer alan illerin hangisinde demir yolu ağı bulunmaz?

- A) Zonguldak
B) Samsun
C) Sinop
D) Karabük
E) Anıyaya

Türkiye'de yaz mevsimi yaşanırken Antalya'daki gündüz süresi Rize'ye göre daha kısadır. Ancak Rize'deki güneşlenme süresi Antalya'dan daha kısadır.

Rize ile Antalya arasında söz konusu farklılıkların görüldüğüne;

- I. yükseklik,
II. bulutluluk oranı,
III. baki,
IV. enlem

gibi özelliklerden hangilerinin etkisi vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

6. Akarsular, dağları dik keserek "boğaz (yarma) vadisi" şeklini oluşturur. Aşağıda verilen akarsularımızdan hangisi üzerinde boğaz vadilerin görülme olasılığı en azdır?

- A) Kızılırmak B) Yeşilirmak C) Seyhan
D) Gediz E) Fırat

7. Akdeniz Bölgesi'nde yer alan bir akarsuyun suları ilkbaharda artarken yaz mevsiminde su seviyesi en düşük düzeye düşmektedir. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Değişik iklim bölgelerinden geçmektedir.
B) Kar erimeleri ile beslenmektedir.
C) Maki bitki örtüsünün etkisiyle buharlaşma az gerçekleşmektedir.
D) Karstik kaynaklarla beslenmektedir.
E) Yaz mevsiminde akarsuyun yatağı geçiren özelliği taşımaktadır.

8. Akdeniz Bölgesi'nin başlıca ekonomik faaliyetleri bulunduğu yöre ile eşleştirilmiştir. Aşağıdakilerden hangisinde yapılan eşleştirme yanlış verilmiştir?

- A) Adana - Tekstil
B) Dalaman - Kağıt
C) Seydişehir - Kristal cam
D) Iskenderun - Demir çelik
E) Oymapınar - Elektrik enerjisi

9. Kırsal alanlarda görülen konuların yapımında kullanılan malzemeler ve konutların genel görünüşü farklılık gösterir. Bu durum, daha çok aşağıdaki özelliklerden hangisi ile açıklanır?

- A) Hakim rüzgar yönlerinin farklı olmasıyla
B) Yükselti farklılığıyla
C) Nüfus yoğunluklarının farklılığıyla
D) İklim ve bitki örtüsü koşullarının farklı olmasıyla
E) Yerçekilerinin farklı olmasıyla

10. İzmir'in Türkiye'nin önemli bir ihracat limanı olması aşağıdaki özelliklerinden en çok hangisine bağlanabilir?

- A) Devlet desteği
B) İklimin ılımanlığı
C) Batı Anadolu'daki tarımsal ve sanayi üretimi
D) Kıyı uzunluğunun fazla olması
E) Bölgenin tek doğal limanı olması

11. İç Batı Anadolu Bölümü'nde haşhaş tarımı yaygın olmasına karşın Kıyı Ege Bölümü'nde tarımın yapılmaması aşağıdakilerden hangisi açıklayabilir?

- A) Yerçekilerinin elverişsiz olması
B) Yaz kuraklığının şiddetli olması
C) Devlet iznine bağlı olması
D) Ekonomik değer düşük olması
E) Toprak özelliklerinin farklı olması

12. Ege Denizi kıyıları kıta sahanlığının geniş olduğu yerlerdendir. Buna göre, bu kıyıları için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

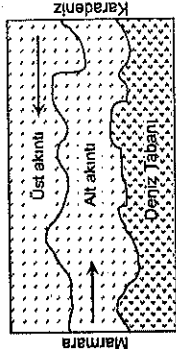
- A) Doğal plajlar geniş alan kaplar.
B) Dalga aşındırması çok fazladır.
C) Kıyı turizmne elverişlidir.
D) Falez oluşumu azdır.
E) Kıyılarda, delta ovalarının oluşumu kolaydır.

13. Ege Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde Akdeniz iklimi etkisini hissettirir. Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisi Ege Bölgesi'nde Akdeniz ikliminin görüldüğünü kanıtlar?

- A) Tütün B) Üzüm C) Zeytin
D) Buğday E) Haşhaş

14. Ege Bölgesi'ndeki akarsu yataklarında mendereslerin oluşmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsuların fazla alüvyon taşıması
B) Akarsuların denge profiline yakın olması
C) Akarsuların beslenme havzalarının genişliği
D) Kırık dağların geniş yer kaplaması
E) Yağış rejiminin düzensiz olması

Yukarıdaki şekli İstanbul Boğazı'nda Marmara ve Karadeniz arasındaki akıntılar göstermektedir. Bu akıntıların nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Eğim etkisi
B) Boğaza dökülen atıklar
C) Tuzluluk ve seviye farkı
D) Marmara'dan Karadeniz'e esen rüzgarlar
E) Boğazın eski bir nehir yatağı olması

1. Akdeniz Bölgesi'yle ilgili olarak aşağıda verilen ifadelerden hangisi mutlak konumunun sonucundan biridir?
- A) İç kesimlere ulaşımın geçitlerle sağlanması
B) Kış sıcaklık ortalamalarının Karadeniz kıyılarından yüksek olması
C) Güller Yöresi'nin bu bölgede bulunması
D) Antalya'nın Adana'dan fazla yağış alması
E) Karstik arazinin geniş yer tutması

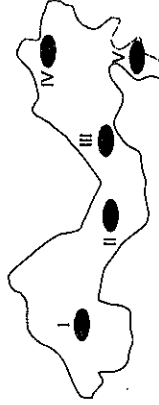
2. Akdeniz Bölgesi'nde geniş yer tutan Toros Dağları kıyı çizgisine paralel uzanır.
- Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biri değildir?
- A) Falez oluşumunu yaygındır.
B) Boyuna kıyı tipi görülür.
C) İç kesimlere yol yapım maliyeti yüksektir.
D) Kıyı kesimde kar yağışları nadir görülür.
E) Kıta sahanlığı (şelf alanı) dardır.

3. Ülkemiz akarsularının çoğu düzensiz rejimlidir. Ancak Manavgat Çayı ülkemizde düzenli rejime sahip akarsulardan biridir.
- Bu durum;
- I. açık havzalı olması,
II. kaynak sularıya beslenmesi,
III. yağış rejiminin etkisi,
IV. yatak eğimi
- gibi özelliklerden hangilerinin sonucudur?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) I ve III E) II, III ve IV

4. Türkiye'nin en büyük ovalarıdandır;
- Yılda birkaç kez ürün alınır.
 - Tarımda makine kullanımı yaygındır.
- Yukarıdaki özellikleri verilen ova aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Konya B) Harran C) Çukurova
D) Antalya E) Siirtke

5. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki bir yörede Akdeniz ikliminin etkili olduğuna kanıt olarak gösterilemez?
- A) Zeytin tarımının yaygın olarak yapılması
B) Terra rossa toprakların yaygın olması
C) Hakim bitti örtüsünün maki olması
D) En fazla yağışın kış mevsiminde görülmesi
E) Yazların kurak geçmesi

6. Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde Akdeniz Bölgesi birinci sırada yer almaz?
- A) Turuncgiller B) Muz C) Güllü
D) Zeytin E) Yer fıstığı

- Yukarıdaki haritada işaretli yerlerin hangisinin bulunduğu yörede horst ve graben oluşumuna rastlanır?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıda verilen merkezlerin hangisinde gelişen sanayi kolu yanlış verilmiştir?
- A) Antalya – Ferro-krom
B) Mersin – Petrokimya
C) Adana – Bakır
D) Seydişehir – Alüminyum
E) Iskenderun – Demir-çelik

9. Akdeniz Bölgesi'nde karstik arazinin varlığı çeşitli yeryüzü şekillerinin oluşumuna neden olmuştur.
- Aşağıda verilen yerlerden hangisinin oluşumunda karstik arazinin etkisinden söz edilemez?
- A) İnsuyu Mağarası
B) Cennet ve Cehennem Obruğu
C) Elmali Ovası
D) Silifke Ovası
E) Suğla Gölü

10. Aşağıda bazı tarım ürünlerinin yetiştiği başlıca alanlar gösterilmiştir.

- Yukarıdaki haritada ☆, ★, □, △ ile işaretlenmiş tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

☆	★	□	△
A) Muz	Güllü	Soya	Yer fıstığı
B) Pamuk	Turuncgill	Zeytin	Üzüm
C) Yer fıstığı	Mısır	Pamuk	Muz
D) Üzüm	Pamuk	Tütün	Zeytin
E) Turuncgill	Yer fıstığı	Üzüm	Mısır

11. Akdeniz Bölgesi'nin aşağıdakilerden hangisi bakımından Türkiye ekonomisine katkısı daha azdır?
- A) Turizm B) Balıkçılık C) Seracılık
D) Ticaret E) Ormancılık

12. Sanayi tesisleri kurulurken ham madde, enerji, ulaşım, iş gücü gibi özellikler dikkate alınır.
- Aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisinde ham maddeye yakınlık söz konusu değildir?
- A) Seydişehir Alüminyum İşletmeleri
B) Dalaman Kağıt Fabrikası
C) Adana Dokuma Fabrikası
D) Isparta Gülyeği Fabrikası
E) Alsip Petrol Rafinerisi

13. Akdeniz Bölgesi kıyı ovalarında tarım ürünleri Ege Bölgesi kıyı ovalarına göre daha erken olgunlaşır.
- Bu durum;
- I. enlem,
II. denizal etki,
III. yükselti
- gibi faktörlerden hangilerinin sonucudur?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. Köyleri oluşturan evler, bulundukları bölgenin doğal özelliklerini yansıtmaktadır.
- Akdeniz Bölgesi'ndeki köylerde evlerin yapımı daha çok hangi malzemeden yapılır?
- A) Taş B) Ahşap C) Kerpiç
D) Betonarme E) Volkan Tufu

15. Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Adana ve Antalya Bölgeleri bazı özellikleri bakımından benzerlik gösterir.
- Bu özellikler arasında;
- I. iklim,
II. sanayileşme,
III. dağların uzunluğu doğrultusu
- gibi durumlardan hangisi gösterilemez?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

16. Akdeniz Bölgesi'yle Karadeniz Bölgesi karşılaştırıldığında aşağıda verilenlerden hangisi enlem etkisiyle açıklanamaz?
- A) Gece-gündüz değişimi
B) Ortalama sıcaklık değerleri
C) Yağış rejimi
D) Deniz sıcaklığı
E) Gölge boyu

ÇÖZÜMLER

1. Ege Bölgesiyle ilgili verilen özelliklerden:

- Yerel saatın 15 Aralık'tan geri olması,
 - İzmir'de denize girme stresinin Çanakkale'den uzun olması,
 - Maki üst sınırının Akdeniz Bölgesi'nden alçak olması,
 - Kızeyri kıyılarında kar yağışlarının artması
- Bilgileri mutlak konuma ilgili olduğunu söyleyebiliriz. Ancak dağın doğu-batı doğrultusunda uzanması göreceki konuma ilişkindir.

Cevap B

2. Ege Bölgesi'nde dağlar genel olarak kıvrıya dik olarak uzanmaktadır. Bu durumun sonucunda Ege Bölgesi'nde enine kıvrı tipi oluşur. Giritli, Çikiri ve Koy Körfezi fazladır. İç kesimlere ulaşım kolay sağlanır, denizel iklim iç kesimlere sokulabilir. Kıvrı kesimlerde delta oluşumu kolaylaşmıştır. Ancak Akdeniz kırmının etkili olması dağların kıvrı çizgisine uzanışı ile ilgili değil Türkiye'nin mutlak konumunun sonucudur.

Cevap D

3. Ege Bölgesi'nde sıcak su kaynaklarının yaygın olması, jeolojik olarak elektrik santrallerinin kurulmasını sağlamıştır. Ege Bölgesi'nde sıcak su kaynaklarının fazla olması bölgenin jeolojik yapısında kırık nabaın fazla olması ile ilgilidir.

Cevap A

4. Ege Bölgesi'nde tarım ürünleri çeşitli fazladır ve ekonomideki değeri yüksek olan ürünler yetiştirilir. Ege Bölgesi'nin Türkiye'de üretilen birinci olduğu ürünler Z, D, H, T, I, K diye kodlanabilir.

Cevap E

5. Ege Bölgesi'nde demir yolu ulaşım diğer bölgelere oranla daha fazla gelişmiştir. Hatta ilk demir yolu bu bölgede yapılmıştır. Verilen illeri yerleştiren özellikten dışarıda olduğu Mentese Yaresi'nde bulunan Muğla'da demir yolu ağı bulunmaktadır.

Cevap C

6. İzmir Limanı, Türkiye'nin en önemli ihracat limanlarından biridir. Bir limanın gelişmesinde birçok etmen bulunmaktadır. Bunlardan birincisi limanın art bölgesinin (inlet) geniş olması, ikincisi ise limanın bulunduğu bölgenin gelişmiş olmasıdır. İzmir çevresinde sanayileşme geliştiği ve önemli tarımsal ürünlerin bulunduğu için İzmir Limanı ülkemizin önemli ihracat limanlarından biridir.

Cevap B

7. Haritada işaretli yerlerde I, II, IV, ve V numaralı araziler yerleşikler sade olduğu için tarımsal faaliyetler ve yerleşme için oldukça elverişlidir. Ancak III numaralı arazi Mentese Yaresi olup oldukça engebeli ve yokseldir. Dolayısıyla da tarım arazileri dardır ve nüfuslarına azdır.

Cevap C

8. Ege Bölgesi'nde, Kıvrı Ege'den 15 Batı Anadolu'ya doğru hareket edildiğinde:

- göç alma oranlarında,
 - kırsal nüfus oranlarında,
 - nüfus yoğunluğunda,
 - tarım ürünleri çeşitliliğinde
- azalma olduğu görülür. Ancak Türkiye'de genelde batıdan doğuya doğru gidildikçe ortalamalar yükselir. Dolayısıyla da Kıvrı Ege'den 15 Batı Anadolu'ya doğru hareket edildiğinde yükseliş artar.

Cevap D

9. Ege Bölgesi akarsuları ile ilgili:

- Rejimleri düzensizdir.
 - Menderes oluşumunu yaygındır.
 - Delta oluşumu kolaydır.
 - Denge profiline yakındır.
- biğileri doğrudur. Ancak bölge akarsularının enerji potansiyelleri yerleşiklerin sade ve akarsu yatağındaki eğim az olduğu için düşüktür.

Cevap C

10. Kıvrı Ege Bölümü ülkemizde nüfusun yoğun olduğu yerlerdendir. Kıvrı Ege Bölümü'nde nüfusun sık olmasında,

- iklimin elverişli olması,
 - ulaşım olanaklarının gelişmiş olması,
 - tarım alanlarının geniş ve verimli olması,
 - sanayi faaliyetlerinin gelişmiş olması
- gibi faktörler etkilidir. Ancak kıvrı Ege Bölümü gelişmiş bir alandır. Nüfusun fazla olmasında doğum oranlarının fazla olması etkili değildir. Çünkü burası çok fazla göç alan bir yerdir.

Cevap E

11. Mentese Yaresi Türkiye'nin en seyrak nüfuslu yerlerinden biridir. Bu durumun ortaya çıkmasında;

- yerleşiklerin engebeli olması,
 - tarım alanının az olması,
 - ulaşımın gelişmemesi,
 - sanayileşmenin sınırlı olması etkilidir.
- Ancak Mentese Yaresi iklim özelliğinden bakıldığında oldukça elverişlidir.

Cevap C

12. Soruda verilen madden eşleşmeleri şu şekilde gerçekleşir:

- A. Çiya → İzmir - Ödemiş (Doğru)
- B. Demir → Muğla-Yatağan (Yanlış) (Buradan 10'ya girer)
- C. Linyit → Manisa - Soma (Doğru)
- D. Bor Mineralleri → Kütahya - Emet (Doğru)
- E. Mermer → Aydın çevresi (Doğru)

Cevap B

13. Soruda verilen sanayi köli eşleşmeleri şöyle gerçekleşir:

- A) İzmir-Aliağa → Petrolkuma (Doğru)
- B) Aygün-Çay → Kağıt (Doğru)
- C) Kütahya → Porcelen (Doğru)
- D) Muğla → Sigara (Yanlış) (Ülkemizdeki başlıca sigara fabrikaları, Samsun, İstanbul, İzmir, Malatya, Bitlis ve Adana'da bulunur.)
- E) Denizli → Dokuma (Doğru)

Cevap D

14. Ege Bölgesi'nde kaliteli linyit yataklarının yaygın olduğu bölgede çok sayıda termik santralin kurulmasına neden olmuştur. Verilen termik santrallerden Yatağan, Soma, Tuncbilek ve Seydöner Ege Bölgesi'nde yer alır. Ancak Orakçık Termik Santrali Bursa'da Marmara Bölgesi'nde bulunur.

Cevap D

15. Ege Bölgesi coğrafi konumu itibarıyla tarih boyunca insanlığın yerleşim alanlarından biridir. Verilen antik kentlerden Efes, Milet, Sard ve Hierapolis Ege Bölgesi'nde yer alır. Ancak Aspendos antik kenti Anadolu'nun Akdeniz Bölgesi'nde yer alır.

Cevap E

16. Ege kıyılarında bulunan körfezler kuzeyden güneye doğru sıralayacak olursak en kuzeyde Edremlî, güneye doğru Çandarlı, İzmir, Kuşadası, Gökova Körfezleri bulunur. Ancak Samsun Körfezi'nin Ege Denizi'ne kıyısı olmasına karşın Marmara Bölgesi'nde bulunan bir körfездir.

Cevap E

17. Sanayi tesisleri ile ham madde temini arasında sıkı bir ilişki vardır. Verilen sanayi kuruluşlarının kurulum ilkelini şöyle eşleştirir:

- A) İzmir Sigara Fabrikası (Ham maddeye yakınlık)
- B) Aliağa Petrol Rafinerisi (Ulaşım ve pazar)
- C) Denizli Dokuma Sanayi (Ham maddeye yakınlık)
- D) Aygün Mermer Fabrikası (Ham maddeye yakınlık)
- E) Uşak Bardançe Fabrikası (Ham maddeye yakınlık)

Cevap B

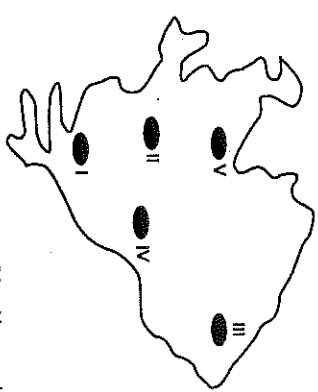
18. Ege Bölgesi'nde Akdeniz İklimi etkili olmasına rağmen Akdeniz Bölgesi kadar seracılık ve turizmde seracılık gelişmemiştir. Bu durumun ortaya çıkmasında en önemli etken Ege Bölgesi'nde daha fazla gelir getiren ürünlerin tercih edilmesi.

Cevap C

19. Türkiye'de kırklı yapının en yaygın olduğu yer Ege Bölgesi'dir. Bölge'de Doğu - Batı istikametinde uzanan Yüzlerce kırklı yapıya (fay hatlarına) Batı Anadolu fay hattı denir. Fay hatlarının bölgede fazla olması;

- deprem riski,
 - seracılık faaliyetleri,
 - kaplıca sayısı,
 - jeotermal enerjinin
- artmasına neden olur. Ancak sanayinin gelişmesi veya gelişmemesi kırklı yapıyla ilgili değildir.

Cevap C

Haritada verilen alanlardan I, II, IV ve V numaralı arazilerde ovalar yaygındır. Ancak III numaralı arazi yazlıkaya Platosudur.

Cevap C

1. Ege Bölgesi'yle ilgili olarak aşağıda verilen özelliklerden hangisi mutlak konum ile açıklanamaz?

- A) Yerel saatın İç Anadolu'dan geri olması
- B) Dağların doğu-batı doğrultusunda uzanması
- C) İzmir'de denize girme süresinin Çanakkale'den uzun olması
- D) Maki üst sınırının Akdeniz Bölgesi'nden alçak olması
- E) Kuzey kıyılarda kar yağışlarının artması

2. Ege Bölgesi'nde dağlar genel olarak kıyıya dik olarak uzanmaktadır.

- A) Kıyıda çok sayıda koy ve körfezin bulunması
- B) İç kesimlerle ulaşımın kolay olması
- C) Deniz etkisinin iç kesimlere kadar sokulması
- D) Akdeniz ikliminin etkili olması
- E) Kıyılarda delta oluşumunun kolay olması

3. Ege Bölgesi'nde sıcak su kaynaklarının yaygın olması, jeotermal elektrik santrallerinin kurulmasını sağlamıştır.

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

4. Ege Bölgesi aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde birinci sırada yer almaz?

- A) Zeytin
- B) Üzüm
- C) Haşhaş
- D) Tütün
- E) Turunçgil

5. Ege Bölgesi'nde demir yolu ulaşımı diğer bölgelere oranla daha fazla gelişmiştir. Hatta ilk demir yolu bu bölgede yapılmıştır.

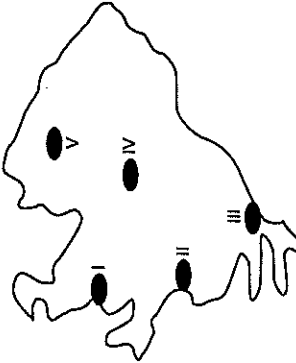
Demir yolu ulaşım ağı dikkate alındığında aşağıda verilen merkezlerden hangisinde demir yolu yoktur?

- A) Aydın
- B) Manisa
- C) Muğla
- D) Denizli
- E) İzmir

6. İzmir Limanı, Türkiye'nin en önemli ihracat limanlarından biridir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Nüfus fazlalığı
- B) Sanayi ve tarım özellikleri
- C) İklim özellikleri
- D) Şehir alanının dar olması
- E) Turizm potansiyeli

Yukarıdaki haritada işaretli yerlerin hangisinde yerçekimleri, tarım ve yerleşmeleri olumsuz yönde daha fazla etkiler?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Kını Ege'den İç Batı Anadolu'ya gidildikçe aşağıdakilerden hangisinde azalma görülmez?

- A) Göç alma oranlarında
- B) Kış sıcaklık ortalamalarında
- C) Nüfus yoğunluğunda
- D) Ortalama yükseltilerde
- E) Tarım ürünleri çeşitliğinde

9. Ege Bölgesi akarsularıyla ilgili olarak aşağıdaki genellemelerden hangisi yanlıştır?

- A) Rejimleri düzensizdir.
- B) Menderes oluşumu yaygındır.
- C) Enerji potansiyeli fazladır.
- D) Delta oluşumu kolaydır.
- E) Denge profiline yakındır.

10. Kıyı Ege Bölümü ülkemizde nüfusun yoğun olduğu yerlerdendir.

Bu durumun görülmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) İklimin elverişli olması
- B) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması
- C) Tarım alanlarının geniş ve verimli olması
- D) Sanayi faaliyetlerinin gelişmiş olması
- E) Doğum oranının fazla olması

11. Menteşe Yöresi'nde nüfus yoğunluğunun az olmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Yerçekimlerinin engebeli olması
- B) Tarım alanların az olması
- C) İklim özelliklerinin elverişsiz olması
- D) Ulaşımın gelişmemesi
- E) Sanayileşmenin sınırlı olması

12. Aşağıdaki maden ve çıkarıldığı yer eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Civa → İzmir - Ödemiş
- B) Demir → Muğla-Yatağan
- C) Linyit → Manisa - Soma
- D) Bor Mineralleri → Kütahya - Emet
- E) Mermer → Afyon çevresi

13. Aşağıda verilen yerler ile gelişen sanayi yolu eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) İzmir-Aliağa → Petrokimya
- B) Afyon-Çay → Kâğıt
- C) Kütahya → Porcelen
- D) Muğla → Sigara
- E) Denizli → Doküma

14. Ege Bölgesi'nde kaliteli linyit yataklarının yaygın olduğu bölgede çok sayıda termik santralin kurulmasına neden olmuştur.

Aşağıda verilen termik santrallerden hangisi Ege Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Yatağan
- B) Soma
- C) Tunçbilek
- D) Ovaakça
- E) Seyitömer

15. Aşağıda verilen antik kentlerden hangisi Ege Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Efes
- B) Milet
- C) Hierapolis
- D) Sard
- E) Apandros

16. Aşağıdaki körfezlerden hangisi Ege Bölgesi'nde yer almaz?

- A) İzmir
- B) Edremit
- C) Çandarlı
- D) Gökova
- E) Saros

17. Sanayi tesisleri ile ham madde temini arasında sıkı bir ilişki vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek oluşturmaz?

- A) İzmir Sigara Fabrikası
- B) Aliağa Petrol Rafinerisi
- C) Denizli Doküma Sanayi
- D) Afyon Mermer Fabrikası
- E) Uşak Battaniye Fabrikası

18. Ege Bölgesi'nde Akdeniz iklimi etkili olmasına rağmen Akdeniz Bölgesi kadar seracılık ve turlarda sebzeçilik gelişmemiştir.

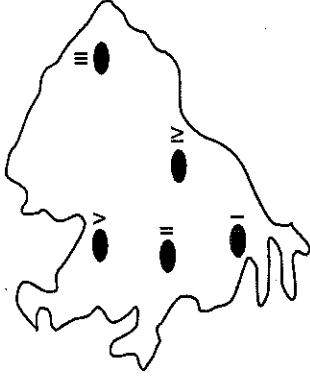
Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaz kuraklığının az olması
- B) Tarımda makine kullanımının yaygın olması
- C) Daha fazla gelir getiren ürünlerin tercih edilmesi
- D) Tarım alanlarının dar olması
- E) Sulama olanaklarının kısıtlı olması

19. Türkiye'de kırıklı yapının en yaygın olduğu yer Ege Bölgesi'dir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisini artırdığı söylenemez?

- A) Deprem riski
- B) Seracılık faaliyetleri
- C) Sanayi faaliyetleri
- D) Kaplıca sayısı
- E) Jeotermal enerji

Haritadaki işaretli yerlerden hangisi plato özelliği gösterir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

CONSUMER

1. Manara Bölgesi Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan %8,5'lik kapalıya alan ihtiyacı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden sonra en küçük bölgemizdir. Mülak konumu itibarıyla deniz kıyısında Adana'nın Bölgesi'nden daha geç bağlanmaktadır. Sıcaklık ortalaması enlem nedeniyle enge Bölgesi'nden daha düşüktür. Yemel saatı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden geridir.

Cervap D

2. Marmara Bölgesi ülkemizde birçok özelliklere birinci sıradadır. Marmara Bölgesi; sanayisine oranı, nüfus yoğunluğu, turizm geliri, şehirciye oranı, ulaşım imkânları, enerji tüketimi, gelişmişlik bakımından Türkiye'de ilk sırada yer alır. Tarım alanları yüz ölçümü ilk sırada yer alan bölge İç Anadolu'dur.

Cover D

3. Marmara Bölgesi yersenkellerinin sürdürülebilir ve faydalı hava kütlelerinin varlığına bağlı olarak iklim çeşitli fazladır. İklimin çeşitli olması (Karadeniz ikliminin hakim olduğu alanlar, Akdeniz ikliminin hakim olduğu alanlar ve Karasal iklimin hakim olduğu alanlar bildirge, doğal bütünlükten çeşitli olmasında, toprak türlerinin çeşitliliği, göstermesinde, yetiştirilen tarım ürünlerinin çeşitliliği göstermesinde) tarıma dayalı farklı seray kollarının bulunmasında etkili olmaktadır. Ulaşım koşullarının farklılık göstermesi ise yersenkelleri ile ilgilidir.

PEGEIAKADEMİ

4. Diğerlerde tarrın aldannların (bölge yüz ölçümüne oranına göre) en geniş olduğu bölgelerden biri de Marmara'dır. Ancak bölge diğer bölgelerden tarrın ürünü almaktadır. Marmara bölgesi yükeşinin az olması ve düzlüklerin geniş yer kaplaması nedeniyle tarrın alanlarına sahip bir bölgedir. Ayrıca iklimin geçit olması tarrması ürünü pşş-dinin fazla olmasını sağlamıştır. Fakat bölge nüfusunun fazlaşını nedeniyle üretim tüketim ihtiyacına karşılık verememektedir. Bu nedenle diğer bölgelerden tarrın ürünü alımı gerekmektedir.

Cover B

5. Mammara Bölgəsi genel olaraq yetərkəllən bəkmından ol-
duğu səddir. Mammara Bölgəsi'nin yetərkəllənində səde
olup, ulasım kəşşalları sənay'i faaliyetləri, tarrm alarlar-
nın dağılışı, yerleşmə kəşşalları olumlu yönde etkile-
yen hidroelektrik enerj'i üretimi üzerinde olumsuz bir etkiye
sahip olmuştur.

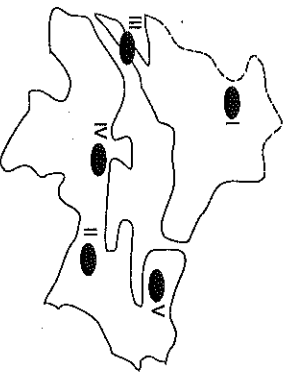
Cover C

- Marmara Bölgesi sanayi bakımından oldukça gelişmiştir. Ancak büyük sanayi kölü için ham madde temini diğer bölgelere ve başka ülkelerden karşılama. Marmara Bölgesi'nde yaygın olduğu üretilen Egeane Harzazı'nda yaygın şekilde yapılmakta birlikte Türkiye'de toplam üretilen bakımından birinci sıradadır.
- Zeytin üretimi de toplam üretilen bakımından üçüncü sıradadır.
- Fındık üretiminde ise toplam üretilen bakımından Karadeniz den sonra ikinci sırada yer alır.
- Zeytinyağı fabrikaların Genellikle, Balıkesir ve Mucanya'dadır. Buna göre yağ üretimi için yeterli olan maddelere sahiptir. Bununla birlikte petrokimya, otomotiv, pamuklu dokuma ve tekstil için gereken ham madde teminini diğer bölgelere ve başka ülkelere temin eder.

Cervarix C

7. Mamara Bölgesi'nde Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan tektonik göller ile koy ve körfezlerin önünün dağla birlirilmesi neticesinde kapanmasıyla oluşan kıyı set gölleri yer almaktadır.
- Buna göre Sapanca, İznik, Manyas, Ulubat tektonik gölleri oluşunurken Teknos ise kıyı set gölüdür.

Cevap A

- I numaralı yörede Ergene Bölümü hakim temel geçim kaynağı olarak tarıma dayalı faaliyetler gerçekleştirilmektedir. II numaralı yörede (Bursa çevresi) ipek böcekçiliği yaygınlaşmıştır. III numaralı yörede (Gelibolu) kültürel miras alanları bulunmaktadır. IV numaralı yörede (Süney Marmara Bölümü) Akdeniz iklimi zenginleşmiştir. V numaralı yörede ise (Çatalca - Kocaeli Bölümü) "Maden geçmişi ve planlama faaliyetleri" bilgilisi doğru değildir. Çatalca - Kocaeli Bölümü sanayi ve ulaşım geliştiği değerlendirilmemesi oranının fazla olduğu bölümdür.

Coverage E

9. Marmara Bölgesi'ndeki bazı fiziki özellikler ve oluşumları araştırılmıştır. Büyük Çekmece Gölü - Kıyı selçemesi (koy ve körfizleri önünün dalga kırılmaması kapamaması sonucu) oluşmuştur.
- İstanbul Boğazı - Eski akarsu vadilerinin sular altında kalması sonucu oluşmuştur.
- Kapıdağ Yarımadası - Tombolo (kıyı okunun denizin içine ilerlemesi ve sonucu kıyıya yakın bir adayı karaya bağlaması) ile oluşmuştur.
- Uludağ - Volkanizma sonucu oluşmuştur.
- Yıldız Dağları (es kıtma sonucu oluşmayıp jeosenkinal alanında biriken tortu tabakaların kıvrılmasıyla oluşur.
- Cevap D

Cover D

10. Marmara Bölgesi Türkiye'de toplanan ayçiçeği üretimi bakımından birinci sıradadır. Eğirne Havzası'nda yaygın olarak yetiştirilir.
- Bölge ayrıca piling üretimi bakımından birinci sıradadır. Eğirne Havzası'nda yaygın olarak yetiştirilir. Edirne en önemli piling üretim merkezidir.
- Karolita (kolza) Üretiminde Eğirne, kıvi de ise il bazında Yaşlaa birincidir. Mısır tarımında birinci olan bölge İç Anadoludur.
- Cevap B**

Cover B

11. Dikemizde kütmes ve ahır hayvancılığı çok Marmara Bölgesi'nde çok gelişmiştir.
Nedeni: Tükecti nüfusun fazla olması nedeniyle büyük kentlerin çevresinde gelişme göstermiştir.

Cover C

12. Marmara Bölgesi Türkiye'de sanayi'nin en gelişmiş bölgeleridir. Bunun medenîleri: Ulaşım olanaklarının gelişmesi, pazara ma imlaklarının fazla olması, hani maddede teminin kolay olması, tüketici nüfusunun fazla olması, iş gücü potansiyelinin fazla olması, işçi Ulaşım olanakları sanayiye pazara na yakınlık ve yeteneklerinin elverişli olması sanayileşmede etkili hani fizyolojik nüfus yoğunluğunun katkısı sanayileşmede etkili değildir.

Coverage

-

Cevap A

14. Çanakkale Boğazı'nda rüzgâr daha çok kuzeydoğu ve güneybatı yönlerinden esmektedir. Çanakkale Boğazı'nda rüzgârın kuzeydoğu ve güneybatı yönlerinden esmesinin nedeni Boğazların uzunluğu ve doğrudur.

Coverage E

15. Son yıllarda ülkemizde kiwi üretiminde il olarak Yalova bölgesi olarak Marmara birincidir.

Coverage of

16. Türkiye'de turizm gelilerinin yalıtıksık yarısı Marmara Bölgesinden sağlanır. Marmara Bölgesi turizm gelilerin bakımından ilk sırada yer alır. Yıl boyunca turizm faaliyetleri gerçekleşir. Bu durumun nedenleri arasında:
 - tarihi eserlerin varlığı,
 - dünya çapında organizasyonlar yapılması,
 - doğal güzelliklerin fazla olması,
 - dini ziyaret alanlarının bulunması
- ettiki okurken nüfusun yoğunluğunun fazla olması bu durumu ilgilii değildir.

Coverage

17. Voltfram - Bursa (Uludağ)
Memmer - Marmara Adası, Bilecik, Bursa
Doğal gaz - Kırklareli, Hamitabat, Hayrabolu
Linyit - Çanakkale - Çan

Coverage

1. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nin mutlak konumunun sonuçlarından biri değildir?

- A) Deniz turizminin Akdeniz Bölgesi'nden geç başlaması
B) Sıcaklık ortalamalarının Ege Bölgesi'nden düşük olması
C) Yerel saatın Güneydoğu Anadolu'dan geri olması
D) Yerçekimleri bakımından sade bölge olması
E) Türkiye'nin kuzeybatısında yer alması

2. Marmara Bölgesi ülkemizde birçok özellikte birinci sıradadır.

- Aşağıdakilerden hangisi bakımından ilk sırada yer aldığı söylenemez?

- A) Nüfus yoğunluğu
B) Sanayileşme oranı
C) Turizm gelirleri
D) Tarım alanları yüz ölçümünde
E) Şehirleşme oranı

3. Marmara Bölgesi'nde aşağıda verilen özelliklerden hangisi iklim çeşitliliğinin fazla olduğuna kanıt olarak gösterilemez?

- A) Doğal bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi
B) Ulaşım koşullarının farklılık göstermesi
C) Toprak türlerinin çeşitlilik göstermesi
D) Yetiştirilen tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
E) Tarıma dayalı farklı sanayi kollarının bulunması

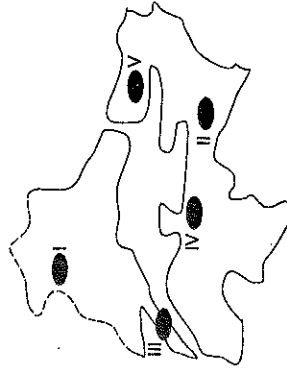
4. Ülkemizde tarım alanlarının (bölge yüz ölçümüne oranına göre) en geniş olduğu bölgelerden biri de Marmara'dır. Ancak bölge diğer bölgelerden tarım ürününü almaktadır.

Bu durum;

- I. tarım alanlarını verimsizliği,
II. nüfusunun fazlalığı,
III. tarımda makine kullanımının azlığı

gibi özelliklerden hangileri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Yukarıdaki haritada işaretli yerlerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I'de halkın temel geçimini tarım ve hayvancılığa dayalıdır.
B) II'de ipek böcekliği oldukça yaygındır.
C) III'te kültürel miras alanları nüfuslanmayı etkilemiştir.
D) IV'te Akdeniz iklim özellikleri görülür.
E) V'te maden çeşitliliği ve çıkarımı oldukça fazladır.

9. Aşağıda Marmara Bölgesi'ndeki bazı fiziki özellikler ve oluşumları eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Büyük Çekmece Gölü - Kıyı setleşmesi
B) İstanbul Boğazı - Ria tipi kıyı
C) Kapıdağ Yarımadası - Tonbulo
D) Yıldız Dağları - Kırılma (orojeniz)
E) Uludağ - Volkanizma

10. Marmara Bölgesi aşağıda verilen tarım ürünlerinin den hangilerinin üretiminde ilk sırada yer almaz?

- A) Kivi
B) Mısır
C) Ayçiçeği
D) Pirinç
E) Karpas

11. Ülkemizde kümes ve ahır hayvancılığı Marmara Bölgesi'nde çok gelişmiştir.

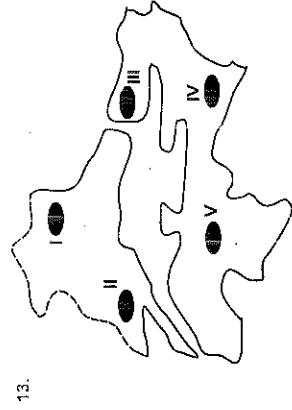
Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) İklim B) Bitki örtüsü C) Nüfus
D) Yerçekimleri E) Sanayi

12. Ülkemizde sanayinin en çok geliştiği bölge Marmara'dır.

Sanayi gelişimine etki eden faktörler dikkate alındığında bölgedeki sanayileşmeye aşağıdakilerden hangisinin katkısı daha azdır?

- A) Ulaşım olanakları
B) Fizyolojik nüfus yoğunluğu
C) Sermaye
D) Pazara yakınlık
E) Yerçekilerinin elverişliliği

Yukarıdaki haritada işaretli yerlerden hangisinin yerçekimleri engelbeli, orman örtüsü gürdür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Çanakkale Boğazı'nda rüzgâr daha çok kuzeydoğu ve güneybatı yönlerinden esmektedir.

Bu durum;

- I. Kuzey Yarım Küre'de yer alması,
II. Boğazların uzunluğu doğrultusu,
III. kuzey sektörlü rüzgârların etkisinde kalması

gibi özelliklerden hangileriyle ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

15. Marmara Bölgesi aşağıda verilen ürünlerden hangisinin üretiminde birincidir?

- A) Muz
B) Buğday
C) Kivi
D) Fındık
E) Turunçgil

16. Türkiye'de turizm gelirlerinin yaklaşık yarısı Marmara Bölgesi'nden sağlanır.

Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Tarihî eserlerin varlığı
B) Dünya çapında organizasyonların yapılması
C) Doğal güzelliklerin fazla olması
D) Dinî ziyaret alanlarının bulunması
E) Nüfus yoğunluğunun fazla olması

17. Aşağıda bazı madenler ve çıkarıldığı yerler eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Volfram → Bursa-Uludağ
B) Mermer → Marmara Adası
C) Krom → Balıkesir-Susurluk
D) Doğal gaz → Kırklareli-Hamitabat
E) Linyit → Çanakkale-Çan

ÇÖZÜMLER

1. Karadeniz Bölgesi'nin mutlak konumuyla ilgili özellikler arasında doğusu ile batısı arasında yerel saat farkı diğer bölgeden fazladır. (Doğu - batı doğrultusunda geniş yer kapladığı için yerel saat farkı fazladır.) (Boydam)

21 Haziranda gece-gündüz süre farkı Akdenizden daha fazladır. (Enlem)

Güneş ışınlamın yere düşme açısı İç Anadolu'dan daha eğiktir. (Enlem)

Yıllık ortalama sıcaklık değerleri Akdeniz kıyılarında daha düşüktür. (Enlem)

Oysaki yıllık yağış miktarını Ege Bölgesi'nden daha fazla olmasının nedeni mutlak konum ile açıklanamaz. Bu durumun nedeni dağların kıyı çizgisine uzanış şekli ile ilgilidir. Ege Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine dik uzanırken Karadeniz Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine paralel uzanır ve bu durum yağış miktarını artırır.

Cevap D

2. Karadeniz kıyılarında dağlar genel olarak kıyıya paralel olarak uzanır. Karadeniz kıyılarında dağların kıyı çizgisine paralel uzanmasının sonuçları arasında;

- Boyuna kıyı tipi görülmektedir.
- Kuzey - güney yönünde ulaşımın zorlaşması nedeniyle geçilemeyen birbiriye oraya çıkamıştır.
- Şelf alanı daralır.
- Yamaç yağışlarının oluşumunu kolaylaştırır.
- Falez oluşumunu yaygınlaştırır.
- Delta oluşumunu zordur.
- Limanların ard bölgesi daralır.
- Kıyının gerçek uzunluğu ile kıyı ucuşu uzunluğu arasındaki fark azalır.

Bilgi için: Yağış rejiminin düzensiz olması Karadeniz iklim özelliği ile ilgili olup dağların kıyı çizgisine uzanması ile ilgili değildir.

Cevap C

3. Orta Karadeniz Bölümü'nde, Doğu ve Batı Karadeniz'e göre yükseltileri sade, ortalama yüksekliği daha azdır. Orta Karadeniz Bölümü ortalama yükseltileri ve engebeliğin az olduğu bölümdür. Bu durum; tarım arazisinin geniş olmasına, sınırlanmış ayır zamanında ulaşım koşulları üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Ancak yağış miktarında azalmaya neden olmamıştır.

Cevap C

4. Türkiye'de heyelanın en fazla Karadeniz Bölgesi'nde görülmüş olduğu ve engebeliğin fazla olması, yağışın bol olması, kilit toprağın yaygın olması etkili olmuştur.

Cevap C

5. Delta oluşumunu için akarsuyun bol alüvyal taşıması yani sıra kıta derinliğinin az sefil alanının geniş olması, ayrıca kıyıda güçlü dalgalar ve akıntıların olmaması ve gel git etkisinin az olması gerekmektedir.

Buna göre Orta Karadeniz Bölümü'nde Çarşamba ve Bafra deltalarının oluşumunda yağış miktarının az olması etkili olmuştur.

Cevap E

6. Karadeniz Bölgesi'nde heyelan sonucunda toprak parçalarının akarsuyun önünü kapatması şeklinde oluşan heyelan set göbeleri yaygın şekilde bulunmaktadır.

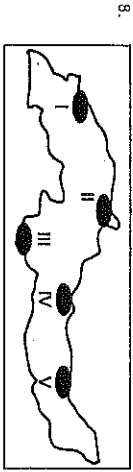
Doğu Karadeniz'de Torum Gölü, Sera Gölü; Orta Karadeniz'de Zınar Gölü, Borabay Gölü; Batı Karadeniz'de Abant Gölü ve Yeşilgöl bulunmaktadır.

Uzunluğu ise akarsuyun alüvyallerinden oluşan set ile kendir önünü kapatarak oluşturduğu alüvyal set göbeleridir.

Cevap A

7. Doğu Karadeniz Bölümü'nde kıyı kesiminde iç kesimler arasında büyük farklılıklar görülmektedir. Bu kesimler arasında nüfus yoğunluğu, tarım ürünü çeşidi, gerçekleştirilen ekonomik faaliyetler ve ortalama sıcaklık değerleri farklılığı yer almaktadır. Dağların uzanış doğrultusu kıyı kesim ve iç kesimde aynı olup kıyı çizgisine paralel uzanmaktadır.

Cevap B

Haritada verilen noktaların özellikleri ile ilgili, yetiştirme koşullarının özelliği düşünüldüğünde III numaralı alanda fındık yetiştirilmek daha zordur. Kıydan iç kesimlere gidildikçe yağış miktarı azalmaktadır. Bu durum da her mevsim yağış istediği olan ve kırsal ilkelik ve humuslu - yikannış toprakları seven fındık üretiminin zorlaşmıştır.

Cevap C

Karadeniz Bölgesi'nde dağlar kıyıya paralel uzandığı için kıyı ile iç kesimler arasında önemli farklılıklar görülmektedir. Çankırı Dağları kıydan uzakta başadığı için Orta Karadeniz Bölümü ile Doğu ve Batı Karadeniz Bölümü farklı özellikler gösterir. Orta Karadeniz Bölümü'nde, yağış miktarı azalır. Tarım alanları genişler. Şelf alanı genişlerken delta oluşumuna kolaylaşır. Kıyı ile iç kesim arasındaki iklim farklılığı azalır. Ayrıca ulaşım da kolaylaşır.

Verilen illerin özellikleri düşünüldüğünde Samsun'dan iç kesimlere doğru 100 km ilerleme söz konusu olduğunda bu farklılığa Trabzon, Rize, Zonguldak ve Giresun'a göre daha az olacaktır.

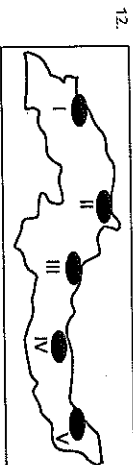
Cevap D

10. Karadeniz Bölgesi, Akdeniz Bölgesi'yle karşılaştırıldığında bazı özellikler bakımından benzerdir. Karadeniz Bölgesi ve Akdeniz Bölgesi dağların kıyı çizgisine uzanış doğrultusu bakımından benzerlik gösterir. Her iki bölgede dağlar kıyı çizgisine paralel uzanır. Buna göre her iki bölgede boyuna kıyı tipi, falez oluşumu, şelf alanının darlığı gibi özellikler bakımından da benzer olması beklenir. Fakat farklı mevzilerde bulunmaları nedeniyle yağışın dağılışı ve doğuya doğru yükseltiler almaları ortak özellikler değildir.

Cevap A

11. Karadeniz Bölgesi bazı özellikler bakımından ülkemizde ilk sırada yer alır. Türkiye'de ekim alanı en dar sanayi büktesi olan yer yağış ve kırsal ilkelik istediği bağlar olarak sadece Doğu Karadeniz kıyılarında yetişir. Fındık üretimi açısından da bölge ilk sırada yer alır. Karadeniz kıyılarının özelliğine bağlı olarak orman varlığı açısından da Karadeniz Bölgesi ilk sıralarda yer alır. Ancak kıyının gerçek uzunluğu açısından ilk sırada Karadeniz Bölgesi değil, gımtılı çıkıntılı yapısına bağlı olarak Ege Bölgesi yer alır.

Cevap C

Kırsal alanların dar olduğu kıyı kesimlerinde delta oluşumu zordur. Karadeniz kıyılarında dağların kıyı çizgisine paralel uzanmasına bağlı olarak kırsal alanların darlığıdır. Bu durum ise kıyılarda delta oluşumunu zorlaştırır. Orta Karadeniz'de (iii) Çankırı Dağları'nın kıyıya uzak olması sonucunda kırsal alanların daha geniş olduğu söylenebilir. Böylelikle Çarşamba ve Bafra ovalarının oluşumunu kolaylaştırmıştır. Bu ovaların varlığına bağlı olarak illi numaralı ile işaretlenen alanda kırsal alanlar daha geniştir.

Cevap C

12. Türkiye'de göç veren yerlerin başında Doğu Karadeniz Bölümü gelmektedir. Bu durumun nedenleri arasında tarım alanlarının dar ve parçalı oluşu, ulaşım ve sanayinin gelişmemesi bulunmaktadır.

Cevap D

14. Karadeniz Bölgesi'nin Türkiye ekonomisine en önemli katkıları madencilik ve tekstilcilik alanlarıdır. Murgul Bakır İşletmesi (Arvin) çikanmadır. Murgul Bakır İşletmelerinde ham maddeye yakınlık esasını temel alınılmıştır.

Cevap C

Rize Çay İşletmelerinin varlığında da ham maddeye yakınlık esas alınmıştır. (Doğu Karadeniz kıyılarında çay üretimi yapıldığı tek bölgedir.)

Çaycuma Kağıt Fabrikası (Zonguldak), Tokat Şeker Fabrikası da ham maddeye yakınlık esasına göre kurulmuştur. Samsun Bakır İşletmeleri ise ham maddeye yakınlık esas alınarak kurulmuştur. Ulaşım imkânlarının elverişli olması Samsun Bakır İşletmelerinin kurulmasında etkili olmuştur.

Cevap E

15. Doğu Karadeniz'de turuncu ve zeytin tarımı yapılabilmektedir. Doğu Karadeniz'de zeytin ve turuncu tarımı yapıyor olmasının nedeni kışların ılık geçmesidir. Turuncu Rize çaylarında, zeytin ise Çoruh vadisinde mikroklima alanı etkisiyle yetişir.

Cevap A

16. Türkiye'de dağlık yerleşmelerin en fazla görüldüğü bölge Karadeniz Bölgesi'dir. Yerleşimlerin engebeli olması ve su kaynaklarının bol olması dağlık yerleşmeye neden olmaktadır. (Özellikle Doğu Karadeniz Bölümü'nde)

Cevap D

17. Karadeniz Bölgesi'nde balıkçılık faaliyetleri diğer bölgelere oranla daha fazla yapılmaktadır. Karadeniz Bölgesi'nde tarım alanının az olması nedeniyle kırsal kesimdeki balıkçılık faaliyetleri gelişmiştir. Balıkçılığın önemli geçim kaynağı olmasının nedeni Karadeniz'deki balık miktarı ve tarım alanlarının dar olmasıdır.

Cevap B

18. Karadeniz kıyılarında dağların uzanış doğrultusu limanların iç kesimlerde bağlantısını zorlaştırmıştır. Samsun Limanı Karadeniz Bölgesi'nin en önemli limanıdır. İç kesimlere kara ve deniz yolu bağlantısı vardır. Sinop Limanı doğal liman olmasına rağmen art bölgesi gelişmiştir. Trabzon Limanı ise Doğu Karadeniz'in en önemli limanıdır. Zigana ve Köp geçitleriyle iç bölgelere bağlantı sağlar. Buna göre Samsun Limanı'nın iç kesimlere bağlantısı daha kolaydır.

Cevap A

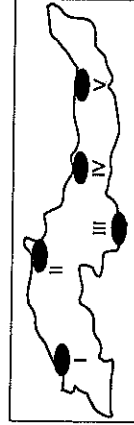
19. Karadeniz Bölgesi'nde yıllık yağış miktarı fazla ve yağış rejimi düzensizdir. Karadeniz ikliminin etkisi ile Karadeniz Bölgesi'nde fındık tarımı orman varlığı, su kaynakları ve misir tarımı olumsuz yönde etkilenmiştir. Ancak bulutlu gün sayısının fazla olması deniz turizminin gelişmesini engellemiştir.

Cevap C

1. Aşağıda verilen özelliklerden hangisi Karadeniz Bölgesi'nin mutlak konumuna açıklanamaz?
A) Doğusu ile batısı arasında yerel saat farkı diğer bölgelerden fazladır.
B) 21 Haziran'da Gece-gündüz arası süre farkı Akdeniz Bölgesi'nden fazladır.
C) Güneş ışınlarının yere düşme açısı İç Anadolu Bölgesi'nden daha eğiktir.
D) Yıllık yağış miktarı Ege Bölgesi'nden fazladır.
E) Yıllık ortalama sıcaklık değerleri Akdeniz kıyılarından daha düşüktür.
2. Karadeniz kıyılarında dağlar genel olarak kıyıya paralel olarak uzanır.
Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında gösterilemez?
A) Kıyı ile iç kesimler arası ulaşım zorudur.
B) Deniz etkisi iç kesimlere geçemez.
C) Yağış rejimi düzensizdir.
D) Kıyılarda talez oluşumu yaygındır.
E) Limanların hinterlandı (art bölgesi) dardır.
3. Orta Karadeniz Bölümü'nde, Doğu ve Batı Karadeniz'e göre yerçekili sade, ortalama yükselti daha azdır.
Bu durum;
I. tarım alanları,
II. yağış miktarı,
III. ulaşım koşulları
gibi özelliklerden hangilerinin olumlu yönde etkilemiştir?
A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III
4. Ülkemizde heyelan olayının en fazla Karadeniz Bölgesi'nde görüldüğünde;
I. yerçekili eğimli ve engebeli olması,
II. yağış miktarının fazla olması,
III. kilitli arazinin yaygın olması,
IV. bittik örtüsünün gür olması
gibi özelliklerden hangilerinin etkili olduğu?
A) I ve II B) I ve IV C) I, II ve III
D) II ve III E) II, III ve IV

5. Karadeniz Bölgesi'nde sadece Orta Karadeniz Bölümü'nde Çarşamba ve Bafra deltalarının oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?
A) Gelgit etkisinin olmaması
B) Akarsuların bol alüvyon taşıması
C) Kıyıda güçlü akıntı ve dalgalanım olmaması
D) Kıyının sığ olması
E) Yağış miktarının az olması
6. Karadeniz Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki göllerden hangisi oluşum bakımından diğerlerinden farklıdır?
A) Uzungöl B) Sera C) Abant
D) Tortum E) Yedigöller
7. Doğu Karadeniz Bölümü'nde kıyı kesimle iç kesimler arasında büyük farklılıklar görülür.
Aşağıdakilerden hangisi bu farklılıklardan biri değildir?
A) Nüfus yoğunluğu
B) Dağların uzunluğu
C) Tarım ürünleri
D) Ekonomik faaliyetler
E) Ortalama sıcaklık değerleri

Yukarıdaki Karadeniz Bölgesi haritasında numaralandırılmış alanların hangisinde fındık üretimi daha zordur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Karadeniz Bölgesi'nde dağlar kıyıya paralel uzandığı için kıyı ile iç kesimler arasında önemli farklılıklar görülür.
Buna göre, aşağıda verilen merkezlerden hangisinde iç kesimlere doğru 100 km gidildiğinde oluşan farklılaşma diğerlerinden daha azdır?

- A) Trabzon B) Zonguldak C) Rize
D) Samsun E) Giresun

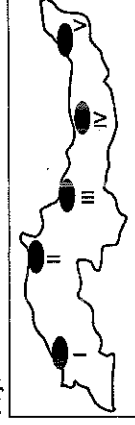
10. Karadeniz Bölgesi, Akdeniz Bölgesiyle karşılaştırıldığında bazı özellikler bakımından benzerlik gösterir.
Bu özellikler arasında;
I. dağların kıyıya uzanış doğrultusu,
II. yağışın mevsimlere göre dağılışı,
III. batıdan doğuya doğru yükseltilerin artması
verilerinden hangileri ortakdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Karadeniz Bölgesi bazı özellikler bakımından ülkemizde ilk sırada yer alır.
Aşağıdakilerden hangisi bakımından Karadeniz Bölgesi ilk sırada yer almaz?

- A) Çay tarımı
B) Taş kömürü çıkarımı
C) Kıyının gerçek uzunluğu
D) Fındık üretimi
E) Orman varlığı

12. Kıta sahanlığının dar olduğu kıyı kesimlerde delta oluşumu zordur.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde kıta sahanlığının daha geniş olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'de göç veren yerlerin başında Doğu Karadeniz Bölümü gelmektedir.
Bu durum;
I. tarım alanlarının az olması,
II. sanayinin gelişmemiş olması,
III. iklim koşullarının elverişsiz olması
gibi özelliklerden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. Karadeniz Bölgesi'nde aşağıda verilen sanayi tesislerinden hangisinin kuruluşunda ham maddeye yakınlık söz konusu değildir?

- A) Murgul Bakır İşletmeleri
B) Rize Çay İşletmeleri
C) Çaycuma Kağıt Fabrikası
D) Tokat Şeker Fabrikası
E) Samsun Bakır İşletmeleri

15. Doğu Karadeniz'de turuncgil ve zeytin tarımı yapılabilmektedir.
Bu durum, aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Kışların ılık geçmesi
B) Yağış rejiminin düzensiz olması
C) Kışların yağışlı olması
D) Dağların kıyıya paralel uzanması
E) Toprakların verimli olması

16. Ülkemizde dağlık yerleşmelerin en yaygın olduğu bölge Karadeniz Bölgesi'dir.
Bu durum;
I. yerçekili engeli olması,
II. su kaynaklarının fazla olması,
III. bittik örtüsünün gür olması
gibi özelliklerden hangilerinin sonucudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

17. Karadeniz Bölgesi'nde balıkçılık faaliyetleri diğer bölgelere oranla daha fazla yapılmaktadır.
Bu durum;
I. tarım alanlarının darlığı,
II. tekne sayısının fazla olması,
III. Karadeniz'deki balık miktarı
gibi özelliklerden hangileriyle ilişkilendirilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

18. Karadeniz kıyılarında dağların uzunluğu doğru olduğu imamların iç kesimlere bağlantısını zorlaştırmıştır.
Aşağıdaki limanlardan hangisinin iç kesimlerle bağlantısı daha kolaydır?

- A) Samsun B) Sinop C) Ordu
D) Trabzon E) Rize

19. Karadeniz Bölgesi'nde yıllık yağış miktarı fazla ve yağış rejimi düzensizdir.

Bu durum, aşağıda verilen özelliklerden hangisini olumsuz yönde etkilemiştir?

- A) Fındık tarımı
B) Orman varlığı
C) Deniz turizmi
D) Su kaynakları
E) Misir tarımı

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de bulutlu gün sayısının en fazla olduğu bölge Karadeniz Bölgesi'dir. Karadeniz iklimi en belirgin özelliğinden biri olan bulutluluk oranının fazla olması, her mevsimin yağışlı olmasıyla ilgilidir. Bulutlu gün sayısının fazla olmasının olumsuz etkilerinin yanı sıra olumlu etkilerinde de söz konusudur. Bugday, mercimek, pamuk ve üzüm olgunlaşma döneminde kuruluğa ihtiyaç duyduğu için Karadeniz kıyılarında yetiştirme olanağı bulunmaz. Ancak her mevsim yağışla, neme ihtiyacı olan çay bulutlu gün sayısının fazla olmasından olumlu yönde etkilenir.

Cevap A

2. Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının büyük bir bölümü hammaddeye yakınlık ilkesi dikkate alınarak kurulmuştur. Bazı sanayi kolları hammaddeyi büyük bozulması ya da taşınmaya uygun olmaması sanayi kuruluşlarının hammaddeye yakın olması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Seramığın hammaddeyi toprak, dokumanın hammaddeyi pamuk, konya seramığının hammaddeyi petrol, cam seramığının deniz kumu olup çabuk bozulmaktan için hammaddeye yakın olmak zorunda değildir. Ancak şeker pancarı çok kısa sürede bozulduğu için şeker sanayi hammadde kaynağına yakın olmak zorundadır.

Cevap E

3. Marmara Bölgesi iklim çeşitliliğinden dolayı tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olduğu bir bölgedir. Bölge pirinç, ayçiçeği, kivi ve karpas (kolza) üretiminde birincidir.

Cevap B

4. Verilen merkezler ve bulunan sanayi kuruluşları eşleştirilen aşağıdaki gibidir:

- Mersin → Petrol Rafinerisi (Doğru)
- İskenderun → Demir - Çelik Sanayisi (Doğru)
- Seydişahir → Alüminyum Sanayisi (Doğru)
- Dalaman → Kağıt Sanayisi (Doğru)
- Antalya → Otomotiv Sanayisi (Yanlış)

Cevap E

5. Barajların kurulumu amaçları arasında şunlar bulunur. Enerji üretimi içme suyu sağlama, tarımda sulama olanaklarını arttırmak, balıkçılık yapmak ... verilen öncelikler incelendiğinde barajların ülke ekonomisine en fazla katkıları enerji üretmek ve içme suyu ile sulama suyu sağlamaktır.

Cevap D

6. Kıyı Ege Bölümü tamamen sık nüfusludur, sadece Menkeş Yöresi seyrek nüfusludur. Menkeş Yöresi'nin seyrek nüfuslanmasında tarım alanlarının dar olması, sanayinin gelişmemiş olması, ulaşımın zor olması ... gibi faktörler etkili olmuştur. Akdeniz kıtlarının etkili olması ve anıciğin gelişmiş olması nüfuslanmanın seyrek olmasında etkili değildir.

Cevap B

7. Sıcaklığın yıl içerisinde 0°C'nin altına düşmesi ve bitki örtüsünün bozuktur olması nemin az olması, karasal iklimin etkisiyle yaşanmaktadır. 12 saat gündüzün yaşanması eklenoksisla ilgili olup bu tarhlerde dünyanın her yerinde gece gündüz eşitliği yaşanır. Ancak en sıcak ayları Temmuz ve Ağustos olması Türkiye'nin Kuzey Yarım Kürede yer alması ile ilgilidir. Çünkü 21 Haziran tarihinde güneş ışınları Yengeç Dönencesi'ne dik düşer ve Türkiye güneş ışınlarını alabileceği en büyük açıyla alır. Sıcaklık ortalamaları arar ve yaz mevsimini yaşanır.

Cevap E

8. Ege Bölümü'nün güneybatı kıyılarında bulunan Menkeş Yöresi farklı bir yapıya sahiptir. Yağış miktarının fazla olmasına karşın tarım faaliyetleri yetersizce gelişmemiştir. Bu durumun ortaya çıkmasında yerleşiklerinin engellenmesi etkili olmuştur.

Cevap C

9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde nüfus dengesi değişmiş olup nüfus genellikle bölgelerin batısında özellikle Gaziantep çevresinde yoğunlaşmıştır. Nüfusun Gaziantep'te yoğunlaşmasında sanayinin gelişmiş olması, iklimin daha elverişli olması, ticaretin gelişmiş olması, sağlık ve eğitim hizmetlerinin gelişmiş olması etkili olmuştur. Ancak Gaziantep önemli tarım alanlarına sahip olmadığı için bu durum nüfuslanmada çok etkili değildir.

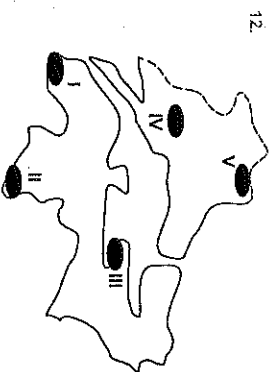
Cevap D

10. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarım alanları oldukça geniş olmasına karşın üretimde verimlilik çok düşüktür. Bölgede tarımsal verimliliği olumsuz etkileyen temel faktör toprakların verimsizliği, suyun azlığı ve verim düşüklüğüdür.

Cevap A

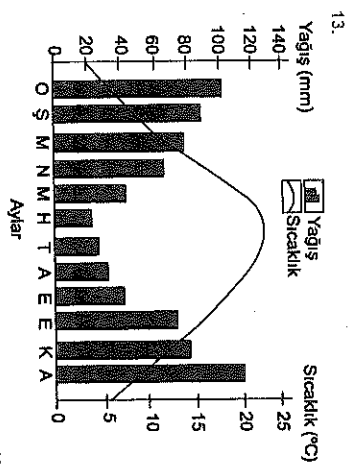
11. Türkiye'nin en büyük delta ovaları Seyhan ve Çarhan nehirlerinin birleştiği olduğu alüvyal toprakların bulunduğu Çukurova'dır. Çukurova'da nüfus fazladır. Verimli tarım alanları genişler. Sanayi gelişmiş olup pamuk üretiminde önemli bir paya sahiptir. Ancak bu yörede devlet kontrolünde olan ürünlerin üretimini ön planda değildir.

Cevap E

İpek böcekliği dur yetiştirilmesine paralel olarak gelişen bölgede ipek böcekliğinin en fazla geliştiği yer Bursa Genlik Hanzası olup III numaralı sahnedir.

Cevap C

Grafikte Çatalca-Kocaeli Bölümüne ait yağış ve sıcaklık grafikleri verilmiştir. Grafikteki veriler dikkate alındığında:

- En fazla yağış kış mevsiminde düşer.
- Yaz sıcaklıkları 20° üzerindedir.
- En fazla yağışın olduğu ay 120 mm'yi geçmez.
- Sıcaklıkları en yüksek olduğu mevsimde yağışlar azalmıştır.

Bilgilerle ulaşılır. Ancak kış mevsiminde yağışların kar şeklinde düşüşünü söyleyemeyiz. Çünkü sıcaklık eğrisi hiçbir zaman 0°C'nin altına düşmemiştir.

Cevap B

14. Türkiye'de nadir alanlarının en dar olduğu bölge Karadeniz'dir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel etmen Karadeniz ikliminde nem miktarının yüksek olması ve her mevsim yağışlı olmasıdır. Yağış miktarının yetersiz olduğu alanlarda nadir alanları genişler. Türkiye'de nadir alanlarının en geniş olduğu bölge İç Anadolu Bölgesi'dir.

Cevap D

1. Türkiye'de bulutlu gün sayısının en fazla olduğu bölge Karadeniz Bölgesi'dir.

Buna göre aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi bölgede bulutlu gün sayısının fazla olmasından olumlu bir şekilde etkilenir?

- A) Çay B) Buğday C) Üzüm
D) Pamuk E) Mercimek

2. Aşağıdaki sanayi kollarından hangisinin dağılışı, ham madde kaynağının dağılışına paralel olmak zorundadır?

- A) Seramik B) Dokuma C) Kimya
D) Cam E) Şeker

3. Marmara Bölgesi aşağıdaki ürün çiftlerinden hangisinde ilk sırada yer alır?

A) Pamuk	- Zeytin
B) Ayçiçeği	- Pırlaç
C) Şeker pancarı	- Yulaf
D) Ayçiçeği	- Pamuk
E) Zeytin	- Üzüm

4. I. Mersin → Petrol Rafinerisi
II. Iskenderun → Demir - Çelik
III. Seydişehir → Alüminyum Sanayisi
IV. Dalaman → Kağıt Fabrikası
V. Antalya → Otomotiv

Yukarıda bazı sanayi kolları ve bulundukları merkezler birlikte verilmiştir.

Buna göre verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Türkiye'de barajların;

- I. enerji üretimi,
II. ulaşım,
III. içme ve sulama suyu sağlama

alanlarından hangileri bakımından ekonomiyeye katkısının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. I. Akdeniz ikliminin görülmesi
II. Arıcılığın önemli bir ekonomik faaliyet olması
III. Endüstrinin yeterince gelişmemesi
IV. Tarım alanlarının dar olması

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri Menteşe Yöresi'nin az nüfuslanmasında etkili değildir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) II, III ve IV

7. Ankara'nın Ekvator'un kuzeyinde yer aldığına aşağıdakilerden hangisi kanıt oluşturur?

- A) Sıcaklığın yıl içinde 0°C'nin altına düşmesi
B) 21 Mart'ta 12 saat gündüz yaşanması
C) Bitki örtüsünün bozkır olması
D) Yerçekillerinin sade olması
E) En sıcak ayların temmuz ve ağustos olması

8. Ege Bölümü'nün güneybatı kıyılarında bulunan Menteşe Yöresi farklı bir yapıya sahiptir. Yağış miktarının fazla olmasına karşın tarım faaliyetleri yeterince gelişmemiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. bitki örtüsünün gür olması,
II. turizm faaliyetlerinin tercih edilmesi,
III. yerçekillerinin engebeli olması,
IV. arıcılık faaliyetinin gelişmiş olması,
V. ulaşım olanaklarının güç olması

gibi özelliklerden hangisi etkili olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde nüfus dengesiz dağılım olup nüfus genellikle bölgenin batısında özellikle Gaziantep çevresinde yoğunlaşmıştır. Aşağıdakilerden hangisi nüfuslanmanın Gaziantep'te yoğunlaşmasının nedenlerinden değildir?

- A) Sanayinin gelişmesi
B) İklimin daha uygun olması
C) Ticaret merkezi olması
D) Önemli turizm alanlarına sahip olması
E) Sağlık, eğitim hizmetlerinin gelişmiş olması

10. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarım alanları oldukça geniş olmasına karşın üretimin verimlilik çok yüksek değildir.

Bölgede tarımsal verimliliği olumsuz etkileyen faktör aşağıdakilerden hangisidir?

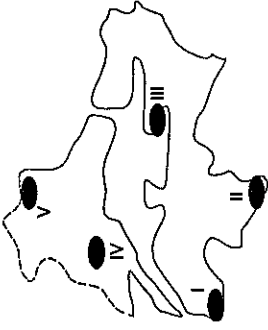
- A) Buharlaştırmanın fazla olması
B) Tahılların yetiştirilmesi
C) Tarımda nadas yönteminin uygulanması
D) Sulama alanlarının genişlemesi
E) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması

11. Türkiye'nin en büyük delta ovaları Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin biriktirmiş olduğu alüvyon toprakların oluşturduğu Çukurova'dır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Çukurova'nın özellikleri arasında yer almaz?

- A) Nüfus yoğunluğu fazladır.
B) Verimli tarım arazileri vardır.
C) Sanayi gelişmiştir.
D) Pamuk yörenin önemli tıktilerinden biridir.
E) Devlet kontrolünde olan tarım ürünlerinin üretimi yaygındır.

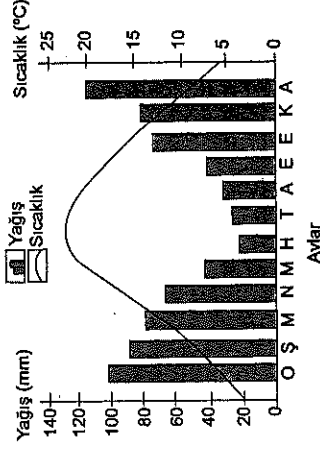
12.

Yukarıdaki haritada taranarak gösterilen alanların hangisinde ipek böcekliği daha fazla gelişme göstermiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Aşağıda Çatalca-Kocaeli Bölümü'ne ait yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) En fazla yağış kış mevsiminde düşer.
B) Kış mevsiminde yağışlar kar şeklinde düşer.
C) Yaz sıcaklıkları 20°C'nin üzerindedir.
D) En fazla yağışın olduğu ay 120 mm'yi geçmez.
E) Sıcaklıkları en yüksek olduğu mevsimde yağışlar azalmıştır.

14. Türkiye'de nadas alanlarının en dar olduğu bölge Karadeniz'dir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprakların verimli olması
B) Tarım alanlarının dar olması
C) Tarımda makinenin kullanılması
D) Nem miktarının yüksek ve dört mevsim yağışlı olması
E) Sulama olanaklarının gelişmiş olması

ÇÖZÜMLER

1. Turizm: İnsanların ikametlerinin dışında; gezmek, görmek, eğlenmek, dinlenmek amacıyla yapılan etkinliklere denir. Turizm bacasız sanayi olarak nitelendirilmektedir. Buna göre eğlence için yapılan seyahatler iş nedeniyle yapılan seyahatler limit idari ve sportif sebeplerle yapılanlara katılmak için seyahat edenler, deniz gezileri ile seyahat edenler turist olarak kabul edilmekten ötürü gözetmek amacıyla başka bir ülkeye gidenler uzun süre ikamet edecek olmalarından turist sayılmazlar.

Cevap E

2. Deniz turizmi (Ayvalık, Kuşadası, Didim, Bodrum), yat turizmi (Kuşadası, Çeşme, Bodrum, Marmaris), tarih turizmi (Efe's, Millet, Sard, Selçuk), millî parklar (Spor Dağı, Kaz Dağı, Dilek Yarımadası), doğal güzellikler (Pamukkale Travertenleri, Denizli) sağlık turizmi (Pamukkale, Davutlar, Boğova), golf turizmi (Marmara Gölü, Çanakkale) Ege Bölgesi'nin turizm etkinlikleri arasında yer alırken kişi turizmi görülmüştür.

Cevap B

3. Sinop Limanı doğal bir limandır. Buna rağmen Trabzon Limanı kadar gelişme göstermemiştir. Neden ise Sinop'un art bölgesinin dar olmasıdır. Limanın art bölgesi, tarım, ticaret, sanayi alanlarını kara ve deniz yollarıyla limana bağlayan bölgeleri kapsar. Sinop Limanı'nın iç bölgelerle bağlantısı zor olduğundan art bölgesi darna dardır.

Cevap B

4. İshak Paşa Sarayı (Doğu Bayazıt, Ağrı)
Sümbel Manastırı (Trabzon)
Akdamar Kilisesi (Van)
Yerebatan Sarayı (İstanbul)
Pamukkale Travertenleri (Denizli)
İshak Paşa Sarayı, Sümbel Manastırı, Akdamar Kilisesi, Yerebatan Sarayı
Tarih turizmini oluştururken Pamukkale Travertenleri ise karstik şekillerden olup doğal turizm alanıdır.

Cevap E

PEGEMAKADEMİ

IV numaralı alan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Orta Fırat Bölümü'dür. Yersikliklerin sade olması bu doğrultudaki yol yapımı maliyetinin daha az olmasına neden olacaktır.

Cevap D

6. Ülkemizde son yıllarda yapılan ve yapılacak olan çeşitli organizasyonlar turizm gelirlerinde önemli artışlara neden olmaktadır. Türkiye'de son yıllarda düzenlenen çeşitli organizasyonlar hem Türkiye'nin tanıtım açısından hem de turizm gelirleri bakımından önemli etkilere sahip olmuştur. Buna göre;

- 2016 Expo'nun Antalya'da yapılması
- 2011 üniversiteler arası Kış Olimpiyatları'nın Erzurum'da yapılması
- Kongre turizminin gelişmesi
- 2010 Basketbol Şampiyonası'nın ülkemizde yapılması

Türkiye'de turizm gelirlerinde önemli artışlara neden olur. Sanayide uluslararası standartlara ulaşılmasının böyle bir etkisi yoktur.

Cevap E

7. Karadeniz kıyılarını çok uzun bir sahil şerhine sahip olmasına rağmen deniz turizmi fazla gelişmemiştir. Özellikle doğa turizmi, yaylacılık ve kamp alanları önem kazanmıştır. Karadeniz kıyılarında uzun bir sahil şerhine sahip olmasına rağmen deniz turizminin gelişmemesi bulutlu gün sayısının fazla olması ile ilgilidir. Yersikliklerin özellikle bahar olarak ise doğa turizmi, yaylacılık ve kamp alanları önem kazanmıştır. Bu durum iklim ve yersikliklerin elverişsiz olmasından kaynaklanmaktadır.

Cevap C

8. Deniz yolu ulaşımı ülkemizde gereken önem verilmediği için fazla gelişme göstermemiştir. Günümüzde hala demir yolu olmayan iller vardır. Demir yolu ile yük ve yolcu taşımacılığı kara yoluna göre daha ekonomik ve güvenlidir. Ancak yersikliklerin engelleyici olması nedeniyle demir yolu hatlarını bulundurmağı yöreler bulundurmaktadır. Buna göre; Marmara Bölgesi'nde Çanakkale çevresi ve Bursa

Ege'de Menekşe Yöresi (Muğla çevresi)
Aydın'da Anıyay, Anıyay
Doğu Anadolu'da Hakkâri, Batı Karadeniz'de Sinop, Bolu, Düzce, Kastamonu

Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki tüm iller
Türkiye'deki demir yolları ovalar ve akarsu vadilerini takip eder. Buna göre; Zonguldak - Ereğli demir yolu ulaşımının bulunduğu hattır.

Cevap D

9. Ülkemizde son yıllarda hava yolu ulaşımı; uçak sayısının artması, özel sektörde rekabet ortamı gibi sebeplerle ekonomikleşmiştir. Hava yolu ulaşımı zamanından tasarruf sağlar. Diğer ulaşım türlerinden hava yolu ulaşımının üstün kriteri en önemli özellik hızlı olmasıdır.

Cevap B

10. Son yıllarda gelişme gösteren yüksek hızlı tren projeleri bulunmaktadır. Türkiye'de Yüksek Hızlı Tren ile olarak Ankara - Eskişehir arasında seferlere başlanmıştır.

Cevap B

11. Türkiye'de ulaşım ağı ve çeşitliliği fazladır. Ancak dağılım ve engelbeli oluşu ve yükseltilmiş fazlalığı nedeniyle ulaşım her yerde aynı şekilde gelişme göstermemiştir. Marmara Bölgesi ülkemizde ulaşım koşullarının en fazla geliştiği yerdir.

Ege Bölgesi'nde doğu batı doğrultusunda yol yapımı maliyetli düşüktür. Kuzey - güney yönlü yol yapımı maliyetli yüksektir. Maliyetli etkileyen temel neden yersikliklerin engelbeli olmasıdır.

Doğu Anadolu'da karın yerde kalma süresinin uzun olması ulaşımı olumsuz etkiler.

Karadeniz Bölgesi'nde dağların kıvrıma uzanmış doğrultusunda kesimlerle ulaşımın geçitlerle sağlanmasına neden olmuştur.

Ancak Güneydoğu Anadolu'da yol yapımı Akdeniz Bölgesi'nden daha zorlu fiyadesi doğrudur çünkü Akdeniz Bölgesi'nden özellikle Antalya Bölümü'nde ulaşım çok zordur. Öysaki Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yersikliklerin sade olması nedeniyle yol yapımı kolay, yol yapımı maliyetli daha azdır.

Cevap D

12. Köprüli Kanyon (Antalya), Dilek Yarımadası (Aydın), Uludağ (Bursa), Spor Dağı (Manisa) millî parklar içinde yer alırken Tuz Gölü millî parkları içinde yer almaz.

Cevap A

13. Ülkemizdeki bölgeler, gelen turist sayısı ve elde edilen turizm geliri bakımından kıyaslandığında farklılık gösterir. Marmara Bölgesi turizm gelirlerinde birinci sırada yer alır. Yıl boyunca turizm etkinlikleri göçtür.

Kış turizmi (Uludağ), deniz turizmi (Yalova, Çanakkale, Erdek), millî parklar (Gelibolu Yarımadası, Manys Gölü), kaplıca turizmi (Bursa, Yalova), tarihî eserler ve müzeler (İstanbul, Edirne, Bursa)

Buna göre ülkemizde en fazla turisti gelen ve turizm geliri en fazla olan bölge Marmara Bölgesi'dir.

Cevap C

PEGEMAKADEMİ

16. Ülkemizde yaz aylarında genel olarak nüfus kıyı kesimlerinde artış gösterir. Özellikle turizm merkezlerindeki artış bu durumun temel nedenidir.

I numaralı alanda yaz aylarında nüfusta görülen artışın nedeni tarımsal faaliyetlerdir. Çukurova yöresinde yaşanan bu artışın nedeni pamuk tarımıdır. Diğer noktalarda ise yaz aylarında görülen artışın nedeni turizm faaliyetleridir.

Cevap A

17. Ülkemizde yaz turizmi Ege ve Akdeniz kıyılarında daha yoğundur. Türkiye'de tarımsal faaliyetler için yazın tarımsal gelirlerdir. Yaz aylarında Karadeniz kıyılarında geniş sahil-lerin olması rağmen deniz turizmi bulutlu gün sayısının fazla olması nedeniyle gelişme göstermemiştir. Yaz turizmi, Ege ve Akdeniz kıyılarında daha fazladır. Bu durumun nedenleri arasında; deniz suyu sıcaklığının yüksek oluşu, otlar ve konaklama yerlerinin yaygın oluşu, denize girme süresinin uzun oluşu gibi faktörler etkili olmuştur.

Cevap E

- Aşağıda verilen faaliyetlerden hangisine katılan turist olarak kabul edilemez?
A) Zevk ve sıhhi sebeplerle seyahat edenler
B) İş sebebi ile seyahat edenler
C) İlim, idari ve sportif sebeplerle toplantılara katılmak için seyahat edenler
D) Deniz gezileri ile seyahat edenler
E) Öğrenim görmek için başka ülkelere gidenler
- Ege Bölgesi'nde en az görülen turizm etkinliği aşağıdakilerden hangisidir?
A) Deniz turizmi
B) Kış turizmi
C) Sağlık turizmi
D) Fuar turizmi
E) Kültürel turizm
- Limanların iç kesimlerde bağlantısı o limanın art bölgesini etkiler.
Buna göre, aşağıdaki limanlardan hangisinin art bölgesi daha dardır?
A) Samsun B) Sinop C) Iskenderun D) Trabzon E) İzmir
- Aşağıda verilen turizm değerlerinden hangisinin niteliği diğerlerinden farklıdır?
A) Işak Paşa Sarayı
B) Sümela Manastırı
C) Akdamar Kilisesi
D) Yerebatan Sarnıcı
E) Pamukkale Travertenleri
- Ülkemizde son yıllarda hava yolu ulaşımı; uçak sayısının artması, özel sektörde rekabet ortamı gibi sebeplerle ekonomikleşmiştir.
Aşağıdakilerden hangisi hava yolu ulaşımını diğer ulaşım türlerinden üstün kılan en önemli özelliktir?
A) Güvenli olması
B) Hızlı olması
C) Ulaşım ağıının sık olması
D) Uzun olması
E) Kaza riskinin az olması
- Ülkemizde son yıllarda hava yolu ulaşımı; uçak sayısının artması, özel sektörde rekabet ortamı gibi sebeplerle ekonomikleşmiştir.
Aşağıdakilerden hangisi bu illerden biri değildir?
A) Antalya B) Muğla C) Trabzon D) Zonguldak E) Hakkâri
- Ülkemizde son yıllarda hava yolu ulaşımı; uçak sayısının artması, özel sektörde rekabet ortamı gibi sebeplerle ekonomikleşmiştir.
Aşağıdakilerden hangisi hava yolu ulaşımını diğer ulaşım türlerinden üstün kılan en önemli özelliktir?
A) Güvenli olması
B) Hızlı olması
C) Ulaşım ağıının sık olması
D) Uzun olması
E) Kaza riskinin az olması
- Ülkemizde son yıllarda hava yolu ulaşımı; uçak sayısının artması, özel sektörde rekabet ortamı gibi sebeplerle ekonomikleşmiştir.
Aşağıdakilerden hangisi hava yolu ulaşımını diğer ulaşım türlerinden üstün kılan en önemli özelliktir?
A) Güvenli olması
B) Hızlı olması
C) Ulaşım ağıının sık olması
D) Uzun olması
E) Kaza riskinin az olması

Haritada işaretli doğrultuların yer şekli dikkate alındığında hangisinde yol yapım maliyeti daha düşüktür?
A) I B) II C) III D) IV E) V

- Ülkemizde "YHT" isimli Yüksek Hızlı Tren ilk olarak hangi iki merkez arasında seferlere başlamıştır?
A) Samsun B) İstanbul C) İzmir D) Antalya E) Adana
- Trabzon'dan Mersin'e kıyı boyunca gemi ile seyahat eden bir kimse aşağıdaki il merkezlerinden hangisini göremez?
A) Samsun B) İstanbul C) İzmir D) Antalya E) Adana
- İç kesimlerle bağlantısının iyi olması limanın gelişmesini sağlamıştır.
Ulaşım koşullarının iyi oluşu sanayi faaliyetlerini artırmıştır.
Ulaşım ve sanayi nüfusun yoğunlaşmasını sağlamıştır.
Yukarıda verilen özelliklere dayalı bir genelleme yapıldığında aşağıdaki merkezlerden hangisine uymaz?
A) İzmir B) Sinop C) Iskenderun D) Samsun E) Mersin
- Ülkemizde yaz aylarında genel olarak nüfus kıyı kesimlerde artış gösterir. Özellikle turizm merkezlerindeki artış bu durumun temel nedenidir.
Yukarıdaki haritada işaretli yerlerden hangisindeki nüfus artışı yukarıdaki durumla daha az ilişkilidir?
A) I B) II C) III D) IV E) V
- Ülkemizde yaz turizmi Ege ve Akdeniz kıyılarında daha yoğunludur.
Bu durum;
I. deniz suyu sıcaklığının yüksek oluşu,
II. otel ve konaklama yerlerinin yaygın oluşu,
III. denize girme süresinin uzun oluşu
gibi özelliklerinden hangilerinin sonucudur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III
- Türkiye'nin doğal ve beşeri özellikleri dikkate alındığında ulaşım koşullarıyla ilgili aşağıda verilen karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?
A) Marmara Bölgesi ülkemizde ulaşım koşullarının en çok geliştiği yerdir.
B) Ege Bölgesi'nde doğu-batı doğrultulu yol yapım maliyeti düşüktür kuzey güney yönlü yol yapım maliyeti yüksektir.
C) Doğu Anadolu'da karın yerde kalma süresinin uzun olması ulaşımı olumsuz etkiler.
D) Güneydoğu Anadolu'da yol yapımı Akdeniz Bölgesi'nden daha zordur.
E) Karadeniz Bölgesi'nde dağların kıyıya uzanış doğrultusu iç kesimlere ulaşımın geçicilerden sağlanmasına neden olmuştur.
- Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki millî parklar içinde yer almaz?
A) Tuz Gölü
B) Köprülü Kanyon
C) Dilek Yarımadası
D) Uludağ
E) Spil Dağı
- Ülkemizdeki bölgeler, gelen turist sayısı ve elde edilen turizm gelirleri bakımından kıyaslandığında farklılık gösterir.
Buna göre, ülkemizde en fazla turist gelen ve turizm geliri en fazla olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ege Bölgesi
B) Akdeniz Bölgesi
C) Marmara Bölgesi
D) İç Anadolu Bölgesi
E) Karadeniz Bölgesi

Yukarıdaki haritada işaretli yerlerden hangisindeki nüfus artışı yukarıdaki durumla daha az ilişkilidir?
A) I B) II C) III D) IV E) V

Ülkemizde yaz turizmi Ege ve Akdeniz kıyılarında daha yoğunludur.
Bu durum;
I. deniz suyu sıcaklığının yüksek oluşu,
II. otel ve konaklama yerlerinin yaygın oluşu,
III. denize girme süresinin uzun oluşu
gibi özelliklerinden hangilerinin sonucudur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜMLER

1. Yer kabuğunun çeşitli katmanlarından, sularıdan, bitkilerden ve hayvanlardan elde edilen ham maddelerin işlenerek mamul madde hâline getirilmesine sanayi denir. Sanayi işlenmiş veya yarı işlenmiş maddelerin makinelere işlenerek kullanılabilir ve tüketilebilir hâle getirilmesidir. Buna göre Karabük Demir - Çelik İşletmesi, İzmit Petrol Rafinerisi, Erzurum Süt Ürünleri Fabrikası, Antalya Ferma - Krom Tesiisi sanayi faaliyetlerine örnek gösterilken Zonguldak Maden Ocakları sanayi faaliyetlerine örnek gösterilemez.

Cevap C

2. Tırmısal ve hayvansal maddelerin doğrudan tüketilmeden önce yarı bir bölünme işlenerek farklı alanlarda kullanılır. Şeker, sıgara, yağ, dokuma, gıda endüstrisi arasında yer alırken seramik üretiminde ana madde kildir. Ham madde bakımından farklı olan sanayi kuruluşu seramiktir.

Cevap D

3. Endüstri kuruluşlarının yer seçilken dikkat edilen hususlardan biri ham maddedir. Endüstri kuruluşlarının yer belirlenirken ham maddeye yakınlık esas alınmaktadır. Buna göre İzmit'deki sıgara fabrikası ham maddeye yakınlık esas alınarak kurulmuştur. İzmit ve çevresinde siğara endüstrisinin gelişmesinin nedeni tütün üretiminin yapılmasıdır.

Cevap E

4. Çimento endüstrisi Ankara ve Sivas, Çorum başta olmak üzere tüm bölgelerde yaygındır. Çimento toprağa dayalı endüstri kuruluşu olduğundan Türkiye'de oldukça yaygındır. Ayrıca tüm kıyı bölgelerimizde de bulunmaktadır.

Cevap C

5.

Türkiye'deki nüfusun sektörel dağılımına bakıldığında sanayide çalışan nüfus sürekli artış göstermektedir. Ancak tarımda çalışan nüfus önemli bir paya sahiptir. Bu durumun nedenleri arasında sanayileşme sürecinin tamamlanması, sanayi tesislerinin belirli bölgelerde toplanması, tarımda kullanılan geleneksel yöntemlerin gereği olarak iş gücüne duyulan ihtiyacın fazla olması, sanayi tesislerinin nüfusun büyük bir kısmını istihdam edebilecek düzeyde olmaması yer alır. Ancak sanayide elde edilen gelirin tarımdan az olması doğru bir bilgi değildir.

Cevap E

6.

İskenderun'da endüstrinin gelişmesinin nedeni liman şehri olması, limanın hinterlandının geniş olması ve ulaşım kolay olmasıdır. İskenderun Limanı, İskenderun Körfezi çevresinde kurulmuştur. Afrika ülkelerinden ithal edilen taş kömürünün geliştirildiği bir limandır. Ota Doğu ülkeleriyle ihracatın sağlandığı bir limandır.

Cevap A

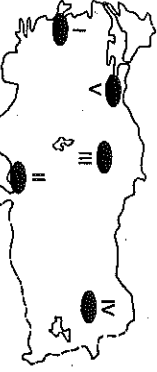
7.

Ihracat (Dış satım) ülkenin dışarıya sattığı ürünlerdir. İthalat (Dış alım) bir ülkenin dış ülkelerden aldığı her türlü ham, yarı, işlenmiş ve işlenmiş ürünlerdir.

Buna göre ilaç Türkiye'nin ihrac ettiği ürünlerden biri değildir.

Cevap C

8.

Haritada verilen yörelerde IV numara ile gösterilen alan Erzurum - Kars çevresi olup sanayi kuruluşları sadece hayvansal ürünlerden ibarettir. Fiziki şartlar elverişli olmadığından endüstri fazla gelişmemiştir.

Cevap D

9. Türkiye'nin ithalatını (dış alımını) oluşturan ürünler arasında, suni gıda, petro - kimya, ilaç ve kozmetik yer alırken dokuma sanayisinde kullanılan ham maddenin büyük bir bölümü yurt içinden karşılanmaktadır.

Cevap B

10. Şeker fabrikaları kıyı kesimler dışında Türkiye'nin hemen her alanında bulunmaktadır. Pancar büyük bozulan bir bitki olduğundan fabrikaları ham maddeye yakınlık esasına uygun olarak kurulmuştur. Ayrıca şeker pancarının posasından küspe yapılması şeker fabrikalarının çevresinde ağır hayvancılığın yaygın olmasına neden olmuştur.

Türkiye'de şeker fabrikaları en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde bulunmaktadır.

Cevap A

11. Endüstri devrimini öncelikli olarak pamuk tarımını etkilenmiştir. Pamuklu dokuma, Türkiye'de gelişmiş bir sanayi dalıdır. Ham maddeye yakın yerlerde fabrikaların yer almasının yanı sıra pamukun yetiştirilmediği alanlarda pamuklu dokuma sanayisi bulunmaktadır. İstanbul, Kayseri, Uşak'ta pamukun yetiştirilmesi olmasına karşın fabrikaların bulunması pamukun gıda olarak bozulmayan bir ürün olmasıyla ilgilidir. Tekstil sanayisinin ham maddesi olması ile açıklanabilir.

Cevap C

12. Ülkemizde ulusal gelir genel olarak artış gösterirken kişi başına düşen gelir aynı oranda artmamaktadır. Türkiye'de ulusal gelire paralel olarak kişi başına düşen gelirin aynı oranda artış göstermemesinin nedeni nüfus artışının fazla olmasıyla açıklanır. Bir yerde nüfus artış hızı ne kadar fazla olursa kişi başına düşen gelir millî gelir düşer.

Cevap B

13.

Harita üzerindeki alanlarda Giresun - Aksu, Zonguldak - Çaycuma, Balıkesir - Dalağan, Ayçın - Çay ve Mersin - Tarsus'ta endüstrinin bulunduğu alanlardır. Üretilen kâğıt ihtiyacı karşılamaz. Bu nedenle tüketimin bir kısmı ithalata karşlanır.

Cevap C

14.

2019 TÜİK verilerine göre, Türkiye'nin dış alımında en büyük pay Almanya'ya aittir. Türkiye ihracatının %9'unu, ithalatın %6,9'unu Almanya ile yapmaktadır.

Cevap A

15. Türkiye'nin Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birleşimine yaklaştığı yerde bulunması jeopolitik önemini artırmıştır. Türkiye'nin jeopolitik konumu siyasi, kültürel ve ekonomik özellikler üzerinde etkilidir.

Jeopolitik konumu itibarıyla İstanbul ve Çanakkale gibi dünya ticaretinde önemli boğazlara sahiptir. Türkiye'nin Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birleşimine yaklaştığı yerde bulunması da jeopolitik önemini artırmıştır. Bu durum, Türkiye'nin ekonomik olarak transit ticaretinin gelişmesinde etkili olmuştur.

Cevap A

16.

Türkiye'de sanayi tesislerinin dağılışı bölgeler arasında nüfus dağılımında farklılıklara neden olmaktadır. Bu durum ham madde kaynaklarının ulaşım imkânlarının, pazarlama imkânlarının tüketim merkezlerine yakınlığının etkisine göre değişiklik göstermektedir. Türkiye'de sanayi tesisinin en fazla olduğu bölge Marmara'dır. Bu nedenle nüfusta yoğunlaşmıştır. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde ise sanayi tesislerinin fazla olmasının nedeni ulaşım başta olmak üzere sermaye ve pazarlama imkânlarının kısıtlılığı ile ilgilidir. Buna bağlı olarak da ticari faaliyetler daha az gelişmiştir.

Cevap E

1. Yer kabuğunun çeşitli katmanlarından, sülardan, bitkilerden ve hayvanlardan elde edilen ham maddelerin işlenerek mamul madde hâline getirmesine sanayi denir.

Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki sanayi faaliyetlerine örnek gösterilemez?

- A) Karabük Demir-Çelik İşletmesi
B) İzmit Petrol Rafinerisi
C) Zonguldak Maden Ocağı
D) Erzurum Süt Ürünleri Fabrikası
E) Antalya Ferro-Krom Tesisleri

5. Türkiye'deki nüfusun sektörel dağılımına bakıldığında sanayide çalışan nüfus sürekli artış göstermektedir. Ancak tarımda çalışan nüfus hâlâ önemli bir paya sahiptir.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Sanayileşme süreci tamamlanmamıştır.
B) Sanayi tesisleri sadece belli bölgelerde toplanmıştır.
C) Tarım hâlâ geleneksel yöntemlerle yapıldığından iş gücü gereksinimi fazladır.
D) Sanayi tesisleri nüfusun büyük bir kısmını istihdam edecek düzeyde değildir.
E) Sanayide elde edilen gelir tarımdan azdır.

2. Aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisinin ham maddesi diğerlerinden farklı bir grupta yer alır?

- A) Şeker
B) Sığara
C) Dokuma
D) Seramik
E) Yağ

3. Endüstri kuruluşlarının yeri seçerken dikkat edilen hususlardan biri ham maddedir.

Aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisi ham maddenin ürettiği çevreye yakın olarak kurulmuştur?

- A) İzmit'te yer alan petrol rafinerisi
B) Ankara'da yer alan mobilya sanayi
C) Samsun'da bulunan bakır işletmesi
D) Kayseri'deki pamuklu dokuma fabrikası
E) İzmit'deki sigara fabrikası

4. Aşağıdaki sanayi kollarından hangisine tüm bölgelerimizde rastlanır?

- A) Demir-Çelik
B) Rafineri
C) Çimento
D) Kağıt
E) Şeker

6. Aşağıdaki şehirlerden hangisinde endüstrinin gelişmesi daha çok ulaşım olanaklarıyla ilgilidir?

- A) Iskenderun
B) Zonguldak
C) Elâzığ
D) Batman
E) Seydişehir

7. Üke ekonomisinde bazı sanayi ürünlerinin ihracatı önemli yer tutar.

Aşağıdakilerden hangisi ihrac ettiğimiz ürünlerden biri değildir?

- A) Konserve
B) Beyaz eşya
C) İlaç
D) Otomobil
E) Deri-konfeksiyon

Yukarıdaki haritada işareti yerlerin hangisinde sanayi kuruluşlarının sayısı daha azdır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

9. Aşağıdaki sanayi kollarından hangisinde üretimde kullanılan ham maddenin büyük bir bölümü yurt içinden karşılanır?

- A) Suni gübre
B) Dokuma
C) Petro-kimya
D) İlaç
E) Kozmetik

10. Türkiye'de şeker fabrikalarının en fazla olduğu bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç Anadolu Bölgesi
B) Doğu Anadolu Bölgesi
C) Marmara Bölgesi
D) Akdeniz Bölgesi
E) Ege Bölgesi

11. Endüstri devrimi öncelikli olarak pamuk tarımını etkilemiştir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pamuk üretim alanlarının geniş olması
B) Pamuktan elde edilen verimin yüksek olması
C) Pamukun tekstil sanayisinin ham maddesi olması
D) Pamukun kullanım alanının geniş olması
E) Sulama koşullarının iyileşmesi

12. Ülkemizde ulusal gelir genel olarak artış gösterirken kişi başına düşen gelir aynı oranda artmamaktadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Tarımdan elde edilen gelirin az olmasıyla
B) Nüfus artış hızının fazla olmasıyla
C) Sanayi ürünleri ihracatındaki artışla
D) Ülkemizde tarıma dayalı sanayinin gelişmesiyle
E) Dış ticaret açığının artmasıyla

13.

Haritada gösterilen yerlerde hangi sanayi kolu gelişme göstermiştir?

- A) Demir-Çelik
B) İlaç
C) Kağıt
D) Petro-Kimya
E) Konserve

14. Türkiye'nin dış alımında aşağıdaki ülkelerden hangisinin payı daha fazladır?

- A) Almanya
B) İtalya
C) ABD
D) İngiltere
E) Çin

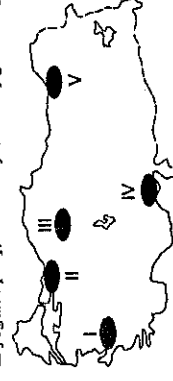
15. Türkiye'nin Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbine yaklaştığı yerde bulunması jeopolitik önemini artırmıştır.

Bu durum ekonomik olarak;

- I. transit ticaretin gelişmesi,
II. yer altı kaynakları bakımından zengin olması,
III. sanayi tesislerinin kurulması
gibi özelliklerden hangilerini öncelikte etkilemiştir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

16. Türkiye'de sanayinin yoğun olduğu bölgelerde nüfus ta yoğunlaşmış, ticari faaliyetler artış göstermiştir.

Buna göre, haritadaki işaretli yerlerin hangisinde ticari faaliyetler daha az gelişmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

GÖZÜMLER

1. Türkiye I. jeolojik zamandan IV. jeolojik zamana kadar oluşmuş arazilerin varlığı; volkanik faaliyetlerinin yaşandığı III. jeolojik zamanda oluşmuş arazilerin geniş yer kaplaması ülkemizde krom, demir, bakır, kurşun, pirit gibi volkanik oluşumlu madenlerin oluşmasına neden olmuştur. Bu durum maden işletilmesini arttırmıştır.

Cevap B

2. Bakır - Demir - Krom madenleri işaretleme alanlarında çıkarılmaktadır. Bakır madeni Kastamonu (Küre), Artvin'de (Murgul) çıkarılmaktadır. En önemli bakır yatakları Karadeniz Bölgesinde bulunmaktadır. Demir madeni Sivas (Divriği), Malatya (Hekimhan - Hasan Çelebi), Krom madeni Elazığ (Guleman ve Paulu), Muğla'da (Datla-ma) çıkarılan madenlerdendir.

Cevap A

3. Türkiye'de bazı madenler tükebinden fazla üretilmektedir. Fosfat madeni gübre, yem, deterjan, tıbbi yapımı ve kimya sanayisinde kullanılmaktadır. Mandi'de (Mazıdağ) çıkarılmaktadır. Fosfat üretimi tüketimi karşılamamakta bu nedenle fosfat ithal edilmektedir.

Cevap C

4. Türkiye'de bazı madenler çıkarıldıkları yerlerde veya bu yerlerin hemen yakınlarında işlenmektedir. Bakır madeni Murgul (Artvin), Kire (Kastamonu), Ergen (Diyarbakır), Maden (Elazığ), Çayeli'nde (Rize) çıkarılmaktadır. İşlendiği yerler: Murgul Bakır İşleme, Samsun Karadeniz İşleme, Maden Ergen Bakır İşleme'dir. Samsun'da bakır madeni çıkarılmamasına rağmen işlemin kurulmasına iç kesimlere ulaşımın kolay olması etkili olmuştur.

Cevap C

5. Dünya bor rezervinin yaklaşık %60'ı Türkiye'de bulunmaktadır. Üretim bakımından ve rezerv bakımından birinci sırada yer alır. Bigadiç - Susurluk (Balıkesir) Çıkarıldığı yerler Bigadiç - Susurluk (Balıkesir) Mustafa Kemalpaşa (Bursa) Enez (Kütahya) Seydiğazi (Eskişehir)

Cevap D

6. Krom - Guleman (Elazığ) Boksit - Akseki (Antalya) Bakır - Murgul (Artvin) Demir - Divriği (Sivas) çıkarılan Bor mineralleri - Susurluk - Bigadiç'te (Balıkesir) çıkarılmaktadır.

Cevap E

7. Doğu Anadolu Bölgesi: demir, krom, çinko ve oltu taşı üretiminde birinci sırada yer alır. Maden geçidi ve rezervinin en fazla olduğu bölüm Yukarı Fırat Bölümü'dür. Buna göre sanayileşme yalnızca madenler ve çıkarıldıkları alanlarla ilişkili olsaydı IV numaralı alanda sanayinin daha fazla gelişmesi beklenirdi.

Cevap D

8. Türkiye'de enerji kaynakları ayrı ayrı düşünüldüğünde üretimde en büyük pay doğal gazı aittir. Ancak linyit + taş kömürü + ıthai kömürün enerji üretimi toplamı doğal gazdan fazladır.

Cevap A

9. Türkiye'de ham ve yarı işlenmiş maden satımı her geçen gün daha da azalmaktadır. Bir ülke ham ve yarı işlenmiş maden satıp mamul madde satın alıyorsa gelişmişlik düzeyi düşüktür. Türkiye'de son zamanlarda ham ve yarı işlenmiş maden satımı azalma göstermektedir. Bu durumun temel nedeni sanayinin gelişmesi ile ilgilidir.

Cevap C

10. Türkiye'de dış ticaret açığının atmasında petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının kullanımının artması etkiliydi. Türkiye petrol rezervi bakımından zengin değildir. Türkiye ihtiyacı olan petrolün %90'ını ithal etmektedir. Türkiye elektrik enerjisinin en fazla olduğu kaynak olan doğal gazın büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Türkiye'de dış ticaret açığının atmasında petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının kullanımının artması da etkili olmaktadır. Dış ticaret açığının ortadan kaldırılması için öncelikle tüketim sahip olduğu enerji potansiyelini kullanmak gerekir.

Cevap B

11. Türkiye'de son yıllarda yapılan çalışmalar sonucu nükleer enerji üretimine başlanacaktır. Nükleer enerji, uranyum ve boryum gibi madenlerin atom çekirdeğinin parçalanması ile üretilen enerjidir. Nükleer santrallerin kurulacağı iller Sinop ve Mersin'dir. Mersin - Akkuyu İhtası Rus şirketine verilmştir. Sinop - İnceburun ise Fransa ve Japonya'nın ortaklığı ile gerçekleştirilecek nükleer enerji santrali olacaktır.

Cevap E

12. Jeotermal enerji yerin derinliklerinden gelen ısıya dayanarak üretilen enerji, tay hatlarından çıkan buhar basıncından ve sıcak suda elde edilen yenilenebilir enerji kaynağıdır. Salavattı (Aydn), Buhakent'ten (Sarıayky - Denizli) elde edilir. Türkiye'nin jeolojik yapısı itibarıyla jeotermal enerji potansiyeli yüksektir. Kırdı yapısı nedeniyle bu potansiyelin en fazla olduğu bölge Ege Bölgesi'dir.

Cevap A

13. Hızla gelişen teknoloji son yıllarda tamamen temiz ve ucuz enerji kaynaklarına yönelmektedir. Güneş enerjisiyle çalışan arabalar hem çevre dostu hem de ekonomiktir. Yakin zamanda dünyada ve ülkemizde güneş enerjisi ile çalışan arabalar trafiğe seyrilemeye başlayacaktır. Güneş enerjisi yenilenebilir, temiz ve ucuz bir enerji kaynağıdır. Türkiye sahip olduğu malenatik konumu itibarıyla bu potansiyeli bünyesinde barındırır. Güneş enerji potansiyelinin en fazla olduğu bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Karadeniz Bölgesi ise güneş enerjisinden en az yararlanabilir. Nedeni bulutlu gün sayısının fazla olmasıdır.

Cevap D

14. Yatağan (Muğla), Aşın - Elbistan (Kahramanmaraş), Soma (Manisa), Seyitömer (Kütahya) linyit ile elektrik enerjisi üretilir. Zonguldak Çatalağı Termik Santralinde çıkarılan taş kömürünün büyük kısmı Eneji ve Karabük Demir - Çelik fabrikalarında kullanılarak bir bölümünde de Zonguldak Çatalağı Termik Santralinde enerji üretiminde kullanılmaktadır.

Cevap E

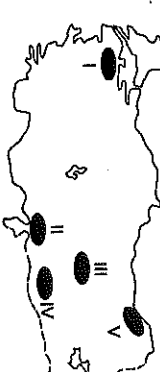
15. Marmara Adası, Aykon, Bilecik'te yaygın olarak çıkarılan yer altı kaynağı değildir. Türkiye'de memmer yataklarının çoğunluğu Marmara ve Ege Bölgelerinde bulunur.

Cevap B

16. Sarayköy Jeotermal Enerji Santrali, yenilenebilir enerji kaynağıdır. Türkiye'de jeolojik yapı itibarıyla bu potansiyelle sahiptir. Ambarlı Termik Santrali: Yenilenebilir enerji kaynağıdır. Türkiye'de doğal gazın büyük bölümünü ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

- Türkiye'de üretilen enerji miktarları tüketimi karşılamada yetersiz kaldığından doğal gaz, petrol gibi enerji yatakları ithal edilmektedir. Bu durum dış ticaret açığının artmasına neden olmaktadır.

Cevap B

17. Yenilenebilir hidroelektrik enerji üretimini etkileyen en önemli faktördür. Hidroelektrik enerji üretimi ile yersenkilerin dağlık ve engebeli olduğu paralellik gösterir. Akarsuların yatak eğimleri ve akış hızları fazla olduğu için su gücünden yararlanarak elektrik üretimi mümkündür. Bu potansiyelin en az olduğu bölge yersenkilerin sadece dışına bağlı olarak Marmara Bölgesi'dir.

Cevap A

1. Türkiye'de maden çeşitliliğinin fazla olması ile Türkiye'nin hangi özelliği arasında ilişki olduğu söylenebilir?

- A) Orta kuşakta yer alması
B) Jeolojik yapısı
C) İklim çeşitliliği
D) Baki örtüsü
E) Yershekillerinin engembeli olması

2.

Yukarıdaki haritada ☆, □, △, ile işaretlenen yerlerde hangi madenler çıkarılmaktadır?

☆	□	△
A) Bakır	Demir	Krom
B) Bor	Krom	Bakır
C) Demir	Bakır	Bor
D) Boksit	Bor	Demir
E) Krom	Boksit	Bakır

3. Türkiye'de bazı madenler tüketimden fazla üretilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu madenlerden biri değildir?

- A) Krom B) Linyit C) Fosfat
D) Bor E) Bakır

4. Türkiye'de bazı madenler çıkarıldıkları yerlerde veya bu yerlerin hemen yakınında işletilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) Mardin - Fosfat İşletmeleri
B) Seydişehir - Alüminyum İşletmeleri
C) Samsun - Bakır İşletmeleri
D) Batman - Petrol Rafinerisi
E) Elazığ - Ferro-Krom Tesisleri

5. Türkiye'de rezervi fazla olmasına rağmen üretim alanları diğerlerinden daha az olan yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir B) Bakır C) Krom
D) Bor minerali E) Boksit

6. Aşağıdaki maden ve çıkarıldıkları yer eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Krom - Güleman (Elazığ)
B) Boksit - Akseki (Antalya)
C) Bakır - Murgul (Artvin)
D) Demir - Divriği (Sivas)
E) Bor - Köyceğiz (Muğla)

7.

Türkiye'de sanayileşme sadece madenler ve çıkarıldıkları yerle ilişkili olsaydı haritada işaretli yerlerin hangisinde sanayinin daha çok gelişmesi beklenirdi?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Türkiye enerji üretiminde aşağıdakilerden hangisinin payı daha fazladır?

- A) Kömür B) Rüzgâr C) Su gücü
D) Petrol E) Jeotermal

9. Türkiye'de ham ve yarı işlenmiş maden satımı her geçen gün daha da azalmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nüfusun artması
B) Maden çıkarımının azalması
C) Sanayinin gelişmesi
D) Madene talebin azalması
E) Maden fiyatlarının artması

10. Türkiye'de dış ticaret açığının artmasında petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının kullanımının artması etkilidir.

Türkiye'nin bu durumu ortadan kaldırılabilmek için aşağıdakilerden hangisini öncelikli olarak yapması gerekir?

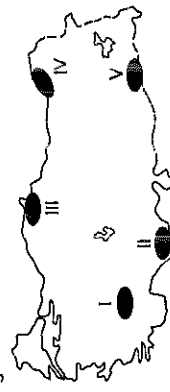
- A) Arac sayısını azaltmalı
B) Ülkede bulunan mevcut enerji kaynaklarına yönelmeli
C) Sanayide petrol kullanmamalı
D) Doğal gazla çalışan termik santrallerinin sayısını artırmalı
E) Doğal gazı sadece konutların ısıtılmasında kullanmalı

11. Türkiye'de son yıllarda yapılan çalışmalar sonucu nükleer enerji üretimine başlanacaktır.

Aşağıdakilerden hangisinde nükleer santrallerin kurulacağı il çifti birlikte verilmiştir?

- A) İzmir - Bursa
B) Adana - Giresun
C) İzmit - Manisa
D) Muğla - Çanakkale
E) Sinop - Mersin

12. Jeotermal enerji yerin derinliklerinden gelen buhar gücünden elde edilir.

Haritada işaretli yerlerin jeolojik yapıları dikkate alındığında hangisinde jeotermal enerji potansiyeli daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Hızla gelişen teknoloji son yıllarda tamamen temiz ve ucuz enerji kaynaklarına yönelmektedir. Güneş enerjisiyle çalışan arabalar hem çevre dostu hem de ekonomiktir. Yakın zamanda dünyada ve ülkemizde güneş enerjisi ile çalışan arabalar trafikte seyretmeye başlayacaktır.

Yukarıdaki paragrafta göre aşağıdaki yerlerin hangisi bu teknolojiden fazla yararlanamaz?

- A) Antalya B) Ankara C) İzmir
D) Rize E) Mardin

14. Aşağıdaki santrallerden hangisi diğerlerinden farklı bir enerji kaynağıyla çalışır?

- A) Yatağan
B) Afşin-Ebistan
C) Soma
D) Seyitömer
E) Çatalağzı

15.

- Marmara Adası
• Afyon
• Bilecik

Yukarıda verilen yerlerde yaygın olarak çıkarılan yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Linyit B) Memer C) Civa
D) Kükürt E) Bor

16. Ülkemizde yer alan enerji santrallerinden aşağıda verilenlerden hangisi dış ticaret açığının artmasına neden olmaktadır?

- A) Sarayköy Jeotermal Enerji Santrali
B) Ambarlı Termik Santrali
C) Tunçbilek Termik Santrali
D) Oymapınar Hidroelektrik Santrali
E) Gökova Termik Santrali

17. Yershekilleri hidroelektrik enerji üretimini etkileyen en önemli faktördür.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde hidroelektrik enerji üretiminin daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. Ülkemizde besicilik ve ahır hayvancılığı büyük şehirlerin çevresinde gelişmiştir. Samanyenik ve tükeltim olanaklarının bulunarak daha fazla olması nedeniyle besi ve ahır hayvancılığı büyük kentlerin çevresinde daha uygundur.

Cevap C

2. Sanayi tesisleri kurulurken dikkat edilen hususlardan biri ham maddeye yakın olmasıdır. Sanayi tesislerinin yeni belirlenirken ulaşım maliyetinin daha az olması ve bazı ürünlerin bozulmasının önlenmesi için ham maddeye yakın yerler tercih edilmektedir.

Ormana dayalı sanayi kuruluşlarından Çaycuma Kağıt Fabrikası (Rize)

Aksu Kağıt Fabrikası (Giresun)

Kastamonu Mobilya Sanayi ve Dalgamca Kağıt Fabrikası (Muğla) ham maddeye yakınlık ilkesi çerçevesinde kurulmuşken Ankara Mobilya Sanayi (ulaşım olanakları ve tükeltim imkânının gelişmişliği) kuruluşunda ham maddeye yakınlık esas alınmamıştır.

Cevap B

3. Ülkemizde balıkçılık en fazla Karadeniz kıyılarında yaygındır. Türkiye'de balıkçılık en fazla Karadeniz kıyılarında yaygınlaştı. Balıkçılığın Karadeniz'de gelişmesinin nedeni, Karadeniz'in balık potansiyelinin fazla olması, ekonomik faaliyetlerin yeryüzü şekilleri nedeniyle sınırlı olması ve insanların bu alana yönelmesi etkili olmuştur.

Cevap E

4. Türkiye'de yetişen hayvan türleri genel olarak 4 yöremin iklim ve bitki örtüsüne göre değişiklik gösterir. Bir yörede yetişen hayvan türleri ve yörenin iklim - bitki örtüsü ilişkisi paralellik göstermektedir. Buna göre, Alpin çayırının bulunduğu Doğu Karadeniz ve Erzurum - Kars Bölümü'nde büyükbaş hayvancılık, sulı ve bataklık alanların varlığına bağlı olarak Karadeniz Bölgesi'nde manda yaygındır. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde çayırın az bulunması nedeniyle büyükbaş hayvancılık yaygın değildir. Bozkırların ve düzlüklerin yaygın olması İç Bölge'de küçükbaş hayvancılığın yaygınlaşmasında etkilidir. Düz ağaçların varlığı, ipek böcekçiliğine olanak sağlarken ancak faaliyetleri engelleyen ve bitki çeşitliliği fazla olan alanlarda yapılmaktadır. Buna göre, kütmes hayvancılığı iklim-biyo örtüsü ilişkisi doğrultusunda değeri tüketimin fazla olduğu bağları büyük şehirlerin etrafında gelişme göstermiştir.

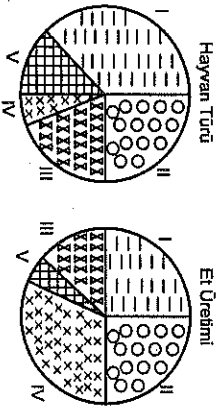
Cevap B

5. Ülkemizde hayvancılıkta verimi artırmak için yapılması gereken arasında yeni hayvan ırklarının yetiştirilmesi, modern bir yöntem olan besi ve ahır hayvancılığının geliştirilmesi, devlet desteğinin sağlanması, yem sanayisinin geliştirilmesi erken kesimlerin önlenmesi yer almaktadır.

Cevap A

6. Ülkemizde hayvan sayısı fazla olmasına rağmen bazı yıllarda tüketimi karşılanamamaktadır. Son yıllarda sık sık "hal et" haberleri konu olmaktadır. Türkiye'de hayvan sayısı bakımından dünyada önde gelen ülkelerden biridir. Buna rağmen hayvanlardan elde edilen verim düşüktür. Bu durumun temel nedeni yeni hayvan ırklarının kötü olması ve ülkemizde daha çok yeni ırkların beslenmesinden dolayı verimin düşük olmasıdır.

Cevap C

Gratikler Türkiye'de belli bir yılda kesilen hayvan sayısı ve bunlardan elde edilen et miktarının hayvan türüne göre oranlarını dağılımını göstermektedir.

Gratikte verilen oranlardan kesilen hayvan ile et miktarları karşılaştırıldığında IV numaralı alandan daha fazla verim alındığı söylenebilir.

Cevap D

8. Mobilya, kozmetik, kağıt, ilaç gibi sanayi dalları orman ana ürünleri ve orman yan ürünleri kullanılarak suretiyle elde edilir. Seker pancarından elde edilen tırmısal bir üründür.

Cevap C

9. Ülkemizde her yıl Orman Bakanlığı, TEMA gibi kurum ve kuruluşlar yapmış oldukları tanıtım ve kampanyalarla bilince fılan dikkatini sağlamaktadır. Çünkü ormanlar bir tükenen ve dikkatli zenginliklerdir. Ormanlar yenilenebilir hem madde ve enerji kaynağıdır. Atmosferin nem dengesi düzenler. Yer altı suları ve akarsu rejimlerini düzenler. Erozyonu önler. Hayvan türleri, oksijen sağlar. Ancak heyelan olayını engelleyemez.

Cevap D

Ülkemizde her yıl yangınlarda yüzlerce hektar ormanımız yok olmaktadır. Haritada ki noktaların iklim özelliğine paralel olarak nem oranının en fazla olduğu Doğu Karadeniz kıyılarında orman yangınlarına daha az rastlanır.

Cevap E

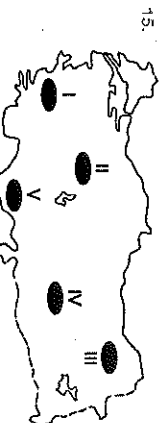

I numaralı alanda sığır, Alpin çayırının varlığına, II numaralı alanda ipek böcekçiliği düz ağaçların varlığına, I numaralı alanda sığır, Alpin çayırının varlığına, IV numaralı alanda koyun bozku ve düzlüklerin yaygınlığına, V numaralı alanda ise tiftik keçisi yetiştirilmesine yapılmaktadır. Koyun yetiştirilmesinde tiftik keçisi İç Anadolu'da Ankara çevresinde Güneydoğu Anadolu'da Şirte yayılır.

Cevap E

12. Seracılık kışların ilk geçiği yörelerde, kapalı ortamlarda doğal yeşilme zamanı dışında bazı tarım ürünlerinin yetiştirilmesinde, sera faaliyetleri cam veya plastik gibi modellerle kaplanarak suretiyle ısıtılarak zamanından önce ya da sonra sebze meyve yetiştirilmiştir. Kış ılık ve güneşlenme süresinin uzatılmasına ihtiyaç vardır. Maliyetin düşürülmesi nedeniyle en fazla Akdeniz kıyılarında yapılır. Buna göre seracılık faaliyetlerinin iklim koşullarına bağlı olarak Bartın'da daha az olması beklenir.

Cevap E

Cevap E

14. Ülkemiz yüz ölçümüne bakıldığında çok büyük olmasına rağmen tarım ürünleri çeşitliliğinin fazla olduğu yerlerden biridir. Bu durumun nedeni iklim çeşitliliğinin fazla olmasıdır.

Cevap D

Haritada III numaralı alanda gösterilen Erzurum - Kars Bölümü Alpin çayırının varlığına bağlı olarak büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı bölümdür. Alpin çayır- lar yaz yağışlarının göldüğü alanlarda uzun boylu çayır- gektirir. Bu alanlar büyükbaş hayvancılık faaliyetleri alan- larıdır.

Cevap C

Rize'nin Arzer bali ile Muğla'nın gam balının ekonomik değeri yüksektir.

Cevap D

1. Ülkemizde besicilik ve ahır hayvancılığı büyük şehirlerin çevresinde gelişmiştir.
Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İklim koşullarının elverişli olması
B) Yem ihtiyacının kolaylıkla karşılanması
C) Tüketim alanlarına yakın olması
D) Arazinin uygun olması
E) Maliyetin daha düşük olması

2. Sanayi tesisleri kurulurken dikkat edilen hususlardan biri ham maddeye yakın olmasıdır.
Aşağıdaki ormancılık kuruluşlarından hangisi bu duruma örnek olabilir?

A) Çaycuma Kâğıt Fabrikası
B) Ankara Mobilya Sanayi
C) Aksu Kâğıt Fabrikası
D) Kastamonu Mobilya Sanayi
E) Dalaman Kâğıt Fabrikası

3. Ülkemizde balıkçılık en fazla Karadeniz kıyılarında yaygındır.
Bu durumun görülmesinde;

I. Karadeniz'in balık bakımından zengin olması,
II. halkın ekonomik faaliyetleri sınırlı olduğu için balıkçılığa yönelmesi,
III. fiziki şartların ekonomik faaliyetleri zorlaştırması gibi özelliklerden hangileri etkilidir?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

4. Türkiye'de yetiştirilen hayvan türleri genel olarak o yörenin iklim ve bitki örtüsüne göre değişiklik gösterir. Buna göre, aşağıdaki hayvan türlerine bakarak hangisinin yetiştirildiği yörenin iklim ve bitki örtüsü hakkında yorum yapılamaz?

A) Büyükbaş hayvancılık
B) Kümes hayvancılığı
C) Koyun yetiştiriciliği
D) İpek böcekçiliği
E) Kıl keçisi yetiştiriciliği

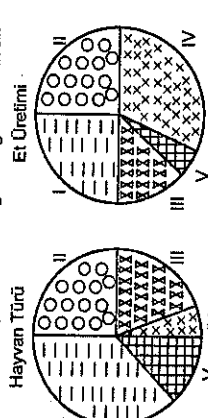
5. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde hayvancılıkta elde edilen verimi artırmak için yapılması gereken çalışmalardan biri değildir?

A) Mera hayvancılığının yaygınlaştırılması
B) Devlet desteğinin sağlanması
C) Yem sanayisinin geliştirilmesi
D) Hayvan soylarının ıslah edilmesi
E) Erken kesimin önlenmesi

6. Ülkemizde hayvan sayısı fazla olmasına rağmen bazı yıllarda tüketimi karşılamamaktadır. Son yıllarda sık sık "tihal et" haberlere konu olmaktadır.
Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ülkemizin iklim koşulları hayvan yetiştirilmesini zorlaştırmaktadır.
B) Ülkemizde hayvancılık için gerekli devlet desteği sağlanmamaktadır.
C) Ülkemizde daha çok yerli ırklar beslendiklerinden verim düşüktür.
D) Hayvancılık için gerekli otlak ihtiyacı karşılanmamaktadır.
E) Kurban Bayramlarında çok sayıda hayvan kesilmektedir.

7. Aşağıdaki grafikler Türkiye'de belli bir yılda kesilen hayvan sayısı ve bunlardan elde edilen et miktarının hayvan türlerine göre oransal dağılımını göstermektedir.

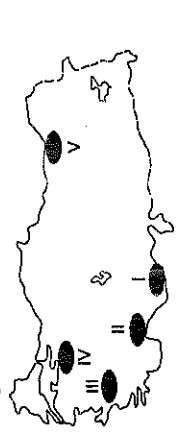
- Bu grafiklerde gösterilen hayvan türlerinden hangisinden daha fazla verim alındığı söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V
8. Aşağıdaki sanayi kollarından hangisi ham madde olarak orman ürünlerini kullanmaz?
A) Mobilya B) Kozmetik C) Şeker
D) Kâğıt E) İlaç

9. Ülkemizde her yıl Orman Bakanlığı, TEMA gibi kurum ve kuruluşlar yapmış oldukları tanıtım ve kampanyalarla birlerce fidan dikilmesini sağlamaktadır. Çünkü ormanlar bir ülkenin en önemli zenginliklerindendir. Aşağıdakilerden hangisi ormanların sağladığı yararlar arasında gösterilemez?

A) Bazı sanayi kollarının ham maddesini oluşturur.
B) Havayı temizleyerek karbondioksit oranını azaltır.
C) Çevreyi güzelleştirerek insanlar için dinlenme alanları oluşturur.
D) Heyelan gibi doğal afetleri önler.
E) Birçok canlıların doğal yaşama alanlarıdır.

10. Ülkemizde her yıl yangınlarla yüzlerce hektar ormanımız yok olmaktadır.

- Yukarıdaki haritada işaretli yerlerin fiziki özellikleri dikkate alındığında hangisinde orman yangınına daha az görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

- Yukarıdaki haritada numaralarla işaretlenmiş alanlarda yaygın olarak yapılan hayvancılık faaliyetleri aşağıdakilerden hangisinde yanlış eşleştirilmiştir?

A) I - Sığır
B) II - İpek böcekçiliği
C) III - Kıl keçisi
D) IV - Koyun
E) V - Tiftik keçisi

12. Seracılık kışların ılık geçtiği yörelerde, kapalı ortamlarda doğal yetiştirme zamanı dışında bazı tarım ürünlerinin yetiştirilmesidir.

Aşağıdaki yerlerin hangisinde seracılığın daha az olması beklenir?
A) Antalya B) Mersin C) Adana
D) İzmir E) Bartın

13. Ülkemiz üç tarafı denizlerle çevrili olmasına rağmen balıkçılıkta fazla gelişmemiştir.
Bu durumun nedenleri arasında;
I. denizlerin balık potansiyelinin az olması,
II. kıyı balıkçılığının yapılması,
III. tüketimin az olması gibi özelliklerden hangileri etkilidir?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. Ülkemiz yüz ölçümü bakımından çok büyük olmamasına rağmen tarım ürünleri çeşitliliğinin fazla olduğu yerlerdendir.
Bu durumun görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
B) Batıdan doğuya doğru yükselişinin artması
C) Dağların kıvrıma uzanı doğrultusu
D) İklim çeşitliliğinin fazla olması
E) Tarım alanlarının geniş olması

15. Yaz yağışlarının görüldüğü yerlerde uzun boylu çayır alanları geniş yer tutduğundan büyükbaş hayvancılık önemli bir ekonomik faaliyet hâline gelmiştir.

- Haritadaki işaretli yerlerin hangisinde böyle bir durum söz konusudur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Arıcılık; bitki örtüsünün çeşitlilik gösterdiği dağlık alanlarda yoğunlaşma göstermiştir.

- Haritadaki işaretli yerlerin iklim ve bitki örtüsü özellikleri dikkate alındığında hangisinde arıcılık yaygın değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de tarımın genel özellikleri arasında:

Türkiye'de genel olarak karasal iklim koşulları etkili olduğundan tarımda sulamaya ihtiyaç vardır. Ülkenin birçok yerinde sulama sorunu devam etmektedir. Tahiller en geniş tarım alanına sahip bitti grubunu oluşturmaktadır. Buna rağmen ihracatta birinci sırada yer alan sektör sermayedir. Ayrıca tahil üretiminde iklim koşullarına bağlılık nedeniyle dalgalanmalar görülmektedir.

Cevap D

2. Ülkemizde tarım ürünlerinin yetiştirme koşullarını belirleyen en önemli faktör iklimdir. Türkiye orta kuşakta yer almaktadır ve göreceli konumu itibarıyla iklim çeşitliliği fazla olan bir ülkedir. Bunun sonucunda bitti örtüsü tarım ürünleri çeşitliliği göstermektedir.

Cevap A

3. Tahiller içerisinde buğday, Türkiye'nin iklim koşullarına en iyi uyum gösteren tarım ürünüdür. Bu nedenle en çok üretilen tarımsal ürün buğdaydır. Ancak Karadeniz Bölgesi'nin özellikle de Doğu Karadeniz'in kıyı kesiminde yetiştirilmez. Buğday ekim alanı en geniş tarım ürünüdür. Yetiştirme döneminde nem olmasına döneminde kuraklık ister. Yaz mevsiminde kuraklığa duyduğu ihtiyaç nedeniyle Doğu Karadeniz kıyılarında iklimin etkisi nedeniyle gerçekleşmez.

Cevap A

4. Türkiye çayı üretiminde, yıllara göre fazla dalgalanma görülmez. Çay, Türkiye'de ekim alanı en dar olan sanayi bitkisidir. Bol yağış ve yüksek ılımlıya duyduğu ihtiyaç nedeniyle sadece Doğu Karadeniz kıyılarında özellikle Rize ve çevresinde yetiştir. Fazla dalgalanma görülmemesinin nedeni iklimin (Karadeniz iklimi) istikrarlı olmasıdır.

Cevap E

PEĞEMAKADEMİ

5. Tarım ürünlerinin çeşitli olmasının nedenleri arasında, yüzey şekillerinin çeşitliliği göstermesi, farklı iklim türlerinin yaşanması, marmarık ve özel konumun etkisi yer alırken bitti örtüsünün çeşitli olması tarım ürünlerinin çeşitliliğini etkilemez.

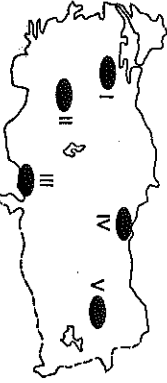
Cevap B

6. Verilen yörelerin iklim özellikleri düşünüldüğünde Çukurova ve yöresi, Menteşe Yöresi, Manisa yöresinde Akdeniz iklim alanı etkili iken Konya yöresinde karasal iklim etkisi ön plana çıkmaktadır. Bu yörelerde yaygın olarak yetiştirilen tarım ürününün üretimi geniş, Karadeniz ikliminin hüküm sürdüğü Rize yöresinde daha dardır.

Cevap B

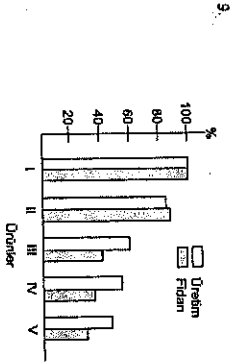
7. Zeytin, Akdeniz Bölgesi'nde denizden 700-800 metre yüksekliğe kadar yetiştir. Zeytin kış ılıklığı ve yaz kuraklığına dayanıklı Akdeniz ikliminin tanımlı tarım ürünüdür. Daha yükseklerde yetiştirilmesinin nedeni ise sıcaklığın azalmasıdır.

Cevap D

Türkiye'nin her bölgesinde sebze tarımı yapılır. Ancak her sebzelerin olgunlaşma süresi bölgeden bölgeye farklılık gösterir. Sebzeleğin en erken olgunlaştığı bölge enlem ve deniz seviyesi etkisiyle Akdeniz kıyıları ile en geç olgunlaştığı bölge karasal iklim ve yüksek nedeniyle Doğu Anadolu'dur. Buna göre aynı tür sebzelerin V numaralı alanda yükseklerden dolayı daha geç olgunlaşması beklenir.

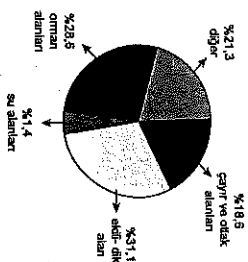
Cevap E

Grafikte beş ürünün Karadeniz Bölgesi'ndeki fidan sayıları ve üretim miktarlarının Türkiye toplamı içindeki oranları yüzde olarak verilmiştir. Fındık her mevsimin yağışlı olduğu ve kışın ilk geçirdiği yerlerde yetiştir. Türkiye fındık üretiminde Karadeniz Bölgesi kıyıları birinci sırada yer alıp bu oran yaklaşık %85'tir. Buna göre fındık üretiminin II numaralı alan olduğu söylenebilir.

Cevap B

10.

Grafikte Türkiye'deki topraklardan yararlanma oranları gösterilmiştir. Grafikte verilen bilgilere bakarak orman alanlarının oranı, çayır ve otlak alanlarının oranı ile ekili - dikili alanların oranına ulaşılır.

Buna göre arazi kullanım oranlarının verildiği grafikte bakarak mera hayvancılığı potansiyelinin çayır ve otlak alanlarının varlığına bağlı olarak yüksek olduğu söylenebilir.

Cevap C

PEĞEMAKADEMİ

12. Rize'de tarımsal yetiştirilmesinin nedeni burada kış ılıklığının oluşturan fon rüzgarıdır.

Rize'de tarımsal yetiştirilmesine benzer bir durum da Iğdır'da pamuk yetiştirilmesindedir. Burada pamuk üretimi yüksek olan az iklimi nedeniyle dolay gerçekleşmektedir.

Buna göre, yüzey şekilleri ve rüzgar gibi etkenlere bağlı olarak ortaya çıkan çevresine göre farklı iklim özellikleri gösteren küçük bir alandaki yöresel iklim koşullarına yani mikroiklimin bağlı olarak Iğdır'da pamuk, Rize'de tarımsal yetiştirilmesindedir.

Cevap A

1. Türkiye'nin tarımsal özellikleri ile ilgili;
I. Ülkenin birçok yerinde sulama sorunu devam etmektedir.
II. İhracatta birinci sırayı alan sektördür.
III. En geniş tarım alanına sahip bitki grubu tahıllardır.
IV. Tahıl üretiminde dalgalanmalar görülmeyen süreklilik söz konusudur.
verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?
A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV
4. Türkiye çay üretiminde, yıllara göre fazla dalgalanma görülmez.
Bu durumun temel nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Üretimin düşük olması
B) Ekim alanlarının sınırlı olması
C) Sürekli bir pazara sahip olması
D) Modern yöntemler ile yetiştirilmesi
E) İklimin istikrarlı olması

2. Ülkemizde çeşitli iklimlere ait tarım ürünlerinin yetişme olanağı bulması aşağıdakilerden hangisinin sonucunda ortaya çıkmıştır?
A) Orta kuşakta yer alıp yerçekiminin çeşitlilik göstermesi
B) Sulanabilir arazi oranının fazla olması
C) Devletin içiçiyi farklı ürünler yetiştirilmesi konusunda teşvik etmesi
D) Verimli topraklara sahip olması
E) Tarımda makineleşmenin fazla olması

3. Tahıllar içerisinde buğday, Türkiye'nin iklim koşullarına en iyi uyum gösteren tarım ürünüdür. Bu nedenle en çok üretilen tarımsal ürün buğdaydır. Ancak Karadeniz Bölgesi'nin özellikle de Doğu Karadeniz'in kıyı kesiminde yetiştirilmez.
Bu durumun nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yaz mevsiminin yağışlı geçmesi
B) Kış mevsiminde kar yağışlarının görülmesi
C) Halkın temel besin maddesinin mısır olması
D) Kıyıda daha çok balıkçılığın önem kazanması
E) Çay tarımının daha çok kazanç sağlaması

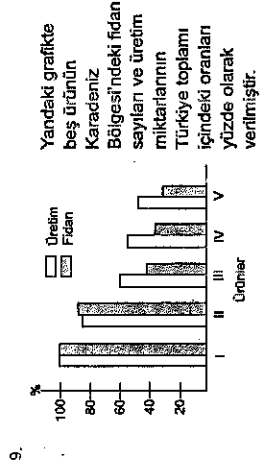
6. İklim koşulları dikkate alındığında aşağıdaki yörelerden hangisinde yaygın olarak yetiştirilen tarım ürününün üretim alanı en dardır?
A) Çukurova yöresi
B) Rize yöresi
C) Menteşe yöresi
D) Konya yöresi
E) Manisa yöresi

7. Zeytin, Akdeniz Bölgesi'nde denizden 700-800 metre yüksekliğe kadar yetişir.
Zeytinin daha yükseklerde yetiştirmemesinin nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kuraklığın artması
B) Rüzgarların artması
C) Yağışların artması
D) Sıcaklığın azalması
E) Toprak kalınlığının azalması

8. Türkiye'nin her bölgesinde sebze tarımı yapılır. Ancak bir sebzenin olgunlaşma süresi bölgeden bölgeye farklılık gösterir.

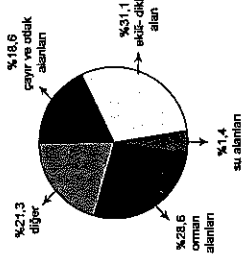

- Buna göre, aynı tür sebzenin haritada ki yörelerden hangisinde, hangi nedenle en geç olgunlaşması beklenir?
A) I'de, enlem etkisinden dolayı
B) II'de, karasallıktan dolayı
C) III'te, yaz kuraklığından dolayı
D) IV'te, yaz yağışlarından dolayı
E) V'te, yükseltilerden dolayı

- Buna göre, bu grafikte fındık kaç numara ile gösterilmiştir?
A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki grafikte Türkiye'deki topraklardan yararlanma oranları gösterilmiştir.

- Tabloya bakarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?
A) Nadas alanları en çok İç Anadolu'dadır.
B) Ormanlar kıyıda yoğunlaşmıştır.
C) Mera hayvancılığı potansiyeli yüksektir.
D) Ekili alanlar en çok Güneydoğu Anadolu'dadır.
E) Çayır ve mera alanları en fazla Güneydoğu Anadolu'dadır.

11. Bir bölgede nadas alanlarının yıllara göre değişim grafiği incelendiğinde nadas alanlarında belirgin bir azalma olduğu görülmüştür.
Buna göre;
I. sulama olanaklarının artırılması,
II. orman alanlarının tarım arazisi haline getirilmesi,
III. mera alanlarının daraltılması,
IV. teknolojik ilerleme
gibi özelliklerin hangisi nadas alanlarının azalmasında etkili olmuştur?
A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) II ve III E) II ve IV

12. Türkiye'deki coğrafi bölgelerin iklim özellikleri göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi Rize'de turuncuğil yetiştirilmesine benzer bir durumdur?
A) Iğdır'da pamuk yetiştirilmesi
B) Edremit'te zeytin yetiştirilmesi
C) Konya'da buğday yetiştirilmesi
D) Ordu'da fındık yetiştirilmesi
E) Aydın'da incir yetiştirilmesi

Yerleşiklerin engebeli olduğu yerlerde tarımda makine kullanımı zordur.

Makine kullanımı yerleşiklerin sade olduğu yerlerde fazla iken dağlık ve engebeli olan yerlerde azdır.

Tarımda makineleşmeye iş gücü başına düşen üretim miktarı ve kalite artar.

Türkiye'de İç Anadolu, Marmara, Ege gibi yerleşiklerin sade olduğu alanlarda tarımda makine kullanımı yaygınken Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz gibi engebeli alanlarda tarımda makine kullanımı yetersizdir.

İsaretili alanların yeryüzü şekliyle düşünlüğünde tarımda makineleşme II numaralı alanda: Güneydoğu Anadolu'da Orta Fırat Bölümünde daha kolaydır.

Cevap B

8. Türkiye'de son dönemlerde tarım sektöründe gelişmelerin oranı azaltırken sanayi ve hizmet sektörlerinde gelişmelerin oranı artmaktadır.

Türkiye, Antep fıstığı, fındık, kuru kayısı, kuru incir gibi tarım ürünlerinin üretiminde birinci sıradadır. İç bölgelerde tarımda doğal koşullara bağlılığın fazla olduğu ekansız tarım yöntemi yaygındır. Tarımda dayalı sanayi gelişen yaygındır. Tarımsal ve hayvansal maddelerin bir kısmı doğrudan tüketilerek bir kısmı da işlenerek farklı ürünlere dönüştürülür. (Şeker endüstrisi, çay endüstrisi, unlu ürünler endüstrisi, bitkisel yağ endüstrisi, konservecilik Türkiye'deki endüstri kuruluşları arasında yer alır.) Türkiye'nin dış satımında en fazla pay tarıma atılır. Fadesi doğru bir ifade olmuyor Türkiye'nin dış satımında bu pay sanayiye atılır.

Cevap B

9. Türkiye'de genel olarak karasal iklim koşulları etkili olduğu için tarımda sulamaya duyulan ihtiyaç fazladır. Sulama tarımın en önemli sorunlarıdır. Yağış yetersizliği ve sulama sorunlarının varlığı nedeniyle madas sonunu ortaya çıkarmaktadır.

Cevap A

10. Türkiye'nin dünyada birinci sırada olduğu ürünler arasında: kuru üzüm, kuru kayısı, kuru incir, fındık, antep fıstığı yer alır. Zeytin ve buğday ilk sırada yer aldığımız ürünlerden değildir.

Cevap D

11. Türkiye'de bazı yıllardan elde edilen verim iklimle ilgili olarak yıldıan yılla farklılık gösterir. Örneğin buğday üretiminde bazı yıllarda artış bazı yıllarda da düşüş yaşanır. Doğal koşullara bağlılığı azaltıp dalgalanmaları durdurabilmek için tarımda iklimle ilgili çalışmaları sürdürmek gerekmektedir. Bu durumda iklim koşullarına bağlılık ve madas azaltarak, yılla birden fazla ürün alınarak ürün çeşitliliği artacaktır. Tarımsal verimlilik arttığı gibi üretimde süreklilik sağlanacaktır.

Cevap D

12. Bazı tarım ürünleri, kalitesinin bozulmaması, uyandırıcı yapımında kullanılması gibi nedenlerle devlet kontrolindedir. Pırlav, pektin, bitkisel ürünlerdir. Çekirdekler su altında bırakıldığı için sıvılaşma ve çürümeye uğrayarak kaybolmasına neden olur.

Cevap E

13. Çabuk bozulan tarım ürünlerinin yetiştirildiği yerlerin yakınında bu tarım ürünlerini işleyen fabrikalar kurulmuştur. Çabuk bozulan ürünlerin yetiştirildiği alanlarda fabrikalar buralara yakın yerlerde kurulmaktadır. Şarap fabrikası, salça fabrikası, çay fabrikası ve şeker fabrikaları bu genellemeye uygunluk gösterirken sigara fabrikaları bu genellemeye uymaz.

Cevap C

Buğday ekim alanı en geniş tarım ürünüdür. Yetiştirme döneminde nem, olgunlaşma döneminde ise kuraklık ister. Buğday üretiminde yılda yılla dalgalanmalar görülmektedir. Nedeni ise kuru tarım metodunun uygulanması yani ürünün iklimle ilgili olmasıdır. Yaz mevsimini kuraklık istediğinden Doğu Karadeniz kıyılarında yetiştirilemez.

Cevap E

15. Sulama olanaklarının geliştirilmesi bazı tarım ürünlerinin üretiminin artmasını sağlamaktadır. Sulama olanaklarının geliştirilmesi pamuk, şeker pancarı, mısır, pırlav gibi tarım ürünlerinden alınan verimde artış sağlar. Kırmızı mercimeğin ise nem istediği az ve kuraklığa dayanıklı özelliği sahip olması bakımından sulama olanaklarının geliştirilmesi ile üretiminde artış beklenmez.

Cevap C

16. Bazı tarım ürünleri don olayına karşı hassastır. Elma, üzüm, arpa, çavdar soğuga dayanıklı iken turunçgiller, zeytin, muz, çay, fındık don olayına karşı hassastır.

Cevap E

17. Mısır nemlilik ve bol su isteyen bir bitkidir. Doğal ekim alanı Karadeniz kıyı kuşağıdır. Diğer alanlarda sulama imkânlarına bağlı olarak yetiştir. İç Anadolu Bölgesi %34 ile birinci sırada yer alır. %18 ile Güneydoğu Anadolu ikinci sırada yer alır. Toplamda bu iki bölge Türkiye'nin %52'sini oluşturmaktadır.

Cevap A

Yaklaşık aynı enlem üzerinde yer alan merkezlere güneş ışınlarının geliş açısı aynıdır. Tarım ürünlerinin ekim ya da geç olgunlaşmasını belirleyen temel neden doğal konudur. Üç merkez karşılaştırdığımızda tarım ürünlerinin olgunlaşma süresini belirleyen etkenler yükseltili ve sıcaklıktır.

Cevap A

8. Türkiye'nin tarım özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlış bir bilgidir?
- A) Türkiye'de aktif nüfusun yarıdan azı tarımda çalışmaktadır.
- B) Türkiye'nin dış satımında en fazla pay tarıma aittir.
- C) Bazı tarım ürünlerinin üretiminde dünyada birinci sıradadır.
- D) İç bölgelerdeki tarımda geleneksel yöntemler yaygındır.
- E) Tarıma dayalı sanayi kolları yaygındır.

9. Türkiye'de tarımın en önemli sorunu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sulama
B) Gübreleme
C) İlaçlama
D) Tohum ıslahı
E) Makine kullanımı

10.

- I. Fındık
II. Zeytin
III. İncir
IV. Buğday

Türkiye yukarıdaki tarım ürünlerinden hangilerinin dünya üretiminde ilk sırada yer almaz?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

11. Türkiye'de bazı ürünlerden elde edilen verim iklimle ilgili olarak yıldan yıla farklılık gösterir. Örneğin buğday üretiminde bazı yıllarda artış bazı yıllarda da düşüş yaşanır.

Bu sorunu ortadan kaldırmak için yapılması gerekenler arasında;

- I. tarımda iklimle bağımlılığı azaltmak,
II. sulama olanaklarını geliştirmek,
III. tarım alanlarını genişletmek

gibi özelliklerden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

12. Bazı tarım ürünleri; kalitesinin bozulmaması, salgın hastalık uyandırıcı yapımı gibi nedenlerle devlet kontrolündedir.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin devlet kontrolünde olması salgın hastalık oluşturmaya bağlıdır?

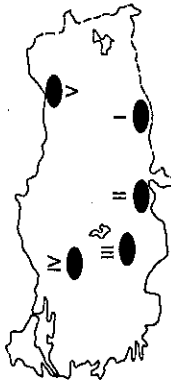
- A) Çay
B) Şeker pancarı
C) Tütün
D) Pamuk
E) Pırlaç

13. Çabuk bozulan tarım ürünlerinin yetiştirildiği yerlerin yakınlarında bu tarım ürünlerini işleyen fabrikalar kurulmuştur.

Aşağıdaki fabrikalardan hangisi bu duruma örnek olamaz?

- A) Şarap fabrikaları
B) Salça fabrikaları
C) Sigara fabrikaları
D) Çay fabrikaları
E) Şeker fabrikaları

14. Buğday yetiştirme döneminde yağış olgunlaşma ve hasat döneminde sıcaklık ve kuraklık ister.

Buna göre, haritada işaretli yerlerden hangisi buğday tarımı için uygun değildir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

15. Sulama olanaklarının geliştirilmesi bazı tarım ürünlerinin üretiminde artışa neden olmaktadır.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinde sulama ile artış olması beklenemez?

- A) Pamuk
B) Şeker pancarı
C) Kırmızı mercimek
D) Mısır
E) Pırlaç

16. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi don olaylarına karşı daha hassastır?

- A) Üzüm
B) Arpa
C) Buğday
D) Şeker pancarı
E) Turunçgil

17. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde iç bölgelerin payı kıyı bölgelerinden daha fazladır?

- A) Mısır
B) Turunçgil
C) Üzüm
D) Zeytin
E) Fındık

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'nin ithal ettiği tarım ürünleri arasında "pirinç" yer almaktadır. İthal edilen tarım ürünleri genellikle tropikal ürünler olup çay, kakao, muz, kivi, karpuz, ananas, hindistan cevizi de yer almaktadır.

Cevap B

3. Doğu Karadeniz'deki yamaçlarda çay tarımının yapılması, çayın bol yağış ve kış ılıklığı isteme uygun olarak bu alanda gerçekleşir.
- Anamur çevresinde muz yetiştirilmesi alanın iklimine uygun olarak kış sıcaklık ortalamasının yüksek olması nedeniyle gerçekleşir.
- Genlik Körfezi'nde yetiştirilen zeytin kış ılıklığı istemesi ve Akdeniz iklimine uygun olmasına bağlıdır.
- Güneydoğu Anadolu'da kırmızı mercimek, nem isteminin az olması ve yaz kuraklığına dayanıklılığı nedeniyle bu bölgede yetiştir.
- Ancak haşhaşın çoğunlukla İç Batı Anadolu'da yetiştirilmesinin iklim seçiciliği ile ilgili yoktur. Kota uygulandığı için İç Batı Anadolu'da yetiştirilir.

Cevap E

4. Türkiye'de tarım ürünlerinin çeşitliliği göstermesinde en etkili faktör iklimdir. Hatta bazı tarım ürünleri ile iklim arasında sıkı bir ilişki kurulabilir. Elma iklim seçiciliği olmayan tüm bölgelerimizde yetiştirilebilir. Kış soğukluğuna ve yaz kuraklığına dayanıklıdır. Elma üretiminde birinci sırada İç Anadolu Bölgesi yer alır.
- Fındık Karadeniz iklimine; turunçgil, zeytin ve incir Akdeniz iklimine daha uygundur.

Cevap D

PEĞEMAKADEMİ

Doğru eşleştirme: muz, zeytin, tıdık, buğdaydır.

Muz: İklim seçiciliği olan meyve kış sıcaklık ortalamasının yüksek olduğu alanlarda yetiştir. Doğal üretim alanı en dar olan meyvedir. Akdeniz Bölgesi kıyılarında Alanya, Gazipaşa, Anamur arasında yetiştirilir. İthal üründür.

Zeytin: Kış ılıklığı isteyen yaz kuraklığına dayanıklı iklim seçiciliği olan yağ bitkisidir. Akdeniz ikliminin tanıtıcı tarım ürünüdür. Ege Bölgesi'nde Edremit - Ayvalık arasında yetiştirilen zeytinden zeytinyağı elde edilir. Güney Marmara'da ise daha çok sofralık zeytin elde edilir.

Fındık: Her mevsim yağış ve kış ılıklığı isteyen fındık humusu ve yıkanmış toprakları sever. Karadeniz ikliminin tanıtıcı tarım ürünüdür.

Buğday: Ekin alanı en geniş tarım ürünüdür. Yetiştirme döneminde nem, olgunluk döneminde kuraklık ister. Türkiye buğday üretiminde birinci sırada İç Anadolu Bölgesi özellikle Konya Bölümü, ikinci sırada Marmara Bölgesi, üçüncü sırada Akdeniz Bölgesi gelir. Yaz kuraklığı istediğinde buğday Doğu Karadeniz kıyılarında yetiştirilmez.

Cevap A

Bölgeler	% (Oran)	Ürün
Karadeniz	100	Çay
Marmara	72	Pirinç
Ege	53	Zeytin
Akdeniz	88	Turunçgil

Tabloda dört bölgede yetiştirilen dört farklı ürünün Türkiye toplam üretimindeki payları yüzde olarak verilmiştir.

Pamuk GAP ile birlikte en fazla Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilmektedir. Tablodaki eşleştirmelerin dışındaki kalır.

Cevap C

10. Türkiye'de nüfus dağılımını etkileyen faktörler arasında fiziki faktörlerden yerleşiklerin geçitlik göstermesi, iklim özelliklerinin farklılık göstermesi, beslet ve ekonomik faktörlerden ekonomik faaliyetlerinin farklı olması, ulaşım olanaklarının farklı olması yer almaktadır. Enlem farkının az olması nüfusun dağılımını etkileyen faktörlerden değildir.

Cevap C

11. Türkiye'de kırsal kesimden şehirlere doğru yoğun bir göç hareketi yaşanmaktadır. Kırsal alanlardan kente yapılan göçlerin nedenleri arasında tarım alanlarının dar olması, tarımda makineleşmenin artması, tarım alanlarının müras yoluyla parçalanması, kırsal alanda iş olanaklarının yetersiz olması, eğitim ve sağlık koşullarının yetersiz olması yer almaktadır.

Tarımın ülke ekonomisindeki payının azalması yer almamaktadır.

Cevap B

12. Türkiye'de yerleşimlerin belirlenmesinde fiziki ve ekonomik yapı belirleyici olmuştur. Toplu yerleşimlerde yerleşiklerinin sade, su kaynaklarının sınırlı olması etkili olmuştur. En fazla İç Anadolu'da yaygındır.

Dağınık yerleşmeler de yerleşiklerinin engelsiz, tarım alanlarının dar olduğu, su kaynaklarının bol olduğu alanlarda görülmektedir. En fazla Doğu Karadeniz Bölgesi'ndedir. Buna göre yerleşimlerde iklim, yerleşiklerin ve su kaynakları etkili değildir.

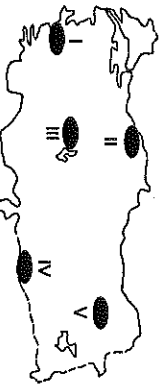
Cevap E

13. Kentlerin büyümesi ve gelişmesinde; tarım, ticaret, endüstri, turizm ve ulaşım gibi faktörler etkilidir.
- İstanbul ticaret, sanayi, liman, üniversite;
 - İzmir tarım, ticaret, sanayi, liman, turizm;
 - Adana tarım, sanayi, ticaret;
 - Zonguldak maden, sanayi;
 - Bursa tarım, ticaret, sanayi, turizm fonksiyonlarına sahiptir.

Buna göre kentlerin büyümesi ve gelişmesinde sahip oldukları fonksiyonları düşünürken tarım, ticaret, endüstri, turizm ve ulaşım gibi faktörlerin daha az etkili olduğu şehir Zonguldak'tır.

Cevap D

14.

Türkiye'de konutlarda yapı malzemesi olarak kullanılan maddelerin doğal özelliklere bağlı olarak değişimi gösterir. Haritada işaretlenmiş alanların doğal özellikleri düşünüldüğünde konut yapımında ahşap en çok Karadeniz Bölgesi'nde kullanılmaktadır. Buna göre II numaralı alanda Batı Karadeniz'de ahşap kullanımını, yıllık yağış miktarının fazlalığına ve ormanların geniş yer kaplamasına bağlı olarak yaygındır.

Cevap B

15.

Nüfusun dağılımında iklim ve yer şekli özellikleri oldukça etkilidir. Haritada işaretlenmiş alanların yerleşiklerinin özellikleri düşünüldüğünde V numaralı alanda yerleşiklerinin engelsiz tarım alanlarının az, ulaşımın zor olmasına bağlı olarak nüfusun yoğunluğu azdır. Buna göre, iklim ve yerleşiklerinin elverişsiz olduğu Haritada nüfus yoğunluğunun az olmasına neden olmaktadır.

Cevap E

16. Kırsal yerleşimlerin özellikleri arasında;

"Ekonomi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Sağlık, eğitim, altyapı hizmetleri yetersizdir. Konut yapımında doğal yapı malzemesi kullanılır. Ulaşım olanakları fazla gelişmemiştir. Kır-yağış insan sayısı ise fazla değildir." bilgileri sayılabilir.

Cevap D

17. Ankara başkent olması, Adana tarım alanlarının verimli olması, Batman'da yer altı kaynakları, Antalya'da turizm faaliyetleri etkilidir. Edirne'de sanayi faaliyetleri yoğun değildir. Ulaşım gelişmiştir.

Cevap D

1. Türkiye'nin aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinde dış alımı daha fazladır?

A) Zeytin B) Pıncık C) Pamuk
D) Tütün E) Fındık

2.

Haritada ☆, △, □, ○ işaretleriyle gösterilen yerlerde yoğun olarak yetiştirilen tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

☆	△	□	○
A) Muz	Zeytin	Fındık	Buğday
B) Zeytin	Fındık	Tütün	Mısır
C) Turunçgil	Muz	Mısır	Arpa
D) Muz	Turunçgil	Buğday	Fındık
E) Şeker pancarı	Turunçgil	Zeytin	Buğday

3. Tarım ürünlerinin doğal yetiştirilme alanları fiziki özelliklerden etkilenir. İklim özellikleri tarım ürünlerinin yetiştirilmesinde oldukça önemlidir.

Bu duruma aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

A) Doğu Karadeniz'deki yamaçlarda çay tarımının yapılması
B) Anamur çevresinde yoğun olarak muz yetiştirilmesi
C) Gemiik Körfezi'nde zeytinin yaygın olması
D) Güneydoğu Anadolu'da kırmızı mercimek üretimi
E) Haşhaşın çoğunlukla İç Batı Anadolu'da yetiştirilmesi

4. Türkiye'de tarım ürünlerinin çeşitliliği göstermesinde en etkili faktör iklimdir. Hatta bazı tarım ürünleri ile iklim arasında sıkı bir ilişki kurulabilir.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin iklim seçiciliği daha azdır?

A) Fındık B) Turunçgil C) Zeytin
D) Elma E) İncir

5. Aşağıdaki tabloda dört bölgede yetiştirilen dört farklı ürünün 2019 TULK verilerine göre, Türkiye toplam üretimindeki payları yüzde olarak verilmiştir.

Bölgeler	% (Oran)
Karadeniz	100
Marmara	72
Ege	53
Akdeniz	88

Buna göre, tabloda aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi yer almaz?

A) Turunçgil B) Pıncık C) Pamuk
D) Zeytin E) Çay

6. Yerleşiklerinin engelsiz olduğu yerlerde tarımda makine kullanımı zordur.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde tarımda makineleşme daha kolaydır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Aynı anda ekilen buğdayın haritada işaretli yerlerde farklı dönemlerde hasat edilmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Yüksek-sıcaklık
B) Enlem-sıcaklık
C) Yüksek-yazış
D) Enlem-yazış
E) Güneş ışınlarının düşme açısı

9. x bölgesinde doğum oranı fazla olmasına rağmen nüfus artış oranı azdır.
y bölgesinde doğum oranı az olmasına rağmen nüfus artış oranı fazladır.

Yukarıdaki bilgilerde nüfusa ilgili verilen özelliklerin farklılık göstermesinde aşağıdakilerden hangisi etkilidir?

- A) Bölge'nin yüz ölçümünün farklı olması
B) Bölge'deki göç hareketinin farklı olması
C) Bölge'deki tarım alanlarının farklı olması
D) Bölge'nin iklim özelliklerinin farklı olması
E) Bölge'nin nüfus miktarlarının farklı olması

10. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki nüfus dağılışı üzerinde etkili değildir?

- A) Yerçekillerinin çeşitliliği göstermesi
B) İklim özelliklerinin farklılık göstermesi
C) Enlem farkının az olması
D) Ekonomik faaliyetlerin farklı olması
E) Ulaşım olanaklarının farklı olması

11. Türkiye'de kırsal kesimden şehirlere doğru yoğun bir göç hareketi yaşanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi göçe neden olan faktörlerden biri değildir?

- A) Tarımda makineleşmenin artması
B) Tarımın ülke ekonomisindeki payının azalması
C) Tarım alanlarının miras yoluyla parçalanması
D) Kırsal kesimde doğum oranının fazla olması
E) Eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersiz olması

12. Yerleşmelerin toplu veya dağınık özellik göstermesinde;

- I. İklim,
II. yer şekli,
III. su kaynakları
gibi özelliklerden hangileri etkilidir?

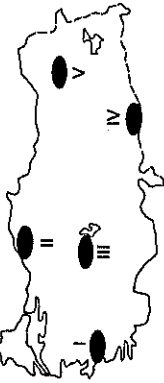
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

13. Kentlerin büyümesi ve gelişmesinde; tarım, ticaret, endüstri, turizm ve ulaşım gibi faktörler etkilidir.

Buna göre, aşağıdaki kentlerin hangisinin gelişiminde bu etkenlerin daha az etkili olması beklenir?

- A) İstanbul B) İzmir C) Adana
D) Zonguldak E) Bursa

14. Türkiye'de konularda yapı malzemesi olarak kullanılan maddeler doğal özelliklere bağlı olarak değişime gösterir.

Haritadaki işaretli yerlerin doğal özellikleri dikkate alındığında hangisinde konutların yapımında taş kullanımı daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Nüfusun dağılışı iklim ve yer şekli özellikleri olduğunda etkilidir.

Haritadaki işaretli yerlerden hangisinin nüfus yoğunluğunun az olmasında hem iklimin hem de yerçekillerinin elverişsiz olmasının etkisinden söz edilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıdakilerden hangisi kırsal yerleşmelerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Ekonomileri daha çok tarım ve hayvancılığa dayalıdır.
B) Alt yapı hizmetleri yetersizdir.
C) Konutların yapımında doğal yapı malzemesi kullanımı yaygındır.
D) Km²'ye düşen insan sayısı fazladır.
E) Ulaşım olanakları fazla gelişmemiştir.

17. Aşağıda verilen şehirlerden hangisinin gelişiminde etkili olan temel faktör yanlış verilmiştir?

- A) Ankara – Başkent olması
B) Adana – Tarım alanlarının verimli olması
C) Batman – Yer altı kaynakları
D) Edirne – Sanayinin yoğun olması
E) Antalya – Turizm faaliyetleri

ÇÖZÜMLER

1. Nüfus yapısı ülkelerin gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi vermektedir. Buna göre kırsal nüfus oranının azalması, okur - yazar oranının artması, sanayide çalışan nüfus oranının artması ve yaşlı nüfusun artması Türkiye'nin gelişmekte olduğuna kanıt olarak gösterirken nüfus yoğunluğunu artması gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi vermez.

Cevap D

Haritada işaretlenmiş alanların özellikleri düşünüldüğünde III numaralı alanda nüfus artışının temel nedeni doğum oranının fazla olmasıdır. Ekonomik gelişmenin yetersiz, eğitim düzeyinin düşük olduğu yörelerde doğum oranları yüksektir. III numara ile gösterilen alan ekonomik ve sosyal bakımdan geri olan III göstermektedir. (Erzurum)

Cevap C

3. 2019 nüfus sayımına göre km²'ye 108 kişi düşmektedir. Bu sayı bölgelere göre farklılık göstermektedir. Artımetlik nüfus yoğunluğu bir alanda km²'ye kaç kişinin düşüğünü gösterir. Bir yerin toplam nüfusunun o yerin yüz ölçümüne bölünmesiyle elde edilir.

Buna göre bölgelerin gelişmişlik düzeyi ile artımetlik nüfus yoğunluğu arasında ilişki yoktur.

Cevap C

4. Türkiye'de nüfusun bölgelere dağılışı;

- toprakların verimliliği,
- sanayi faaliyetleri,
- doğal güller,
- ulaşım olanakları,

bölgelere ve bölgelere göre farklılık göstermektedir. Farklılığın ortaya çıkmasında "doğal faktörler ve beşerî - ekonomik faktörler" belirleyici olmuştur.

Doğal faktörler arasında iklim, toprak özellikleri, orman örtüsü, su kaynakları ve yüzey şekilleri etkili olurlar. Beşerî - ekonomik faaliyetler arasında tarım, yer altı kaynakları, ulaşım ve turizm faaliyetleri belirleyici olmuştur.

Buna göre nüfusun bölgelere dağılışı doğal güllerin etkisi daha azdır.

Cevap B

5.

Volkanik arazilerin yaygın olduğu yörelerde tarım alanlarının verimli olması yerel nüfusunun artmasına neden olmuştur.

Haritada işaretlenmiş alanların özellikleri düşünüldüğünde Orta Kızılırmak Bölümü'nün volkanik şekillerin en geniş yer kapladığı bölüm olduğu sonucuna varılır. Buna göre volkanik arazinin yaygın olmasına bağlı olarak tarım alanlarının verimliliği bu yörede nüfusunun fazla olmasında etkili olmuştur.

Cevap B

6. Seçeneklerde verilen Türkiye'nin nüfus özellikleri ile ilgili verilen "Son yıllarda nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımında en fazla pay tarıma aittir." bilgisi yanlıştır. Türkiye'de son dönemlerde hizmet ve sanayi sektörlerinde çalışanların oranları artarken tarımda çalışanların oranı azalmaktadır.

Cevap C

PEĞEMAKADEMİ

7. Türkiye'de görülen göçlerin nedenleri arasında tarım alanlarının miras yoluyla bölünmesi, tarımda makineleşmeyle birlikte kırsal kesimde işsizliğin artması, iş olanaklarının yetersiz olması, eğitim ve sağlık koşullarının yetersizliği, doğal afetlerden korunma isteği yer almaktadır. Tarımda sulama olanaklarını geliştirme göçlerin nedenlerinden biri değildir.

Cevap D

8. Marmara Bölgesi Türkiye'nin en fazla göç alan bölgesidir. Yerçekillerinin sade olması, iklim çeşitliliğinin fazla olması, verimli tarım alanlarının olması gibi nedenler bu durumun belirleyici etkenleri arasında yer alırken en önemli nedeni ise iş olanaklarının fazla olmasıdır.

Cevap D

9. x bölgesinde doğum oranı fazla olmasına rağmen nüfus artış oranı azdır.

y bölgesinde doğum oranı az olmasına rağmen nüfus artış oranı fazladır. Bir bölgede doğal nüfus artışı bölgedeki doğum ve ölüm oranlarına göre hesaplanır. Gerçek nüfus artışında doğum ve ölüm oranlarının yanında göç faktörü de etkilidir.

Buna göre x bölgesinde doğum oranının fazla olmasına rağmen nüfus artış oranının azlığı, y bölgesinde doğum oranının azlığına rağmen nüfus artış oranının fazla olmasının nedeni bölgedeki göç hareketlerinin farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

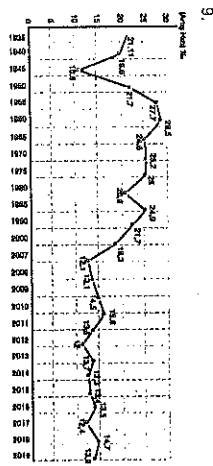
Cevap B

8. Kadın ve erkek nüfus oranları arasında doğal bir denge olmasına rağmen Türkiye'nin bazı sayım yıllarında kadın ve erkek nüfus arasında önemli farklılıklar görülmüştür.

1918 - 1923 döneminde savaşların yaşanması, 1940 - 1945 döneminde II. Dünya Savaşı nedeniyle selâhberlik ilan edilmesi, 1960 - 1965 döneminde özellikle yüksek erkek nüfusun işçi olarak yurt dışına gitmesi gibi sebeplerden dolayı bazı sayım yıllarında kadın - erkek nüfus arasında önemli farklılıklar yaşanmıştır.

Mübadele bu durumun görüldüğünde etkili değildir.

Cevap C

9. Grafikte 1935 - 2020 yılları arasında Türkiye'nin nüfus artış hızı gösterilmiştir.

- Grafikteki veriler dikkate alındığında;
- 1935'ten 2019'a kadar olan süreçte nüfus miktar sürekli olarak artmıştır;
- Nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem 1960'tır.
- 1965 yılından sonra nüfus artış hızı genel olarak azalmaktadır.
- Nüfus artış hızında yıllara göre dalgalanmalar olmuştur.

bilgilerine ulaşıldığında E seçeneğinde verilen nüfus miktarlarında 1945 - 1975 ve 2007'de azalmalar olmuştur. Bilgisiye ulaşılmaz çünkü nüfus oranı hızında azalış olsa da nüfus miktarı hiçbir zaman azalmaz.

Cevap E

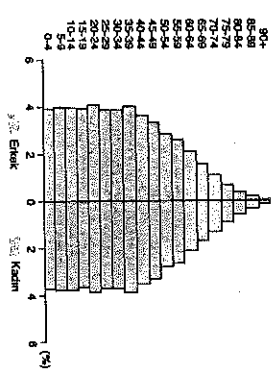
10. Türkiye'de çalışan nüfus içinde tarım sektörünün oranını 1980 yılında %62,5 iken 2016 yılında %19,5'e düşmesinin en önemli nedeni kırsal kente yaşanan yoğun göç olaylarıdır. Bu göçlerin nedenleri incelendiğinde bunlardan birinin tarımda makine kullanımına bağlı olarak insan gücüne duyulan ihtiyaç azalma görülmektedir.

Cevap B

11. Türkiye'nin nüfus özellikleri dikkate alındığında son yıllarda nüfus artış oranı azalmaya başlamıştır. Buna rağmen nüfus miktarı sürekli artış gösterir. Nüfus miktarının artışına bağlı olarak da artan nüfus yoğunluğu sürekli artış gösterir.

Cevap E

12. Yaş grubu

Türkiye'nin 2019 yılı nüfus piramidi göz önüne alındığında, Türkiye ile ilgili elde edilebilecek bilgiler arasında;

nüfusun yaş durumu yani çocuk, genç, olgun ve yaşlı nüfus miktarı, nüfusun cinsiyet yapısı, ülkenin genel ekonomik düzeyi, gelişme çağındaki nüfus oranı sayılabilir. Ancak yaş piramidinin incelenmesiyle kişi başına düşen mülk gelire ulaşmak mümkün değildir.

Cevap C

13. Türkiye'de hızlı nüfus artışının sonuçları arasında işsizlik, nüfusun artmasına bağlı olarak çevre kirliliği, doğal kaynakların tükenmesi, köyden kente göç olayı artar. Fakat kalkınma hızı yavaşlar.

Cevap B

14.

- A) Kentleşme nüfus oranının en fazla olduğu bölge Marmara'dır.
- B) Türkiye nüfusunun %90'dan fazlası kenti nüfus kapsamındadır.
- C) Güneydoğu Anadolu'da gelişmişlik oranı Doğu Anadolu'dan fazladır.
- D) Kırsal nüfus miktarının en fazla olduğu bölge Karadeniz'dir.

seçenekten doğru bilgilerdir.

Fakat 'I'ç Anadolu Bölgesi'nde nüfus miktarı Ege Bölgesinden azdır. Bilgisi ise doğru bir ifade değildir. İç Anadolu, Marmara'dan sonra en çok nüfuslanan ikinci bölgedir.

Cevap E

1. Nüfusa ilgili bazı bilgiler ülkemizin gelişmişliği hakkında yorum yapmamızı sağlar.

Aşağıdaki bilgilerden hangisi Türkiye'nin gelişmekte olduğuna kanıt olarak gösterilemez?

- A) Kırsal nüfus oranının artması
- B) Okuryazar oranının artması
- C) Sanayide çalışan nüfus oranının artması
- D) Nüfus yoğunluğunun artması
- E) Yaşlı nüfus oranının artması

Yukarıdaki haritada gösterilen alanların hangisinde, nüfus artışının temel nedeni doğum oranının fazlalığıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. 2019 nüfus sayımına göre Türkiye 108 kişi düşmektedir. Bu sayı bölgelere göre farklılık göstermektedir.

Bu durum;

- I. bölgelerin yüz ölçümü,
- II. bölgelerin nüfus miktarı,
- III. bölgelerin il sayıları

gibi özelliklerden hangileriyle doğrudan ilgili değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

4. Türkiye'de nüfusun bölgelere dağılışı;

- I. toprakların verimliliği,
- II. sanayi faaliyetleri,
- III. doğal güller,
- IV. ulaşım olanakları

gibi faktörlerden hangilerinin etkisi daha azdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
- D) II ve III E) III ve IV

5. Volkanik arazilerin yaygın olduğu yörelerde tarım alanlarının verimli olması yörenin nüfuslanmasına neden olmuştur.

Haritadaki işaretli yerlerin hangisi bu duruma örnek oluşturmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin nüfus özellikleriyle ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) 2000 yılından sonra okur-yazar oranı %90'ı geçmiştir.
- B) Nüfusun yarınsından fazlası şehirlerde yaşamaktadır.
- C) Son yıllarda nüfusun ekonomik faaliyet koluna göre dağılımından en fazla pay tarıma aittir.
- D) Şehirlenme oranının artmasında en etkili faktör kırsal kesimden olan göçlerdir.
- E) Nüfusun yarınsından fazlası 15-64 yaş grubundaki gelişme çağındaki nüfustur.

7. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de görülen göçlerin nedenlerinden biri değildir?

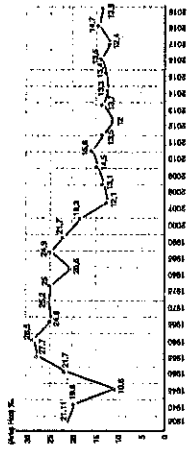
- A) Eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanma
- B) Doğal afetlerden korunma
- C) İşsizlik sıkıntısından kurtulma
- D) Tarımda sulama olanaklarının gelişmesi
- E) Topraklarda kamulaşma

8. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nin Türkiye'nin en fazla göç alan bölgesi olmasında etkili faktördür?

- A) Yerçekiliğin sade olması
- B) İklim çeşitliliğinin fazla olması
- C) Verimli tarım alanlarının bulunması
- D) İş olanaklarının fazla olması
- E) Eğitim seviyesinin yüksek olması

9. Aşağıdaki grafikte 1935 - 2019 yılları arasında Türkiye'nin nüfus artış hızı gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- 1935'ten 2019'a kadar olan süreçte nüfus miktarı sürekli olarak artmıştır.
- Nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem 1960'tır.
- 1965 yılından sonra nüfus artış hızı genel olarak azalmaktadır.
- Nüfus artış hızında yıllara göre dalgalanmalar olmuştur.
- Nüfus miktarında 1945, 1975 ve 2007'de azalmalar olmuştur.

10. Türkiye'de, çalışan nüfus içinde tarım sektörünün oranı 1980 yılında %62.5 iken, bu oran 2019 yılında %19.8'e düşmüştür.

Tarım sektöründeki bu azalma;

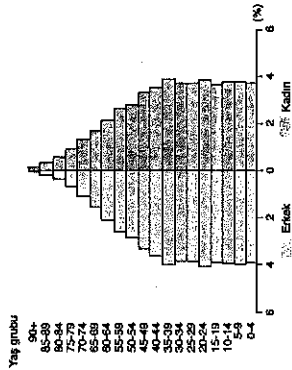
- tarım ürününü çeşitliliğinin azalması,
 - tarımda makineleşmenin artması,
 - tarımda sulama olanaklarının artması
- gibi özelliklerden hangilerinin sonucudur?
- Yalnız I
 - Yalnız II
 - Yalnız III
 - I ve II
 - II ve III

11. I. Aritmetik nüfus yoğunluğunun giderek artması
II. Yıllık nüfus artış oranının sürekli artması
III. Nüfus miktarının sürekli artması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye nüfusunun özelliklerindendir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- I ve III

12. Aşağıdaki grafik, 2019 yılında Türkiye nüfusunun cinsiyete ve yaş gruplarına göre dağılımını göstermektedir.

Yalnızca grafikteki bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- Hangi yaş grubunda nüfusun en fazla olduğu?
- Kadın ve erkek nüfusu arasındaki fark?
- Kişi başına düşen milli gelire?
- Toplam nüfus miktarına?
- 60 yaşın üzerindeki nüfus oranına?

13. Türkiye'de hızlı nüfus artışının sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisinde artış görülmez?

- İşsizlik
- Ekonomik kalkınma hızı
- Çevre kirliliği
- Doğal kaynakların tüketimi
- Köyden kente göç olayı

14. Türkiye'nin nüfus özellikleri ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- Kentsel nüfusun oranının en fazla olduğu bölge Marmara'dır.
- Türkiye nüfusunun %90'dan fazlası kentsel nüfus kabul edilmektedir.
- Güneydoğu Anadolu'da şehirleşme oranı Doğu Anadolu'dan fazladır.
- Kırsal nüfus miktarının en fazla olduğu bölge Karadeniz'dir.
- İç Anadolu Bölgesi'ndeki nüfus miktarı Ege Bölgesi'ne azdır.

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'nin nüfus özellikleri arasında;

Hizmet sektöründe çalışan nüfusun endüstride çalışan nüfustan fazla olması yer alır. Hizmet sektörü %56.5, Tarım sektörü %13.2, Sanayi sektörü %19.8, İnşaat sektörü %5.5'tir. (2019)

Türkiye'de son dönemlerde tarım sektöründe çalışanların oranı azalırken sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların oranı artmaktadır.

Kentlerde yaşayan nüfus miktarı kır nüfusundan fazladır. Kentsel nüfus oranının kırsal nüfusa göre fazla olmasında tarımda makineleşmenin artması, kentlerde iş olanaklarının fazla olması, eğitim, sağlık vb. konularının fazla olması etkili olur.

Çalışan nüfus içinde erkek sayısı kadın sayısından fazladır. Karadeniz'e kıyısı olan illerde nüfusun büyük bir bölümü kıyı kuşağında toplanmıştır.

Ancak son yıllarda nüfus yoğunluğu azalmaktadır bilgilisi yanlış olur. Her sayım döneminde bir önceki sayıma göre yoğunluk artmıştır.

Cevap E

2. Nüfus sayımları belli periyodik aralıklarla yapılan istatistik işlemlerdir. Türkiye'de ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmıştır. Nüfus sayımları ülke ile ilgili birçok özellik hakkında bilgi verir. Bunlar arasında toplam nüfus miktarı, nüfusun cinsiyet yapısı, yaş durumu (genç, olgun, yaşlı nüfus miktarı) nüfusun cinsiyet yapısı, çalışma çağındaki nüfusun oranı, bağımlı nüfus oranı, eğitim durumu hakkında bilgi edinmek mümkündür. Ancak bir ülkenin nüfus sayımından nüfus yoğunluğu elde edilemez.

Cevap D

3. Türkiye'de son yıllarda nüfus artış hızının azalma nedenleri arasında; eğitim seviyesinin yükselmesi, kentsel nüfusun oranının artması, kadınların çalışma hayatında aktif yer edinmesi, insanların bilinçlenmesiyle çocuk sayısının azalması yer alırken yurt dışına yapılan göçlerin artması nüfus artış hızını etkileyen unsurlardan biri değildir.

Cevap C

4. Eğitime verilen önemin artmasıyla okul çağındaki gençlerin varlığı ve tarımda makineleşme oranının artması Türkiye'de 1955'ten 2019'a kadar iş gücüne dahil olan nüfusun azalmasına neden olmuştur. Kadınların çalışma hayatında yer alması ise iş gücüne dahil nüfusu azaltmaz aksine artırır.

Cevap D

5. Yüz ölçümleri yaklaşık aynı olan iki bölgenin aritmetik ve fizyolojik nüfus yoğunluğu karşılaştırılmasında aritmetik nüfus yoğunlukları birbirine yakınken fizyolojik nüfus yoğunlukları arasındaki farkın fazla olduğu görülmüştür.

Aritmetik Nüfus Yoğunluğu: Bir yerde km^2 ye kaç kişinin düştüğünü gösterir. En fazla kullanılan nüfus yoğunluğu yöntemidir. Bir yerin toplam nüfusunun o yerin yüz ölçümüne bölünmesiyle elde edilir. Aritmetik nüfus yoğunluğu en fazla Marmara'da, en az ise Doğu Anadolu'dadır.

Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu: Tarım alanlarının her km^2 sine düşen nüfustur. Fizyolojik nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu bölge Marmara Bölgesi'dir. Tarım topraklarının beslemek zorunda olduğu insan sayısını belirtir.

Buna göre aritmetik nüfus yoğunlukları birbirine yakınken fizyolojik nüfus yoğunlukları arasındaki farkın fazla olmasının nedeni yerleşiklerinin engebeli ya da nüfusun kalabalık olmasıdır.

Tarımsal üretimin miktarının tüketimi karşılayamamasıdır. İki bölgenin aritmetik nüfus yoğunlukları birbirine yakınken fizyolojik nüfus yoğunluklarının daha fazla olmasının nedeni tarım alanı yüz ölçümlerinin farklı olmasıdır.

Cevap C

TEGEMAKADEMİ

6. Türkiye'ye doğum oranının yüksek olması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin artmasında, genç nüfusun oranının fazla olmasında, kırdan kente göçün artmasında, kişi başına düşen mülk gelirim düşmesinde etkili olur. Sanayi sektöründe iş gücü ihtiyacının artması doğum oranının yüksek olmasının bir sonucu değildir.

Cevap C

7.

Türkiye'de bazı yerler yaz mevsiminde yoğun olarak mevsimlik göç alır.

Turizme bağlı nüfusunun artması mevsimlik nüfus değişimine yol açmaktadır. II, III, IV ve V numaralı alanlarda yaz mevsiminde yaşanan mevsimlik göçün nedeni turizmdir. I numaralı alanda nüfusun yaz mevsiminde artmasının nedeni tarımsal faaliyetlerden kaynaklanmaktadır.

Cevap A

8. Orman yangınları özellikle yaz mevsiminde meydana gelen ve temelde insanın neden olduğu afetlerdendir. Türkiye'de yaz sıcaklarının fazla olmasından dolayı en fazla Akdeniz ve Ege Bölgelerinde, nemlilik ve yağışın dolayısıyla en az Karadeniz Bölgesinde görülür.
- Buna göre doğal şartlar dışındakilerde orman yangınlarının görülmeye ihtimalinin daha az olduğu yer Ayder Yaylastır.

Cevap D

9. Ülkemizde hemen hemen her yıl Edirne çevresinde sel olayı gerçekleşmektedir. Bulgaristan'ın Meriç nehri üzerindeki barajların kapaklarını açmasıyla Edirne çevresi sularda kalır. Türkiye'de sel, akarsu deniz suya gittiği büyük su kütlesinin kimi zaman fazla suyla yükselmesi ve taşarak yatağından çıkması şeklinde gerçekleşir. Ülkemizde Edirne çevresinde sel olayı çok sık yaşanmaktadır. Bulgaristan'ın Meriç nehri üzerindeki barajların kapaklarını açması bu şehrin sular altında kalmasına neden olmaktadır. Vadi tabanının geniş olması ve akarsuyun drenaj ağının yı olmaması bu taşkınlara sebebiyet vermektedir.

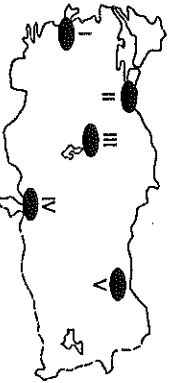
Cevap D

10. İzlanda'da 2010 yılında meydana gelen bir volkanik patlama, kalı bulutlarının yayılmasıyla çok geniş bir alanda etkili oldu. Ülkemiz de birleşik kilometre uzakta meydana gelen bu patlamadan etkilendi.

Cevap B

11. Türkiye'de son 10 yılda doğal afetlerde meydana gelen can kayıplarının yaklaşık yarısı seller nedeniyle olmuştur. Seller özellikle ilkbahar aylarında meydana gelen önemli afetlerdir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel etmen ilkbaharda yağış miktarının artması ve kar erimelerinin etkili olmasıdır.

Cevap A

12. Dünya'da ve Türkiye'de son yıllarda çevre sorunlarıyla ilgili birçok çalışma yapılmaktadır. Çok sayıda panel düzenlenmekte, çeşitli antlaşmalar imzalanmaktadır. Doğal çevreyi en fazla tehdit eden unsur ise sanayileşmedir. I numaralı alan Ege Bölgesinde sanayinin en fazla geliştiği yer alan İzmir ve çevresi, II numaralı alan İzmit Sanayi Havzası, III numaralı alan Ankara, IV numaralı alan İstanbul, V numaralı alan Trabzon - Rize çevresidir.

- Verilen alanlar ve burada bulunan sanayi kuruluşları düşünüldüğünde V numaralı alan, Trabzon - Rize'de doğal ortam daha güçlüdür.

Cevap E

13. Türkiye'de meydana gelen bir deprem, Japonya'da meydana gelen aynı büyüklükteki bir depreme göre daha çok zarar oluşturmaktadır. Bunun nedeni ülkeler arasındaki gelişmişlik seviyesidir.

Cevap C

14. Teknolojinin gelişmesiyle, sanayi tesisleri, elektrik santralleri, taşıtın egzozlarından çıkan gazlar havayı kirletmektedir. Çatalca Kocaeli Bölümü, Türkiye'de nüfusun ve kentleşmenin en fazla olduğu bölümler, Endüstrinin en çok geliştiği bölümler, Endüstrinin geliştiği merkezler: İstanbul, İzmit ve Sakarya'dır. Teknolojinin gelişmesi, sanayi tesislerinin varlığı, taşıtlardan çıkan egzoz gazlarının havayı kirletmesi sonucu verilen yerler arasında hava kirliliğinin en fazla olduğu alan İzmit'tir.

Cevap A

15. Türkiye 3 tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesidir. Ayrıca çok sayıda ırmak ırmakı akarsuya sahip olmasına rağmen su zenginliği açısından yer almamaktadır. Bu durumun nedeni yağış rejiminin düzensiz olması ve iklim koşullarının etkisi ile açıklanır.

Cevap C

1. Türkiye nüfusu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hizmet sektöründe çalışan nüfus endüstride çalışan nüfusa fazladır.
B) Kentlerde yaşayan nüfus kırsal nüfusa kıyasla fazladır.
C) Çalışan nüfus içinde erkek sayısı kadın sayısından fazladır.
D) Karadeniz'e kıyısı olan illerde nüfusun büyük bir bölümü kırsal kuşağında toplanmıştır.
E) Son yıllarda nüfus yoğunluğu azalmaktadır.

2. Nüfus sayımları belli periyodik aralıklarla yapılan istatistik işlemlerdir. Türkiye'de ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmıştır. Nüfus sayımları ilke ile ilgili birçok özellik hakkında bilgi verir.

- Aşağıdakilerden hangisi nüfus sayımlarından doğrudan elde edilecek bilgilerden biridir?

- A) Toplam nüfus miktarı
B) Nüfusun çalışmaya katılmasına göre dağılımı
C) Kentsel nüfus
D) Nüfus yoğunluğu
E) Eğitim durumu

3. Türkiye'de son yıllarda nüfus artış hızının azalmasını nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Eğitim seviyesinin yükselmesi
B) Kentsel nüfusun oranının artması
C) Yurt dışına yapılan göçlerin artması
D) Kadınların çalışmaya hayatına girmesi
E) İnsanların bilinçlenmesiyle çocuk sayısının azalması

4. Türkiye'de kalkınma hızının artmasına rağmen iş gücüne dahil nüfusun azalması;

- I. öğrenci sayısının artması,
II. tarımda makineleşmenin artması,
III. kadınların çalışmaya hayatında daha fazla yer alması gibi özelliklerden hangileri etkilidir?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Yüz ölçümleri yaklaşık aynı olan iki bölgenin aritmetik ve fizyolojik nüfus yoğunluğu karşılaştırılmasında aritmetik nüfus yoğunluğunun birbine yakınken fizyolojik nüfus yoğunluğunun arasındaki farkın fazla olduğu görülmüştür.

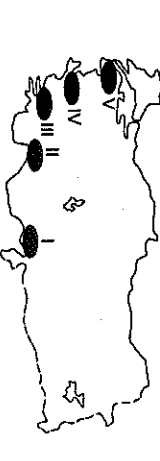
- Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Toplam nüfus miktarının farklı olmasıyla
B) Tarımda çalışan nüfus sayısının farklı olmasıyla
C) Tarım alanı yüz ölçümlerinin farklı olmasıyla
D) İklim şartlarının farklı olmasıyla
E) Kadın - erkek nüfus oranının farklı olmasıyla

6. Türkiye'de doğum oranının yüksek olması aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili değildir?

- A) Eğitim ve sağlık hizmetlerinin aksaması
B) Genç nüfus oranının fazla olması
C) Sanayi sektöründe iş gücü ihtiyacının artması
D) Kırsal kente göçün artması
E) Kişi başına düşen mülki gelirin azalması

7. Türkiye'de bazı yerler yaz mevsiminde yoğun olarak mevsimlik göç alır.

- Hartada gösterilen alanların hangisinde yaz aylarındaki nüfus artışı farklı bir nedene bağlıdır?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Kadın ve erkek nüfus oranları arasında doğal bir denge olmasına rağmen Türkiye'nin bazı sayım yıllarında kadın ve erkek nüfus arasında önemli farklılıklar görülmüştür.

- Bu durumun görüldüğünde;
- I. göçler,
II. savaşlar,
III. mübadele gibi faktörlerden hangileri etkili değildir?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

8. Orman yangınına özellikle yaz mevsiminde meydana gelen ve temelde insanın neden olduğu afetlerdendir. Aşağıda verilen yerlerin doğal şartları düşünüldüğünde hangisinde orman yangınının görülme ihtimali daha azdır?

- A) Antalya Bölümü
B) Menteşe Yöresi
C) Kapıdağ Yarımadası
D) Ayder Yaylası
E) Gelibolu Yarımadası

9. Ülkemizde hemen hemen her yıl Edime çevresinde sel olayı gerçekleşmektedir. Bulgaristan'ın Meriç Nehri üzerindeki barajların kapaklarını açmasıyla Edime çevresi sular altında kalmaktadır.

Bu durum;

- I. vadi tabanının geniş olması,
II. akarsuyun drenaj ağının iyi olmaması,
III. bölgede yağış miktarının fazla olması
gibi özelliklerden hangileriyle daha çok ilgilidir?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

10. İzlanda'da 2010 yılında meydana gelen bir volkanik patlama, küll bulutlarının yayılmasıyla çok geniş bir alanda etkili oldu. Ülkemiz de binlerce kilometre uzakta meydana gelen bu patlamadan etkilendi.

Bu durum;

- I. Türkiye'deki volkanik dağların aktif hâle geldiği,
II. Ülkemizde o dönemde İzlanda hava akımlarının etkili olduğu,
III. Türkiye'nin dünyadaki tüm volkanik faaliyetlerden etkilenebileceği

gibi özelliklerden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

11. Türkiye'de son 10 yılda doğal afetlerde meydana gelen can kayıplarının yaklaşık yarısı seller nedeniyle olmuştur. Seller özellikle ilkbahar aylarında meydana gelen önemli afetlerdir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Yağışlar ve kar erimeleri
B) Bitti örtüsünün cizliği
C) Eğimin fazlalığı
D) Akarsuların su seviyesinin artması
E) Vadilerin dar ve derin oluşu

12. Dünya'da ve Türkiye'de son yıllarda çevre sorunlarıyla ilgili birçok çalışma yapılmaktadır. Çok sayıda panel düzenlenmekte, çeşitli antlaşmalar imzalanmaktadır. Doğal çevreyi en fazla tehdit eden unsur ise sanayileşmedir.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde doğal ortam daha güvenlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'de meydana gelen bir deprem, Japonya'da meydana gelen aynı büyüklükteki bir depreme göre daha çok zarar oluşturmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arazinin jeolojik yapısı
B) Kırık hatların varlığı
C) Gelişmişlik seviyesi
D) Nüfuslana farkı
E) Yerçekillerinin farklılığı

14. Teknolojinin gelişmesiyle; sanayi tesisleri, elektrik santralleri, taşıtların egzozlarından çıkan gazlar hava- yı kirlenmektedir.

Aşağıda verilen yerlerin hangisinde hava kirliliği daha fazladır?

- A) İzmit çevresi
B) Şanlıurfa çevresi
C) Isparta çevresi
D) Afyon çevresi
E) Çanakkale çevresi

15. Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili ve çok sayıda içli ufaklı akarsuya sahip olmasına rağmen dünyadaki su zengin ülkeler arasında yer almaz.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Akarsuların debisinin azlığı
B) Yerçekillerinin eğimi engebeli olması
C) İklim koşullarının etkisi
D) Su tüketiminin fazlalığı
E) Tarımda su ihtiyacının fazlalığı

ÇÖZÜMLER

Erozyon toprağın verimli olan üst kısmının dış kuvvetler tarafından taşınmasıdır.

Akarsular ve rüzgar tarafından toprağın aşındırılarak sürdürülmesi şeklinde gerçekleşen erozyon, eğimli arazi, bitki örtüsünün yoksun alanlarda gerçekleşir. Sağanak yağış nedeniyle ana kayanın kolay aşınması ve yanlış arazi kullanımı da erozyona sebep olmaktadır. Bitti örtüsünün yoksun özellikle iç bölgelerde ırmakların iç Anadolu Bölgesi Konya - Karapınar çevresinde rüzgar erozyonu; eğimli arazide su erozyonu ekildir.

Buna göre II numaralı alanda Batı Karadeniz'de erozyon görülme ihtimalinin iklim özellikleri dikkate alındığında daha az olduğu sonucuna varılır.

Cevap B

Çöllerde: Doğal olaylarla veya insanın ekosistemi tahrip etmesi yüzünden bir bölgenin gittikçe kuraklaşması, çoraklaşmasıdır.

Haritada işaretlenmiş yerlerin fiziki özellikleri dikkate alındığında İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Konya Bölümü Karapınar çevresinde kuraklaşma ve çoraklaşma daha hızlı bir şekilde yaşanır. Bu alanlarda erozyonun en önemli nedeni ise kuraktır.

Cevap B

Heyelan: eğim ve engebe koşullarının fazla olduğu, yeterli derecede yağış alan yerlerde etkili olan bir kütle hareketidir. Toprağın eğimli araziler boyunca kütleler halinde bulunduk-

lan yerden aşağı kayması şeklinde gerçekleşen heyelan; haritada işaretlenmiş alanlardan IV numaralı alanda, Doğu Karadeniz'de görülme olasılığı en fazla olan doğal afettir. Doğu Karadeniz'in fiziki özelliklerine bağlı olarak gerçekleşir. Eğimli arazi ve bol yağış burada heyelana neden olur. Heyelanın en fazla ilkbaharda yaşanmasının nedeni ise bu dönemde yağışların yanında kar erimelerinin de etkili olmasıdır.

Cevap D

4. Nöbetleşe ekim yapmak, tarlaları eğime dik sürmek, halkı bilgilendirmek, eğimli arazilerde taracalandırma yapmak, nadas yöntemi yerine nöbetleşe ekim yapmak, ağaçlandırmaya yapmak, meraları korumak, besi ve ahır hayvan-cılığını geliştirmek erozyonu önlemek için alınabilecek tedbirler arasında yer alır.

Cevap D

Çığ: Yüksek dağların dik yamaçlarından koparak yuvarlanmaya başlayan, yuvarlanırken büyüyen kar yığınlarıdır ve bitti örtüsünün az olduğu; dağlık, engebeli alanlarda yoğun ve sürekli kar yağışı sonucu yamaçlarda oluşan kar örtüsünün aşağıya doğru hareketidir.

Türkiye'de çığ oluşması için uygun alanlar arasında Doğu Karadeniz, Erzurum - Kars, Hakkâri Bölümü, Yukarı Mu-rat - Van Bölümü yer almaktadır. Buna göre V numaralı alanda çığ oluşma ihtimali daha fazladır.

Cevap E

6. Heyelan olayının gerçekleşmesi için eğimli bir arazide toprağın neme doygun hâle gelmesi gerekir. Verilen alan-ların özellikleri düşünüldüğünde III numaralı alanda; Kon-ya'da heyelan görülme ihtimali daha azdır.

Cevap C

7. Doğal çevreyi koruma yolları arasında;

- sanayi atıklarının kontrollü olması,
- halkın bilgilendirilmesi,
- ağaçlandırmaya çalışmalarının yapılması,
- ormanların korunması,
- doğal dengenin bozulmaması için önlemler alınması yer alır. İnsanların koruma altına alınan yerlere girişlerinin yasaklanması doğal çevreyi koruma yollarından biri de-ğildir.

Cevap D

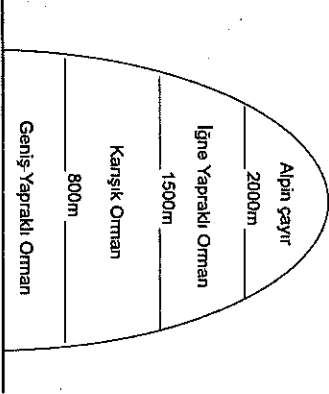
7. A merkezinde sıcaklığın düştüğü dönemde yağış miktarı azdır.
B merkezinde en fazla yağış ilkbaharda düşer.
Sıcaklığın düştüğü dönemde yağış miktarının artması Antalya için geçerli bir yargıdır. Çünkü Akdeniz ikliminin kışın yağışlıdır. En fazla yağışın ilkbaharda düşmesi ise Ankara için geçerli bir yargıdır. Karasal iklimin en yağışlı mevsimi ilkbahardır.
Cevap B

8. I. 724 mm
II. 1013 mm
III. 323 mm
Üç merkezde düşen yıllık ortalama yağış miktarları göz önüne alındığında I. merkez 724 mm yıllık ortalama yağış miktarı ile Samsun'dur. Orta Karadeniz Bölümü'nde yer alan Samsun ilinin Çankırı Dağları'nın kıyından uzakta başlaması nedeniyle bölge diğer bölümlerine göre daha az yağış alır.
1013 mm yıllık ortalama yağış miktarına sahip olan diğer yöre Muğla'dır. Menteşe Dağları kıyıya paralel uzandığı için kıyıdağı diğer dağlara göre farklılık gösterir ve bu durum bölgenin diğer bölümlerine göre yağış miktarının daha fazla olmasına neden olur.
323 mm yıllık ortalama yağış miktarına sahip olan diğer yöre ise Konya'dır. Türkiye'de yağışın en az düştüğü bölümlerdir.
Cevap B

9. Gerçek sıcaklık bir bölgedeki ölçülen sıcaklıktır. Bir bölgedeki gerçek sıcaklığı yükseltir etkiler. Gerçek sıcaklık yerdan yükseltilince her 100 m'de 0.5°C azalır.
İndirgenmiş sıcaklık, yükseltilmiş gerçek sıcaklık üzerindeki etkisinin ortadan kaldırılarak hesaplanmış sıcaklık değeridir.
İndirgenmiş sıcaklıkla gerçek sıcaklık arasındaki farkta bakılarak yükseltilmiş en fazla ya da en az olan bölge bulunabilir.
Cevap A
10. Karadeniz Bölgesi'nde doğal koşullarda yetişen bir bitki Karadeniz ikliminin hakim olduğu Yıldız Dağları Bölümü'nde yetişme ihtimali bulur.
Cevap B

PEGEMAKADEMİ

13.

Yukarıdaki şekilde Karadeniz iklim bölgesinde bir dağ yamacı boyunca bitki örtüsünün yükselişle bağlı olarak değişimi gösterilmiştir.
Karadeniz iklim bölgesinde bir dağ yamacı boyunca bitki örtüsü yükselişle bağlı olarak geniş yapraklı orman, karışık orman, iğne yapraklı orman ve alpin yayırlar şeklinde kuzaklar oluşur. Türkiye'de orman oranının en fazla olduğu iklimdir. Deniz seviyesinden yükselirken doğu sıcaklık ve nem azaldığından orman örtüsü bu tür kuzaklara neden olur.
Cevap A

1. Erozyon toprağın yerini alan üst kısmının dış kuvvetler tarafından taşınmasıdır.

Buna göre, erozyon oluşumunu etkileyen faktörler düşünüldüğünde haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde erozyon görülme ihtimali daha azdır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Çölleşme: Doğal olaylara veya insanın ekosistemleri tahrip etmesi yüzünden bir bölgenin gittikçe kuraklaşması, çoraklaşmasıdır.

Türkiye'nin fiziki özellikleri dikkate alındığında haritadaki işaretli yerlerin hangisinde çölleşme daha hızlıdır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEMAKADEMİ

6.

- I. Doğu Karadeniz
II. Hakkâri
III. Konya
IV. Batı Karadeniz
V. Yukarı Mürat-Van

Yukarıda numaralandırılmış bölümlerden hangisinde heyelan görülmeye ihtimali daha azdır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Aşağıdakilerden hangisi doğal çevreyi koruma yollarından biri değildir?
A) Sanayi atıklarının kontrolü olması
B) Orman yangınlarında kullanılan araçların ve yöntemlerin profesyonelleştirilmesi
C) Koruma altına alınan doğal güzelliklerin artırılması
D) İnsanların koruma altına alınan yerlere girişlerinin yasaklanması
E) Halkın bilinçlendirilmesi

Buna göre, yukarıdaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde heyelan görülmeye olasılığı en fazladır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. A merkezinde sıcaklığın düştüğü dönemde yağış miktarı artar.
II. B merkezinde en fazla yağış ilkbaharda düşer.

Buna göre, yukarıda özellikleri verilen merkezler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A) Eskişehir		Rize
B) Antalya		Ankara
C) İzmir		Kars
D) Erzurum		Sivas
E) Ankara		Zonguldak

8. Aşağıda üç merkeze düşen yıllık ortalama yağış miktarı verilmiştir.

I. 724 mm
II. 1013 mm
III. 323 mm

Buna göre, bu merkezler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A) Konya		Samsun	Muğla
B) Samsun		Muğla	Konya
C) Muğla		Samsun	Konya
D) Samsun		Konya	Muğla
E) Konya		Muğla	Samsun

9. Bir merkezin gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki farka bakılarak, merkez ile ilgili aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılabılır?

A) Yükseltisi
B) Bakı durumu
C) Enlem değeri
D) Halkın rüzgar yönü
E) Denizlilik etkisi

10. Karadeniz Bölgesi'nde doğal koşullarda yetişen bir bitki aşağıdaki bölgelerin hangisinde yetişme imkânı bulur?

A) Güney Marmara
B) Yıldız Dağları
C) Kıyı Ege
D) Orta Fırat
E) İç Batı Anadolu

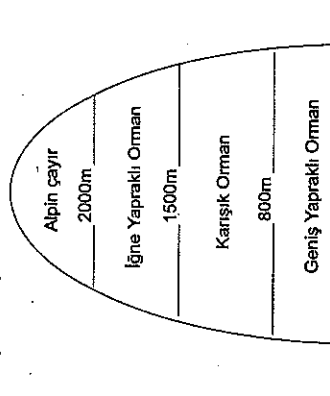
11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yükselti-sıcaklık ilişkisi ile açıklanamaz?

- A) Bir yamaç boyunca bitki örtüsünün kuşaklar oluşması
B) Erzurum'da karın yerde kalma süresinin Ankara'dan uzun olması
C) Bolkar Dağları'nda makî üst sınırının Kaz Dağları'ndan daha yüksek olması
D) Bey Dağları'na kar yağarken, Antalya'da yağmur yağması
E) Doğu Anadolu'nun İç Anadolu'dan daha soğuk olması

12. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz ikliminin özelliklerinden değildir?

- A) Yağışın arttığı dönemde, sıcaklık ortalaması en düşüktür.
B) Yazlar sıcak ve kurak geçer.
C) Kış sıcaklıkları nadiren 0°C'nin altına düşer.
D) Karstik arazi geniş yer kaplar.
E) Bitki örtüsünü makîler oluşturur.

13. Aşağıda Karadeniz İklim Bölgesi'nde bir dağ yamacı boyunca bitki örtüsünün yükselişle ilgili olarak değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, bitki örtüsünün kuşaklar oluşurması;

- I. sıcaklığın azalması,
II. yağışın artması,
III. basıncın düşmesi

gibi faktörlerden hangisi ya da hangileri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

ÇÖZÜMLER

	İlkbahar (%)	Yaz (%)	Sonbahar (%)	Kış (%)
I	40	5	25	30
II	23	35	22	20

Grafikte verilen merkezlerin toplam yağışlarının mevsimlere göre dağılışı dikkate alındığında; birinci tabloda ilkbahar yağışlarının fazla, en az yağışın yaz ve kış mevsimlerinin de yağışlı olduğu düşünüldüğünde bu merkezün Eskişehir olduğu anlaşılar.

İkinci merkezde ise yaz mevsiminin yağışlı olması, kış mevsiminde diğer mevsimlere göre daha az yağışlı olması bu merkezin Kars olduğu sonucuna varmamıza neden olabilir. Birinci merkez olan Eskişehir'de karasal iklim özellikleri görülür. Yaz mevsimi sıcak ve kurak; kış mevsimi soğuk ve kar yağışlıdır. İkinci merkez olan Kars'ta ise sert karasal iklim özellikleri görülür. Yaz mevsimi serin ve yağışlı; kış mevsimi soğuk ve kuraktır.

Cevap A

Türkiye'de birbirinden farklı yağış rejimlerine rastlanır.

I numaralı alan ile IV numaralı alanda yağış rejimi birbirine benzerlik gösterir. Bu merkezler Akdeniz iklimi etki alanı altındadır. Buna göre bu merkezlerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. En fazla yağış kış mevsiminde düşerken en az yağış ise yaz mevsiminde görülür.

I numaralı alan İzmir ve çevresi iken IV numaralı alan Gaziantep ve çevresidir.

Cevap B

Mutlak nem; belli bir sıcaklıktaki hava kütesinin o an taşıdığı nem miktarıdır. Mutlak nem, sıcaklıkta doğru orantılıdır.

Mutlak nemin sıcaklıkla doğru orantılı olduğu düşünülürse Ocak ayında haritada verilen merkezlerden I numaralı alanda mutlak nemin daha fazla olması beklenir.

Mutlak nem miktarı deniz kıyılarında fazla olduğuna göre Ocak ayında Antalya Bölümü'nde mutlak nem daha fazladır.

Cevap A

4. Kuzey Anadolu Dağları'nın kuzey yamaçlarının diğer yamaçtan daha çok yağış alması denizlilik, İç Anadolu'nun Doğu Anadolu'dan daha az yağış alması yükselti, Temmuz ayında Güneydoğu Anadolu'nun Akdeniz'den daha sıcak olması karasallık etkisi ile açıklanır.

Cevap C

Atmosfer basıncı, sıcaklık ters orantılıdır.

Türkiye'nin coğrafi konumu itibarıyla yaz ve kış mevsimlerinde çevresinde yer alan basınç merkezleri sıcaklıklar üzerinde etkilidir. Termik kökenli basınç merkezleri sıcaklığa bağlı olduğundan mevsimlere göre değişiklik gösterir. Yaz mevsiminde alçak basınçtan kış mevsiminde yüksek basınca döner.

Atmosfer basıncının sıcaklıkla ters orantılı olduğu düşünülürse Temmuz ayında haritada numaralanmış I numaralı olan Şanlıurfa ve çevresinde yüksek sıcaklıklara bağlı olarak basıncın düşük olması beklenir.

Cevap A

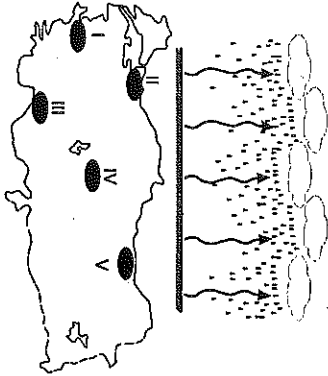
Baki, bir yer şeklinin güneşe göre konumudur. Türkiye'de sıcaklığın dağılımını etkileyen faktörlerden biri de bakıdır. Baki etkisi bir yerin güneş ışınlarını alışı yönünü oluşturur. Yani bir alanın güneşe bakan kısmıdır.

Baki etkisi altındaki alanlarda güneşlenme süresi fazla, sıcaklık, tarım, orman ve yerleşme üst sınırı ile kalıcı kar alt sınırı yüksektir. Konya, yasekilerinin sade olması sıcaklık dağılışı üzerinde bakının etki alanını azaltmıştır.

Cevap A

8. Türkiye yüz ölçümüne göre geniş olmasına rağmen iklim çeşitliliği fazla olan bir ülkedir. Türkiye'de iklim çeşitliliği Türkiye'de görülen toprak tiplerinin fazla olmasında, bitki örtüsünün iklimlere göre farklılık göstermesinde ve tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesinde belirleyici olmuştur.

Cevap E

Şekilde gösterilen yağış türü konveksiyonel (yükselme) yağışlardır. Isınan havanın yükselip soğuması ve soğuyan havanın nem alma kapasitesinin azalması sonucu oluşur. İç bölgelerde yaygındır. İç Anadolu'da, yaz mevsiminde Erzurum - Kars Bölümü'nde bu yağış türü oluşur. İç Anadolu'da bu yağışlara kırkikindî yağışları da denir.

Cevap D

10. Ülkemizin Karadeniz kıyılarında etkili olan Karadeniz İklimi, sıcaklık farkının az olduğu her mevsim yağışlı olan bir iklim türüdür. Karadeniz İklimi, Karadeniz Bölgesi'yle Marmara'nın kıyı kısımlarında görülür.

Özellikleri: Kış mevsimi ılık ve yağışlı, yaz mevsimi serin ve yağışlıdır. En fazla yağış sonbaharda, en az yağış ilkbaharda yaşanır. Sıcaklık farkı az, bulutlu gün sayısı fazladır. Bitki örtüsü ormandır. Kimyasal gözleme etkili olup toprak oluşumu hızlıdır.

Cevap D

11. Akdeniz ikliminin özellikleri arasında:

- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. En fazla yağış kış mevsiminde, en az yağış ise yaz mevsiminde düşer.
 - Kış sıcaklık değeri 0°C altına düşmez. Karlı ve donlu gün sayısı azdır. Kış mevsiminde cephe yağışları etkilidir.
 - Bitki örtüsü makdiir. (Zeytin, zakkum, mersin, defne, keçi boyunzudur.)
 - Toprak tipi ise terra rossa'dır. (kırmızı toprak)
- Bilgileri söylenebilir. Yazların kurak geçmesi iladeki Akdeniz ikliminin tanınmasında tek başına yeterli değildir.

Cevap C

1. Aşağıdaki tabloda farklı iki merkezde toplam yağışın mevsimlere dağılışı verilmiştir.

	İlkbahar (%)	Yaz (%)	Sonbahar (%)	Kış (%)
I	40	5	25	30
II	23	35	22	20

Buna göre, merkezler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Eskişehir Kars
B) Gaziantep Adana
C) Niğde Bursa
D) Samsun Malatya
E) Antalya Nevşehir

2. Türkiye'de birbirinden farklı yağış rejimlerine rastlanır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlardan hangilerinin yağış rejimleri birbirine benzerdir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Mutlak nem; belli bir sıcaklıktaki hava kütesinin o an taşıdığı nem miktarıdır. Mutlak nem, sıcaklıkta doğru orantılıdır.

Buna göre, yalnızca sıcaklık-mutlak nem ilişkisi düşünüldüğünde, Ocak ayında haritada verilen merkezlerden hangisinde mutlak nemin en fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Kuzey Anadolu Dağları'nın kuzey yamaçlarının diğer yamaçları daha çok yağış almaz.

- II. İç Anadolu'nun Doğu Anadolu'dan daha az yağış almaz.

- III. Temmuz ayında Güneydoğu Anadolu'nun Akdeniz'den daha sıcak olması.

Yukarıda verilen özelliklerin oluşum nedeni aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Bakı Yükselti Karasallık
B) Yükselti Bakı Denizellik
C) Denizellik Yükselti Karasallık
D) Bakı Enlem Yükselti Karasallık
E) Bakı Enlem Karasallık

5. Atmosfer basıncı, sıcaklık ters orantılıdır.

Buna göre, yalnızca basınç-sıcaklık ilişkisi düşünüldüğünde Temmuz ayında haritada numaralandırılmış merkezlerden hangisinde basıncın en düşük olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Bakı, bir yer şeklinin güneşe göre konumudur. Türkiye'de sıcaklığın dağılımı etkileyen faktörlerden biri de bakıdır.

Buna göre, aşağıda verilen merkezlerden hangisinin sıcaklık dağılışı üzerinde bakının etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Konya
B) Adana
C) Antalya
D) Sivas
E) Hakkâri

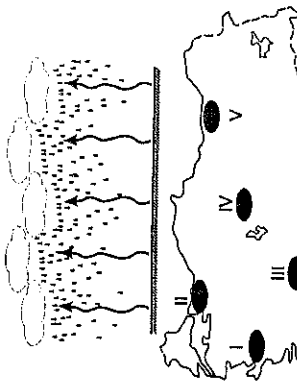
Tarih: Çıkmışlı Vize Sınavı
İzmir'de 1000 Yıl Kütüphanesi

8. Türkiye yüz ölçümü çok geniş olmasına rağmen iklim çeşitliliği fazla olan bir ülkedir. Bu durum;

- I. toprak çeşitliliği,
II. bitki örtüsü çeşitliliği,
III. tarım ürünü çeşitliliği
gibi özelliklerden hangisini etkilemiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Yukarıda gösterilen yağış türü haritadaki işaretli yerlerin hangisinde daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Ülkemizin Karadeniz kıyılarında etkili olan Karadeniz iklimi, sıcaklık farkının az olduğu her mevsim yağışlı olan bir iklim tipidir. Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz ikliminin özelliklerinden biri değildir?

- A) Hakim bitki örtüsü ormandır.
B) En fazla yağış sonbahar mevsiminde görülür.
C) Yağış rejimi düzenlidir.
D) Toprak oluşumu yavaşır.
E) Yaz kuraklığı isteyen tarım ürünleri yetişemez.

11. Aşağıdakilerden hangisi bir yörede Akdeniz ikliminin görüldüğüne kanıt olarak gösterilemez?

- A) Hakim bitki örtüsünün makî olması
B) Terra rossa topraklarının yaygın olması
C) Yazların kurak geçmesi
D) Zeytin tarımının yaygın olarak yapılması
E) Kışların ılık ve en yağışlı mevsim olması

12. Türkiye'de 12.000'den fazla bitki türü vardır. Hatta endemik türler denilen dünyanın başka yerinde bulunmayan bitkilere de rastlanır. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki endemik bitkilere örnek gösterilemez?

- A) Sığla Ağacı
B) Kazdağı Gökhanı
C) İspir Meşesi
D) Kızılcam Osmancısı
E) Dağca Hurması

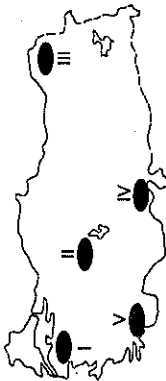
13.

- I. Cephesel yağışların görülmesi
II. Yazın en yüksek sıcaklıklara Güneydoğu Anadolu'da rastlanması
III. Dağların güney yamaçlarının yıl boyunca sıcak olması
IV. Bağlı nemin en fazla Karadeniz kıyılarında olması

Yukarıda verilen durumlardan hangileri Türkiye'nin göreceli konumu ile açıklanamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

14. Yaz yağışlarının etkili olduğu yerlerde yaygın bir yer tutar.

- Buna göre, haritadaki işaretli yerlerin hangisinde hakim bitki örtüsü çaydır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- Haritadaki işaretli yerlerin hangisinde çeşitli sebatlerde tahrir edilen ormanların kendini yenileme süresi daha kısadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

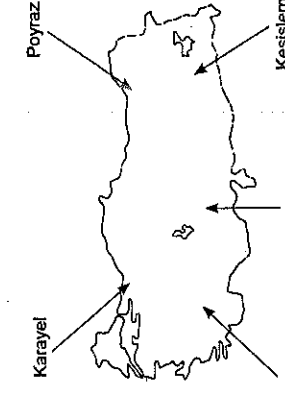
SÖZÜMLER

1. Türkiye yaz ve kış mevsimlerinde farklı basınç merkezlerinin etkisinde kalır. Türkiye'nin coğrafi konumuna bağlı olarak yaz ve kış mevsimlerinde çevresindeki bazı basınç merkezleri sıcaklıklar üzerinde etkilidir. Türkiye'de kış mevsiminin çok soğuk ve sert geçmesine neden olan basınç merkezi Sibirya termik yüksek basınıdır. Sibirya termik yüksek basınıncının etkili olduğu zamanlarda kar yağışı ve don olayları çok sık yaşanır.

Cevap A

2. Türkiye orta kuşakta yer alır. Bunun sonucunda ise batı rüzgarlarının etkisi altındadır. Cephesel yağışlar yaşanır. Fiyort ve skyer tipi kıyı şekilleri görülmez. Yıl içinde dört mevsim belirlenir yaşanır. (Aynı anda değişik mevsimlerin yaşanması özel konumla ilgilidir.) Akdeniz iklim kuşağında yer alır. Buna göre batı rüzgarlarının etkili olması ve cephe yağışlarının yaşanması Türkiye'nin orta kuşakta yer almasıyla ilgilidir.

Cevap D

- Lodos
Yukarıda ülkemizde etkili olan rüzgarlar gösterilmiştir. Karayel kuzeybatıdan esen soğuk ve kuru bir rüzgardır. Poyraz kuzeydoğudan esen soğuk ve kuru bir rüzgardır. Lodos güneybatıdan esen sıcak ve nemli bir rüzgardır. Yıldız kuzeyden esen soğuk ve nemli rüzgardır. Keşişleme (Samyeli) güneydoğudan esen sıcak ve kuru rüzgardır.

- Buna göre yıldız yanlıs verimlidir. Kuzeyden esen soğuk ve nemli bir rüzgar olup Karadeniz kıyılarında yağış bırakır.

Cevap C

İlmanlaştıracı etki eder.

Kış aylarında karların erimesine neden olur.

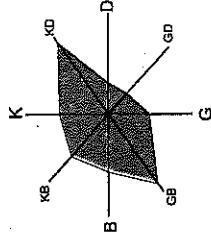
Deniz üzerinden geldiği için yağışlara neden olur. Lodos, güneybatıdan esen sıcak ve nemli rüzgardır. Daha çok Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarında etkilidir.

İlmanlaştıracı etkiye sahip olan Lodos kış aylarında karların erimesini sağlar.

Cevap B

5. Bir dağ yamacı boyunca oman örtüsünün başladığı en alt yükseliye oman alt sınırı, oman örtüsünün yemi çaylara bıraktığı en yüksek yere oman üst sınırı denir. Oman alt ve üst sınırları belirleyen farklı özellikler vardır. Bir dağ yamacı boyunca oman örtüsünün başladığı en alt yükseliye olan oman alt sınırı nemlilik, oman örtüsünün yemi çaylara bıraktığı en yüksek alan olan oman üst sınırı ise sıcaklık belirler.

Cevap B

- Rüzgarların çeşitli yönlerden esme sıklığını gösteren rüzgar frekans gücü Çanakale ye atılır. Rüzgarın esme sıklığında yerçekimi belirleyici etkiye sahip olmuştur. Hakim rüzgar yönü kuzeydoğu - güneybatı istikametine gerçekleştirdiği için Çanakale Boğazı'na ait rüzgar frekans gücü olduğu söylenebilir.

Cevap B

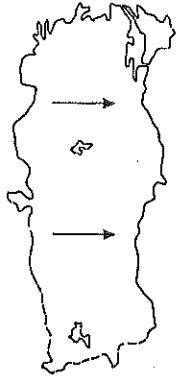

- Yamaç yağışları; denizden gelen nemli hava kütesinin kıyı genişliğinde dağ sıralarına çarpıp yükselmesiyle oluşur. Yamaç boyunca yükselen hava soğuduğu için yağış başlar.

Yamaç yağışları (orografik yağışlar) deniz üzerinden gelen nemli hava kütesinin dağa çarpması, yükselmesi, soğuması ve havanın nem taşıma kapasitesinin düşmesi sonucu oluşur.

Dağların kıyı çizgisine paralel uzandığı alanlarda daha fazla görülür. Türkiye'de Doğu ve Batı Karadeniz ile Antalya Bölümü kıyılarında görülür. Haritada işaretli alanların fizik özelliklerinden hangisinde III numaralı alanda dağların kıyı çizgisine dik uzandığı Ege Bölgesi'nde yamaç yağışlarının görüme ihtimali daha azdır.

Cevap C

Ülkemizde güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısı olarak birtakım olguların değiştiği gözlenir.

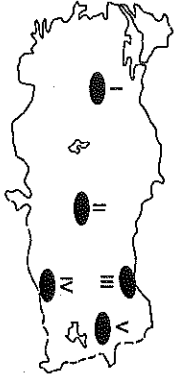
Güneyden kuzeye doğru gidildikçe enleme bağı olarak görülen değişimler arasında ışınların tutulma oranı, yıllık ortalamaya sıcaklık, denizlerin tuzluluk oranı, orman üst sınırı yer almaktadır. Denizlilik etkisi ise göreceli konuma bağlı olarak ortaya çıkar.

Cevap E

9. Türkiye, Temmuz ayı indigirilmiş izolemi haritası incelendiğinde, en yüksek sıcaklıklara Güneydoğu Anadolu'da rastlanır.

34°C'den fazladır. Bu durumun nedeni karasallık, enlem, göl rüzgarlarıdır.

Cevap D

Kyridan iç kesimlere doğru yıllık sıcaklık farkları artar. Yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu alanlarda mekanik gözölme şiddetlidir.

Sıcaklık farklarının en az olduğu yer Doğu Karadeniz kıyısıdır, en fazla olduğu yer ise Doğu Anadolu'nun yüksek yerleri ile Anadolu Bölgesi'nde Tuz Gölü çevresi, Konya Ovası ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde Van Gölü çevresi, İçli Ovası ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Şanlıurfa Platosu'dur.

Yıllık sıcaklık farkının az olduğu yerlerde kıymasal gözölme gözölürken yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu yerlerde ise fiziksel gözölme yaşanır. Buna göre III numaralı alanda Doğu Karadeniz'de fiziksel (mekanik) gözölme daha az etkilidir.

Cevap C

11. Türkiye'de orman üst sınırı Toroslar'da 2200 m'ye kadar çıkarken Kuzay Anadolu Dağları'nda bu sınır 2000 m'ye düşmektedir. Türkiye'de orman üst sınırı enleme bağı olarak Ekvator'dan kutuplara (güneyden-kuzeye) gidildikçe azalır. Buna göre orman üst sınırının Toroslar'da 2200 m'ye kadar çıkarken Kuzay Anadolu Dağları'nda 2000 m'ye düşmesinin nedeni enlemdir.

Cevap A

12. Türkiye'de Kyridan iç kesimlere gidildikçe bazı özellikler değişir. Türkiye'de Kyridan iç kesimlere gidildikçe özel konuma bağı olarak sıcaklık farkı artar, karı ve donlu gün sayısı artar, karın yerde kalma süresi uzar. Ancak yağış miktarı Kyridan iç kesimlere doğru azalır.

Cevap D

	Ocak Ort. °C	Temmuz Ort. °C	Yıllık Sic. Farkı °C
İzmir	8,5	27,5	19
Konya	-1	23	24
Van	-5,5	20	25,5

Gratifikte bazı kentlerin Ocak ve Temmuz ayı ortalamaya sıcaklıkları verilmiştir.

Ocak ve Temmuz ayı ortalamaya sıcaklıkları verilen İzmir, Konya ve Van şehirlerinde yaklaşıklı aynı enlemlerde yer almamaları ve Van'da güneş ışınlarının geliş açısı ayırdır. Yıllık sıcaklık farklarının değişikli göstermesinde etkili değildir. Türkiye'de batıdan doğuya doğru yükseliş artığı için sıcaklıklar doğuya gidildikçe düşmektedir. İzmir'den Konya'ya, Konya'dan Van'a doğru sıcaklık düşmüştür. Kyridan'dan Van'a doğru sıcaklık düşmüştür. Nemi oranı kıyılarda fazla, iç kesimlerde daha azdır. Ayrıca Kyridan uzaklığına karasallık artar. İç kesimlerde aşırı sıcak ve soğuk iklim özelliğinin gözölmesine neden olur.

Cevap A

Nem miktarının fazla olduğu alanlarda gün içinde sıcaklık değişimi azdır.

Nem miktarının fazla olduğu alanlarda aşırı ısıma ve aşırı soğuma olayları yaşanmaz. Bu durum gün içinde sıcaklık değişimini azaltır.

Buna göre haritada işaretlenmiş alanların iklim özelliği düşünüldüğünde nem miktarının fazla olduğu V numaralı alanda (Doğu Karadeniz'de) sıcaklık değişimi daha azdır.

Cevap E

Orman örtüsünün tahrip edilmesi sonucu yer yer ağaçlara rastlanılan bozku örtüsüne antropojen bozku denir. Orman örtüsünün insanların tarafından tahrip edilmesi sonucu oluşan antropojen bozku karasallık iklimi etkili olduğu alanlarda gözölünebilir. Haritada işaretlenmiş alanların iklim özelliğinin etkisi alınmış antropojen bozku karasallık iklimi II numaralı alanda Yıkılan Sakarya Bölümü'nde rastlanır.

Cevap B

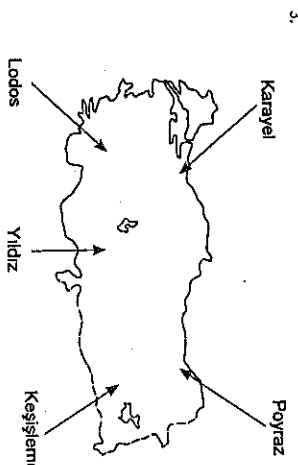
1. Türkiye yaz ve kış mevsimlerinde farklı basınç merkezlerinin etkisinde kalır.

Buna göre, kış mevsiminin kuru ve soğuk geçmesi aşağıdaki basınç merkezlerinin hangisinin etkili olmasına bağlıdır?

- A) Sibirya B) İzlanda C) Asor
D) Basra E) Doğu Akdeniz

2. Türkiye'de batı rüzgarlarının etkili olması ve cephe yağışlarının gözölmesi aşağıdaki hangisiyle ilgilidir?

- A) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
B) Yersel iklimin geçiklilik göstermesi
C) Farklı basınç merkezlerinin etkisinde kalması
D) Orta kuşakta yer alması
E) Ortalama yükselişinin fazla olması

Yüksek basınç etkili olan rüzgarlar gösterilmiştir.

Bu rüzgarlardan hangisinin yeri yanlış verilmiştir?

- A) Karayel B) Lodos C) Yıldız
D) Keşişleme E) Poyraz

4. İlmanlaştırıcı etki eder.

- Kış aylarında karların erimesine neden olur.
- Deniz üzerinden geldiği için yağışlara neden olur.

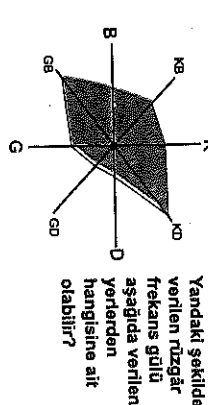
Yüksek basınç etkili olan rüzgar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Poyraz B) Lodos C) Karayel
D) Sanyel E) Yıldız

5. Bir dağ yamacı boyunca orman örtüsünün başladığı en alt yükselişten orman üst sınırı, orman örtüsünün yerini çayır ve bakiğe bıraktığı en yüksek yere orman üst sınırı denir. Orman alt ve üst sınırını belirleyen farklı özellikler vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sınırları belirleyen özelliklerdir?

Orman Alt Sınırı	Orman Üst Sınırı
A) Sıcaklık	Yağış
B) Nemlilik	Sıcaklık
C) Yükeleli	Nemlilik
D) Basınç	Yağış
E) Yağış	Yükeleli

Yandaki şekilde verilen rüzgar frekans gücü aşağıda verilen yerlerden hangisine ait olabilir?

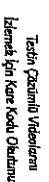
- A) Konya B) Çanakkale C) İzmir
D) Antalya E) Erzurum

7. Yamaç yağışları: denizden gelen nemli hava kütlelerinin kıyı gerisindeki dağ sıralarına çarpıp yükselmesiyle oluşur. Yamaç boyunca yükselen hava soğuduğu için yağış başlar.

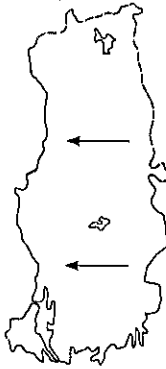

Buna göre, haritadaki işaretli yerlerin fiziksel özellikleri dikkate alındığında hangisinde yamaç yağışlarının gözölme ihtimali daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Ülkemizde güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısına bağlı olarak birtakım olguların değiştiği gözlenir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki duruma bağlı olarak ortaya çıkan özelliklerden biri değildir?

- A) Işınlarn tutulma oranı
B) Yıllık ortalama sıcaklık
C) Denizlerin tuzluluk oranı
D) Orman üst sınırı
E) Denizellik etkisi

9. Türkiye, Temmuz ayı indirgenmiş izoterm haritası incelendiğinde, en yüksek sıcaklıklara Güneydoğu Anadolu'da rastlanır.

Bu durum;
I. karasallık,
II. enlem,
III. yükselti
gibi faktörlerden hangileriyle açıklanır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Kıydan iç kesimlere doğru yıllık sıcaklık farkları artar. Yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu alanlarda mekanik çözülme şiddetlidir.

Buna göre, haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde mekanik çözülme daha az etkilidir?

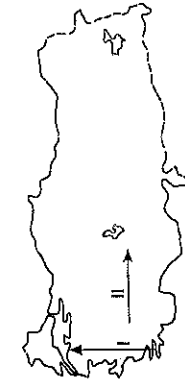
- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de orman üst sınırı Toroslar'da 2200 m'ye kadar çıkarken Kuzey Anadolu Dağları'nda bu sınır 2000 m'ye düşmektedir.

Bu durumun nedeni aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Enlem B) Nem oranı C) Yükselti
D) Toprak türü E) Yağış miktarı

ÇÖZÜMLER

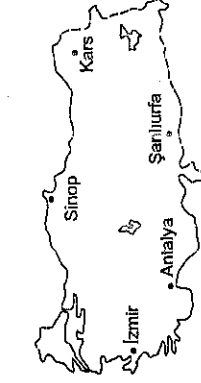

Haritada I ve II nolu oklar yönünde ilerlendiğinde yıllık ortalama sıcaklıklar azalmaktadır.

I numaralı ok yönünde ilerleme olduğunda sıcaklığın azalmasının nedeni enlemdir. (Kuzey - güney yönünde hareket edildiğinde dünyanın küreselliğine bağlı olarak meydana gelen değişimlerdir. Yani enlem kuzey - güney doğrultusunda değişir.)

II numaralı ok yönünde ilerleme olduğunda sıcaklığın azalmasının nedeni ise yükseltilerdir. Türkiye'de batıdan doğuya, kıydan iç kesim gidildikçe yükselti artar. Yükseltilerin arttığı yerlerde ise sıcaklık azalır, karasallık artar, tarım ürünlerinin çeşidi azalır, olgunlaşma süresi uzar, karlı gün sayısı artar.

Cevap E

Güneş ışınlarının geliş açısı Ekvator'dan kutuplara gidildikçe küçüldüğünden sıcaklıklar Türkiye'de güneyden kuzeye gidildikçe genel olarak azalır. Güneşin konumundan kaynaklanan özellikler ise sıcaklıkların enleme göre düzenli değişimini engeller. Haritada verilen merkezler düşünüldüğünde Antalya ve Şanlıurfa da aynı enlemde yer almamaları rağmen sıcaklık farkının olması göreceli konum ile açıklanabilir. (Denizellik, karasallık, yükselti)

Cevap A

3. Yağışların az olduğu yörelerde ilkbahar yağışlarıyla gelişen ve yaz kuraklığının etkisiyle sarımsı kumrılar ot toplukları, bozkır denir. İlkbahar yağışlarıyla yeşil yaz kuraklığı ile sarımsı ot topluluğu olan bozkır, yağışların az olduğu yörelerin bitki örtüsünü oluşturur. Verilen illerin doğal bitki örtülerini düşündüğünde Antalya ve İzmir'de makî, Trabzon'da orman, Erzurum'da, Alpin çayırlar, Ankara'da bozkır (step).

Cevap B

4.

Yerçekiminin kısa mesafede değişmesi ve Dağların kıvrımına göre konumu: Türkiye'de dağlar doğu - batı yönünde uzanmış göstermektedir. Bunun sonucunda kıvrı ile iç kesimler arasında sıcaklık ve yağış dağılışı farklılık gösterir. Denizlin ilimanlaştırıcı etkisi iç kesimlere ulaşamaz. Etraftındaki denizlerin etkisi: Kıyılarda iliman iklim özelliklerinin görülməsi sağlar. Kıvrı kesimlerde iç kesimlere göre yağış miktarı daha fazla, günlük ve yıllık sıcaklık farkları daha azdır.

Yükseltilerin doğuya doğru artması: Türkiye'de yükselti batıdan doğuya doğru arttığı için sıcaklıklar doğuya gidildikçe düşer. Bu durum iklim çeşitliliğini etkiler. Fakat doğu-batı genişlik Türkiye'de çeşitli iklim tiplerinin görülmesi üzerinde etkili değildir.

Cevap D

5.

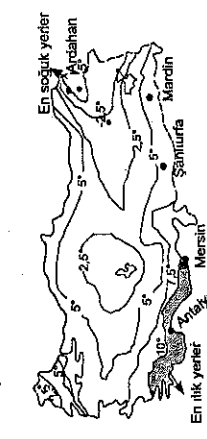
Gerçek sıcaklık: Termometrede okunan sıcaklık değeridir. Gerçek sıcaklık, yeryüzünde 100 m'de 0,5°C azalır.

Gerçek sıcaklık değeri: yükselti, enlem, sıcak ve soğuk rüzgarlar, karasallık ve denizellik ile basınç merkezleri etkiler. İndirgenmiş sıcaklık: Yükseltilerin, gerçek sıcaklık üzerindeki etkisinin ortadan kaldırılarak hesaplanmış sıcaklık değeridir. Yükselti etkisi dikkate alınmadan her yerin deniz seviyesinde olduğu düşünülür.

Buna göre gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın daha az olduğu merkez Edirne'dir.

İndirgenmiş sıcaklık: gerçek sıcaklık arasındaki farkın en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir. (Nedeni ortalama yükseltileri en fazla olan bölge olmasıdır). Bu farkın en az olduğu bölge ise Marmara'dır. (Nedeni ortalama yükseltileri en az olan bölge olmasıdır.)

Cevap E

Türkiye'nin Ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir. Ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası incelendiğinde yaklaşıp aynı enlemde olmalarına rağmen Akdeniz Bölgesi'nin Güneydoğu Anadolu'dan daha sıcak olmasının nedeni "karasallık-denizellik"tir. Aynı enlemde oldukları için güneş ışınlarının geliş açısı aynıdır. Harita indirgenmiş olduğu için yükselti yok sayılmıştır.

Cevap B

Bulutluluk oranının fazla olduğu alanlarda güneş enerjisinin yararlanma azdır. Güneşli gün sayısının en az olduğu bölüm, bulutlu gün sayısı fazla olduğu için Doğu Karadeniz kıyılarıdır. Bu nedenle güneş enerjisinden yararlanma olanağı azdır. Güneşli gün sayısının fazla olduğu Güneydoğu Anadolu ve Akdeniz gibi bölgelere güneş enerjisi santrallerinin kurulması daha uygundur.

Cevap C

8. Topraklardaki tuz oranı, ana kayanın yapısı ve buharlaşma miktarı ile ilişkilidir. Verilen bölümlerden Doğu Karadeniz Bölümü ve Erzurum - Kars Bölümü'nde buharlaşma miktarı az olduğu için toprakta tuz oranı çok azdır. Yukarıdaki Karadeniz Bölümü ve Adana Bölümü'nde tuz oranı fazladır. Ancak buharlaşmaya ve ana kaya özelliğine bağlı olarak Türkiye'de toprakta tuz oranının en fazla olduğu bölüm Konya Bölümü'dür.

Cevap B

9. Malatya'dan Samsun'a doğru hareket eden bir gözlemci entlem etkisine bağlı olarak:

- gece-gündüz süre farkı,
- grup ve tan süresi,
- güneş ışınının tutulma oranı,
- 21 Haziran'da gündüz süresinin arttığı

Cevap E

10. Türkiye'de set göllerinden geçitli şekillerde yararlanılmaktadır. Bunlardan biri de elektrik üretmek için Elektrik Üreten set göllerine hidroelektrik santrali denir. Verilen göllerden Suat Uğurlu, Adigüzel, Kebran ve Almus akarsular üzerinde kurulus hidroelektrik santralleridir. Ancak Göksu'da hidroelektrik enerji santrali değil termik santral bulunmaktadır.

Cevap D

11. Fiziki haritada renklerle yükseklik ifade eder. Türkiye fiziki haritasında kısa mesafede renk değişiminin fazla olduğu bir bölüm için eğim ve engebe koşullarının fazla olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu bölüm için ortalamaya yüksekliğin az olduğunu ve tarım alanlarının geniş olduğunu söyleyemeyiz.

Cevap A

PEGEMAKADEMİ

12. Ortalama yükselişinin fazla olduğu ovalarda tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzar. Verilen ovalardan Menemen ve Arık deniz kıyısında yeşil renkte, Aksaray ve Acıpayan sarı renkte gösterilir. Ortalama yükselişinin fazla olduğu. Ancak Başkaale Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer aldığı için sıcaklığının düşük olmasına bağlı olarak tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi daha fazladır.

Cevap E

13. Akarsuların taşıdığı malzeme su deniz tabanında birikmesiyle oluşan ovalara delta ovaları denir. Verilen ovalardan Balat, Bakırçay, Batra ve Siliğe Ovaları delta ovalarıdır. Adapazarı Ovası taban seviyesi ortasıdır.

Cevap A

14. Oluşumlarına göre:

- Tartkos: Kıy set gölü
- Kıyçığız: Alüvyal set gölü
- Beyselir: Karma oluşumludur. (Tektonik, karstik)
- Çıldır: Lav set gölü
- Mogan: Alüvyal set gölü

Cevap D

15. Türkiye'de 21 Haziran tarihinde kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresinin daha da uzadığı gözlenir. Ankara'dan Sinop, Rize, Edirne ve Arvin illerine gidildikçe gündüz süresinin daha da uzadığını söyleyebiliriz. Ancak Konya, Ankara'ya göre daha güneydedir ve gündüz süresi daha kısadır.

Cevap D

1. Aşağıdaki haritada I ve II nolu oklar yönünde ilerlendiğinde yıllık ortalama sıcaklıklar azalmaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II
A) Baki	Yükselti
B) Yükselti	Enlem
C) Karasallık	Yükselti
D) Baki	Karasallık
E) Enlem	Yükselti

Yukarıdaki haritada verilen merkezlerden hangi ikisi arasındaki sıcaklık farkının nedeni enlem ile açıklanamaz?

- A) Antalya - Sanliurfa
B) Izmir - Sinop
C) Antalya - Sinop
D) Sanliurfa - Kars
E) Izmir - Antalya

3. Yağışların az olduğu yörelerde ilkbahar yağışlarıyla gelişen ve yaz kuraklığının etkisiyle sarımsı kuruyan ot topluluklarına bozkır denir.

Buna göre, aşağıda verilen illerimizden hangisinin doğal bitki örtüsü bozkırdır?

A) Antalya B) Ankara C) Trabzon D) Izmir E) Erzurum

4.

- Yerleşiklerin kısa mesafelerde değişmesi
- Doğalın kıy çizgisine göre konumu
- Etraftaki denizlerin etkisi
- Doğu-batı yönü genişlik
- Yükselişin doğuya doğru artması

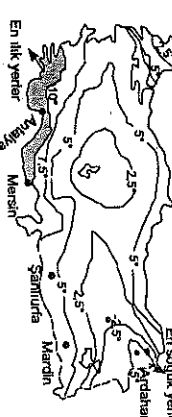
Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangisi Türkiye'de geçitli iklim tiplerinin görülmesinde etkili değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki merkezlerin hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark diğerlerinden daha azdır?

- A) Ankara B) Bingöl C) Çorum D) Denizli E) Edirne

6. Aşağıda Türkiye'nin Ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

- Yükselti
 - Karasallık - denizellik
 - Güneş ışınının düşme açısı
- Buna göre, yaklaşıktan aynı enlemde olmasına rağmen Akdeniz Bölgesi'nin Güneydoğu Anadolu'dan daha sıcak olması yukarıda verilen özelliklerden hangileriyle açıklanabilir?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

7. Bulutluluk oranının fazla olduğu alanlarda güneş enerjisinden yararlanma azdır.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerin hangisinde güneş enerjisinden yararlanma daha azdır?

A) Adana B) Izmir C) Rize D) Sanliurfa E) Bursa

7. Yıllık yağış miktarı yeterli olan yörelerdeki topraklarda yıkanma fazla olduğundan; tuz ve kireç birikimi azdır. Buna göre, Türkiye'de yayılış gösteren aşağıdaki topraklardan hangisinde tuz ve kireç birikimi diğerlerine göre daha azdır?
- A) Vertisol
B) Çernozyom
C) Terra rossa
D) Kahverengi orman toprakları
E) Kestane renkli step toprakları

8. Topraklardaki tuz oranı, ana kayanın yapısı ve buharlaşma miktarı ile ilişkilidir. Buna göre, aşağıda verilen bölgelerden hangisinde toprakta tuz oranının daha fazla olması beklenir?

- A) Yukarı Kızılırmak Bölümü
B) Konya Bölümü
C) Adana Bölümü
D) Erzurum-Kars Bölümü
E) Doğu Karadeniz Bölümü

9. Malatya'dan Samsun'a doğru giden bir gözlemci aşağıdakilerden hangisinin arttığını gözlemleyemez?

- A) Gece-gündüz süre farkı
B) Grup ve tan süresi
C) Güneş ışınlarının tutulma oranı
D) 21 Haziran'da gündüz süresi
E) Çizgisel hız

10. Türkiye'de set göllerinden çeşitli şekillerde yararlanılmaktadır. Bunlardan biri de elektrik üretmektir. Elektrik üretilen set göllerine hidroelektrik santrali denir. Buna göre, aşağıda yer alan set göllerinden hangisi hidroelektrik santrali değildir?

- A) Suat Uğurlu - Samsun
B) Adigüzel - Denizli
C) Keban - Elâzığ
D) Gökova - Muğla
E) Almus - Tokat

11. Bir Türkiye fiziki haritasında kısa mesafelerde renk değişiminin fazla olduğu bir bölüm için; I. Eğim ve engebe koşulları fazladır. II. Ortalama yükselti azdır. III. Tarım alanları geniştir. Yukarıdakilerden hangileri kesin olarak söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Ortalama yükseltilerin fazla olduğu ovalarda tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzar. Buna göre, aşağıda verilen ovaların ortalamaya yükseltileri dikkate alınır aşağıda hangisinde tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi daha uzundur?

- A) Menemen B) Anıık C) Aksaray
D) Acıpayam E) Başkale

13. Akarsuların taşıdığı malzemeyi suğ deniz tabanında biriktirmesiyle oluşan ovalara delta ovaları denir. Aşağıdaki ovalarımızdan hangisi delta ovalı değildir?

- A) Adapazarı
B) Balat
C) Bakırçay
D) Balra
E) Silifke

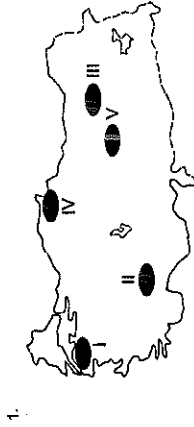
14. Aşağıdaki göllerimizden hangisi oluşum bakımından lav set gölüdür?

- A) Torkos B) Köyceğiz C) Beyşehir
D) Çıldır E) Mogan

15. 21 Haziran tarihinde Ankara'dan hareket eden bir gözlemci çıktığı yerde gündüz süresinin daha uzun olduğunu gözlemlemiştir. Buna göre, gözlemci aşağıdaki il merkezlerinden hangisine gitmiş olabilir?

- A) Sinop B) Edirne C) Rize
D) Konya E) Artvin

ÇÖZÜMLER

Eğim ve engebe koşullarının fazla olduğu dağlık bölgelerde gerçek alan ile iz düşüm alan arasındaki fark fazladır. Haritada verilen noktaların yükseltisi ve engebe durumları göz önüne alındığında II, III, IV ve V numaralı sahalarda engebe ve yükselti fazla olduğu için gerçek alan ile indirgenmiş alan arasındaki fark fazladır. I numaralı alanda yükselti ve engebe az olduğu için gerçek alan ile indirgenmiş alan arasındaki fark diğerlerine göre daha azdır.

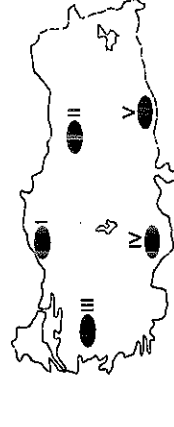
Cevap A

2. Türkiye'nin dağları ile ilgili;

- En yaygın olanı kırık dağlardır.
— Etkin volkanlar yer alır.
— Tanımlanmış buzul aşındırma ve biriktirme şekillerine rastlanır.
— Yükseltileri 2000 m'yi geçmez.

Bilgileri doğru değildir. Ancak "Türkiye'deki dağlar Alp orojenez döneminde oluşmuştur." bilgisi doğrudur.

Cevap A

Türkiye'nin arazi yapısının büyük bölümü 3. ve 4. jeolojik dönemde oluşmuş genç bir ülkedir ve bu durumun sonucunda ise en yaygın çıkarılan kömür türü "inyitir". Ancak Türkiye'de I. jeolojik zamanın son döneminde yağışlı ve sıcak iklim koşulları hüküm sürmüştür. Bu dönemde yetişen çürük kömürün kalıntılarının karbonizasyonuna uğramasıyla taş kömürü yatakları oluşmuştur. Buna göre haritada işaretlenen yörelerden I numaralı alanda taş kömürü çıkarıldığı için I. jeolojik dönemde oluştuğunu söyleyebiliriz.

Cevap A

4.

Haritada gösterilen yöreler İç Anadolu'da Konya Bölümü'nün bir kısmı ile Orta Kızılırmak'ın bir kısmı taranmıştır. Doğu Anadolu'da Yukarı Murat - Van Bölümü gösterilmiştir. Bu yöreler için;

- Ortalama yükselti 1000 m'den fazladır.
— Volkanik araziler geniş yer kaplar.
— Mineralce zengin topraklar bütündür.
— Fay hatlarının varlığı söz konusudur.
— Fay hatları ortaktır. Ancak her iki alanda da düzlüklerin geniş yer kapladığını söyleyebiliriz. Düzlüklerin geniş yer kapladığı alan sadece İç Anadolu'da işaretlenen yöredir.

Cevap B

5. Türkiye 36°K - 42°K paralelleri arasında yer alır ve bu durumun sonucunda;

- kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi,
— yıl içinde cisimlerin gölge boyunun hiçbir zaman sıfır olmaması,
— öğle vakti cisimlerin gölge yönünün kuzeyi göstermesi,
— kuzeyden güneye doğru sıcaklık ortalamasının artması
bilgileri ortaya çıkar. Ancak Türkiye'de aynı anda tek ortak saat ayarının kullanılması boylamın sonucudur.

Cevap C

6. Türkiye'de;

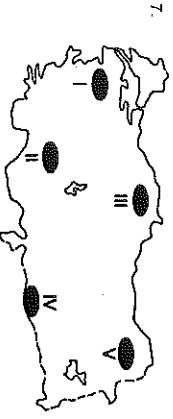
- transit taşımacılığın gelişmiş olması,
— bittü ortusunun çeşitlilik göstermesi,
— sıcaklık ortalamalarının bahardan doğuya doğru azalması,
— yüksek düzlüklerin geniş yer kaplaması özelliklerinin

göreceli konumun sonuçları arasında yer alırken yaz mevsiminde kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresinin uzaması enlemle ilgilidir.

Cevap C

7. Yıllık yağış miktarı yeterli olan yörelerdeki topraklarda yıkanma fazla olduğundan; tuz ve kireç birikimi azdır. Türkiye'de verilen toprakların yayılış alanları dikkate alındığında özellikle Karadeniz Bölgesi'nde görülen karverengi orman toprakları kireç ve tuz birikiminde fakirdir.

Cevap D

7. Cernozomlar sert karasal iklimin etkili olduğu yerlerde oluşan verimli topraklardır.
Çernozom (Kara Toprak): Karasal iklim bölgelerinde yaygın olarak oluşan topraklardır. Humus bakımından oldukça zengindir. Erzurum - Kars Bölümü'nde yaygındır.

Cevap E

8. Lössler rüzgârların taşıdığı topraklardır. Özellikle tıbbi bitilerden yoksun kurak ve yarı kurak bölgelerde görülür. Lössler rüzgârların taşıdığı topraklar olup kurak bölgelerde yaygındır. Verimli düşüktür. Konya - Karapınar arasında görülür.

Cevap B

9. Kurak bölge topraklarında: Bitki örtüsü zayıftır. Toprak yüzeyi üzerinde tuzdan oluşan beyaz bir tabaka görülür. Verimliliği düşüktür. Tahıl tarımına uygundur. Toprakta yerkapı oranı azdır. Toprakta humus oranı azdır.

Cevap E

10. Yağın fazla olduğu alanlarda toprak yüzeyi yıkanmaya bağlı olarak kırmızı ve sarı topraklar görülür. (IV) Ancak yağın az olduğu, buharlaşma ve kuru iklimin fazla olduğu alanlarda toprak yüzeyinde kırmızı ve sarı topraklar görülür.

Cevap D

11. Alüvyal topraklar akarsular tarafından taşınan malzemelerle oluşan verimli topraklardır. Bu tür topraklar özellikle akarsu birikimi ile oluşan delta ovalarında (I-II-III-IV) yaygın olarak görülür. Ancak V numara ile gösterilen Erzurum-Kars yöresinde çernozom toprakları görülür.

Cevap E

12. Taşınmış topraklar dış kuvvetlerin etkisiyle oluşan topraklardır. Ana kaya özelliği hakkında bilgi vermez. Verimliliği düşüktür. Akarsuyun birikmesiyle alüvyal, rüzgârların birikmesiyle löss, buzlu birikmesiyle moren oluşur. Taşınmış topraklarda düzenli (A, B, C, D) horizon sistemi geneli olarak görülmez. Ancak en yaygın olan taşınmış toprak morenlerdir. Bilgiyi doğru değildir. Buzlu birikmesiyle oluşan morenler, Türkiye'de yüksek dağlık alanlarda çok az rastlanan toprak çeşididir.

Cevap E

13.

- Akdeniz ikliminin etkili olduğu bölgelerde görülür.
- Renkleri kırmızıdır.
- Özellikle verimli toprak türü terra rossa'dır. Kırmızı toprak olarak da bilinir. Türkiye'de Akdeniz iklim bölgelerinde, kalkerli arazi üzerinde görülür.

Cevap C

14. Ülkemiz genel olarak III. zamanda oluşmuş, genç oluşumlu bir ülkedir. Ancak ülkemizde toprak çeşitliliği oldukça fazladır. Türkiye toprak çeşitliliği bakımından zengindir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel neden iklim özelliğinin çeşitliliği göstermesidir.

Cevap A

1. Eğim ve engebe koşullarının fazla olduğu dağlık bölgelerde gerçek alan ile iz düşüm alan arasındaki fark fazladır.

Buna göre, yukarıdaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde gerçek alan ile iz düşüm alan arasındaki fark daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

- I. Alp orojenezinin sırasında oluşmuştur.
- II. En yaygın olan kırık dağıdır.
- III. Etkin volkanlar yer alır.
- IV. Tamamıyla buzlu aşınım ve birikim şekillerine rastlanır.
- V. Yükselleri 2000 m'yi geçmez.

Türkiye'nin dağları ile ilgili numaralandırılmış ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEMAKADEMİ

5.

Türkiye, 36°K - 42°K paralelleri arasında yer alır. Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi
- B) Yıl içinde cisimlerin gölge boyunun hiçbir zaman sıfır olmaması
- C) Aynı anda tek saat saatin kullanılması
- D) Öğle vakti cisimlerin gölge yönünün kuzey göstermesi
- E) Kuzeyden güneye doğru sıcaklık ortalamasının artması

6.

Buna göre, haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinin I. zamanda oluştuğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

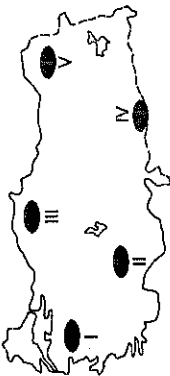

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki haritada taralı olarak verilen alanların ortak özelliği arasında yer almaz?

- A) Ortalama yükselti 1000 m'den fazladır.
- B) Düzükler geniş yer kaplar.
- C) Volkanik araziler geniş yer kaplar.
- D) Minerale zengin topraklar bulunur.
- E) Fay hatlarının varlığı söz konusudur.

7. Çemozyomlar sert karasal iklimin etkili olduğu yerlerde oluşan verimli topraklardır.

Haritadaki işaretli yerlerin hangisinde çemozyomlar daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Lössler, rüzgârların taşıyıp bıraktığı topraklardır. Özellikle biki örtüsünden yoksun kurak ve yarı kurak bölgelerde görülür.

Buna göre, haritadaki işaretli yerlerin hangisinde lösslere rastlanması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdakilerden hangisi kurak bölgelerde görülen toprakların özelliklerinden değildir?

- A) Tahıl tarımına uygundur.
B) Toprak tuz ve kireç bakımından zengindir.
C) Toprak oluşumu yavaştır.
D) Toprakta yıkanma azdır.
E) Toprakta humus oranı fazladır.

10.

Haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisinde toprak yüzeyinde kireç ve tuz miktarı daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Alüvyal topraklar akarsular tarafından taşınmış topraklardır.

Haritadaki işaretli yerlerin hangisinde alüvyal topraklar yaygın olarak görülmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Ülkemizdeki, taşınmış topraklarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mineral maddece zengindir.
B) Dış kuvvetlerin etkisi alanına bağlıdır.
C) Toprak katmanları gelişmiştir.
D) Genel olarak verimlidir.
E) En yaygın olanı morenlerdir.

13. A) Akdeniz ikliminin etkili olduğu bölgelerde görülür.
B) Renkleri kırmızıdır.

Yukarıda bazı özellikler verilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

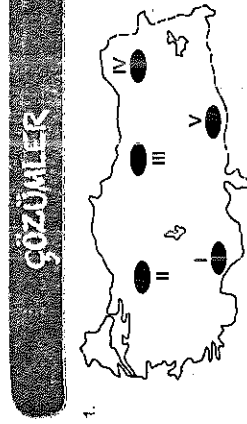
- A) Laterit
B) Podzol
C) Terra rossa
D) Çemozyom
E) Moren

14. Ülkemiz genel olarak III. zamanda oluşmuş, genç oluşumlu bir ülkedir. Ancak ülkemizde toprak çeşidi oldukça fazladır.

Bu durumun görülmesinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

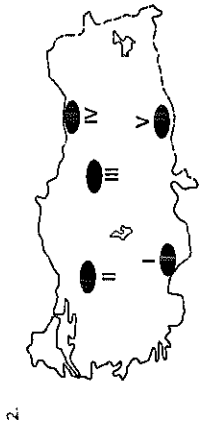
- A) İklim özelliklerinin çeşitliliği göstermesi
B) Biki örtüsünün çeşitliliği göstermesi
C) Jeolojik yapının çeşitliliği göstermesi
D) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
E) Batıdan doğuya doğru yükseltilerin artması

ÇÖZÜMLER

Terra rossa (kırmızı topraklar) Türkiye'de Akdeniz iklim bölgelerinde genellikle kalkerli arazi üzerinde görülen topraklardır. Türkiye'de yaygın olarak Akdeniz Bölgesi, Kıy Ege ve Güney Marmara'da görülür. Haritada işaretli alanların iklim özelliği düşünüldüğünde I. numaralı alanda terra rossalar yaygındır.

Cevap A

İklim özellikleri toprak oluşumunda ve çeşitlilik göstermesinde etkili faktördür.

Haritada işaretlenmiş alanların iklim özellikleri dikkate alındığında Doğu Karadeniz Bölümünde toprak örtüsü daha fazla yıkıldığı için tuz ve kireç bakımından daha az olduğu söylenebilir. Doğu Karadeniz'de yaygın olarak yıkanmış topraklara rastlanır. Aşırı yıkanmaya bağlı olarak humus ve mineral bakımından fakirdir. Bu toprak çay tarımına uygundur.

Cevap D

3. Bozkuş alanlarında yıllık yağış miktarının 500 mm'nin altında olduğu yerlerde oluşur.

Humus bakımından fakirdir.

Tahıl tarımı yaygın olarak yapılır.

Kahverengi step toprakları az yağış alan step iklimlerinde görülür. Üzerinde biki örtüsü sayrek olduğu için humus bakımından fakirdir. Bu nedenle çok verimli değildir. Türkiye'de yaygın olarak Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu plato alanlarında görülür. Yan kurak iklim bölgelerinde bozkuş biki örtüsünün altında oluşan topraklardır. İnce bir humus tabakasına sahiptir. Tahıl tarımına elverişlidir.

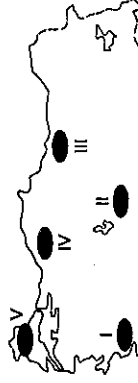
Cevap D

4. Çayır biki örtüsü altında gelişen topraklardır. Oldukça verimlidir.

Büyükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılır.

Özellikleri verilen toprak tipi çemozyomdur. Orta kışağın yarı nemli step bölgelerinde görülür. Toprakta fazla yıkanma olmadığı için mineral ve kireç bakımından zengindir. Toprağın üst kısmında çayır tarım atıkları sonucunda oluşmuş kalın bir humus tabakası bulunmaktadır. Dünyanın en verimli toprakları arasındadır. Türkiye'de en yaygın görüldüğü yer Erzurum - Kars Platosu'dur.

Cevap A

Toprağın özelliği, üzerinde yapılan tarım faaliyetleri de belirlir. Örneğin üzüm bağları kumlu, çalkılı topraklar üzerinde yaygındır. Hatta volkanik araziler bağlardan en yüksek verim alınıyor yerlerdir.

İşaretili alanların toprak özellikleri göz önüne alındığında Tuzlu topraklara sahip Nevşehir, Ürgüp'te üzüm yetiştiriciliğinin yaygın olması beklenir. Tuzlu topraklar volkanizma sonucunda volkan küllerinin birikmesiyle kireç ve kıl bakımından fakir olan geçimim topraklarıdır. Türkiye'de en yaygın Nevşehir, Ürgüp, Göreme, Avanos çevresidir.

Cevap B

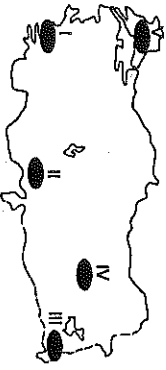

Taşların parçalanma süreci toprak oluşumunu etkiler. Kimyasal ayrışma su ile parçalanmaya neden olduğundan toprak oluşumu daha hızlı gerçekleşir.

Toprak oluşumu için ana kayanın çözünmesi gerekir. Fiziksel (mekanik) çözünmenin yaşandığı alanlarda toprak oluşumu daha uzun sürer. Gündüz ısıyla gece soğuma kayışları gece soğuma sonucunda büzülür, parçalanarak ufalanır ve toprak oluşumu gerçekleşir. Buna göre haritadaki işaretli alanlarda III numaralı ile gösterilen yerde Konya ve çevresinde toprak oluşumu daha uzun bir zaman alır.

Cevap C

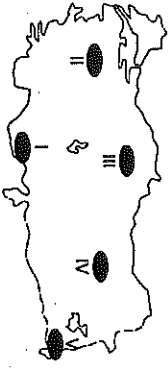
11.

Türkiye'de karstik konumun etkisiyle buzullar ve oluşmuş şekiller alçak kesimlerde görülmez. Ancak yüksekliklerin etkisiyle dağların zirvesinde buzullara ve oluştuğu şekillere rastlanır. Türkiye'de buzulların en fazla görüldüğü yer Doğu Anadolu Bölgesi'dir. Dolayısıyla yüksekliğin fazla olduğu haritada işaretlenen II, III ve IV numaralı alanlarda buzul etkisine daha fazla rastlanırken I ve V numaralı dağların yüksekliği az olduğu için buzul etkisine rastlanmaz.

Cevap B

12.

Karstik arazilerde mağara tavanlarının çökmesiyle oluşan denilen derin çukurluklar oluşur.

Türkiye'de karstik yapının en fazla olduğu bölge Akdeniz Bölgesi'dir. Haritada taranan alanlardan I numaralı sahada obruk oluşumunun daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. Bunlara en güzel örnekler Çameli ve Çelmeçen Çukurları'dır.

Cevap A

13.

Türkiye'de karstik araziye rastlanması arazinin jeolojik oluşumuna ilgilidir. Etilim, yükseklik, iklim ve bitki örtüsü herhangi bir arazi tipinin oluşumunda etkili değildir.

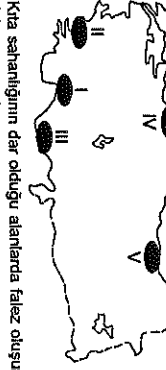
Cevap B

14.

Türkiye'de:
Rüzgârın oluşturduğu toprak tipi → Löss
Akarsuların oluşturduğu toprak tipi → Alüvyal
Buzulların oluşturduğu toprak tipi → Moren
Verilen yörelerin iklim ve bitki örtüsü özellikleri düşünüldüğünde karasal iklimin etkili ve bitki örtüsünün çiliz olduğu alanlarda rüzgârın daha fazla etkilidir. Karaya ve Saniyur'a çevresinde taş toprakların yaygın olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap C

15.

Kıta sahanlığının dar olduğu alanlarda falez oluşumu oldukça yaygındır.

Taralı alanların fiziki özellikleri düşünüldüğünde dağların kıyı çizgisine paralel uzandığı ve kıyıya yakın yüksekliği alanlarda falez oluşumu daha kolaydır. Dolayısıyla I, III, IV ve V numaralı kıyılarda falez daha kolaydır. Ancak II numaralı sahada kıta sahanlığı dağların kıyıya dik uzanması sonucunda geniş olup falez oluşumuna rastlanmaz.

Cevap B

16.

Türkiye'de buzullar 2200 m'den daha yüksek alanlarda etkili olurlar. İsveç, Norveç gibi ülkelerde deniz seviyesinden itibaren buzul etkilerine rastlanır. Bu durumun ortaya çıkmasında temel etmen enlemidir. Çünkü Türkiye orta kuşağın güneyinde yer aldığı için buzullar kıyılarda etkili olamaz.

Cevap C

17.

Eski akarsu vadilerinin sular altında kalmasıyla rîa tipi kıyılar oluşur.

Türkiye'de rîa kıyı tipinin görüldüğü alanlar Marmara kıyısı ile Menteşe kıyılardır. Haritada taralı alanlardan I numaralı saha İstanbul Boğazı'na kıyı tipinin en güzel örneklerindendir.

Cevap A

18.

Türkiye kıyılarında yer yer deniz seviyesinden daha yüksek kesimlerde falez oluşumuna rastlanılmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında temel etmen Türkiye'nin toprak yükselmesidir.

Cevap B

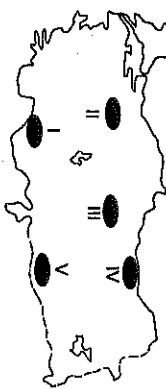
1. Terra rossa kalkeci araziler üzerinde gelişen kırmızı renkli topraklardır.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde terra rossalar daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İklim özellikleri toprak oluşumunda ve çeşitlilik göstermesinde en etkili faktördür.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin iklim özellikleri etkilete alındığında, hangisinde toprakların daha fazla yitildiği, tuz ve kireç birikiminin daha az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

Bozkır alanlarında yıllık yağış miktarının 500mm'in altında olduğu yerlerde oluşur.

Humus bakımından fakirdir.

Tahıl tarımı yaygın olarak yapılır.

Yukarıdaki özellikler verilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çernozyom
B) Terra rossa
C) Vertisol
D) Kahverengi step toprakları
E) Podzol

4.

Çayır bitki örtüsü altında gelişen topraklardır.

Oldukça verimlidir.

Büyükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılır.

Yukarıdaki özellikler verilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çernozyom
B) Podzol
C) Vertisol
D) Terra rossa
E) Alüvyal

5.

Toprağın özelliği, üzerinde yapılan tarım faaliyetini de belirler. Örneğin üzüm bağları kurumu, çalkılı topraklar üzerinde yaygındır. Hatta volkanik araziler bağlardan en yüksek verim alınır.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde üzüm yetiştiriciliğinin daha çok gelişmesi beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

Taşların parçalanma süreci toprak oluşumunu etkiler. Kimyasal ayrışma su ile parçalanmaya neden olduğundan toprak oluşumu daha hızlı gerçekleşir.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde toprak oluşumu daha uzun sürer?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Türkiye'de aşağıdaki kıyı tiplerinden hangisinin görülmemesi göreceli konumla açıklanabilir?
A) Fiyord B) Ria C) Haliç D) Enine E) Boyuna

10. Mutlak (Matematik) konum ülkemizde bazı yeryüzü şekillerinin oluşumunu sınırlamıştır.
Aşağıdaki yerşekillerinden hangisinin ülkemizde görülmemesi doğrudan mutlak konumla açıklanabilir?
A) Gayzer B) Fiyord kıyı C) Barkan D) Haliç E) Aktif volkan

11. Haritada işaretli yerlerin yükseltileri dikkate alındığında hangi ikisinde buzul etkisine rastlanma ihtimali daha düşüktür?
A) I ve II B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

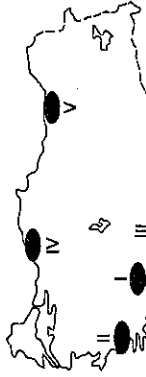
12. Karstik arazilerde mağara tavanlarının çökmesiyle obruk denilen derin çukurluklar oluşur.
Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde obruklara rastlanır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'de karstik arazilere rastlanılması aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?
A) Enlem B) Jeolojik yapı C) Yükselti D) İklim E) Bitki örtüsü

14. Rüzgârların aşındırıp taşıdığı topraklara lës adı verilir. Bu topraklar aşağıda verilen yerlerin hangi ikisinde daha fazla görülür?
A) Hakkâri - Van B) Çanakkale - Kayseri C) Konya - Şanlıurfa D) Diyarbakır - Bursa E) Adana - Samsun

15. Kıta sahanlığının dar olduğu alanlarda falez oluşumu oldukça yaygındır.
Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde falez oluşumunun yaygın olması beklenmez?
A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Türkiye'de buzullar 2200 m'den daha yüksek alanlarda etkili olurken İsveç, Norveç gibi ülkelerde deniz seviyesinden itibaren buzul etkisine rastlanır. Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?
A) Yükselti B) Boylam C) Enlem D) Yağış E) Rüzgârlar

17. Eski akarsu vadilerinin sular altında kalmasıyla rîa tipi kıyılar oluşur.
Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde rîa tipi kıyılara rastlanır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Türkiye kıyılarında yer yer deniz seviyesinden daha yüksek kesimlerde falez oluşumuna rastlanılmaktadır. Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
A) İklim değişimleri B) Toplam yükselme C) Yükselti D) Dağların uzunluğu E) Kıta sahanlığı

ÇÖZÜMLER

1. Karadeniz kıyılarında boyuna kıyı tipi görülür. Ege kıyılarında enine kıyı tipi görülür. Türkiye'de kıyı tiplerini etkileyen temel faktör dağların uzanışına bağlıdır. Kıyı tiplerinin oluşmasında dağların oluşumu ve iklim paylaşımının etkisi bulunmaktadır. Enlem etkisi oldukça azdır. Enleme bağlı olarak buzulların olduğu skayyer ve fiyord kıyı tipleri görülmez.
Cevap C

2. Türkiye'nin yeryüzü şekillerinin oluşumunda akarsuların, dağların, rüzgârların ve karstik yapının etkisi oldukça fazladır. Ancak Türkiye orta kuşağın Akdeniz iklimi etkisinde yer alır. Dolayısıyla buzullar sadece en yüksek kesimlerde görülür ve Türkiye'nin yerşekillerinin oluşumunda etkisi çok azdır.
Cevap D

3. Haritada işaretli yerlerin iklim ve bitki örtüsü özellikleri düşünüldüğünde rüzgârların en fazla etkili olduğu alan II numaralı Konya yöresidir. I, III, IV, V numaralı arazilerde bitki örtüsü gür olduğu için rüzgârların şekillendirici etkisine rastlanmaz.
Cevap B

4. Kalker, suda kolaylıkla çözünabilen tortul bir kayadır. Kalkerli araziler üzerinde suyun etkisiyle çeşitli yerşekilleri oluşmuştur. Türkiye'de karstik yapının en fazla etkili olduğu ve karstik yerşekillerinin en fazla görüldüğü yer Akdeniz Bölgesi'dir. Verilen yerşekillerden Cennet ve Cennetlem Obrukları, Pamukkale Travertenleri, İnsuyu Mağarası, Göksu Kanyonu karstik oluşumların en güzel örneklerindendir. Ancak Silifke Deltası Akdeniz kıyılarında oluşmuş bir delta ovasıdır.
Cevap D

5. Türkiye'de sonucu olarak buzul etkisine fazla rastlanmaz. Ancak alanlarda kırsal buzul etkisi görülmektedir. Boş bırakılan alanlara sırasıyla mutlak konum ve yüksek sızdırmazlığı girilmelidir. Çünkü Türkiye orta kuşakta bulunur. Buzulların etkisi alçak kesimlerde asla etkili olmazken göreceli konumuna bağlı olarak dağların zirvesinde görsel buzullara rastlanır.
Cevap B

6. Türkiye'de, Karadeniz kıyılarında → Boyuna Kıyı Tipi Akdeniz kıyılarında → Boyuna Kıyı Tipi Ege kıyılarında → Enine Kıyı Tipi Marmara kıyılarında → Rîa Kıyı Tipi Menteşe kıyılarında → Rîa Kıyı Tipi Tekeli kıyılarında → Dalmaçya Kıyı Tipi görülürken mutlak konumun etkisiyle fiyord ve skayyer kıyı tipi görülmez. Türkiye'nin okyanusa kıyısı bulunmadığı için göreceli konumunun sonucunda haliç kıyı tipi görülmez.
Cevap C

7. Karstik arazilerde ovaların genişleyip birleşmesiyle karstik ova olan polyeler oluşur. Türkiye'de karstik süreçlerin en fazla etkili olduğu alanlar Akdeniz Bölgesi'dir. Karstik ovaların Tefenni, Kestel, Korkuteli, Elmali, Acıpayım şekillerinde sıralanabilir. Ancak Gediz Ovası karstik oluşumlu değildir. Akarsuların birikmesi sonucunda oluşmuş delta ovasıdır.
Cevap E

8. Tombolo: Dalga ve akıntıların taşınması sonucu oluşan malzemeyle ana kara ve adayı birleştiren yer şeklidir. Haritada verilen yerlerin kıyı özellikleri dikkate alındığında akıntıların ve dalgalıların en fazla etkili olduğu yer Marmara kıyılarında bulunan IV numaralı alanlar ve burada Türkiye'nin en büyük tombolo örneği ve Kapıdağ Yarımadası bulunmaktadır.
Cevap D

9. Türkiye'de, Karadeniz kıyılarında → Boyuna Kıyı Tipi Akdeniz kıyılarında → Boyuna Kıyı Tipi Ege kıyılarında → Enine Kıyı Tipi Marmara kıyılarında → Rîa Kıyı Tipi Menteşe kıyılarında → Rîa Kıyı Tipi Tekeli kıyılarında → Dalmaçya Kıyı Tipi görülürken mutlak konumun etkisiyle fiyord ve skayyer kıyı tipi görülmez. Türkiye'nin okyanusa kıyısı bulunmadığı için göreceli konumunun sonucunda haliç kıyı tipi görülmez.
Cevap C

10. Mutlak konum ülkemizde bazı yeryüzü şekillerinin oluşumunu sınırlamıştır. Türkiye'de mutlak konumun etkisiyle oluşmuş olması olmayan yerşekilleri şunlardır: Buzullar ve oluştuğu şekiller, fiyord ve skayyer kıyı tiplerine aktif volkanlar da görülmektedir. Ancak yine aktif konumun etkisiyle sadece iç kesimlerde az miktarda görülür.
Cevap B

8. Türkiye'de büyüklüğünün çevresinde içme suyunu sağlamak amacıyla barajlar inşa edilmiştir. Bu barajların su seviyesi yıldıran yıla değışiklik gösterir. Bazı yıllar barajlarda su seviyesi iyice azalmaktadır. Türkiye'de içme suyu sağlamak amacıyla kurulan barajların su seviyelerinin yıldıran yıla değışiklik göstermesinin (artmasının ya da azalmasının) nedeni iklim şartlarıdır. Yağı, sıcaklık, kar erimesinin şiddetli buharlaşma gibi faktörler barajlardaki su seviyesinin etkilemektedir.

Cevap C

9. Ülkemizi çevreleyen denizlerden Karadeniz'in tuzluluk oranı %18 Akdeniz'in tuzluluk oranı %29 civarındadır. Enlem etkisi nedeniyle Türkiye'de güneye doğru denizlerin tuzluluk oranı azalır. Tuzluluk oranı en fazla Akdeniz Bölgesi'nde, en az ise Karadeniz'dedir. Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olmasında Karadeniz'de buharlaşmanın daha az olması, deniz suyu sıcaklığının Akdeniz'e göre daha az olması, güneş ışınımının geliş açısından Akdeniz'den Karadeniz'e azalması gibi faktörler etkilidir.

Cevap E

10. Deniz seviyesinden çok yükseklikte bulunan göllerin kırsal alanlarda domması sıkça rastlanılan olaylardandır. Büyük Çekmece Gölü Marmara Bölgesi'nde koyu set gölü, Sapanca Gölü Marmara Bölgesi'nde tektonik gölü, Tuz Gölü İç Anadolu Bölgesi'nde tektonik gölü, Konya Gölü Ege Bölgesi'nde alüvyal set gölü, Çıldır Gölü Doğu Anadolu Bölgesi'nde lav set gölüdür. Buna göre verilen göller ve bulunduğu bölgeler düşüncüldüğünde Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Çıldır lav set gölünde yüksekliğin etkisiyle domma olayı görülmektedir.

Cevap E

11. Oluşumlarına göre göller çeşitlilik gösterir. Karstik göller kolay enjeksiyon kaynağını bulundukları alanlarda enjeksiyonunda oluşan çukullardır. Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü'nde yaygın olarak bulunmaktadır. Buna göre soruda Eğirdir, Karsel, Sütlü Çimeni, Antalya Bölümü'nde yer alan karstik göllerdir. Tortum Gölü ise heyelan sonucunda oluşan Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan heyelan set gölüdür.

Cevap A

PEGEMAKADEMİ

12. Göl sularının gideğeni dışı akışı varsa suları tatlıdır. Bir gölün sularının tatlı ya da tuz olması gölün gideğeni varlığına bağlıdır. Gideğeni olan göllerin suları tatlıdır. Gideğeni olmayan göller sularını yenileyemediğinden bu göllerin suları acıdır. Buna göre Van Gölü'nün gideğeni olmadığından suları tatlı değildir.

Cevap D

13. Van Gölü yaklaşık 100 m derinlikte ve 3713 km² genişliğinde Türkiye'nin en büyük gölüdür. Eski bir çukurlaşma alanını Nemrut'un çıkan lavlar kapattığı için kapalı havza özelliği gösterir. Van Gölü Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Oluşumun da volkanizma ve tektonizma birlikte etkili olmuştur.

Kapalı havza özelliği gösterir. İnci Kelefinin Yaşam alanıdır.

Gideğeni olmadığından suları acıdır.

Van gölü feribot başmactığı Van - Tavan arasında yapılmaktadır. Feribot başmactığı Van - Tavan arasında yapılmaktadır. Ulaşım yapılamaz Van gölü doğru değildir.

Cevap B

14. Gideğeni olmayan göller kapalı havza özelliği gösterir. Bu tür göllerde mineral madde oranı artar. Tuz Gölü sularını yenileme özelliğine sahip olmadığından suları tuzlu olan ve gideğeni olmayan bir göldür. Bu nedenle mineral madde oranı artar. Çıldır, Hazar, Beyşehir ve Eğirdir Gölleri ise sularını yenileme özelliğine sahiptir. Gideğeni olan bu göllerin suları tatlıdır.

Cevap A

15. Üç tarafı denizlerle çevrili olan Ülkemizin kıyı uzunluğu oldukça fazladır. Türkiye'de denizlerin birçok etkisi bulunur. Bu etkiler şu şekilde sıralayabiliriz: Nem miktarını artırdığı için karasallığın etkisini azaltır ve iklim çeşitliliğini artırır. Mekanik çözünmenin şiddetini azaltır. Marmara havzasında bütün kıyılarda delta oluşumuna zemin hazırlar. Ancak Türkiye'nin kuzeyinde - güneyine doğru gidildikçe güneş ışınımının düşme açısı büyüdüğü için buharlaşma ve tuzluluk oranı artar bu da enlem etkisiyle açıklanır.

Cevap C

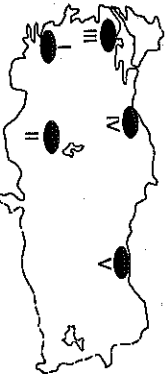
1. Karadeniz kıyılarında boyuna kıyı tipi, Ege kıyılarında enine kıyı tipi görüldür. Türkiye kıyı tiplerindeki bu çeşitliliği belirleyen temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enlem
- B) İklim çeşitliliği
- C) Yerseliklerinin uzunluğu
- D) Dağların oluşumu
- E) Yükselti

2. Türkiye'de yeryüzü şekillerinin oluşumunda etkisi en az olan dış kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsular
- B) Dalgalar
- C) Rüzgârlar
- D) Buzullar
- E) Karstik yapı

3. Rüzgârlar, kurak ve yarı kurak bölgelerde etkili olan bir dış kuvvettir. Özellikle biriki örtüsünün çilız olduğu yerlerde şiddetli anlar.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde rüzgârların şekillendirici etkisi daha fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

PEGEMAKADEMİ

4. Kalker, suyla kolaylıkla çözünürken tortul bir kayadır. Kalkeri arazilerde ızdırında suyun etkisiyle geçitli yerselikleri oluşmuştur.

Aşağıda verilenlerden hangisinin oluşumunda kalkeri arazilerin etkisi yoktur?

- A) Cennet ve Cehennem Obuğu
- B) Pamukkale Travertenleri
- C) İnsuyu Mağarası
- D) Sifike Deltası
- E) Göksu Kanyonu

5. Türkiye'de sonucu olarak buzul etkisine fazla rastlanmaz. Ancak alanlarda kısmen buzul etkisi görülmektedir.

Yukarıda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi yazılırsa doğru bir ifade olur?

- A) göreceli konum - karstik
- B) mutlak konum - yüksek
- C) yükselti - dağlık
- D) bakı etkisi - güney yamaçlı
- E) nemlilik özelliği - nemli

6. Türkiye'de gelişit gelişiminin az olması birtakım unsurların oluşmasına neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Ülkemizde gel - git etkisinin güçlü olmadığına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Kıta sahanlığının geniş olması
- B) Kıyıda delta oluşması
- C) Dağların kıyıya farked uzunması
- D) Boğazlarda akıntı oluşması
- E) Koy ve körfezlerin oluşması

7. Karstik arazilerde ızılalam genişleyip birleşmesiyle karstik ovalar olan polyeler oluşur.

Aşağıdaki ovalardan hangisi polyeye örnek gösterilemez?

- A) Elmalı
- B) Tefenni
- C) Kestel
- D) Korkuteli
- E) Gediz

8. Tombozo: dalga ve akıntıların taşıdığı malzemeye ana kara ve aday birleştiği yer şeklidir.

Haritada işaretli yerlerin hangisinde tombozo oluşumu vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Türkiye'de büyükşehirlerin çevresinde içme suyunu sağlamak amacıyla barajlar inşa edilmiştir. Bu barajların su seviyesi yıldıan yıla değişiklik gösterir. Bazı yıllar barajlarda su seviyesi iyice azalmaktadır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Nüfusun artması
B) Suyun kirlenmesi
C) İklim şartları
D) Tarımda sulama
E) Enerji üretimi

9. Ülkemizi çevreleyen denizlerden Karadeniz'in tuzluluk oranı %18; Akdeniz'in tuzluluk oranı %39 civarındadır.

Buna göre, Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olmasında;

- I. daha kuzeyde yer alması,
II. buharlaşmanın daha az olması,
III. deniz suyu sıcaklığının daha az olması,
IV. güneş ışınlarının geliş açısının daha küçük olması,
V. daha küçük olması

gibi faktörlerden hangisi etkili değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Deniz seviyesinden çok yüksek bulunan göllerin kış aylarında donması sıkça rastlanılan olaylardandır.

Buna göre, aşağıda verilen göllerden hangisinde donma olayı görülebilir?

- A) Büyük Çekmece Gölü
B) Sapanca Gölü
C) Tuz Gölü
D) Köyceğiz Gölü
E) Çıldır Gölü

11. Oluşumlarına göre göller çeşitliliği gösterir.

Aşağıdaki göllerden hangisinin oluşumunda karstik olaylar etkili olmamıştır?

- A) Tortum Gölü
B) Saldı Gölü
C) Eğirdir Gölü
D) Kestel Gölü
E) Süğla Gölü

12. Göl sularının gideğeni dışa akışı varsa suları tatlıdır.

Buna göre, aşağıdaki göllerden hangisinin suları tatlı değildir?

- A) Keban Baraj Gölü
B) İzmit Gölü
C) Eğirdir Gölü
D) Van Gölü
E) Abant Gölü

13. Van Gölü yaklaşık 100 m derinlikte ve 3713 km² genişliğinde Türkiye'nin en büyük gölüdür. Eski bir çukurluğa alanını Nemrut'tan çıkan lavlar kapattığı için kapalı havza özelliği gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi Van Gölü ile ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Suları tatlı değildir.
B) Ulaşım yapılamaz.
C) Balık çeşidi bakımından fakirdir.
D) Çevresinin iklimini ıslanlaştırr.
E) Dünya'nın en büyük sodalı gölüdür.

14. Gideğeni olmayan göller kapalı havza özelliği gösterir. Bu tür göllerde mineral madde oranı artar.

Aşağıdaki göllerden hangisi bu duruma örnek gösterilebilir?

- A) Tuz Gölü
B) Çıldır Gölü
C) Hazar Gölü
D) Beyşehir Gölü
E) Eğirdir Gölü

15. Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizin kıyı uzunluğu oldukça fazladır.

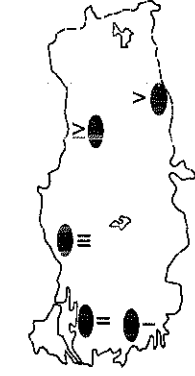
Buna göre, ülkemize kıyısı bulunan denizlerin özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) İklim üzerinde etkilidir.
B) Karasallık şiddetini azaltır.
C) Kuzeyden güneye doğru tuzlulukları azalır.
D) Mekanik çözülmenin şiddetini azaltır.
E) Marmara hariç hepsinde delta oluşumuna rastlanır.

ÇÖZÜMLER

1. Baraj yapılış amaçlarından biri de tarımda sulama suyu sağlamaktır. İklim ve yerşekillerinin özellikleri dikkate alındığında Çoruh (Doğduğu yer Doğu Karadeniz, döküldüğü yer Gürostan) üzerinde rafting sporu gelişen ve akış hızı ve fazla olan akarsudur. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alır. Mesit Dağları'ndan doğar. Aşındırma gücü çok fazladır. Yatak eğimi fazla olan Çoruh ancak rafting sporu için elverişlidir. Tarımda sulama suyu sağlama açısından uygun değildir.

Cevap E

2.

Ülkemiz sıcak su kaynakları bakımından dünyada ilk on ülkeden biridir. Genç oluşumlu bir araziye sahip olması, ülkemize bu özelliği kazandırmıştır.

Türkiye oluşumunu geç tamamlamış (3. ve 4. jeolojik zamanda) genç bir ülkedir. Bunun sonucunda sıkça depremler yaşanmakta ve sıcak su kaynakları yer almaktadır. Kınklı yapı nedeniyle Ege Bölgesi sıcak su kaynakları bakımından zengindir. Haritada alanların özellikleri düşünüldüğünde V numaralı alanda kaynakların daha az yer alması beklenir.

Cevap E

3. Bir gölün sularının tatlı ya da acı olmasındaki temel faktör o gölün gideğeni olup olmasına bağlıdır. Gideğeni olan göllerin suları tatlıdır (Beyşehir, Eğirdir, Gölteni). Gideğeni olmayan göller ise suları yenileyemediğinden acı, tuzlu ya da sodalıdır. (Burdur, Acıgöl, Tuz Gölü, Van Gölü). Bunun dışında gölün beslediği kaynaklar ve göl çanağının arazi yapısı da etkilidir.

Cevap D

4. Göller Yöresi Antalya'nın kuzeyinde bulunmaktadır. Bu göllerin çoğunluğunun oluşumunda karstik ve tektonik olaylar birlikte etkili olmuştur. Ülkemizde Göller Yöresi'nin yer altı suları bakımından zengin olmasının temel nedeni karstik arazinin geniş yer tutmasıdır. Geçirgenli arazi olan karstik arazilerde vaktü (karstik kaynak) sayısı oldukça fazladır.

Cevap C

5. Türkiye genç oluşumlu bir yapıda olduğu için fay hatları yaygınlık gösterir. Bu alanlardaki yer altı sularının mayıla temasını kolaylaştırarak kaplıcaların yaygın olmasını sağlamıştır.

Marmara'da: Bursa (Çekirge, Kaynarca, İnegöl, Kütahya), Balıkesir (Göhen, Susurluk, Pamukçu), Sakarya (Ilıcaköy, Kuzuluk)

Ege'de: İzmir (Balçova, Dikili, Çeşme, Bergama), Aydın (Davutlar), Denizli (Sarayköy), Kütahya (Emet, Simav), Afyon (Sarıdiki)

Akdeniz'de: Hatay (Reyhanlı), Adana (Haruniye)

İç Anadolu'da: Ankara (Kızılcahamam)

Karadeniz'de: Çorum, Amasya, Tokat

Mardin Kızıltepe ise sıcak su kaynakları bakımından fakirdir.

Cevap C

6. Ülkemizdeki denizler arasında Karadeniz'den Ege'ye doğru bir üst akıntı, Ege'den Karadeniz'e doğru ise bir alt akıntı olmaktadır. Türkiye'de Akdeniz'den Karadeniz'e doğru alt akıntı, Karadeniz'den Akdeniz'e doğru ise üst akıntı olmaktadır. Alt akıntının nedeni matematik konum yani enterdir. Akdeniz'in suları sıcaklık ve buharlaşma nedeniyle daha yoğundur. Yoğunluğu fazla olan sular dibine çökerek dipden yoğunduluğu daha az olan sulara doğru hareket eder. Üst akıntının nedeni ise Karadeniz'in daha fazla suyla beslenmesi sonucu su seviyesinin yüksek olmasıdır. Fazla sular beslen Marmara'ya doğru hareket eder. Buna göre Karadeniz'den Ege'ye doğru üst akıntı, Ege'den Karadeniz'e doğru alt akıntının nedeni yoğunluk ve seviye farkıdır.

Cevap E

Sıcak su kaynaklarının yaygın olduğu bölgelerde kaplıca ve ılıca turizmi de gelişme imkânı bulmuştur.

Kaplıca ve ılıca turizmi özellikle fay hatları çevresinde yoğunlaşmıştır. En fazla Ege ve Marmara Bölgelerindedir. Haritada işaretli alanlarda en fazla I. numaralı alanda ılıca ve kaplıca turizminin gelişmesi beklenir. Diğer merkezler faylardan uzak alanlardır.

Cevap A

İç bölgelerimizde kaynağını yüksek kesimlerden alan akarsularımızın kıyı mevzisinde debileri düşüktür. Türkiye'deki akarsular:

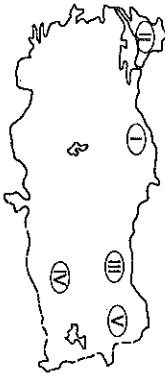
Yağmur suları beslenen akarsular: Ege ve Akdeniz Bölgelerinde (karstik kaynaklara beslenenler hariç) akarsulardır. Yağışın arttığı kıyılarda akımları artar. Kar ve buz sularıya beslenen akarsular: Kaynaklarını yüksek dağlardan alan kar erimelerinin gerçekleştiği ilkbahar sonunda akımları artan akarsulardır. Kaynak sularıya beslenen akarsular: Manavgat Çayı ve Fırat'ın bir kolu olan Sultan Suyu karstik kaynaklara beslenmektedir. Yağışın arttığı kıyılarda akımları artar. Kar ve buz sularıya beslenen akarsular: Kaynaklarını yüksek dağlardan alan kar erimelerinin gerçekleştiği ilkbahar sonunda akımları artan akarsulardır. Kaynak sularıya beslenen akarsular: Manavgat Çayı ve Fırat'ın bir kolu olan Sultan Suyu karstik kaynaklara beslenmektedir. Yağışın arttığı kıyılarda akımları artar. Kar ve buz sularıya beslenen akarsular: Kaynaklarını yüksek dağlardan alan kar erimelerinin gerçekleştiği ilkbahar sonunda akımları artan akarsulardır.

Kırmızı ve siyah akarsular: Fırat, Yeşilirmak, Kızılırmak gibi akarsulardır. Bu akarsular farklı iklim bölgelerinden beslenmektedir. Bu akarsular farklı iklim bölgelerinden beslenmektedir. Bu akarsular farklı iklim bölgelerinden beslenmektedir.

Sel rejimli akarsular: Belirli bir akım düzeni olmayan akarsulardır. En çok İç Anadolu Bölgesinde rastlanır. Buna göre iç bölgelerimizde kaynağını yüksek kesimlerden alan akarsuların kıyı mevzisinde debilerinin düşük olması yağışla ilişkilidir. Kaynağını yüksek dağlardan alan kar erimelerinin gerçekleştiği ilkbahar sonunda akımları artar. Kıyılarda ise debileri düşüktür.

Cevap B

10.

Eğim ve engebenin az olduğu alanlarda akan akarsular yatağının derinliği az genişliği fazla olduğu için zaman zaman taşkınlarla yol açabilmektedir.

Haritada işaretlenmiş alanların yer şekli özellikleri dikkate alındığında eğim ve engebenin az olduğu II numaralı alanda Eğirne Yöresinde Meriç nehrinde sık sık taşkınlar yaşanır.

Cevap B

12.

Yükseklik haritada ülkemizdeki kapalı havza alanlarından bazıları gösterilmiştir. Suları deniz ya da okyanusa ulaşmayan akarsuların su toplama alanına kapalı havza denir. Türkiye'nin kuzey ve güneyinde uzanan dağ sıraları kapalı havzaların fazla olmasına etkili olmuştur. Türkiye'de iç kesimlerde kapalı havzaların varlığında yersenkileri etkiler. (Yersenkiler keder etkili olmazsa da karstik iklim koşullarının payı da kapalı havza oluşumunda küçük bir pay sahibidir.)

Cevap C

13.

Akarsuların geçmişi okudukları yerlerdeki sanayileşme durumunu akarsuların kirliliğini doğrudan etkiler. Bakırçay, ağız kısmında delta oluşumunu söz konusudur. Menderes çizenek akar. Çukurova'yı kaplar. Ege Denizi'ne dökülen önemli bir akarsudur. Sakarya: İç Anadolu'daki Yukarı Sakarya Bölümü'nden doğar. Çatalca - Kocaeli Bölümü'nden Karadeniz'e dökülür. Manavgat: Dev kazanı oluşur. Akdeniz'e dökülen önemli bir akarsudur. Etilik: Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan geçer. Başar Karfez ne dökülür. Kızılırmak: ağzında Balıca Delisi, oluşan nehir Orta Karadeniz Bölümü'nde yer alır. Türkiye sınırından önceki en uzun akarsudur. Buna göre akarsuların geçtiği alanların sanayileşme durumunu göz önüne alındığında daha kirliliğe sahip olan akarsu Sakarya'dır.

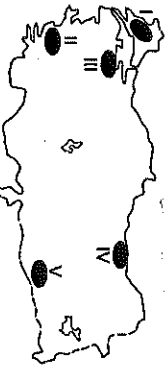
Cevap B

14.

Menderesler çizenek akan bir akarsu için; ağız kısmında delta oluşumunu söz konusudur, yatağı eğimi azdır, hidroelektrik enerji potansiyeli düşüktür, basıma güçlü azdır denilebilir. Menderes çizen akarsuların rejimi düzenlidir denilmez. Rejim akarsuların beslenme koşullarına bağlıdır.

Cevap C

15.

Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde akarsular boğaz vadileri oluşur. Bu vadiler zamanla doğal geçit yolları olarak kullanılmıştır.

Vadi akarsuları yatağıdır. Akarsuların hızına, yersenkilerine göre değişik vadi tipleri ortaya çıkar. Boğaz Vadi akarsuların uzun, paralel bir dağ, dik kesimleri gösterir. Dağların kıyıya paralel uzandığı Karadeniz'de akarsular boğaz vadileri oluşturur. Bu vadiler ise doğal geçit yolları olarak kullanılmaktadır.

Cevap D

1. Baraj yapılması amaçlarından biri de tarımda sulama suyu sağlamaktır.

Aşağıda verilen akarsuların iklim ve yer şekli özellikleri dikkate alındığında hangisi üzerinde kurulan barajın temel amacı tarımda sulama suyu sağlama olamaz?

- A) Büyük Menderes
- B) Gediz
- C) Susurluk
- D) Seyhan
- E) Çoruh

2. Ülkemiz sıcak su kaynakları bakımından dünyada ilk on ülkelerin içindedir. Genç oluşumlu bir araziye sahip olması, ülkemize bu özelliği kazandırmıştır.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde sıcak su kaynakları daha az yer tutar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

PEGEMAKADEMİ

6.

Ülkemizdeki denizler arasında Karadeniz'den Ege'ye doğru bir üst akıntı Ege den Karadeniz'e doğru ise bir alt akıntı olmaktadır.

- I. yoğunluk farkı,
- II. derinlik farkı,
- III. seviye farkı

Bu durum; gibi özelliklerden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

3.

Göl sularının tuzlu, sodalı veya acı olması;

- I. gölü besleyen suların özelliği,
- II. göl yatağının kayaç yapısı,
- III. gölün yüksekliği

gibi özelliklerden hangilerinin sonucudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4.

Ülkemizde Göller Yöresi yer altı suları bakımından oldukça zengindir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz'e yakın olması
- B) Yıllık yağış miktarının fazla olması
- C) Karstik arazinin geniş yer kaplaması
- D) Bıktı örtüsünün güç olması
- E) Kış sıcaklığının 0°C'nin altına düşmemesi

7.

Sıcak su kaynaklarının yaygın olduğu bölgelerde kaplıca ve iltica turizmi de gelişme imkânı bulunmaktadır.

Buna göre, haritada işaretli yerlerin hangisinde kaplıca ve iltica turizminin daha çok gelişmesi beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Akarsuların tüm kollarıyla birlikte sularını topladığı alana havza denir. Akarsu sularını denizlere ulaştırabiliyorsa açık, ulaştırıyorsa kapalı havza özelliği gösterir.

Buna göre, haritadaki işaretli yerlerdeki akarsulardan hangisi kapalı havza özelliği gösterir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. İç bölgelerimizde kaynağı yüksek kesimlerden alan akarsularımızın kış mevsiminde debileri düşüktür. Bu durumu ortaya çıkaran başlıca etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsu havzalarının büyüklüğü
B) Yağış çeşidi
C) Yağış rejimi
D) Akarsuyun taşıdığı malzeme miktarı
E) Buharlaştırma şiddetinin azlığı

10. Eğim ve engebelerin az olduğu alanlarda akan akarsular zaman zaman taşkınlara yol açabilmektedir.

Buna göre, yukarıda numaralarla gösterilmiş havzaların yer şekli özellikleri dikkate alındığında hangisindeki akarsuların taşkınlara yol açma olasılığı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'deki akarsular genelde denge profilinden uzaktır.

Bu durum Türkiye'nin;

- I. genç oluşumlu olması,
II. yakın jeolojik devirde toptan yükselmesi,
III. iklim şartlarının elverişsizliği

özelliklerinden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Yukarıdaki haritada ülkemizdeki kapalı havza alanlarından bazılarını gösterilmiştir.

Buna göre taraflı alanlarda kapalı havza görülmesinde etkili olan ortak faktör aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Enlem
B) Jeolojik yapı
C) Yerçekimleri
D) Sıcaklık
E) Yağış

13. Akarsuların geçmiş oldukları yerlerdeki sanayileşme durumu akarsuyun kirliliğini doğrudan etkiler.

Buna göre, aşağıda verilen akarsuların geçmiş oldukları yerlerin sanayileşme durumu dikkate alınrsa hangisinin daha kirliliği olduğu söylenebilir?

- A) Bakırçay B) Sakarya C) Manavgat
D) Fırat E) Kızılırmak

14. Menderesler çizerek akan bir akarsu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yatak eğimi azdır.
B) Enerji potansiyeli azdır.
C) Rejimi düzensizdir.
D) Biriktirme faaliyeti artmıştır.
E) Taşıma gücü azdır.

15. Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde akarsular boğaz vadiler oluşturur. Bu vadiler zamanla doğal geçit yolları olarak kullanılmıştır.

Bu durum, haritadaki işaretli yerlerin hangisinde daha yaygın olarak görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. Eğim ve engebe koşullarının fazla olduğu bölgelerimizde akarsuların hidroelektrik potansiyelleri de yüksektir. Akarsuların hidroelektrik enerji potansiyeli eğim ve engebe koşullarına bağlı olarak değişmektedir. Buna göre Marmara Bölgesi Türkiye'de yerçekillerinin sade, yükselti ortalamasının en az olduğu bölgedir. Bölgede düzlükler geniş yer kaplar ve ortalama yükseltileri genel olarak 0-500 m arasındadır. Bölgenin ortalama yükseltilerinin az ve yerçekillerinin sade olması sonucunda akarsuların akış hızı yavaş hidroelektrik enerji potansiyelinin en az olduğu görülür.

Cevap E

- Akarsular, yatak eğimlerinin arttığı alanlarda aşındırma güçleri de arttığı için dar ve derin vadiler oluşturur.

Akarsu akış hızlarının fazla olduğu yerde yataklarını derine doğru aşındırarak dar ve derin vadiler oluşturur. Buna göre verilen alanların özellikleri düşünüldüğünde yükseltilerin az, yerçekillerinin sade olduğu Ege Bölgesi'nde akarsuların derin vadiler oluşturması beklenmez.

Cevap A

3. Sularını deniz ya da okyanusa ulaştırmayan akarsuların su toplama alanına "kapalı havza" denir. Türkiye'de iç kesimlerde kapalı havzaların varlığında yerçekilleri kadar etkili olmasa da karasal iklim koşullarının da payı vardır. İç Anadolu Kapalı Havzaları: Konya Ovası, Tuz Gölü, Akşehir Gölü, Eber Gölü, Göller Yöresi Kapalı Havzaları ile Burdur, Acıgöl, Van Gölü, Aras ve Kura Kapalı Havzalarıdır (Hazar Gölü Kapalı Havzaları). Kapalı havzanın en yaygın olduğu bölge İç Anadoludur. Bunun nedeni ise ortalama dağların çevrilmesi ve yağışın yetersiz olmasıdır.

Cevap B

4. Ülkemiz dağlık ve engebeli olduğu için akarsuların akış hızı fazla, boydan kısa ve enerji potansiyeli yüksektir. Akarsuların yatak eğimlerinin fazla olması akış hızlarının fazla, aşındırma güçlerinin fazla olmasına; dar ve derin vadiler içinde akmasına neden olmaktadır.

Cevap E

5. Akarsuların taşıdığı malzemeyi siğ deniz kıyılarında biriktirmesiyle deltalar oluşur. Delta oluşabilmesi için akarsuların eğim ve hızı etkisiyle içlerinde taşıdıkları malzemenin deniz kenarlarında biriktirmesi gerekir. Delta oluşabilmesi için akarsuyun bol alüvyal taşıması, kıyı derinliğinin az olması, kısa sahanlığının geniş olması, kıyıda güçlü dalga ve akıntıların varlığının olmaması, gel git etkisinin az olması gerekir.

Cevap D

6. Türkiye'de akarsulardan pek çok şekilde yararlanılır. Ancak akarsularımızdan taşınacılıkta yararlanılmamaktadır. Türkiye'de akarsulardan içme suyu, tarımda sulama, hidroelektrik üretimi gibi alanlarda fayda sağlanmaktadır. Ancak akarsulardan taşınacılık alanında yararlanılmamaktadır. Bu durumun nedeni rejimlerinin düzensiz ve akış hızlarının fazla olmasıdır. (Barın Çayı ulaşım ve taşınacılık yapılan tek akarsudur.) Ancak farklı kaynaklardan beslenmesinin bu duruma ilgisizdir.

Cevap C

- Akarsuların taşıdığı malzeme siğ deniz tabanlarında biriktirmesiyle oluşan ovalara delta ovası denir. Haritada işaretlenen noktaların özelliği düşünüldüğünde eğim ve kıyı derinliğinin fazla (seif alanı dar) olduğu V numaralı alanda delta ovasına rastlanmaz.

Cevap E

- Akarsuların tüm kollarıyla birlikte sularını topladığı alana havza denir. Akarsu sularını denizlere ulaştırabiliyorsa açık, ulaştırıyorsa kapalı havza özelliği gösterir.

Türkiye akarsuları genelde sularını denize ulaştırabilen açık havza özelliğine sahip olmakla birlikte özellikle kuzey ve güneyinde uzanan dağ sıraları kapalı havzaların fazla olmasına etki etmiştir. Haritada işaretlenmiş yörelerin yerçekillerinin özellikleri düşünüldüğünde Erzurum ve Kars Bölgeleri'nde bulunan Aras ve Kura nehirleri kapalı havza özelliği gösterir.

Cevap C

10. Türkiye'de arazi yapısının dağılımı ve engelbeli olması birçok konuda olumsuzluk yaşamasına neden olmaktadır. Bunlar arasında tarımda yetersizlik, tarım alanlarının oranının az olması, kara yolu ulaşımının zor, maliyetli yüksek olması yer almaktadır. Hidroelektrik enerji potansiyelinin fazla olması yerleşiklikten dolayı ve engelbeli olmasının olumsuz bir sonucudur.

Cevap C

8. Türkiye'de dağların çoğunlukla doğu - batı doğrultusunda uzanması:

- Ege kıyılarında koy, körfez ve doğal liman sayısının fazla olmasına,
- Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında talez oluşumuna,
- iç kısımlarda karasallığın şiddetinin artmasına,
- ulaşımın doğu - batı doğrultusunda gelişmesine

neden olmaktadır. Sıcak su kaynaklarının yaygınlığı bu durum ile açıklanamaz.

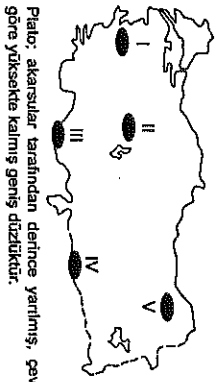
Cevap E

9. Ülkemizde Kuzey Anadolu Dağları, Karadeniz Bölgesinde, Toros Dağları ise Akdeniz Bölgesinde kıyıya paralel olarak uzanır. Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinde dağların kıyıya paralel uzanması sonucunda:

- boyuna kıyı tipi görülmesi,
- kıyı ile iç kesim arası ulaşımın zorlaşması,
- kıyı sahalarının dar olması,
- limanların artmaması,
- talez oluşumunun kolay delta oluşumunun zor olması,
- yamaç yağışlarının oluşması

sonuçları ortaya çıkarken orman üst sınırının farklı yükseklikte olması; dağların kıyı çizgisine paralel uzanması ile ilgili olmayıp etkeni ile açıklanabilir.

Cevap E

Plato: akarsular tarafından derince yarılmış, çevresine göre yükseklik kalması geniş düzlüktür. Haritada taranmış alanlara göre platoların en fazla ve geniş yer kapladığı bölge I'dir. Haritada platoların daha az yer aldığı alan ise I numara ile gösterilen Ege Bölgesi'dir.

Cevap A

12. Türkiye ortalaması 1132 m yüksekliğe sahiptir. Kuzey ve güneydeki sıradağlar doğuda birbirine yaklaştığından Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'nin en yüksek ve engelbeli bölgesidir. Bu durum birçok olumsuz etkiye neden olurken olumlu etkiye de sahiptir.

- Bunlar arasında:
- Kış turizmi potansiyeli artar.
- Yabon hayvanın devamına olanak sağlar.
- Kış sporu için doğal ortam yaratır.
- Hidroelektrik enerji potansiyeli artar.
- Bilgiyi yer alır. Ancak dağların yüksek ve engelbeli olması tarım alanlarının dar ve parçalı olmasına neden olur.

Cevap E

13. Karadeniz Bölgesinde kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın zorlaşması ulaşımın geçicileri sağlamasına neden olurken Ege Bölgesinde geçicileri sağlamaz. Bu durum ortaya çıkmasının nedeni dağların kıyı çizgisine uzanmasıdır. Karadeniz Bölgesinde dağlar kıyı çizgisine paralel uzanırken Ege Bölgesinde dağlar kıyı çizgisine dik uzanır.

Cevap A

- 14. Ovalar butunduktan yere göre iç ovalar ve kıyı ovaları olmak üzere ikiye ayrılır. Kıyı ovalarının büyük bir kısmı delta ovalarıdır. Haritada yarımla gösterilen ovaların en az olanı ovalardır.
- Sulu tarıma uygun
- Daha liman kırmı sahip
- Yer yer su besinliklerine uğramaları
- Akarsuların geçici yerlerden aşağıdaki malzemeleri taşıyarak kıyı denizine az olan yerlerde uzun yıllar biriktirmeye oluşturan

Cevap E

1. Eğim ve engeli koşullarının fazla olduğu bölgelerinde akarsuların hidroelektrik potansiyeli en yüksektir.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerimizin yerçekimleri dikkate alındığında hangisinde akarsuların hidroelektrik potansiyelleri daha azdır?

- A) İç Anadolu
- B) Karadeniz
- C) Akdeniz
- D) Doğu Anadolu
- E) Marmara

2. Akarsuların yatak eğimlerinin arttığı alanlarda aşağıdaki güçleri de arttırır. İçin akarsular dar ve derin vadiler oluşturur.

Buna göre, haritada numaralandırılmış alanların, hangisinde akarsuların derin vadiler oluşturması beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Akarsuların suları topladığı alana havza adı verilir. Sularını denize boşaltabilen akarsular açık havzalı, sularını denize boşaltabilen akarsular kapalı havzalıdır.

Buna göre, aşağıdaki seçeneklerde verilen akarsularımızdan hangisinin havzası diğerlerine göre farklı bir özellik gösterir?

- A) Meriç
- B) Kura
- C) Kızılırmak
- D) Seyhan
- E) Bıyıkçay

4. Ülkemiz akarsularının yatak eğimlerinin fazla olması:

- I. akış hızının fazla olması,
- II. aşındırma gücünün fazla olması,
- III. dar ve derin vadiler içinde akması

gibi özelliklerden hangilerinden dolayıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

5. Akarsuların taşıdığı malzemeyi su deniz kıyılarında biriktirmesiyle delta oluşur.

Buna göre:

- I. akarsuların çok miktarda alüvyon taşıması,
- II. kıyılarımızda gelgit genişliğinin az olması,
- III. farklı kaynaklardan beslenmeleri

gibi özelliklerden hangileri Türkiye'de delta görülmelerini açıklar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

6. Türkiye'de akarsulardan pek çok şekilde yararlanılır. Ancak akarsularımızdan taşımacılığa yararlanılmamaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Dar ve derin vadiler içinde akmaları
- B) Rejimin düzensiz olması
- C) Farklı kaynaklardan beslenmeleri
- D) Akış hızlarının yüksek olması
- E) Yatak eğimlerinin fazla olması

7. Akarsuların taşıdığı malzemeyi su deniz kıyılarında biriktirmesiyle oluşan ovalara delta ovaları denir.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde delta ovaları rastlanmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili olmasına rağmen, çoğu yer deniz etkisine kapalıdır. Buna bağlı olarak iç kesimlerde karasallık belirgindir.

Buna göre;

- Kıyı bölgesindeki yerçekillerinin uzanışı,
- Yükseli,
- Orta kuşakta yer alması

İfadelerinden hangileri yukarıdaki durumun nedenlerindendir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

8. Türkiye'de dağlar genellikle doğu-batı yönünde uzanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biri değildir?

- A) Ege kıyılarında koy, körfez ve doğal liman sayısının fazla olması
B) Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında falezlerin yaygın olması
C) İç kesimlerde karasallığın şiddetli olması
D) Ulaşımın doğu-batı yönünde gelişmesi
E) Sıcak su kaynaklarının yaygın olması

9. Ülkemizde Kuzey Anadolu Dağları, Karadeniz Bölgesi'nde; Toros Dağları ise Akdeniz Bölgesi'nde kıyıya paralel olarak uzanır.

Buna göre, dağların her iki bölgede kıyıya paralel uzanması, bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin benzer olmasında etkili olmamıştır?

- A) Kıta sahanlığının dar olması
B) Falezlerin yaygın olması
C) Kıyı ile iç kesimler arasında iklim farklılığı olması
D) İç kesimlerin denizle etkisine kapalı olması
E) Orman üst sınırının farklı yüksekliklerde olması

10. Türkiye'de arazinin dağlık ve engebeli olması aşağıdakilerden hangisini olumsuz yönde etkilememiştir?

- A) Akarsuların denge profiline ulaşmasını
B) Kara yolu ulaşımını
C) Hidroelektrik enerji potansiyelini
D) Tarımda makineleşmeyi
E) Tarım alanlarının oranını

11. Plato, akarsular tarafından derince yarılmış çevresine göre yüksekte kalmış geniş düzlüklerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada beşirtilen alanlardan hangisinde platolar daha az yer kaplar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de dağların olumlu etkileri arasında yer almaz?

- A) Kış turizmi
B) Yaban hayatının devamı
C) Kış sporu
D) Hidroelektrik enerji
E) Tarım alanlarının varlığı

13. Karadeniz Bölgesi'nde kıyı ile iç kesimler arası ulaşım geçitleri sağlanırken Ege Bölgesi'nde geçitlere pek fazla rastlanmaz.

Bu durum bu iki bölgenin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin farklı olmasıyla açıklanır?

- A) Dağların uzanış yönü
B) Yükselti
C) Arazi yapısı
D) Ekonomik düzey
E) İklim tipi

14. Ovalar bulundukları yere göre iç ovalar ve kıyı ovalar olmak üzere ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi kıyı ovalarımızın iç ovalarımızdan farklıları arasında yer almaz?

- A) Sulu tarıma uygun olmaları
B) Daha ılıman iklime sahip olmaları
C) Çoğunlukla taşınan malzemenin su deniz tabanında birikmesiyle oluşmaları
D) Yer yer su baskınlarına uğramaları
E) Tarım ürününü çeşitliliğinin daha az olması

ÇÖZÜMLER

4. Türkiye'de platoların özelliklerinden bazıları:
İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İç Batı Anadolu platolarında tahıl tarımı ve bozkırların yaygın olması nedeniyle küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır.
Erzurum - Kars Platosu en yüksek ve en geniş platodur. Yaz yağışlarıyla yeşeren güç yayırlar nedeniyle büyükbaş hayvancılık yapılır.
Yükseleğin az, ulaşımın kolay olduğu yerler endüstri, ticaret ve nüfusun en fazla olduğu alanlardır.
Akdeniz Bölgesi'ndeki Tekeli ve Taşeli Platolarında karstik arazinin geniş yer tutması nedeniyle arazi çok verimsiz ve nüfus azdır.
Ege Bölgesi'nde plato bulunmaz bilgisi doğru değildir. Ege Bölgesi'nde yatay uzanışlı plato özelliği gösteren Yazılıkaya Platosu bulunmaktadır.

Cevap E

5. Türkiye'de yerçekillerinin konum ve uzanışının pek çok beşeri faaliyet üzerinde etkili bulunmaktadır. Nüfusun önemli bir bölümünün düzlük alanlarda yaşaması, Doğu Karadeniz'de ilerin doğu-batı yönünde gelişmesi örneklemektir. Ancak tarıma dayalı sanayinin ham maddeye yakın olması yerçekilleri ile ilgili ürünün çabuk işlenmesi ve taşıma maliyetinin düşük tutulması ile ilgilidir.

Cevap A

Akarsuların taşıdığı malzemeyi su deniz tabanında biriktirmesiyle delta ovaları oluşur.

Delta ovaları okunabilirliği için akarsuyun bol alüvyal taşıması, kıyı derinliğinin az olması, kıta sahanlığının geniş olması, kıyıda güçlü dalga ve akıntılarının olmaması, gel git etkisinin az olması gerekir. Verilen noktaların genel özelliği düştüğünde II numaralı alanda bu koşullar elverişli olmadığı için delta oluşmaz.

- I numaralı alanda Bafra ve Çarşamba,
II numaralı alanda Küçük Menderes (Sarıçuk),
IV numaralı alanda Siflik,
V numaralı alanda Çukurova deltaları yer alır.

Cevap B

1. Türkiye'nin ortalama yükseltili 1132 m olup dağlar genellikle Alp - Himalaya kıvrım kuşağında yer alır. Kuzey-güney yönlü levha sıkışmasına bağlı olarak dağlar çoğunlukla doğu - batı doğrultusunda uzanır. Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerinde dağlar kıyı çizgisine paralel uzanır. Ege Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine dik uzanır. Batıdan doğuya doğru yükseltili artar. Ancak alçak düzlüklerin geniş yer tutması Türkiye'nin yarıyüzü şeklinin özelliklerinden değildir.

Cevap C

Suda çözünür kireç taşının yaygın olduğu alanlarda karstik ovalar oluşur.

Akarsular tarafından derince yarılmamış, çevresine göre alçak olan geniş düzlüklere ova denir.

Karstik ovalar ise kalker, jips, koya tuzu suda kolayca eriyen kayaların olduğu yerlerde erime sonucu oluşur. Bu ovalara en çok Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü'nde rastlanır. Ayrıca Ege Bölgesi'nde Menişe Yöresi'nde yer alır. Karstik ovalar aynı zamanda polye ovalar olarak da adlandırılır. Haritada taranan alanlardan I numaralı yörede karstik ovalar daha yaygındır.

Cevap A

Ülkemizde tarımda makineleşme, yerçekillerinin engebeli sinin az olduğu düz alanlarda daha yaygındır.

Makine kullanımı yerçekillerinin sade olduğu yerlerde fazla iken dağlık ve engebeli alan yerlerde azdır.

Türkiye'de İç Anadolu, Marmara, Ege gibi yerçekillerinin sade olduğu alanlarda tarımda makine kullanımı yaygınken Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'de tarımda makine kullanımı yerçekillerinin engebeli ve yüksek olmasına bağlı olarak yetersizdir.

Cevap E

7. Antalya Bölümü ile Doğu Karadeniz Bölümü arasındaki farklılıklardan orman üst sınırı, gündüz süresinin uzunluğu, yaz turizmi süresi ve karlı kar sınımları farklılık göstermesi enlemle ilgilidir. Ancak Türkiye'de yağışın dağılımını etkileyen enlem etkenlerinden biri de yükseltiler. Dolayısıyla yağış miktarı mutlak konumla değil göreceli konumla ilgilidir.

Cevap D

8. Türkiye'de cisimlerin gölge yönü yıl boyunca kuzeydir. Bu durumun ortaya çıkmasında etkili olan etmen güneş ışınlarının geliş yönüdür. Türkiye coğrafi konum olarak Kuzey Yarımküre'de Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer aldığı için güneş ışınlarını yıl boyunca güneyden alır. Dolayısıyla da gölge yönleri daima kuzeyi gösterir.

Cevap E

9.

- Zengin yer altı kaynaklarına sahip olması
 - Yerselkilerin doğu-batı doğrultusunda uzanması
 - Doğuya doğru yıllık sıcaklık ortalamalarının düşmesi
 - Orta Doğu petrolüne yakın olması
- Bu bilgiler Türkiye'nin göreceli konumunun sonuçlarıdır. Ancak dört mevsimin belirgin olarak yaşanması Türkiye'nin orta kuşakta yer almasının yani mutlak konumunun sonucudur.

Cevap E

PEGEMAKADEMİ

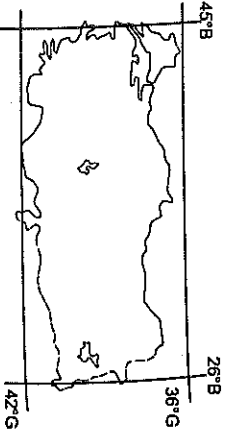
11.

- 21 Haziran tarihinde aydınlanma çemberi kutup dairelerinden geçmez ve Ekvator'dan kuzey kutup noktasına doğru hareket edilince gündüz sürelerinin daha da uzadığı gözlenir. Buna göre harita incelendiğinde gündüz süresinin en kısa yaşandığı Antalya'da en uzun gece süresinin yaşandığını söyleyebiliriz.

Cevap D

12.

- Türkiye parçaları ve meridyen aralıklarını koruyarak Güney Yarımküre'de ve Başlangıç Meridyeni'nin batısında yer alıyordı:
- Karadeniz kıyılarında yıllık ortalama sıcaklıklar artardı.
 - Akdeniz'in tuzluluk oranı azalardı.
 - Antalya'da yıllık ortalama sıcaklıklar azalardı.
 - Samsun'a güneş ışınlarının düşme açısı bugünkünden daha büyük olurdu.
- Ancak doğusu ile batısı arasındaki boy-kam farkı değişmediği için zaman farkı değişmezdi.

Cevap C

10.

- Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın güneş karışından geçiş hızı göreceli hız olarak tanımlanmıştır. Göreceli hız en fazla Ekvator'dadır ve yaklaşık saate 1670 km'dir. Göreceli hız Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır. Buna göre Türkiye'de göreceli hızın fazla olduğu yerler genellikle Kars ve Erzurum'dur. Türkiye'de göreceli hızın az olduğu yer en kuzey uç noktası olan Sinop'tur.

Cevap B

13.

- "Coğrafi açıdan önemli bir konumda olan Türkiye, elverişli özellikleri nedeniyle tarihin ilk çağlarından beri büyük bir gıda yerleşme açılmış, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır." açıklaması incelendiğinde Türkiye'nin zengin kültürel mirasa sahip olduğunu ve kültür turizmi potansiyelinin fazla olduğunu çıkarabiliriz.

Cevap E

1. Türkiye'de yerselkilerin genel özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?
- A) Dağların uzanışı genel olarak doğu - batı yönündedir.
- B) Alp Orojenezi ile şekillenmiştir.
- C) Alçak düzlükler geniş yer kaplar.
- D) Yükselti doğuya doğru artar.
- E) Kısa mesafede yükselti farkları görülür.

4.

- Aşağıda ülkemizdeki platolara ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İç Anadolu platolarında karasallıktan oturtulmuş tahlil taşları yaygındır.
- B) Erciyan-Kars Platosu'nda büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.
- C) Nüfus ve sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu plato Çatalca-Kocaeli Platosu'dur.
- D) Teke ve Taşeli Platosu karstik oluşumdur.
- E) Ege Bölgesi'nde plato bulunmamaktadır.

2. Suda çözünbilen kireç taşının yaygın olduğu alanlarda karstik ovalar oluşur.

- Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde karstik ovalar daha yaygındır?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEMAKADEMİ

5.

- Türkiye'de yerselkilerin konum ve uzanışının pek çok beşerî faaliyet üzerinde etkisi bulunmaktadır.

- Buna göre;
- I. tarıma dayalı sanayinin ham maddeye yakın yerlerde kurulması
- II. nüfusunuzun önemli bir kısmının düzlüklerde yaşaması,
- III. Doğu Karadeniz'deki illerin doğu batı yönünde gelişmesi
- gibi durumlardan hangisi ya da hangileri yerselkilerin beşerî faaliyetler üzerindeki etkisine örnek gösterilebilir?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

3.

- Ülkemizde tarımda makineleşme, yerselkilerin engebelerin az olduğu düz alanlarda daha yaygındır.

- Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde tarımda makineleşmenin daha az olması beklenir?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

- Akarsuların taşıdığı malzemeyi sığ deniz tabanında biriktirmesiyle delta ovaları oluşur.

- Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde delta ovaları bulunmamaktadır?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdakilerden hangisinin Antalya Bölümü ile Doğu Karadeniz Bölümü arasında farklılık göstermesi mutlak konum ile açıklanamaz?

A) Orman üst sınırı
B) Gündüz süresi uzunluğu
C) Yaz turizmi süresi
D) Yıllık yağış miktarı
E) Kalıcı kar sınırı

8. Türkiye'de cisimlerin gölge yönü yıl boyunca kuzeydir. Bu durum, Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

A) Kuzey Yarım Küre'de yer almasıyla
B) Güneş ışınlarını hiçbir zaman dik almamasıyla
C) Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer almasıyla
D) Orta kuşakta bulunmasıyla
E) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasıyla

9. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumu ile açıklanamaz?

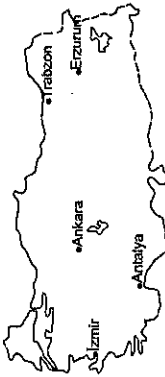
A) Zengin yer altı kaynaklarına sahip olması
B) Yerçekiminin doğu-batı doğrultusunda uzanması
C) Doğuya doğru yıllık sıcaklık ortalamalarının düşmesi
D) Orta Doğu petrolüne yakın olması
E) Dört mevsimi belirgin olarak yaşamaması

10. Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın güneş karşısından geçiş hızı çizgisel hız olarak tanımlanmıştır. Çizgisel hız en fazla Ekvator'dadır ve saatte yaklaşık 1670 km'dir.

Buna göre, aşağıda verilen merkezlerden hangisinde çizgisel hızın daha az olması beklenir?

A) İzmir B) Sinop C) Ankara
D) Antalya E) Malatya

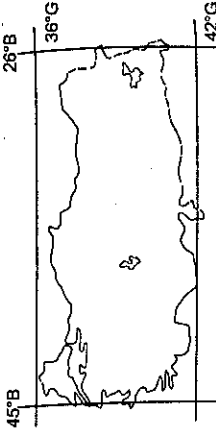
11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen illerimizden hangisinde 21 Haziran tarihinde gece süresi diğerlerinden daha uzundur?

A) Ankara B) İzmir C) Trabzon
D) Antalya E) Erzurum

12.

Türkiye paralel ve meridyen aralıklarını korumak şartıyla yukarıdaki konuma sahip olsaydı aşağıdakilerden hangisinde değişime uğramazdı?

A) Karadeniz kıyılarında yıllık ortalama sıcaklıklar artardı.
B) Akdeniz'in tuzluluk oranı azalardı.
C) Doğu-batı arasındaki zaman farkı azalardı.
D) Antalya'da yıllık ortalama sıcaklıklar azalardı.
E) Samsun'da güneş ışınlarının düşme açısı bugünkünden daha büyük olurdu.

13. Coğrafi açıdan önemli bir konumda olan Türkiye, elverişli özellikleri nedeniyle tarihin ilk çağlarından beri büyük ölçüde yerleşime açılmış, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.

Buna göre:

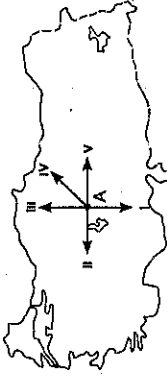
I. zengin kültürel mirasa sahip olması,
II. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
III. kültür turizmi potansiyelinin fazla olması

ifadelerinden hangisi ya da hangileri yukarıdaki açıklamaya kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

ÇÖZÜMLER

1.

Türkiye Ekvator'un kuzeyinde, Greenwich'in doğusunda yer alır. Türkiye haritasında verilen oklar ışıkta ilerde Ekvator'dan uzaklaşmak istediğimizde kuzeydoğu yönüne gitmemiz gerekir. Kuzeydoğu yönü ise IV numaralı ok yönüdür.

Cevap D

2.

Durum I: Sıcaklığın dağılışında yükseltilerin etkisi ortadan kaldınılarak hesaplanan sıcaklığa indirgenmiş sıcaklık denir.

Durum II: Türkiye'nin indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasında güney ile kuzey arasındaki sıcaklık farkı 7-8°C'dir. Türkiye'nin güneyinde kuzeyde doğru gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısı daralır. Dolayısıyla da sıcaklık azalır ve bu durum Türkiye'nin mutlak konumu ile açıklanır.

Cevap A

3.

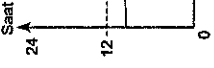
Bir ülkenin sınırları içerisindeki limanların ve kara yollarının başka ülkeler tarafından kullanılması yapılan ticarete, transit ticaret adı verilir. Türkiye'nin;

– İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
– petrol zenginliği ülkelere komşu olması,
– teknoloji bakımından gelişmiş Avrupa'ya yakın olması,
– üç kıtanın birliğine yaklaştığı yerde bulunması

gibi özelliklere sahip olması transit ticaretin gelişmesini sağlamıştır. Ancak bir ülkenin doğu batı yönünde geniş ya da dar olması transit ticarete olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkiye sahip değildir.

Cevap D

4.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de gündüz süresinin bir aylık değişimi gösterilmiştir. Grafik incelendiğinde bir aylık sürenin yaklaşık 21 günü gündüz süresi 12 saatin altındayken son 9 gününde ise 12 saatten daha fazla olduğu gözlenmektedir. Dünyada gündüz süresinin 12 saat olduğu tarihler sadece 21 Mart ve 23 Eylül ekinokslarıdır. Gündüz süresinin gece süresinden daha fazla olmaya başladığı tarih ise 21 Mart'tır.

Cevap A

5.

Türkiye 26°D - 45°D meridyenleri arasında yer alır. Verilen öncüller incelendiğinde;

– doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkının olması,
– 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması,
– yerel saatinin Başlangıç Meridyeni'nden iletmesi
– Doğu Yarım Küre'de yer alması

Cevap D

6.

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalması enlem etkisi ile açıklanır. Türkiye'de;

– Antalya'da denize girme süresinin Sinop'tan uzun olması,
– Akdeniz'de tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması,
– ülkemizde güneyden esen rüzgarların sıcaklığı artırması,
– Ege kıyılarında kuzeye doğru ilerledikçe sıcaklıkların düşmesi

durumların ortaya çıkması enlem sıcaklık ilişkisine örnektir. Ancak doğuya doğru kırmızı karm yerde kalma süresinin uzaması yükselti, karasallık ve denizellik ile ilgilidir. Dolayısıyla enlem sıcaklık ilişkisine ters düşer.

Cevap E

7. Türkiye'nin konumu itibarıyla Kuzey Yarımküre'de, Yengeç Dönencesi'nin Kuzeyinde Orta Kuşak'ta ve 26°D - 45°D meridyenleri arasında yer alır. Türkiye orta kuşakta bulunduğu dört mevsim belirgin olarak yaşanır. Cephe yağışları etkili olur ve sürekli rüzgarlardan bahsettiğimiz ekvatoral iklim, Türkiye'de en uzun gecenin 21 Aralık'ta yaşanması Kuzey Yarımküre'de yer almasının bir sonucudur. Çünki 21 Aralık'ta Kuzey Yarımküre'de yer alan tüm mevsimler en uzun gece sürelerini yaşar.

Cevap D

8. Türkiye'de 2016'dan beri yıl boyunca 45°D'da yer alan 16'er ulusal saat olarak kullanılır. Yerel saatle ulusal saat arasındaki farkın en az olması için 45°D meridyenine en yakın olan II. Euzum, bu farkın en fazla olması için ise 45°D meridyenine en uzak olan II. İzmir seçilmelidir.

Cevap A

9. Öncelikle verilen bilgiler dikkate alındığında:

- Sincap'ta yıl içinde gölge boyunun Antalya'dan uzun olması,
- Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olması,
- Akdeniz'de yaz turizmi süresinin Ege'den daha uzun olması,
- Sincap'ta güneşin doğuş-batış süresinin Adana'dan uzun olması

Türkiye'nin mutlak konumunun sonucunda ortaya çıkan durumlardır. Ancak Bitlis'de yıllık ortalama sıcaklığın İzmir'den düşük olması yükselti, karasalılık ve denizellik ile ilgilidir.

Cevap B

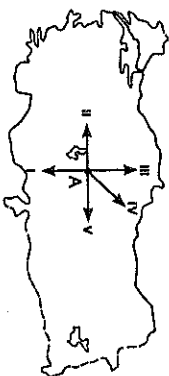
10. Bir ülkenin jeopolitik konumu, o ülkenin coğrafi unsurlarını dünya güç dengelerini etkiler ve çok yönlü etkileyecek tarzda kullanılması olarak nitelendirilir.

Buna göre Türkiye'nin:

- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- Orta Doğu petrol yollarına yakın olması,
- Dünya transit ticaretinde önemli bir yere sahip olması

jeopolitik önemi yansır. Ancak Türkiye'deki dağların oluşum şekli, göreceli konumunu yansıtsa da jeopolitik önemi yansıtmaz.

Cevap D

Yukarıdaki Türkiye haritasında A merkezinden numaralandırılmış oklar yönünde ilerlerken, hangi yönde hem Ekvator'dan hem de Başlangıç Meridyeni'nden uzaklaşılar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Durum I: Sıcaklığın dağılışında yükselişin etkisi ortadan kaldırılarak hesaplanan sıcaklığa indirgenmiş sıcaklık denir.

Durum II: Türkiye'nin indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasında, güney ile kuzeyi arasındaki sıcaklık farkı 7-8°C'dir.

Buna göre, Türkiye'nin kuzeyi ile güneyi arasındaki sıcaklık farkı aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A) Mutlak konum
B) Yersellikleri
C) Karasalılık - denizellik
D) Yükselti
E) Yağış rejimi

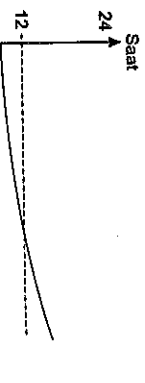
3. Bir ülkenin sınırından içersindeki limanların ve kara yollarının başka ülkeler tarafından kullanılmasıyla yapılan ticarete, transit ticaret adı verilir.

Buna göre:

- I. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması,
- II. petrol zenginliklerine komşu olması,
- III. teknoloji bakımından gelişmiş Avrupa'ya yakın olması,
- IV. doğu-batı yönünde geniş olması,
- V. üç kıtadan birine yaklaştığı yerde bulunması

İfadelerinden hangisi Türkiye'nin transit ticaretteki önemini artırır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de gündüz süresinin bir aylık değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, grafiğin gösterdiği ay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mart B) Aralık C) Ocak
D) Haziran E) Eylül

5.

1. Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkının olması

- II. 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması
- III. Yerel saatın Başlangıç Meridyeni'nden 160 olması
- IV. Doğuya doğru sıcaklıkların azalması
- V. Doğu Yarımküre'de yer alması

Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangisi Türkiye'nin boylam değerleri ile açıklanamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalması enlem etkisi ile açıklanır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi enlem-sıcaklık ilişkisine ters düşer?

- A) Antalya'da denize girme süresinin Sincap'tan uzun olması
- B) Akdeniz'de tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması
- C) Ülkemizde güneyden esen rüzgarların sıcaklığı artması
- D) Ege kıyılarında kuzeye doğru ilerledikçe sıcaklıkların düşmesi
- E) Doğuya doğru karın yerde kalma süresinin uzaması

6. Türkiye bulunduğu konum itibarıyla 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır. Bu durum açıklanır." diyen bir coğrafyacı aşağıdakilerden hangisi ile cümlesini devam ettirirse ifadesini kanıtlamış olur?
- A) Doğu Yarım Küre ülkesi olması ile
B) 30°D ve 45°D meridyenlerinin ülkemizden geçmesi ile
C) Başlangıç Meridyeni'ne göre doğuda olması ile
D) Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkı olması ile
E) Doğusu ile batısı arasında 19 meridyenlik fark olması ile

7. I. Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
II. Cephe yağışlarının etkili olması
III. En uzun gecenin 21 Aralık'ta yaşanması
IV. Battı rüzgarlarının etkisi altında olması
- Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangileri Türkiye'nin orta kuşakta yer aldığı kanıtlanır?
- A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV D) I, II ve IV E) II, III ve IV

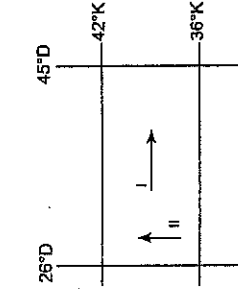
8. Aşağıdaki illerin hangilerinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en az ve en fazla olur?

	En az	En fazla
A) Erzurum		
B) Izmir		
C) Ankara		
D) Eskişehir		
E) Konya		
F) Sivas		

9. I. Sinop'ta yıl içinde gölge boyunun Antalya'dan uzun olması
II. Bitlis'te yıllık sıcaklık ortalamasının İzmir'den düşük olması
III. Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den düşük olması
IV. Akdeniz'de yaz turizmi süresinin Ege'den daha uzun olması
V. Sinop'ta güneşin doğuş-batış süresinin Adana'dan uzun olması
- Yukarıdaki numaralandırılmış ifadelerden hangisi üzerinde mutlak konumun etkili olduğu söylenemez?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Bir ülkenin jeopolitik konumu; o ülkenin coğrafi unsurlarını, dünya güç dengesini sürekli ve çok yönlü etkileyecek tarzda kullanabilmesi olarak nitelendirilir. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik önemini yansıtmaz?
- A) İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması
B) Orta Doğu petrollerine yakın olması
C) Dünya transit ticaretinde önemli bir yere sahip olması
D) Alp-Himalaya kıvrım kuşağında yer alması
E) Üç kıta arasında köprü durumunda olması

11. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir ülkedir. Aşağıdakilerden hangisi bu duruma kanıt oluşturmaz?
- A) Güneyden kuzeye doğru sıcaklık ortalamalarının azalması
B) En uzun gündüzün 21 Haziran'da yaşanması
C) Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den az olması
D) 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması
E) Güneyden kuzeye doğru çığış hızının azalması

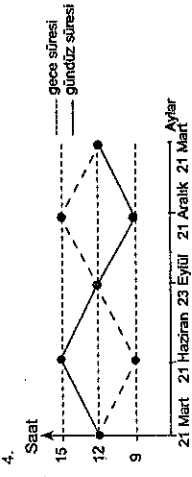

Türkiye de I ve II nolu doğrultular boyunca gidildikçe yıllık ortalama sıcaklıklar azalmaktadır.

Bu durumu ortaya çıkaran temel faktörler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A) Yükselti		Enlem
B) Boylam		Enlem
C) Karasallık		Boylam
D) Yükselti		Karasallık
E) Enlem		Yükselti

ÇÖZÜMLER

Grafikte Türkiye'de yıl içindeki gece-gündüz süresi değişimi gösterilmiştir.

- Yalnızca tablodaki veriler dikkate alındığında;
- 21 Aralık tarihinde en uzun gece yaşanır.
 - 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde gece-gündüz süre farkları eşittir.
 - 21 Aralık tarihinden itibaren gündüzler uzamaya başlar.
 - 21 Mart ve 23 Eylül'de gece-gündüz süreleri eşittir. Bilgisizine ulaşılır. Ancak I. numaralı öncüdeki 21 Mart - 23 Eylül arası dönemde gece gündüz süre farkı sürekli artar fadese yanlıştır. 21 Mart - 21 Haziran arası dönemde sürekli artar. 21 Haziran - 23 Eylül arası dönemde sürekli azalır.

Cevap A

Türkiye haritasında verildiği gibi aynı boylam üzerinde yer alan A merkezinden B merkezine doğru hareket edildiğinde sadece yerel saatlerin değişmediğini söyleyebiliriz. Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklık kutuplara doğru hareket edildiğinde azalır. Güneş ışınlarının düşme açısı ise enlemle ilgili olduğu için güneye doğru hareket edildiğinde değişir ancak aynı boylam üzerinde yerel saatlerde değişim görülmez.

Cevap A

"Türkiye bulunduğu konum itibarıyla 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır. Bu durum açıklanır." bilgisini kanıtlamak isteyen bir coğrafyacı noktalarda boş bırakılan yer Türkiye'nin boylam değerleri içerisinde bulunan ulusal saat dilimlerini yani 30°D ve 45°D ülkemizden geçmesi ile ilişkilendirir. 0 meridyeninden doğuya doğru her 15 meridyen geçildiğinde 1 saat dilimi geçmiş olur. Dolayısıyla Türkiye 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır diyebiliriz.

Cevap B

İÇİNDEKİLER

Test - 30	Tarama Test - 4	118
Test - 31	Karma Test - 1	122
Test - 32	Karma Test - 2	126
Test - 33	Karma Test - 3	130
Test - 34	Karma Test - 4	134
Test - 35	Genel Tarama Testi	138
Test - 36	Deneme - 1	145
Test - 37	Deneme - 2	150
Test - 38	Deneme - 3	155
Test - 39	Deneme - 4	160
Test - 40	Deneme - 5	165
Test - 41	Deneme - 6	170
Test - 42	Deneme - 7	175
Test - 43	Deneme - 8	180
Test - 44	Deneme - 9	187
Test - 45	Deneme - 10	192
Cevap Anahtarı		198

Türkiye'nin Coğrafi Konumu - 1

1

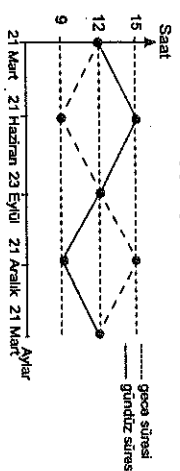
1. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısının daralmasına bağlı olarak

bir takım değişiklikler ortaya çıkar. Bu değişiklikler enlem etkisi olarak açıklanır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi enlem etkisi ile açıklanamaz?

- Diyarbakır'ın yıllık ortalama sıcaklığının Karşıtan yüksek olması
- Karadeniz'in Akdeniz'den daha soğuk olması
- Kışın Samsun'un Ankara'dan sıcak olması
- Toroslar'da kalıcı kar sınırının Kuzey Anadolu Dağları'ndan yüksek olması
- Ankara'da yaz turizminin İzmir'den daha uzun sürmesi

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yıl içindeki gece-gündüz süresi değişimi gösterilmiştir.

Yalnızca tablodaki bilgilere göre:

- 21 Mart - 23 Eylül arası dönemde gece-gündüz süre farkı sürekli artar.
 - 21 Aralık tarihinde en uzun gece yaşanır.
 - 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde gece-gündüz süre farkları eşittir.
 - 21 Aralık tarihinden itibaren gündüzler uzamaya başlar.
 - 21 Mart ve 23 Eylül'de gece-gündüz süreleri eşittir.
- numaralandırılmış ifadelerden hangisine ulaşamaz?
- A) I
 - B) II
 - C) III
 - D) IV
 - E) V

PEGEMAKADEMİ

- Gürcistan
 - Bulgaristan
 - İran
 - Ermenistan

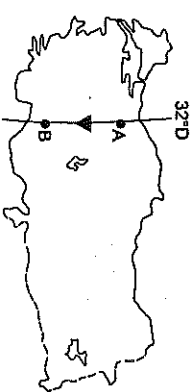
Yukarıda numaralandırılmış ülkelerden hangilerinin Türkiye ile birlikte aynı denize kıyısı vardır?

 - A) I ve II
 - B) I ve III
 - C) I ve IV
 - D) II ve III
 - E) III ve IV

- Van ve Hakkâri'nin yerel saatlerinin ulusal saatten 2 dakika geri olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre, bu illerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

 - Oğle vakitleri aynıdır.
 - Boylamları aynıdır.
 - 45°D meridyenine göre batıdadır.
 - Gün içinde ulusal saatle 12.00'de cisminin gölge boyu en kısa olmaz.
 - Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıkları aynıdır.

Yukarıdaki Türkiye haritasında A'dan B'ye gidildiğinde:

- yerel saat,
 - Başlangıç Meridyeni'ne uzaklık,
 - Güneş ışınlarının düşme açısı
- İfadelerinden hangilerinde değişim gözlenmez?
- A) Yalnız I
 - B) Yalnız II
 - C) Yalnız III
 - D) I ve III
 - E) II ve III

İÇİNDEKİLER

Test - 1	Türkiye'nin Coğrafi Konumu - 1	1
Test - 2	Türkiye'nin Coğrafi Konumu - 2	5
Test - 3	Türkiye'de Dağlar, Ovalar ve Platolar	9
Test - 4	Türkiye'de Akarsuların Genel Özellikleri ve Akarsuların Oluşturduğu Yerçekimleri	13
Test - 5	Türkiye'de Yer Altı Kaynakları - Barajlar - Göller ve Denizler	17
Test - 6	Türkiye'de Diğer Yerçekimleri (Rüzgâr - Buzul - Karstık - Kıyı Tipleri)	21
Test - 7	Türkiye'de Toprak Oluşumu ve Toprak Tipleri	25
Test - 8	Tarama Testi - 1	29
Test - 9	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 1	33
Test - 10	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 2	37
Test - 11	Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü - 3	41
Test - 12	Türkiye'de Doğal Afetler (Erozyon - Heyelan - Çığ - Sel vb.)	45
Test - 13	Türkiye'nin Nüfus Özellikleri - 1	49
Test - 14	Türkiye'nin Nüfus Özellikleri - 2	53
Test - 15	Türkiye'de Tarım - 1	57
Test - 16	Türkiye'de Tarım - 2	62
Test - 17	Türkiye'de Tarım - Hayvancılık - Ormanlık	66
Test - 18	Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları	70
Test - 19	Türkiye'de Sanayi ve Ticaret	74
Test - 20	Türkiye'de Turizm ve Ulaşım	78
Test - 21	Tarama Testi - 2	82
Test - 22	Karadeniz Bölgesi	86
Test - 23	Marmara Bölgesi	90
Test - 24	Ege Bölgesi	94
Test - 25	Akdeniz Bölgesi	98
Test - 26	Tarama Testi - 3	102
Test - 27	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	106
Test - 28	Doğu Anadolu Bölgesi	110
Test - 29	İç Anadolu Bölgesi	114

Komisyon

KPSS Coğrafya Soru Bankası

ISBN 978-0-2020-0002-2

Kıta, yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

@ Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevdir. Yayıncılığı kitaplar, Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim katalogu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınlar taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşabilmektedir.

2. Baskı: Ekim 2020, Ankara

Proje-Yayın: Ümit Diaver

Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Yadi Grup Basım A.Ş.

İvedik Organize Sanayi 28. Caddesi 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Kararlı 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

SUNU

Değerli Adaylar,

Bu kitap Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Genel Kültür Testinde önemli bir yer tutan "Coğrafya" kapsamındaki 18 soruyu etkili bir şekilde çözebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Kitabın gelişmelerimizde yararlı olması dileğiyle, KPSS'de ve meslek hayatınızda başarılar.

Pegem Akademi

Pegem Kampüs Uygulamasını Kullanabilmemiz İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

Uygulamayı indirmeniz

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

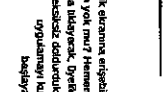
96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

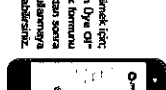
96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Uygulamayı kullanma

1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

5. Adım

6. Adım

7. Adım

8. Adım

9. Adım

10. Adım

11. Adım

12. Adım

13. Adım

14. Adım

15. Adım

16. Adım

17. Adım

18. Adım

19. Adım

20. Adım

21. Adım

22. Adım

23. Adım

24. Adım

25. Adım

26. Adım

27. Adım

28. Adım

29. Adım

30. Adım

31. Adım

32. Adım

33. Adım

34. Adım

35. Adım

36. Adım

37. Adım

38. Adım

39. Adım

40. Adım

41. Adım

42. Adım

43. Adım

44. Adım

45. Adım

46. Adım

47. Adım

48. Adım

49. Adım

50. Adım

51. Adım

52. Adım

53. Adım

54. Adım

55. Adım

56. Adım

57. Adım

58. Adım

59. Adım

60. Adım

61. Adım

62. Adım

63. Adım

64. Adım

65. Adım

66. Adım

67. Adım

68. Adım

69. Adım

70. Adım

71. Adım

72. Adım

73. Adım

74. Adım

75. Adım

76. Adım

77. Adım

78. Adım

79. Adım

80. Adım

81. Adım

82. Adım

83. Adım

84. Adım

85. Adım

86. Adım

87. Adım

88. Adım

89. Adım

90. Adım

91. Adım

92. Adım

93. Adım

94. Adım

95. Adım

96. Adım

97. Adım

98. Adım

99. Adım

100. Adım

Pegem Kampüs Web Sitesi Üzerinden Videolarımıza Erişilemek İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

Mevcut sayfanızca pegemkampus.com yazarak web sitesine üzerinden erişim sağlayabilirsiniz.

KPSS 2021

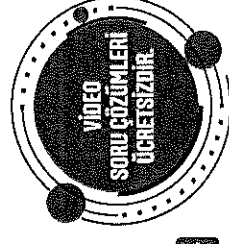
GENEL YETENEK • GENEL KÜLTÜR

ÖNCE BİZ SORDUK
120 SORUDA

99
SORU

COĞRAFYA

TAMAMI VIDEO ÇÖZÜMLÜ
SORU BANKASI

Uygulamasını indir

SORULARIN ÇÖZÜM VİDEOLARINI İZLE

Lütfen detaylı bilgi için ön sözü okuyunuz

PEGEM AKADEMİ